

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

Дудар Тамара Вікторівна

**АНГЛО-УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКИЙ
СЛОВНИК ЕКОЛОГІЧНИХ ТЕРМІНІВ**

Київ 2020

УДК 502:811.111:811.16(038)
Д 81

Рецензенти:

С. А. Станкевич — д-р техн. наук, проф.
(Центр аерокосмічних досліджень Землі НАН України);

В. Г. Верховцев — д-р геол. наук.
(Інститут геохімії навколишнього середовища НАН України);

О. М. Акмалдінова — канд. філол. наук, проф.
(Національний авіаційний університет)

Рекомендовано до друку вченою радою Національного авіаційного університету (протокол № 2 від 20.02.2019 р.).

Дудар Т. В.

Д 81 Англо-українсько-російський словник екологічних термінів /
Т. В. Дудар. — К. : НАУ, 2020. — 280 с.

ISBN 978-966-932-138-1

Містить широкий спектр термінів і терміносполук з питань впливу антропогенної діяльності на довкілля та екологічної безпеки авіа-транспортних процесів, узятих із сучасної науково-технічної літератури, міжнародних і державних стандартів і документації ICAO.

Призначений для широкого кола користувачів — науковців, аспірантів, студентів, що мають намір підвищити рівень своїх навичок перекладу фахово-орієнтованої літератури з проблем охорони навколишнього природного середовища.

УДК 502:811.111:811.16(038)

ISBN 978-966-932-138-1

© Дудар Т. В., 2020
© НАУ, 2020

CONTENT

ABBREVIATIONS	9
1. ENVIRONMENT, AVIATION, AND SPACE	11
1.1. Aviation engines emission	11
1.2. Aviation and rocket fuels	17
1.3. Electromagnetic contamination	26
1.4. Environment protection in aviation	31
1.5. Noise Contamination	43
1.6. Space Junk	51
2. ENVIRONMENTAL CHALLENGES	57
2.1. Climate changes.....	57
2.2. Atmosphere pollution	72
2.3. Hydrosphere pollution	83
2.4. Lithosphere pollution.....	106
3. TERRESTRIAL ECOLOGY	125
3.1. Landscape Ecology	125
3.2. Urban Ecology	137
3.3. Topography.....	149
3.4. Environment and Energy Production.....	153
4. HAZARDS	174
4.1. Biological hazard and Bioterrorism	174
4.2. Disasters and Disaster Medicine.....	198
4.3. Sick Building Syndrome	205
5. GO GREEN	214
5.1. Wildlife and its Environment	214
5.2. Green Management	228
5.3. Environmental Education	263
5.4. Speaking on the topic. Expressing your opinion.	
Public presentations	272
LITERATURE	278

ЗМІСТ

АБРЕВІАТУРИ.....	9
1. ЕКОЛОГІЯ, АВІАЦІЯ, КОСМОС	11
1.1. Емісія авіаційних двигунів.....	11
1.2. Авіаційне та ракетне паливо	17
1.3. Електромагнітні забруднення	26
1.4. Захист навколишнього середовища в авіації.....	31
1.5. Шумове забруднення.....	43
1.6. Космічне сміття	51
2. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ	57
2.1. Зміна клімату.....	57
2.2. Забруднення атмосфери	72
2.3. Забруднення гідросфери	83
2.4. Забруднення літосфери	106

3. ЕКОЛОГІЯ СУШІ	125
3.1. Ландшафтна екологія	125
3.2. Урбоекологія	137
3.3. Топографія.....	149
3.4. Навколишнє середовище та виробництво енергії.....	153
4. РИЗИКИ, НЕБЕЗПЕКИ	174
4.1. Біологічна небезпека та біотероризм	174
4.2. Катастрофи та медицина катастроф.....	198
4.3. Синдром хворих будівель	205
5. РОЗВИВАЄМОСЬ ЕКОЛОГІЧНО	214
5.1. Жива природа і довкілля	214
5.2. Екологічний менеджмент.....	228
5.3. Екологічна освіта	263
5.4. Розмова з теми. Висловлення своєї думки.	
Публічні виступи	272
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	278

СОДЕРЖАНИЕ

АББРЕВИАТУРЫ.....	9
1. ЭКОЛОГИЯ, АВИАЦИЯ, КОСМОС	11
1.1. Эмиссия авиационных двигателей.....	11
1.2. Авиационное и ракетное топливо	17
1.3. Электромагнитные загрязнения	26
1.4. Защита окружающей среды в авиации.....	31
1.5. Шумовое загрязнение.....	43
1.6. Космический мусор	51
2. ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ	57
2.1. Изменение климата	57
2.2. Загрязнение атмосферы.....	72
2.3. Загрязнение гидросферы.....	83
2.4. Загрязнение литосферы	106
3. ЭКОЛОГИЯ СУШИ	125
3.1. Ландшафтная экология.....	125
3.2. Урбоекология	137
3.3. Топография.....	149
3.4. Окружающая среда и производство энергии	153
4. РИСКИ, ОПАСНОСТИ	174
4.1. Биологическая опасность и биотерроризм	174
4.2. Катастрофы и медицина катастроф.....	198
4.3. Синдром больных зданий	205
5. РАЗВИВАЕМСЯ ЭКОЛОГИЧЕСКИ	214
5.1. Живая природа и окружающая среда.....	213
5.2. Экологический менеджмент	228
5.3. Экологическое образование.....	263
5.4. Разговор по теме. Высказывание своего мнения.	
Публичные выступления.....	272
СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ	278

ЯК КОРИСТУВАТИСЯ СЛОВНИКОМ

Оформлення «Тематичного словника екологічної термінології (англійська-українська-російська) здійснено за алфавітно-тематичним принципом, оскільки такий принцип побудови сприяє зручності користування словником як довідником з конкретних екологічних тем.

До реєстру словника входять лексеми, використовувані в науковій і навчальній літературі з багатьох навчальних дисциплін, включених до робочого навчального плану спеціальності 101 «Екологія».

Словник містить також окремі загальноживані лексеми, якщо їх вживають у спеціальному значенні, або якщо вони входять до складу термінів. Тематичні розділи та підрозділи словника містять реєстр англійських термінів, поданих за алфавітно-гніздовою системою, та їх переклад українською та російською мовами.

Кожна словникова стаття містить реєстровий термін (гніздове слово) або реєстрове словосполучення, виділені жирним шрифтом. У тих гніздах, де основні терміни (реєстрові слова) мають похідні словосполучення, нижче за основне (заголовкове) слово колонкою за алфавітом розміщено термінологічні сполучення з ним, подані звичайним шрифтом.

Наприклад:

smoke number	число димності	число дымности
maximum smoke number	максимальне число димності	максимальное число дымности
measured smoke number	вимірне число димності	измеренное число дымности
regulatory smoke number	нормативне число димності	нормативное число дымности.

Однозначні англійські терміни чи терміносполуки мають здебільшого однозначні українські та російські відповідники. Скісна риска відділяє синонімічні — тотожні або близькі за значенням слова-терміни, наприклад:

destruction/depletion of ozone layer	руйнування/виснаження озонного шару	разрушение/истощение озонного слоя.
--------------------------------------	-------------------------------------	-------------------------------------

За наявності двох і більше українських або російських відповідників вони розташовуються за рівнем нормативності: від найуживаніших до менш уживаних. Близькі за значенням варіанти перекладів відділяє кома, більш віддалені — крапка з комою.

Наприклад:

conservation	охорона, збереження; захист	охрана, сохранение; защита.
---------------------	--------------------------------	--------------------------------

Курсивом у круглих дужках в українському та російському перекладі наведені доповнення, уточнення, пояснення до значень похідних англійських термінів. Наприклад:

discharge	викид (<i>газу</i>); скиди (<i>твердих речовин</i>); спус- кання, зливання (<i>рідини</i>)	выброс (<i>газа</i>); сброс(ы) (<i>твёрдых</i> <i>веществ</i>); спуск, слив (<i>жидкости</i>).
------------------	---	---

ПЕРЕДМОВА

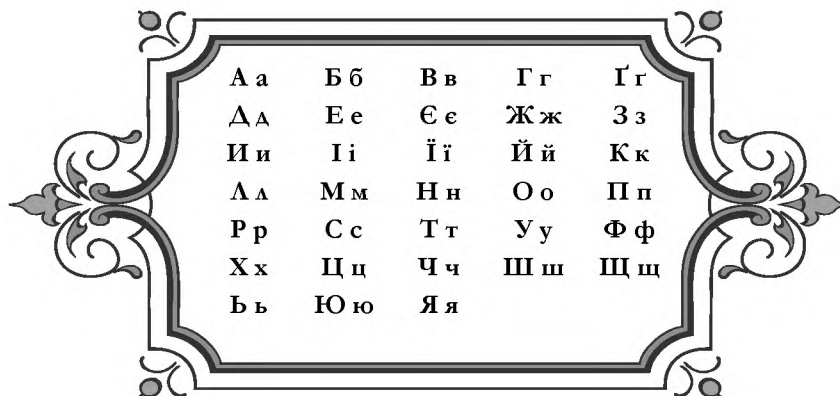
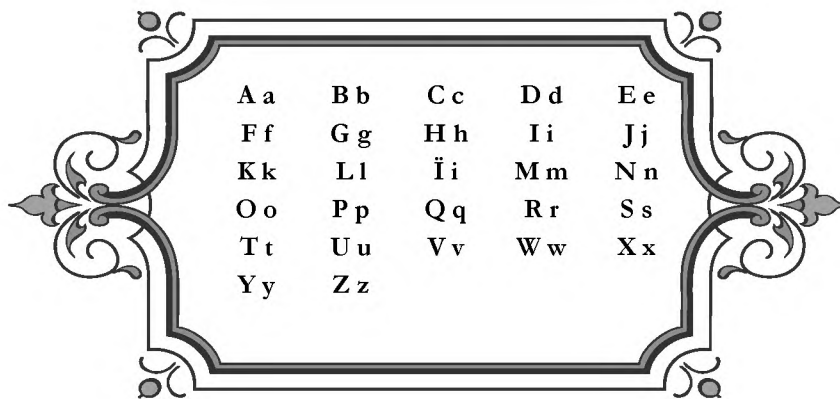
Наслідком авіатранспортних перевезень є суттєвий негативний вплив на довкілля, що призводить до зменшення запасів сировинних і енергетичних ресурсів, забруднення атмосфери, ґрунтів, водних об'єктів тощо. Особливість шкідливого впливу повітряного транспорту полягає в значній шумовій дії та шкідливих викидах різноманітних забруднювальних речовин. Міжнародна організація цивільної авіації ІСАО значну увагу надає виконанню міжнародних норм на емісію з авіаційних двигунів та шум сучасного авіаційного транспорту (Додаток 16 «Охорона навколишнього середовища» стандарту ІСАО). Оскільки англійська та російська мови є робочими мовами ІСАО, то задля ширшого застосування тематичний словник укладений трьома мовами: англійська, українська, російська.

Щодо ракетно-космічної техніки, то принципова відмінність її від інших полягає в тому, що вона діє практично на всі геосфери Землі, від поверхні до геостаціонарних орбіт. А сам її негативний вплив на довкілля надзвичайно різноманітний — акустичний, електромагнітний, хімічний, тепловий, радіоактивний тощо.

«Англо-українсько-російський словник екологічних термінів» містить близько 10 тисяч термінів і термінологічних сполук, що презентують відповідну терміносистему. Словник реєструє лексеми, використовувані в науковій і навчальній літературі з дисциплін, включених до навчального плану підготовки фахівців-екологів, які викладають англійською мовою.

Словник містить також окремі загальноновживані лексеми, якщо їх вживають зі спеціальним значенням, чи якщо вони входять до складу термінів.

Джерелами, використаними для добору та граматичного опису термінологічної лексики та її перекладу, були словники, подані окремим списком, фахова наукова та навчальна література, а також документи ІСАО.

ABBREVIATIONS	АБРЕВІАТУРИ	АББРЕВИАТУРЫ
AQIS (<i>Air Quality Information System</i>)	ІСЯП (<i>інформаційна система якості повітря</i>)	ІСКВ (<i>информационная система качества воздуха</i>)
ANDES (<i>Aircraft Noise and Design Effects Study</i>)	ДВЗКАШ (<i>дослідження впливу зміни конструкції на авіаційний шум</i>)	ИВИКАШ (<i>исследования о влиянии изменения конструкции на авиационный шум</i>)
CBA (<i>Cost-Benefit Analysis</i>)	АЕВ (<i>аналіз ефективності зисків і витрат</i>)	АЭЗ (<i>анализ эффективности выгод и затрат</i>)
GANIAM (<i>Global Airport Noise Impact Assessment Model</i>)	ГМОВША (<i>глобальна модель оцінювання впливу шуму в аеропортах</i>)	ГМОВША (<i>глобальная модель оценки влияния шума в аэропортах</i>)
GEF (<i>Global Environmental Facility</i>)	ГЕФ (<i>глобальний екологічний фонд</i>)	ГЭФ (<i>глобальный экологический фонд</i>)
GPS (<i>Global Positioning System</i>)	ГССМ (<i>система глобального позионування</i>)	ГССМ (<i>система глобального позиционирования</i>)
IAE (<i>interim agreed emissions</i>)	ТПВ (<i>тимчасово погоджені викиди</i>)	ВСВ (<i>временно согласованные выбросы</i>)
INM (<i>Integrated Noise Model</i>)	ІМШ (<i>інтегральна модель шуму</i>)	ИГМ (<i>интегральная модель шума</i>)
IPCC (<i>Intergovernmental Panel on Climate Change, UN</i>)	МГЕЗК (<i>Міжурядова група експертів з питань зміни клімату</i>)	МГЭИК (<i>Межправительственная группа экспертов по изменению климата</i>)
ISS (<i>International Space Station</i>)	МКС (<i>міжнародна космічна станція</i>)	МКС (<i>международная космическая станция</i>)
MAGENTA (<i>Model for Assessing Global Exposure to the Noise of Transport Aircraft</i>)	МОГШВТПС (<i>модель оцінювання глобального шумового впливу транспортних повітряних суден</i>)	(МОГШВТВС) (<i>модель оценки глобального шумового воздействия транспортных воздушных судов</i>)

NEI (<i>net emissions increase</i>)	ЗПВ (<i>загальний приріст викидів</i>)	ОПВ (<i>общий прирост выбросов</i>)
NFPMI (<i>Noise and Flight Path Monitoring Installation</i>)	УКШТП (<i>установка контролю шуму та відслідкування траєкторії польоту</i>)	УКШТП (<i>установка контроля шума и отслеживания траектории полёта</i>)
ODP (<i>Ozone Depleting/Depletion Potential</i>)	ОРП (<i>Озоноруйнівний потенціал</i>)	ОРП (<i>Озоноразрушающий потенциал</i>)
ODS (<i>Ozone-Depleting Substances</i>)	ОРР (<i>Озоноруйнівні речовини</i>)	ОРВ (<i>Озоноразрушающие вещества</i>)
TWPANF (<i>Technical Work Programme in the Air Navigation Field</i>)	ТПРГА (<i>технічна програма роботи в галузі авіонавігації</i>)	ТПРОА (<i>техническая программа работы в области авионавигации</i>)
UNFCCC (<i>United Nations Framework Convention on Climate Change</i>)	ООНРКЗК (<i>Рамкова конвенція Організації Об'єднаних націй про зміну клімату</i>)	ООНРКИК (<i>Рамочная конвенция Организации Объединённых наций по изменению климата</i>)
WMO (<i>World Meteorological Organization</i>)	ВМО (<i>Всесвітня метеорологічна організація</i>)	ВМО (<i>Всемирная метеорологическая организация</i>)
WSSD (<i>World Summit on Sustainable Development</i>)	ВССР (<i>Всесвітній саміт з питань сталого розвитку</i>)	ВСУР (<i>Всемирный саммит по устойчивому развитию</i>)

1. ENVIRONMENT, AVIATION, SPACE	1. ЕКОЛОГІЯ, АВІАЦІЯ, КОСМОС	1. ЭКОЛОГИЯ, АВИАЦИЯ, КОСМОС
1.1. Aviation engines' emission	1.1. Емісія авіаційних двигунів	1.1. Эмиссия авиационных двигателей
action Plan on Aircraft Engine Emissions	план дій ІСАО з питань емісії	план действий ІСАО по вопросам эмиссии
action Plan on Emissions alternative emissions methodology	план дій у галузі емісій альтернативна методика розрахунку емісії	план действий в области эмиссий альтернативная методика расчёта эмиссии
alternative emissions methodology task group	спеціальна група з питань альтернативної методики розрахунку емісії	специальная группа по альтернативной методике расчёта эмиссии
average emissions per passenger	середній обсяг емісії на пасажира	средний объём эмиссии на пассажира
analyzer	аналізатор	анализатор
HC analyzer	аналізатор вуглеводнів (НС)	анализатор углеводородов (НС)
CO and CO₂ analyzers	аналізатори оксиду та діоксиду вуглецю CO та CO₂	анализаторы окиси и двуокиси углерода CO и CO₂
NO_x analyzer	аналізатор оксидів азоту	анализатор окислов азота
non-dispersive infrared analyzer	нерозсіювальний інфрачервоний аналізатор	нерассеивающий ультракрасный анализатор
Committee on Aircraft Engine Emissions	комітет з питань емісії авіаційних двигунів	комитет по эмиссии авиационных двигателей
cruise emissions parameters	параметри емісії в режимі крейсерського польоту	параметры эмиссии в режиме крейсерского полёта
certificating authority	орган сертифікації	сертифицирующий орган

certification	сертифікація	сертификация
emissions certification	сертифікація з емісії	сертификация по эмиссии
carbon monoxide CO CO₂ Standard emission rate	оксид вуглецю CO стандарт на CO₂ інтенсивність емісії	окись углерода CO стандарт на CO₂ интенсивность эмиссии
emission index	індекс емісії, грам/кілограм	индекс эмиссии, грамм/килограмм
emission control through operational practices emissions	експлуатаційні шляхи нормуван- ня емісії емісія; викиди (в атмосферу)	эксплуатационные приёмы нормирова- ния эмиссии эмиссия; выбросы (в атмосферу)
aircraft engine emissions	емісія авіаційних двигунів	эмиссия авиационных двигателей
atmospheric emissions	викид речовини в атмосферу	выброс вещества в атмосферу
collective emissions of greenhouse gases	сумарні викиди парникових газів	суммарные выбросы парниковых газов
domestic aviation emissions	внутрішні авіаційні емісії	внутренние авиационные эмиссии
engine exhaust emissions	емісія вихлопних газів двигунів	эмиссия выхлопных газов двигателей
exhaust emissions	емісія вихлопних газів	эмиссия выхлопных газов
gaseous emissions	емісія газоподібних речовин	эмиссия газообразных веществ
greenhouse gas emissions	емісія парникових газів	эмиссия парниковых газов
international aviation emissions	міжнародні авіаційні емісії	международные авиационные эмиссии
interim agreed emissions (IAE)	тимчасово погоджені викиди (ТПВ)	временно согласован- ные выбросы (ВСВ)
maximum permissible emission	граничнодопустимий викид	предельно допустимый выброс
motor vehicle emissions	викиди автотранс- портного засобу	выбросы автотранс- портного средства
non-organized industrial emissions	неорганізовані промислові викиди	неорганизованные промышленные выбросы

organized industrial emissions	організовані промислові викиди	организованные промышленные выбросы
total gross emissions	загальний обсяг емісій	общий объём эмиссий
emissions cap	межі емісії	пределы эмиссии
emissions charge	плата за викиди	плата за выбросы
emissions credits	кредити у вигляді дозволених викидів забруднювальних речовин	кредиты в виде разрешённых выбросов загрязняющих веществ
emissions inventory	кадастр викидів	кадастр выбросов
emissions levels	рівні емісії	уровни эмиссии
emissions limits	граничнодопустимі викиди	предельно допустимые выбросы
emissions permit	ліцензія на емісію	лицензия на эмиссию
emissions reduction	зменшення емісії	уменьшение эмиссии
emissions reduction activity	діяльність щодо зменшення емісії	деятельность по сокращению эмиссии
targeted emissions reduction	цільове зменшення емісії	целевое сокращение эмиссии
emissions targets for aviation	контрольні рівні емісії для авіації	контрольные уровни эмиссии для авиации
emissions trading	обмін квотами на емісію	обмен квотами на эмиссию
closed emissions trading within the aviation sector	закритий обмін квотами в авіаційному секторі	закрытый обмен квотами в авиационном секторе
emissions trading regime	режим обміну квотами на емісію	режим обмена квотами на эмиссию
emissions trading system	система обміну квотами на емісію	система обмена квотами на эмиссию
open emissions trading	відкритий обмін квотами на емісію	открытый обмен квотами на эмиссию
open emissions trading program	програма відкритого обміну квотами на емісію	программа открытого обмена квотами на эмиссию
emissions trading	торгівля дозволами на викиди	торговля разрешениями на выбросы

emission taxation	оподаткування викидів	налогообложение выбросов
emit at altitude	викидати на висоті	выбрасывать на высоте
engine emissions certification standards	стандарти на сертифікацію двигунів з емісії	стандарты на сертификацию двигателей по эмиссии
engine certification scheme	план сертифікації двигунів	план сертификации двигателей
gaseous pollutant	газоподібна забруднювальна речовина	газообразное загрязняющее вещество
gaseous pollutant requirements	вимоги до забруднення газоподібними речовинами	требования к загрязнению газообразными веществами
hydrocarbons HC unburned hydrocarbons HC	вуглеводні вуглеводні незгорілі	углеводороды углеводороды несгоревшие
international bunker emission	міжнародна бункерна емісія	международная бункерная эмиссия
limit emissions	обмеження емісії	ограничения эмиссии
long-term emissions technology goals	довгострокові цілі у галузі технології емісії	долгосрочные цели в сфере технологии эмиссий
lowest achievable emission rate	найнижчий досяжний рівень викидів	самый низкий достижимый уровень выбросов
mean concentration of exhaust hydrocarbons	концентрація вихлопів/викидів вуглеводнів	концентрация выхлопных углеводородов
methane CH₄	метан	метан
methane-tank; anaerobic digester	метантанк метанове бродіння	метантанк метановое брожение
methanol CH₂OH	метанол	метанол
method emissions certification method	метод, методика методика сертифікації з емісії	метод, методика методика сертификации по эмиссии
method of data acquisition	метод збирання даних	метод сбора данных

method of making amendment	метод коригування	метод корректировки
method of data analysis	метод аналізу даних	метод анализа данных
methodology	методологія; методика	методология; методика
alternate emissions methodology	альтернативна методика вимірювання емісії	альтернативная методика замера эмиссии
methodology for quantifying aviation emissions inventories	методологія кількісного визначення обсягів авіаційної емісії для кадастрів	методология количественного определения объёмов авиационной эмиссии для кадастров
molecular mass	молекулярна маса	молекулярная масса
molecular mass of dry air	молекулярна маса сухого повітря	молекулярная масса сухого воздуха
molecular mass of exhaust hydrocarbons	молекулярна маса вуглеводнів у вихлопній пробі	молекулярная масса углеводородов в выхлопной пробе
net emission increase (NEI)	загальний приріст викидів (ЗПВ)	общий прирост выбросов (ОПВ)
nitrogen N₂	азот N₂	азот N₂
ammonia nitrogen	амонійний азот	аммонийный азот
gaseous nitrogen	газоподібний азот	газообразный азот
liquid nitrogen	рідинний азот	жидкий азот
molecular nitrogen	молекулярний азот	молекулярный азот
nitrate nitrogen	нітратний азот	нитратный азот
nitrogen dioxide NO ₂	діоксид азоту NO ₂	диоксид азота NO ₂
nitrogen oxides NO _x	оксиди азоту NO _x	оксиды азота NO _x
nitrogen fixation	азотфіксація/фіксація азоту/діазототрофія	азотфиксация/ азотрискация
nitrous oxide N ₂ O	закис азоту N ₂ O	закись азота N ₂ O
NO_x reduction technology	технологія забезпечення зменшення емісії NO_x	технология, обеспечивающая снижение эмиссии NO_x
output	вироблена потужність	производимая мощность; развиваемая мощность
rated output (in kilonewtons)	розрахункова потужність (у кілоньютонах)	расчётная мощность (в килоньютонах)

prediction of emissions at flight conditions	прогнозування емісії в умовах польоту	прогнозирование эмиссии в полётных условиях
reduce emissions	зменшення емісії	уменьшение эмиссии
reference conditions	стандартні умови	стандартные условия
reference emissions cycle	стандартний цикл емісії	стандартный цикл эмиссии
reference pressure ratio	базовий рівень підвищення тиску	базовая степень повышения давления
smoke	дим, димність	дым, дымность
smoke emission	емісія диму	эмиссия дыма
smoke emission evaluation	оцінка емісії диму	оценка эмиссии дыма
smoke suppression	пригнічення диму	подавление дыма
smoke number	число димності	число дымности
maximum smoke number	максимальне число димності	максимальное число дымности
measured smoke number	вимірне число димності	измеренное число дымности
regulatory smoke number	нормативне число димності	нормативное число дымности
smoke number requirements	вимоги до числа димності	требования к числу дымности
thrust	тяга, тиск	тяга, давление
active lateral thrust	активний тиск ґрунту	активное давление грунта
actual specific thrust	дійсна питома тяга	истинная удельная тяга
horizontal thrust	горизонтальний тиск ґрунту	горизонтальное давление грунта
lateral earth thrust	боковий тиск ґрунту	боковое давление грунта
passive lateral thrust	пасивний тиск ґрунту	пассивное давление грунта
takeoff thrust	тяга на злітному режимі; злітна тяга	тяга на взлётном режиме; взлётная тяга
thrust	тиск, тяга	давление, тяга
thrust of earth	тиск ґрунту	давление грунта
thrust setting	величина тяги	величина тяги

1.2. Aviation and rocket fuel	1.2. Авіаційне та ракетне паливо	1.2. Авиационное и ракетное топливо
aircraft fuel grade 100	Стооктановий авіаційний бензин	Стооктановый авиационный бензин
air	повітря; повітряний	воздух; воздушный
air jet	повітряний струмінь; повітряний ежектор;	воздушная струя; воздушный эжектор;
air resistance	повітряний жиклер аеродинамічний опір повітря	воздушный жиклёр аэродинамическое сопротивление воздуха
alkylate	алкілат	алкилат
alkylate bottom	важкий алкілат	тяжёлый алкилат
alkylation acid	кислотний каталізатор алкідування	кислотный катализатор алкилирования
alkylation gasoline	алкілаційний/ алкілатний бензин; бензин-алкілат	алкилационный/алкилатный бензин; бензин-алкилат
alkylation plant	алкілаційна установка	алкилационная установка
aluminium powder	порошок алюмінію	порошок алюминия
ambient density	щільність навколишнього середовища	плотность окружающей среды
ambient pressure	тиск навколишнього середовища	давление окружающей среды
ammonium perchlorate powder	порошок перхлорату амонію	порошок перхлората аммония
antioxidants	протиокиснювачі; антиоксиданти	противоокислители, антиоксиданты
aromatics	ароматичні вуглеводні	ароматические углеводороды
aviation kerosene	авіаційний гас	авиационный керосин
chlorine	хлор; хлорин	хлор; хлорин

combustion chamber	камера згоряння	камера сгорания
cooling jet	сопло охолодження	сопло охлаждения
electric arc engine	електрична дуга двигун, мотор	электрическая дуга двигатель, мотор
accelerating engine	розгінний двигун, прискорювач	разгонный двигатель, ускоритель
air breathing engine; air-feed jet engine	повітряно-реактивний двигун	воздушно-реактивный двигатель
apogee engine	двигун, який вмикається в апогеї	двигатель, включаемый в апогее
arc jet engine	електродуговий ракетний двигун	электродуговой ракетный двигатель
ascent engine	двигун злітного ступеня	двигатель взлётной ступени
assisted takeoff engine	стартовий двигун	стартовый двигатель
booster engine	двигун ракети-носія	двигатель ракеты-носителя
diesel engine	дизельний двигун	дизельный двигатель
gas turbine engine	газотурбінний двигун	газотурбинный двигатель
jet engine	реактивний двигун	реактивный двигатель
laser air-jet engine; laser-driven	лазерний ракетний двигун	лазерный ракетный двигатель
rocket engine		
radiation-heated rocket engine	сонячний/геліотермічний ракетний двигун	солнечный/гелиотермический ракетный двигатель
solar gas engine	сонячний геліотермічний газовий двигун	солнечный гелиотермический газовый двигатель
solar photon rocket engine	геліофотонний ракетний двигун	гелиофотонный ракетный двигатель
surface ionization engine	електростатичний ракетний двигун з поверхневою іонізацією	электростатический ракетный двигатель с поверхностной ионизацией
turbine engine	газотурбінний двигун	газотурбинный двигатель

Wankel engine	роторно-поршневий двигун; двигун Ванкеля	роторно-поршневой двигатель; двигатель Ванкеля
exhaust-cleaning device	пристрій для очищення вихлопних газів	устройство для очистки выхлопных газов
exhaust lead	свинець у вихлопних газах двигуна	свинец в выхлопных газах двигателя
exhaust nozzle	вихлопне сопло	выхлопное сопло
exhaust nozzle ejector	ежектор вихлопного реактивного сопла	эжектор выходного реактивного сопла
exhaust nozzle exit	вихід реактивного сопла	выход реактивного сопла
exhaust opacity	димність вихлопу	дымность выхлопа
exhaust pressure	тиск вихлопу (турбіни)	давление выхлопа (турбины)
exhaust scrubber	очисник вихлопних газів	очиститель выхлопных газов
exhaust silencer	глушник вихлопу	глушитель выхлопа
exhaust smoke	дим вихлопу	дым выхлопа
exhaust smoke emission	димність відпрацьованих газів двигуна	дымность отработавших газов двигателя
exhaust system muffler	глушник вихлопної системи	глушитель выхлопной системы
exhaust trail	слід вихлопних газів	след выхлопных газов
exhaust temperature control	регулятор температури вихідних газів реактивного двигуна	регулятор температуры выходящих газов реактивного двигателя
filler	пристрій для наповнення палива	устройство для наполнения топлива
overwing filler	заливна (паливна) горловина (на крилі)	заливная (топливная) горловина (на крыле)
underwing filler	заливна (паливна) горловина для великих літаків	заливная (топливная) горловина для больших самолётов
fire extinguisher fuel	вогнегасник паливо, пальне	огнетушитель топливо, горючее

alcohol fuel	спиртове паливо	спиртовое топливо
alternate fuel	альтернативне паливо	альтернативное топливо
aviation fuel	авіаційне паливо	авиационное топливо
aviation blending fuel	високооктановий компонент авіаційного палива	высокооктановый компонент авиационного топлива
aviation mixed fuel	авіаційна паливна суміш	авиационная топливная смесь
binary fuel	двокомпонентне паливо	двухкомпонентное топливо
blended fuel	паливна суміш	топливная смесь
borderline fuel	нестандартне паливо, наближене за якістю до стандартного	нестандартное топливо, приближающееся по качеству к стандартному
bunker fuel	бункерне паливо	бункерное топливо
by-product fuel	побічне паливо; вторинне паливо	побочное топливо; вторичное топливо
fossil fuel	викопне паливо	ископаемое топливо
high-antiknock fuel;	високооктанове паливо	высокооктановое топливо
knock-free fuel	авіаційне паливо з високою температурою спалаху	авиационное топливо с высокой температурой вспышки
high-flash fuel	високосортне паливо, навмисно злите паливо з баків повітряного судна	высокосортное топливо, преднамеренно слитое топливо из баков воздушного судна
high-grade fuel	паливо для ракетних двигунів	топливо для реактивных двигателей
intentionally dumped fuel	неетилований бензин	неэтилированный бензин
jet aircraft fuel	низькосортне паливо	низкосортное топливо
lead-free fuel;	киснево-вуглеводне ракетне паливо	кислородно-углеводородное ракетное топливо
nonleaded fuel	високоякісне паливо	высококачественное топливо
low-grade fuel	еталонне паливо	эталонное топливо
oxygen-oil rocket fuel	еталонне паливо	эталонное топливо
premium fuel	еталонне паливо	эталонное топливо
reference fuel;	еталонне паливо	эталонное топливо
standard fuel	еталонне паливо	эталонное топливо

rocket fuel;	ракетне	ракетное
rocket propellant	паливо	топливо
superoctane fuel	надоктанове альтернативне паливо	сверхоктановое альтернативное топливо
turbine fuel	паливо для турбореактивних двигунів	топливо для турбореактивных двигателей
unleaded fuel	паливо, яке не містить тетраетилсвинцю	топливо, не containing тетраэтилсвинца
wide-cut jet fuel	паливо широкої фракції	топливо широкой фракции
fuel consumption	витрата палива	расход топлива
fuel dye	барвник палива	краситель топлива
fuel efficiency	ефективність палива	эффективность топлива
fuel flow <i>(kilogram/second)</i>	витрата палива <i>(кілограм/секунда)</i>	расход топлива <i>(килограмм/секунда)</i>
fuel	співвідношення	отношение количества
hydrogen/carbon ratio	кількості водню до кількості вуглецю у паливі	водорода к количеству углерода в топливе
fuel jet	паливний жиклер	топливный жиклёр
fuel specifications	характеристики палива	характеристики топлива
fuel specification reference	стандартні характе- ристики палива	стандартные характе- ристики топлива
fuel spill	розливання палива	разлив топлива
fuel tax	податок на паливо	налог на топливо
fuel use	споживання палива	потребление топлива
fueling	заправляння паливом	заправка топливом
over-wing fueling	заправляння паливом згори крила	заправка топливом сверху крыла
pressure fueling	заправляння паливом під тиском	заправка топливом под давлением
single-point fueling	централізоване заправляння паливом	централизованная заправка топливом
fueling time	час заправляння паливом	время заправки топливом

gallon	галон (<i>англійський галон = 4,54 л; американський галон = 3,78 л</i>)	галлон (<i>английский галлон = 4,54 л; американский галлон = 3,78 л</i>)
gasoline; petrol	бензин	бензин
aviation gasoline; avgas	авіаційний бензин	авиационный бензин
distilled gasoline; straight-run gasoline	дистиляційний бензин; бензин прямої перегонки	дистиляционный бензин; бензин прямой гонки
high-octane gasoline	високооктановий бензин (бензин з октановим числом 98)	высокооктановый бензин (бензин с октановым числом 98)
leaded gasoline	етилований бензин	этилированный бензин
lead-free gasoline; unleaded gasoline	неетилований бензин (що не містить домішок етилової рідини)	неэтилированный бензин (не содержащий примеси этиловой жидкости)
motor octane number	октанове число пального	октановое число горючего
reformulated gasoline	реформульований бензин	реформулированный бензин
gasoline volatility	легкість бензину	летучесть бензина
high-altitude supercharger	висотний нагнітач двигуна	высотный нагнетатель двигателя
high combustion pressure	високий тиск згорання	высокое давление сгорания
hydrogen peroxide jet	пероксид водню реактивний двигун; реактивний струмінь	пероксид водорода реактивный двигатель; реактивная струя
exhaust jet	струмінь вихлопних газів	струя выхлопных газов
gas turbine jet	газотурбінний реактивний двигун	газотурбинный реактивный двигатель
low-level jet	струминна течія в приземному шарі атмосфери	струйное течение в приземном слое атмосферы
plasma jet	плазмовий (електромагнітний) ракетний двигун	плазменный (электромагнитный) ракетный двигатель

power jet	основний струмись, який створює тягу	основная струя, создающая тягу
propeller jet	турбогвинтовий реактивний двигун	турбовинтовой реактивный двигатель
liquid oxygen	рідкий кисень	жидкий кислород
metal deactivator	деактиватор металу	деактиватор металла
mixture	суміш	смесь
lean mixture	бідна (робоча) суміш	бедная (рабочая) смесь
rich mixture	багата (робоча) суміш	богатая (рабочая) смесь
naphthenes	нафтени	нафтены
net energy	корисна енергія	полезная энергия
net energy value	дійсна калорійність	истинная калорийность
nitric acid	азотна кислота	азотная кислота
nitrogen tetroxide	тетроксид азоту	тетроксид азота
nozzle	сопло	сопло
air-blast nozzle	повітряне сопло	воздушное сопло
blowoff nozzle	продувне сопло	продувочное сопло
combined jet nozzle	комбіноване реактивне сопло	комбинированное реактивное сопло
ejector jet nozzle	ежекторне реактивне сопло	эжекторное реактивное сопло
jet nozzle	реактивне сопло	реактивное сопло
supersonic jet nozzle	надзвукове реактивне сопло	сверхзвуковое реактивное сопло
octane	октан; октановий	октан; октановый
octane improvement	підвищення октанового числа/детонаційної стійкості	повышение октанового числа/детонационной стойкости
octane number	підвищення октанового числа	повышение октанового числа
boost	реакція двигуна на зміну октанового числа бензину	реакция двигателя на изменения октанового числа бензина
octane number response	антидетонатор; добавка, яка підвищує детонаційну стійкість палива	антидетонатор; добавка, повышающая детонационную стойкость бензина

octane rating; octane level; octane number; octane unit	октанове число бензину	октановое число бензина
octane scale	октанова шкала (антидетонаційної стійкості бензину)	октановая шкала (антидетонационной стойкости бензина)
olefines	олефіни, алкени, неграничні (ненасичені) вуглеводні	олефины, алкены, непредельные (ненасыщенные) углеводороды
orbit	ракетний	ракетный
orbit insertion propulsion	ракетний двигун для виведення на орбіту	ракетный двигатель для выведения на орбиту
orbit transfer propulsion	ракетний двигун системи міжорбітального маневрування	ракетный двигатель системы межорбитального маневрирования
orbit-raising propulsion	ракетний двигун до збільшення висоти орбіти	ракетный двигатель до увеличения высоты орбиты
orbital	орбітальний	орбитальный
orbital propellant farm	орбітальне паливне сховище	орбитальное топливное хранилище
orbital refill	дозаправлення паливом на орбіті	дозаправка топливом на орбите
oxidizer	окислювач	окислитель
paraffins	парафіни, алкани, граничні (насиче- ні) вуглеводні	парафины, алканы, предельные (насыщен- ные) углеводороды
propellant	ракетне паливо	ракетное топливо
bifuel propellant	двоосновне ракетне паливо	двухосновное ракетное топливо
hybrid propellant	гібридне ракетне паливо	гибридное ракетное топливо
liquid propellant	рідке ракетне паливо	жидкое ракетное топливо
self-contained propellant; simple- base propellant	одноосновне ракетне паливо	одноосновное ракетное топливо
solid propellant	тверде ракетне паливо	твёрдое ракетное топливо

triple-base propellant	триосновне ракетне паливо	трёхосновное ракетное топливо
propulsive gas	газ реактивного двигуна	газ реактивного двигателя
rocket	ракета; запускати ракету; ракетний двигун	ракета; запускать ракету; ракетный двигатель
antihail rocket	протиградова ракета	протиогоградовая ракета
colloidal nuclear rocket	колоїдний ядерний ракетний двигун	коллоидный ядерный ракетный двигатель
detonation-wave rocket	ракетний двигун з детонаційним горінням	ракетный двигатель с детонационным горением
fusion rocket	термоядерний ракетний двигун	термоядерный ракетный двигатель
liquid-core nuclear rocket	рідиннофазний ядерний ракетний двигун	жидкофазный ядерный ракетный двигатель
nuclear pulse rocket	імпульсний ядерний ракетний двигун	импульсный ядерный ракетный двигатель
solar energy-propelled rocket	ракета із сонячним термічним ракетним двигуном	ракета с солнечным термическим ракетным двигателем
sounding rocket	метеорологічна ракета	метеорологическая ракета
reformat	продукт риформінгу	продукт риформинга
rocket exhaust clouds	хмари від викидів ракет	облака от выбросов ракет
smoke jet	димовий факел	дымовой факел
specific impulse	питома тяга	удельная тяга
static electricity	контактна електризація	контактная электризация
takeoff thrust	тяга на злітному режимі; злітна тяга	тяга на взлётном режиме; взлётная тяга
tankage	резервуар для палива	резервуар для топлива
tetra-ethyl lead	тетраетилсвинець	тетраэтилсвинец
total aviation fuel use	загальний обсяг споживання авіаційного палива	общий объём потребления авиационного топлива
vapor lock	парова пробка/паровий корок	паровая пробка

1.3. Electromagnetic contamination	1.3. Електромагнітні забруднення	1.3. Электромагнитные загрязнения
aerial circuit	повітряна лінія електропередачі	воздушная линия электропередачи
high voltage aerial circuit	високовольтна повітряна лінія електропередачі	высоковольтная воздушная линия электропередачи
air current	повітряний потік; вентиляційний струмінь	воздушный поток; вентиляционная струя
alternating current	змінний струм	переменный ток
antenna	антена	антенна
high-power antenna	антена високої потужності	антенна высокой мощности
radar antenna	радіолокаційна антена	радиолокационная антенна
corpuscular current	корпускулярний потік	корпускулярный поток
dielectric heating	діелектричне нагрівання	диэлектрический нагрев
diffraction	дифракція	дифракция
electrified transfer lines	електрифіковані транспортні лінії	электрифицирован- ные транспортные линии
electromagnetic electromagnetic energy	електромагнітний енергія електромагнітного поля	электромагнитный энергия электромагнитного поля
electromagnetic environment	електромагніте середовище	электромагнитная среда
electromagnetic environment simulator	імітатор електромагнітного середовища	имитатор электромагнитной среды
electromagnetic equilibrium	електромагнітна рівновага	электромагнитное равновесие
electromagnetic field	електромагнітне поле	электромагнитное поле

electromagnetic field equations	рівняння Максвелла	уравнения Максвелла
electromagnetic field theory	теорія електромагнітного поля	теория электромагнитного поля
electromagnetic gear	електромагнітна апаратура	электромагнитная апаратура
electromagnetic interference	електромагнітні перешкоди	электромагнитные помехи
electromagnetic probing	електромагнітне зондування	электромагнитное зондирование
electromagnetic propulsion	електромагнітний ракетний двигун	электромагнитный ракетный двигатель
electromagnetic quantity	електромагнітна величина	электромагнитная величина
electromagnetic radiation hazard	небезпека електромагнітного випромінювання	опасность электромагнитного излучения
electromagnetic spectrum	спектр електромагнітних хвиль	спектр электромагнитных волн
electromagnetic theory	теорія електромагнетизму	теория электромагнетизма
electromagnetic time constant	електромагнітна стала часу	электромагнитная постоянная времени
electromagnetic units	одиниці абсолютної електромагнітної системи	единицы абсолютной электромагнитной системы
electromagnetic wave propagation	поширення електромагнітної хвилі	распространение электромагнитной волны
electromagnetism	електромагнітні явища	электромагнитные явления
electromagnetometer	вимірювач параметрів електромагнітного поля	измеритель параметров электромагнитного поля
electrosmog energy level	електросмог енергетичний рівень	электросмог энергетический уровень

field	поле	поле
Earth's electric field	електротелуричне поле; електричне поле Землі	електротеллурическое поле; электрическое поле Земли
Earth's magnetic field	геомагнітне поле; магнітне поле Землі	геомагнитное поле; магнитное поле Земли
electromagnetic field	електромагнітне поле	электромагнитное поле
electromagnetic leakage field	електромагнітне поле розсіювання	электромагнитное поле рассеяния
non-thermal electromagnetic field	нетеплове електромагнітне поле	нетепловое электромагнитное поле
oscillating field	осцилювальне поле	осциллирующее поле
weak electromagnetic field	слабке електромагнітне поле	слабое электромагнитное поле
fire hazard	небезпека виникнення пожежі	опасность возникновения пожара
frequency range	діапазон частот	диапазон частот
gamma rays	гама-випромінювання	гамма-излучения
high-frequency communication facilities	високочастотні засоби зв'язку	высокочастотные средства связи
increasing frequency	зростаюча частота	возрастающая частота
impart	передавати рух	передавать движение
magnetic storm	магнітна буря	магнитная буря
magnetopause	магнітопауза, зовнішня межа магнітосфери	магнитопауза, внешняя граница магнитосферы
magnetosphere	магнітосфера	магнитосфера
magnitude	магнітуда	магнитуда
microwaves	діапазон надвисоких частот	диапазон сверх-высоких частот
momentum	кількість руху; імпульс	количество движения; импульс
power transmission line	лінія електропередачі	линия электропередачи

quantum electrodynamics	квантова електродинаміка	квантовая электродинамика
quantum theory	квантова теорія	квантовая теория
photon	фотон	фотон
gamma-ray photon	гама-квант	гамма-квант
long-wavelength photon	довгохвильовий фотон	длинноволновый фотон
X-ray photon	рентгенівський фотон	рентгеновский фотон
prolonged exposure	тривалий вплив	продолжительное воздействие
radar	радіолокатор; радіолокаційна станція	радиолокатор; радиолокационная станция
airborne radar	бортовий радіолокатор	бортовой радиолокатор
Doppler radar	доплерівський радіолокатор	доплеровский радиолокатор
radiation	випромінювання; радіація	излучение; радиация
electromagnetic radiation	електромагнітне випромінювання	электромагнитное излучение
high-energy radiation	випромінювання великої енергії	излучение большой энергии
high-level radiation	високоінтенсивне випромінювання	высокоинтенсивное излучение
infrared radiation	інфрачервоне випромінювання	инфракрасное излучение
ionizing radiation	іонізувальне випромінювання	ионизирующее излучение
low-level radiation	малоінтенсивне випромінювання	малоинтенсивное излучение
natural background radiation	природний фон іонізувального випромінювання	естественный фон ионизирующего излучения
nonionizing radiation	неіонізувальне випромінювання	неионизирующее излучение
nonluminous radiation	залишкове тепловипромінювання від продуктів згоряння	остаточное теплоизлучение от продуктов сгорания
ultraviolet radiation	ультрафіолетове випромінювання	ультрафиолетовое излучение
radio altimeter	радіовисотомір	радиовысотомер
radio beacon	радіомаяк	радиомаяк

radio compass	радіокомпас	радиокомпас
radio direction finder	радіопеленгатор	радиопеленгатор
radio navigation equipment	радіонавігаційне устаткування	радионавигационное оборудование
radio waves	радіохвилі	радиоволны
red sensitivity	чутливість до червоної ділянки спектра	чувствительность к красной области спектра
refractive index	показчик переломлення	показатель преломления
refraction	рефракція; переломлення	рефракция; преломление
RF energy	енергія високої частоти	энергия высокой частоты
self-propagating wave	хвиля, що сама поширюється	самораспространяющаяся волна
skin effect	поверхневий ефект	поверхностный эффект
solar activity	сонячна активність	солнечная активность
specific absorption rate	інтенсивність питомого поглинання	интенсивность удельного поглощения
speed of wave propagation	швидкість поширення хвилі	скорость распространения волны
transmitter	передавальний пристрій; передавач вимірювальний перетворювач	передающее устройство; передатчик измерительный преобразователь
terahertz	терагерц (1000 ГГц)	терагерц (1000 ГГц)
visible light	випромінювання у видимій ділянці спектра	излучение в видимой области спектра
visual perception	зорове сприйняття	зрительное восприятие
wireless communication equipment	пристрої безпроводного зв'язку	устройства беспроводной связи
wavelength	довжина хвилі	длина волны
free-space wavelength	довжина хвилі у вільному просторі	длина волны в свободном пространстве
X-rays	рентгенівське випромінювання	рентгеновское излучение

1.4. Environment protection in aviation	1.4. Захист навколишнього середовища в авіації	1.4. Защита окружающей среды в авиации
advisory documents	консультативна документація/консультативні документи	консультативная документация
air	повітря	воздух
artificial air	штучне повітря	искусственный воздух
atmospheric air	атмосферне повітря	атмосферный воздух
clean air	чисте повітря	чистый воздух
contaminated air	забруднене повітря	загрязнённый воздух
exhaust air	повітря, яке відводить-ся з вентиляційного приміщення	воздух, удаляемый из вентиляционного помещения
exit air	викидне повітря	выбросной воздух
polluted air	забруднене повітря	загрязнённый воздух
prepared air	штучне повітря	искусственный воздух
pure air	чисте повітря	чистый воздух
supply air	припливне повітря (яке надходить у приміщення)	приточный воздух (подаваемый в помещение)
working zone air	повітря робочої зони	воздух рабочей зоны
air quality	якість повітря	качество воздуха
airport air quality	якість повітря в районі аеропорту	качество воздуха в районе аэропорта
local air quality	місцева якість повітря	местное качество воздуха
air temperature	температура повітря	температура воздуха
ambient air temperature	температура навколишнього повітря	температура окружающего воздуха
airspace	повітряний простір	воздушное пространство
airspace system	система повітряного простору	система воздушного пространства
National Airspace System (NAS)	Національна система повітряного простору	Национальная система воздушного пространства

allowance	допустима кількість викидів/скидів у довкілля	допустимое количество выбросов/сбросов в окружающую среду
apparatus	апарат	аппарат
autonomous	автономний	автономный
breathing apparatus	дихальний апарат	дыхательный аппарат
self-contained	резервуарний	резервуарный
open-circuit breathing apparatus	дихальний апарат	дыхательный аппарат
anthropogenic origin heat	тепло антропогенного походження	тепло антропогенного происхождения
atmosphere	атмосфера	атмосфера
International Standard Atmosphere (ISA)	міжнародна стандартна атмосфера (МСА)	международная стандартная атмосфера (МСА)
Special Report on Aviation and the Global Atmosphere	Спеціальна доповідь про авіацію та глобальну атмосферу	Специальный доклад об авиации и глобальной атмосфере
atmospheric	атмосферний	атмосферный
atmospheric gas	атмосферний газ	атмосферный газ
atmospheric gases transport	переміщення атмосферних газів	перемещение атмосферных газов
belt	зона, пояс	зона, пояс
altitudinal belt	висотний пояс	высотный пояс
nival belt	сніговий пояс	снежный пояс
shelter belt	лісосмуга	лесополоса
vegetation belt	пояс рослинності	пояс растительности
biosphere thermal pollution	теплове забруднення біосфери	тепловое загрязнение биосферы
carbon	вуглеводні	углеводород
carbon offset	компенсація за вуглеводнями	компенсация по углеводородам
carbon offset regime	режим компенсації за вуглеводнями	режим компенсации по углеводородам
carbon sequestration	квотування кількості викидів вуглецю	квотирование количества выбросов углерода
carbon trading	торгівля квотами на викиди в атмосферу вуглекислого газу	торговля квотами на выбросы в атмосферу углекислого газа
cellular level effect	ефект на клітинному рівні	эффект на клеточном уровне

cirrus clouds	перисті/пір'ясті хмари	перистые облака
charge(s)	збір, нарахування	сбор, начисления
aircraft efficiency charge	збір, що враховує ефективність повітряного судна	сбор, учитывающий эффективность воздушного судна
en-route emissions charge	маршрутний збір на емісію	маршрутный сбор на эмиссию
en-route emissions charge assessed by country overflow	маршрутний збір на емісію, що стягує країна, над якою здійснюють політ	маршрутный сбор на эмиссию, взимаемый страной, над которой выполняется полёт
en-route emissions charge with revenues returned to the aviation sector	маршрутний збір на емісію з поверненням прибутку до авіаційного сектора	маршрутный сбор на эмиссию с возвращением доходов в авиационный сектор
environmental charges	екологічні збори	экологические сборы
use of environmental charges instead taxes	використання екологічних зборів замість податків	использование экологических сборов вместо налогов
clean-air bill	закон про чисте повітря	закон о чистом воздухе
climate	клімат	климат
climate change	зміна клімату	изменение климата
global climate change	глобальна зміна клімату	глобальное изменение климата
Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC)	Міжурядова група експертів з питань зміни клімату (МГЕЗК)	Межправительственная группа экспертов по изменению климата (МГЭИК)
UN Framework Convention on Climate Change (UNFCCC)	Рамкова конвенція ООН про зміну клімату (РКЗК ООН)	Рамочная конвенция ООН по изменению климата (РКИК ООН)
coefficient	коефіцієнт	коэффициент
coefficient of turbulent diffusion	коефіцієнт турбулентної дифузії в атмосфері	коэффициент турбулентной диффузии в атмосфере
coolant	хладагент, охолоджувач	хладагент, охладитель

Committee on Aviation Environmental Protection	Комітет з питань охорони навколишнього середовища від впливу авіації	Комитет по охране окружающей среды от воздействия авиации
convention	конвенція	конвенция
Convention on International Civil Aviation	Конвенція про міжнародну цивільну авіацію	Конвенция о международной гражданской авиации
Convention on Long-Range Transboundary Air Pollution	Конвенція про транскордонне забруднення повітря на великі відстані	Конвенция о трансграничном загрязнении воздуха на большие расстояния
concentration	концентрація	концентрация
methane concentration	концентрація метану	концентрация метана
ozone concentration	концентрація озону	концентрация озона
contribution	внесок	вклад
aviation contribution	вплив авіації	вклад авиации
aviation contribution to climate change	вплив авіації на зміну клімату	воздействие авиации на изменение климата
consequence	наслідки, обставини	слідствия, обстоятельства
inevitable consequences	неминучі наслідки	неизбежные последствия
unforeseeable consequence	непередбачувані обставини	непредвиденные обстоятельства
contrails influence	вплив інверсійних слідів	влияние инверсионных следов
cost-benefit analysis (CBA)	аналіз ефективності витрат	анализ эффективности затрат
decontamination	видалення токсичних речовин з поверхні забруднених об'єктів	удаление токсических веществ с поверхности загрязнённых объектов
deleterious effect	шкідливий вплив	вредное воздействие

desertification	деградація ґрунту внаслідок антропогенної діяльності	деградація ґрунту в результаті антропогенної діяльності
destruction device	руйнування апарат; прилад	разрушение апарат; прибор
independent respiratory device	автономний дихальний апарат	автономный дыхательный апарат
respiratory protective device	захисний дихальний апарат	защитный дыхательный апарат
dissolved oxygen	розчинений кисень	растворённый кислород
economic reasonableness	економічна обґрунтованість	экономическая обоснованность
ecosystem	екосистема	экосистема
ecosystem composition	склад екосистеми	состав экосистемы
ecosystem stability	стійкість екосистеми	устойчивость экосистемы
emissions trading regime	режим обміну квотами на емісію	режим обмена квотами на эмиссию
environment	довкілля	окружающая среда
environmental	екологічний	экологический
environmental advantages	екологічні переваги	экологические преимущества
environmental benefits	екологічні вигоди	экологические выгоды
environmental compatibility	екологічна прийнятність	экологическая приемлемость
environmental effectiveness	екологічна ефективність	экологическая эффективность
environmental guidelines for airport planning	екологічний принцип планування аеропортів	экологический принцип планирования аэропортов
environmental issues related to airport expansion, construction, operation	екологічні аспекти розширення, будівництва й експлуатації аеропортів	экологические аспекты, связанные с расширением, строительством и эксплуатацией аэропортов
environmental needs	екологічні потреби	экологические потребности

environmental non-governmental organization	неурядова організація з питань охорони довкілля	неправительственная организация по охране окружающей среды
environmental risk	ризик для довкілля	риск для окружающей среды
environmental taxes and charges	податки та збори, пов'язані з охороною довкілля	налоги и сборы, связанные с охраной окружающей среды
Council Resolution on Environmental Taxes and Charges	резолуція Ради про податки та збори, пов'язані з охороною довкілля	резолуция Совета о налогах и сборах, связанных с охраной окружающей среды
Environmental Technical Manual	технічне керівництво з питань довкілля	техническое руководство по окружающей среде
eutrophication	евтрофікація	эвтрофикация
firing	спалювання палива	сжигание топлива
flight path monitoring system	система моніторингу траєкторій польоту	система мониторинга траекторий полёта
fume evolution factor	коефіцієнт димоутворення	коэффициент дымообразования
Global Environmental Facility (GEF)	глобальний екологічний фонд (ГЕФ)	глобальный экологический фонд (ГЭФ)
gas	газ	газ
greenhouse gas	парниковий газ	парниковый газ
national greenhouse gas inventory	національний реєстр парникових газів	национальный реестр парниковых газов
sulphurus gas	сірчаний газ	серный газ
ground level	рівень землі	уровень земли
ground level emission	емісія на рівні землі	эмиссия на уровне земли
ground service	наземне обслуговування	наземное обслуживание
ground service equipment	обладнання наземного обслуговування	оборудование наземного обслуживания
humidity	вологість	влажность

humidity of ambient air	вологість навколишнього повітря	влажность окружающего воздуха
relative humidity	відносна вологість	относительная влажность
hydrogen	водень	водород
hydrogen bond	водневий зв'язок	водородная связь
hydrogen sulphide H ₂ S	сірководень H ₂ S	сероводород H ₂ S
in-flight worst case	найгірший випадок в польоті	наихудший случай в полёте
immediate vicinity of an airport	безпосередня близькість від аеропорту	непосредственная близость от аэропорта
impact	вплив	воздействие
aviation impact on the global environment	вплив авіації на глобальне довкілля	воздействие авиации на глобальную окружающую среду
information	інформація	информация
derived information	розрахункова інформація	расчётная информация
general information	загальна інформація	общая информация
test information	інформація про випробування	информация об испытании
kilojoule, kJ	кілоджоуль, кДж	килоджоуль, кДж
land use	землекористування	землепользование
incompatible land use	неналежне землекористування	ненадлежащее землепользование
optimally compatible land use	оптимально прийнятне землекористування	оптимально приемлемое землепользование
land use management	управління землекористуванням	управление землепользованием
land use planning	планування землекористування	планирование землепользования
landing and take-off cycle (LTO)	злітно-посадковий цикл	взлётно-посадочный цикл
reference landing and take-off cycle	стандартний злітно-посадковий цикл	стандартный взлётно-посадочный цикл
reference emissions landing and take-off cycle	стандартний цикл емісії під час посадки та зльоту	стандартный цикл эмиссии при посадке и взлёте

legal and policy framework	правові та політичні рамки	правовые и политические рамки
levy	мито	пошлина
fuel levy	мито на паливо	пошлина на топливо
emissions-related levy	мито, пов'язане з емісією	пошлина, связанная с эмиссией
en-route levy	маршрутне мито	маршрутная пошлина
lower stratosphere	нижні шари стратосфери	нижние слои стратосферы
measures	заходи	меры
market-based measures	заходи, пов'язані з ринком	меры, связанные с рынком
operational measures	експлуатаційні заходи	эксплуатационные меры
measurement system	вимірювальна система	измерительная система
migration of organisms	міграція організмів	миграция организмов
meteorological World Meteorological Organization (WMO)	метеорологічний Всесвітня метеорологічна організація (ВМО)	метеорологический Всемирная метеорологическая организация (ВМО)
Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer	Монреальський протокол щодо речовин, які руйнують озоновий шар	Монреальский протокол по веществам, разрушающим озоновый слой
mortality	смертність	смертность
National Airspace System (NAS)	національна система повітряного простору	национальная система воздушного пространства
operating costs	витрати на експлуатацію	затраты на эксплуатацию
generic aircraft operating costs	загальні витрати на експлуатацію повітряних суден	общие затраты на эксплуатацию воздушных судов
operating mode	експлуатаційний режим	эксплуатационный режим
given operating mode	даний експлуатаційний режим	данный эксплуатационный режим

operating restrictions	експлуатаційні обмеження	эксплуатационные ограничения
noise-related operating restrictions	експлуатаційні обмеження, пов'язані із шумом	эксплуатационные ограничения, связанные с шумом
operational operational operational limitations	експлуатаційний експлуатаційний експлуатаційні обмеження	эксплуатационный эксплуатационный эксплуатационные ограничения
operational opportunities	експлуатаційні можливості	эксплуатационные возможности
organism metabolism	метаболізм організмів	метаболизм организмов
oxygen supply	споживання кисню	потребление кислорода
ozone	озон	озон
ozone depleting substance	озоноруйнівна речовина	озоноразрушающее вещество
ozone friendly fire safety system	озонобезпечна система пожежогасіння	озонобезопасная система пожаротушения
ozone layer	озоновий шар	озоновый слой
ozone layer depletion	виснаження озонного шару	истощение озонного слоя
ozone layer destruction	руйнування озонного шару	разрушение озонного слоя
ozone	озонатор	озонатор
ozone	озонування	озонирование
perturbation	збурення	возмущение
noise perturbation	шумове збурення	шумовое возмущение
stratospheric perturbation	стратосферні збурення	стратосферные возмущения
pollute	забруднювати	загрязнять
polluter	забруднювач	загрязнитель
Polluter Pays Principle(PPP)	принцип платності за забруднення (ППЗ)	принцип платности за загрязнение (ППЗ)
potential health effect	потенційний вплив на здоров'я	потенциальное влияние на здоровье
pressure	тиск	давление
atmospheric pressure	атмосферний тиск	атмосферное давление
sea level atmospheric pressure	атмосферний тиск над рівнем моря	атмосферное давление над уровнем моря

radiative radiative forcing by aircraft	радіаційний радіаційний вплив від повітряних суден	радиационный радиационное воздействие от воздушных судов
radiative forcing by anthropogenic emissions	радіаційний вплив від антропогенної емісії	радиационное воздействие от антропогенной эмиссии
recording and reproducing system	записувальна та відтворювальна системи	записывающая и воспроизводящая системы
reference environment conditions	вихідні умови довкілля	исходные условия окружающей среды
representative reproduction	репрезентативний відтворення; репродукція, розмноження	репрезентативный воспроизведение; репродукция, размножение
representative time period	репрезентативний період часу	репрезентативный период времени
representative sample	представницька проба	представительная проба
revenue from high sea	прибутки від польотів над відкритим морем	доходы от полётов над открытым морем
respiration rate	інтенсивність дихання	интенсивность дыхания
sampling sampling line sampling plane	відбирання проб лінії подавання проб площина відбирання проб	отбор проб линии подачи проб плоскость отбора проб
sampling probe system	пробовідбірник система	пробоотборник система
aviation system	авіаційна система	авиационная система
current aviation system	сучасна авіаційна система	существующая авиационная система
ecological system	екологічна система	экологическая система
projected aviation system	проектвана авіаційна система	проектируемая авиационная система
environment protection system	система захисту довкілля	система защиты окружающей среды
sampling system	система відбирання проб	система отбора проб

soot	сажа	сажа
acid soot	кисла сажа	кислая сажа
fuel soot	сажа, що виділяється під час згоряння палива	сажа, выделяемая при сгорании топлива
soot particle species	частка сажі	частица сажи
overpopulation strategy	перенаселеність популяцій	перенаселённость популяций
development strategy	стратегія розвитку	стратегия развития
operational procedures and strategies	експлуатаційні процедури та стратегії	эксплуатационные процедуры и стратегии
substance	речовина	вещество
biological active substance	біологічно активна речовина	биологически активное вещество
hazardous substance	небезпечна речовина	вредное вещество
highly toxic substance	високотоксична речовина	высокотоксичное вещество
liquid state of substance	рідинний стан речовини	жидкое состояние вещества
low global warming potential substance	речовини з низьким потенціалом сприяння глобальному потеплінню	вещества с низким потенциалом содействия глобальному потеплению
nitrogen-containing substance	азотовмісна речовина	азотсодержащее вещество
non-toxic harmful substance	неотруйна шкідлива речовина	неядовитое вредное вещество
ozone depleting substances	озоноруйнівні речовини	озоноразрушающие вещества
priority substance	пріоритетна речовина	приоритетное вещество
soluble substance	розчинна речовина	растворимое вещество
toxic substance	отруйна речовина	отравляющее вещество
sulfur	сірка	сера
sulfur dioxide SO₂	діоксид сірки (ангідрид сірчистої кислоти) SO₂	диоксид серы (ангидрид сернистой кислоты) SO₂
sulfur oxide SO_x	оксид сірки SO_x	оксид серы SO_x
sulfur trioxide SO₃	ангідрид сірчаної кислоти SO₃	ангидрид серной кислоты SO₃

sustainable development	сталий розвиток	устойчивое развитие
UN Commission on Sustainable Development World Summit on Sustainable Development (WSSD)	Комісія ООН з питань сталого розвитку Всесвітній саміт з питань сталого розвитку (ВССР)	Комиссия ООН по устойчивому развитию Всемирный саммит по устойчивому развитию (ВСУР)
technical feasibility	технічні можливості	технические возможности
technical support	технічне забезпечення	техническое обеспечение
Technical Work Program in the Air Navigation Field	програма технічних робіт у галузі аеронавігації	программа технических работ в области аэронавигации
thermal plume	тепловий струмінь (забруднень)	тепловая струя (загрязнений)
thermal point source	точкове джерело теплового забруднення	точечный источник теплового загрязнения
thermal pollution upper atmosphere	теплове забруднення верхні шари атмосфери	тепловое загрязнение верхние слои атмосферы
upper troposphere validity of results	верхні шари тропосфери дійсність результатів	верхние слои тропосферы действительность результатов
ventilation	вентиляція	вентиляция
emergency ventilation	аварійна вентиляція	аварийная вентиляция
exhaust ventilation	витяжна вентиляція	вытяжная вентиляция
local ventilation	місцева вентиляція	местная вентиляция
supply ventilation	припливна вентиляція	приточная вентиляция
technological ventilation	технологічна вентиляція	технологическая вентиляция
volatile organic compound (VOC)	летка органічна сполука	летучее органическое соединение
zero wind	штиль	штиль

1.5. Noise Contamination	1.5. Шумове забруднення	1.5. Шумовое загрязнение
aircraft noise	авіаційний шум	авиационный шум
aircraft noise abatement	зниження авіаційного шуму	снижение авиационного шума
Aircraft Noise and Design Effects Study (ANDES)	дослідження про вплив зміни конструкції на авіаційний шум	исследования о влиянии изменения конструкции на авиационный шум
aircraft noise in the vicinity of airports	авіаційний шум поблизу аеропортів	авиационный шум в окрестностях аэропортов
aircraft noise received on the ground	сприйманий шум літака на землі	самолётный шум, воспринимаемый на земле
aircraft noise stringency methods of measurements of aircraft noise	посилення стандартів на авіаційний шум методи вимірювання авіаційного шуму	ужесточение стандартов на авиационный шум методы измерения авиационного шума
alleviating the noise burden on communities	зниження впливу шуму на населені райони	снижение воздействия шума на населённые районы
acoustical measurement system	акустична вимірювальна система	акустическая измерительная система
acoustical sensitivity	акустична чутливість	акустическая чувствительность
calibration and checking system	система калібрування та перевірки	система калибровки и проверки
certification	сертифікація	сертификация
aircraft noise certification	сертифікація повітряних суден за шумом	сертификация воздушных судов по шуму
noise certification	сертифікація за шумом	сертификация по шуму
international noise certification database	міжнародна база сертифікаційних даних щодо шуму	международная база сертификационных данных по шуму
noise certification database	база сертифікаційних даних за шумом	база сертификационных данных по шуму

noise certification data	дані сертифікації за шумом	данные сертификации по шуму
noise certification documentation	документація сертифікації за шумом	документация сертификации по шуму
noise certification scheme	методика сертифікації за шумом	методика сертификации по шуму
noise certification standard	стандарт сертифікації за шумом	стандарт сертификации по шуму
certification noise value	сертифікаційне значення шуму	сертификационное значение шума
certification noise level database	база даних про сертифікацію рівня шуму	база данных о сертификации уровня шума
correction	поправка	поправка
approach angle correction	поправка на кут глисади заходження на посадку	поправка на угол глиссады захода на посадку
correction for spectral irregularities	поправка на нерівномірність спектра	поправка на неравномерность спектра
duration correction	поправка на тривалість	поправка на продолжительность
mass correction	поправка на масу	поправка на массу
noise path duration correction	траєкторна поправка на тривалість шуму	траекторная поправка на продолжительность шума
tone correction factor	поправка на тональність	поправка на тональность
Day Night Level (DNL)	рівень впливу шуму вдень-вночі	уровень воздействия шума в дневное-ночное время
equation	рівняння	уравнение
sound absorption equation	рівняння поглинання звуку	уравнение поглощения звука
equipment	апаратура; обладнання	аппаратура; оборудование
analysis equipment	апаратура для аналізу	анализирующая аппаратура
dynamic range of the equipment	динамічний діапазон апаратури	динамический диапазон аппаратуры
field equipment installation	установлення апаратури на місцевості	установка аппаратуры на местности

recording equipment	записувальна апаратура	записывающая аппаратура
reproducing equipment	відтворювальна апаратура	воспроизводящая аппаратура
sensing equipment	приймальна апаратура	приёмная аппаратура
Global Airport Noise Impact Assessment Model (GANIAM)	глобальна модель оцінювання впливу шуму в аеропортах	глобальная модель оценки влияния шума в аэропортах
horizontal visibility	горизонтальна видимість	горизонтальная видимость
Integrated Noise Model (INM)	інтегральна модель шуму	интегральная модель шума
measurement system	вимірювальна система	измерительная система
Model for Assessing Global Exposure to the Noise of Transport Aircraft (MAGENTA)	модель оцінювання глобального шумового впливу транспортних повітряних суден	модель оценки глобального шумового воздействия транспортных воздушных судов
method of adjustment	метод коригування	метод корректировки
“Simplified” method of adjustment	«спрощений» метод коригування	«упрощённый» метод корректировки
“Integrated” method of adjustment	«інтегральний» метод коригування	«интегральный» метод корректировки
noise	шум	шум
ambient noise	фоновий шум	фоновый шум
broadband noise	широкосмуговий шум	широкополосный шум
operational noise	шум за умов експлуатації	шум в эксплуатацион- ных условиях
electrical noise of the measurement system	електричний шум вимірювальних систем	электрический шум измерительных систем
flyover noise	прольотний шум	пролётный шум
noise measurement	вимірювання шуму	измерение шума
noise measurement for monitoring purpose	вимірювання шуму з метою контролю	измерение шума в целях контроля

noise abatement	зниження шуму	снижение шума
noise abatement flight track	траєкторія польоту, яка забезпечує зниження рівня шуму	траєктория полёта, обеспечивающая снижение уровня шума
noise abatement approach procedures	шляхи зниження шуму під час заходження на посадку	приемы снижения шума при заходе на посадку
noise abatement climb	зниження шуму під час набирання висоти	снижение шума при наборе высоты
noise abatement climb procedure	шляхи зниження шуму під час набирання висоти	приёмы снижения шума при наборе высоты
noise abatement operating procedures	експлуатаційні шляхи зниження шуму	эксплуатационные приёмы снижения шума
noise abatement take-off procedures	шляхи зниження шуму під час злітання	приемы снижения шума при взлёте
Noise and Flight Path Monitoring Installation (NFPMI)	установка контролю шуму та відслідковування траєкторії польоту	установка контролю шуму и отслеживания траектории полёта
noise barrier	шумовий бар'єр	шумовой барьер
noise climate at the airport	шумова обстановка в аеропорту	шумовая обстановка в аэропорту
noise contouring	складання контурів шуму	составление контуров шума
noise control	контроль шуму	контроль шума
balanced program of noise control	збалансована програма контролю шуму	сбалансированная программа контроля шума
noise evaluation measure	одиниця оцінювання шуму	единица оценки шума
noise-exposed population	населення, яке зазнає впливу шуму	население, подвергающееся воздействию шума
noise exposure	вплив шуму	воздействие шума
global noise exposure	глобальний вплив шуму	глобальное воздействие шума
high noise exposure	високий рівень впливу шуму	высокий уровень воздействия шума

population noise exposure over time	вплив шуму на населення протягом певного часу	воздействие шума на население с течением времени
predicting and quantifying noise exposure	прогнозування та кількісне оцінювання шумового впливу	прогнозирование и количественная оценка шумового воздействия
significant noise exposure	значний рівень впливу шуму	значительный уровень воздействия шума
noise insulation program	програма ізоляції шуму	программа изоляции шума
noise level	рівень шуму	уровень шума
calculated noise level	розрахунковий рівень шуму	расчётный уровень шума
certificated noise level	сертифікований рівень шуму	сертифицированный уровень шума
current certified noise level	поточний сертифікований рівень шуму	текущий сертифицированный уровень шума
effective perceived noise level	ефективний рівень сприйманого шуму	эффективный уровень воспринимаемого шума
maximum noise level	максимальний рівень шуму	максимальный уровень шума
measured noise level	вимірний рівень шуму	измеренный уровень шума
monitored noise level	фактичний рівень шуму	фактический уровень шума
noise level as a function of take-off mass	рівень шуму залежно від злітної маси	уровень шума в зависимости от взлётной массы
noise measurement	вимірювання шуму	измерение шума
noise measurement point	точка вимірювання шуму	точка измерения шума
approach noise measurement point	точка вимірювання шуму під час заходження на посадку	точка измерения шума при заходе на посадку
flight path noise measurement point	контрольна точка вимірювання шуму траєкторії польоту	контрольная точка измерения шума траектории полёта
flyover noise measurement point	точка вимірювання прольотного шуму	точка измерения пролётного шума

lateral noise measurement point	точка вимірювання шуму збоку від ЗПС	точка измерения шума сбоку от ВПП
reference noise measurement point	контрольна точка вимірювання шуму	контрольная точка измерения шума
take-off reference noise measurement point	контрольна точка вимірювання шуму під час злітання	контрольная точка измерения шума при взлёте
test noise measurement points	точки вимірювання шуму під час випробувань	точки измерения шума при испытаниях
noise modeling	моделювання шуму	моделирование шума
airport noise modeling	моделювання шуму в аеропортах	моделирование шума в аэропортах
noise modeling methodology	методологія моделювання шуму	методология моделирования шума
noise monitoring	моніторинг шуму	мониторинг шума
airport noise monitoring	моніторинг шуму в аеропортах	мониторинг шума в аэропортах
noise monitoring system	система моніторингу шуму	система мониторинга шума
noise protection for engine test area	шумовий захист зон випробовування двигунів	шумовая защита зон испытания двигателей
noise reduction	зниження шуму	снижение шума
noise reduction activity	діяльність щодо зниження шуму	деятельность по снижению шума
noise reduction at source	зниження шуму в джерелі	снижение шума в источнике
noise reduction needs	потреби у зниженні шуму	потребности в снижении шума
noise reduction strategy	стратегія зниження шуму	стратегия снижения шума
noise reduction technology	технологія зниження шуму	технология снижения шума
noise sensitive buildings	споруди, чутливі до впливу шуму	сооружения, чувствительные к воздействию шума
noise zone	зона наявності шуму	зона наличия шума
permanent noise zone	зона наявності постійного шуму	зона наличия постоянного шума
noisiness	шумність	шумность
maximum perceived	максимальна	максимальная

noisiness	сприймана шумність	воспринимаемая шумность
perceived noisiness	сумарна сприймана шумність	суммарная воспринимаемая шумность
total perceived noisiness		
noy slope	нахил кривої шумності	наклон кривой шумности
one-third octave band system	третинооктавна система аналізу	третьоктавная анализирующая система
perceived noise	шум, який сприймають	воспринимаемый шум
perceived noise level	рівень сприйманого шуму	уровень воспринимаемого шума
maximum tone corrected perceived noise level	максимальний рівень сприйманого шуму, з поправкою на тональність	максимальный уровень воспринимаемого шума с поправкой на тональность
pilot workload	робоче навантаження пілота	рабочая нагрузка пилота
pressure	тиск	давление
background sound pressure level	фоновий рівень звукового тиску	фоновый уровень звукового давления
final background sound pressure level	кінцевий рівень фонового звукового тиску	окончательный уровень фонового звукового давления
sound pressure level	звуковий тиск	звуковое давление
sound pressure level	рівень звукового тиску	уровень звукового давления
procedure	методика; процедура	методика; процедура
approach test procedure	методики випробування під час заходження на посадку	методики испытаний при заходе на посадку
noise certification reference procedure	вихідна методика сертифікації за шумом	исходная методика сертификации по шуму
take-off test procedure	методика випробування під час злітання	методика испытаний при взлёте
test procedure	методика випробувань	методика испытаний

tone correction procedure	розрахунок поправки на тональність	расчёт поправки на тональность
recertification	повторна сертифікація	повторная сертификация
noise recertification	повторна сертифікація за шумом	повторная сертификация по шуму
recertification of non-compliant aircraft	повторна сертифікація повітряних суден, які не відповідають вимогам	повторная сертификация воздушных судов, не отвечающих требованиям
recertification costs	витрати на повторну сертифікацію	затраты на повторную сертификацию
reference procedure	вихідна методика	исходная методика
approach reference procedure	вихідна методика заходження на посадку	исходная методика захода на посадку
overflight reference procedure	вихідна методика прольоту	исходная методика пролёта
take-off reference procedure	вихідна методика зльоту	исходная методика взлёта
sound absorption	поглинання звуку	поглощение звука
atmospheric sound absorption	атмосферне поглинання звуку	атмосферное поглощение звука
sound absorption equation coefficient	коефіцієнт рівняння поглинання звуку	коэффициент уравнения поглощения звука
sound attenuation in air	затухання/згасання звуку в повітрі	затухание звука в воздухе
sound pressure level	рівень звукового тиску	уровень звукового давления
adjusted slope of sound pressure level	скоригований нахил рівня звукового тиску	скорректированный наклон уровня звукового давления
average slope of sound pressure level	середній нахил рівня звукового тиску	средний наклон уровня звукового давления
change in slope of sound pressure level	зміна нахилу рівня звукового тиску	изменение наклона уровня звукового давления
slope of sound pressure level	нахил рівня звукового тиску	наклон уровня звукового давления
Sound Level Meter	шумомір	шумомер

1.6. Space Junk	1.6. Космічне сміття	1.6. Космический мусор
aerogel	аерогель	аэрогель
alumina aerogels	аерогель на основі оксиду алюмінію	аэрогель на основе оксида алюминия
carbon aerogel	вуглецевий аерогель	углеродный аэрогель
insulative aerogel	ізоляційний аерогель	изоляционный аэрогель
silica aerogel	кремнеземний аерогель	кремнеземный аэрогель
alkali environment	лужне середовище	щёлочная среда
alumina	оксид алюмінію	оксид алюминия
aluminium	алюміній	алюминий
anodizing	анодування, анодне оксидування	анодирование, анодное оксидирование
barycenter	барицентр; центр мас	барицентр; центр масс
black oxide	чорна оксидна плівка	чёрная оксидная плёнка
chromate coating	хроматове покриття	хроматовое покрытие
communications satellite	супутник зв'язку	спутник связи
corrosion inhibitor	інгібітор корозії	ингибитор коррозии
corrosive	корозійний	коррозионный
corrosive atmosphere	корозійно-активна атмосфера	коррозионно-активная атмосфера
corrosive attack	корозійний вплив	коррозионное воздействие
corrosive characteristics	корозійні властивості	коррозионные свойства
corrosive damage	корозійне пошкодження	коррозионное повреждение
corrosive wear	корозійне зношення	коррозионный износ
corrosiveness	корозійна активність	коррозионная активность
dendritic microstructure	дендритова мікроструктура	дендритовая микроструктура
desiccant	вологопоглинач	влагопоглотитель
diurnal motion	середній добовий рух	среднее суточное движение
ecliptic	екліптика	эклиптика
energy	енергія	энергия

epithermal energy	енергія надтеплових нейтронів	энергия сверхтепловых нейтронов
exhaust energy	енергія вихлопних газів	энергия выхлопных газов
geokinetic energy	низькотемпературне тепло поверхневих шарів землі	низкотемпературное тепло поверхностных слоёв земли
geothermal energy	геотермальна енергія	геотермальная энергия
kinetic energy	кінетична енергія	кинетическая энергия
solar energy	сонячна енергія	солнечная энергия
specific orbital energy	питома орбітальна енергія	удельная орбитальная энергия
thermal energy	теплова енергія	тепловая энергия
upper shelf energy	робота руйнування за температури, вищої за поріг холодноламкості	работа разрушения при температуре выше порога хладноломкости
extra-vehicular activity	вихід космонавта у відкритий космос	выход космонавта в открытый космос
friability	крихкість, ламкість	хрупкость, ломкость
inclination	нахил	наклон
satellite inclination	нахил орбіти супутника	наклон орбиты спутника
International Space Station (ISS)	міжнародна космічна станція (МКС)	международная космическая станция (МКС)
iridite treatment iron	іридізація залізо; технічне залізо	придизация железо; техническое железо
magnesium	магній	магний
mean sea level	середній рівень моря	средний уровень моря
nebula	галактична туманність	галактическая туманность
nuclear reactor	ядерний реактор	ядерный реактор
orbital nuclear reactor	орбітальний ядерний реактор	орбитальный ядерный реактор
space nuclear reactor	космічний ядерний реактор	космический ядерный реактор
orbit	орбіта	орбита
Clark orbit	геостационарна орбіта	геостационарная орбита
earth-centered orbit	геоцентрична орбіта	геоцентрическая орбита

elliptical orbit	еліптична орбіта	эллиптическая орбита
geosynchronous orbit	геосинхронна орбіта	геосинхронная орбита
geostationary orbit	геостационарна орбіта	геостационарная орбита
high-apogee orbit	високоапогейна орбіта	высокоапогейная орбита
inclined orbit	нахилена орбіта	наклонённая орбита
low earth orbit	низька навколоземна орбіта	низкая околоземная орбита
satellite-filled orbit	орбіта, насичена супутниками	орбита, насыщенная спутниками
variable orbit	орбіта зі змінними параметрами	орбита с переменными параметрами
orbit determination	визначення параметрів орбіти	определение параметров орбиты
orbit insertion burn	імпульс тяги для виведення на орбіту	импульс тяги для выведения на орбиту
orbit modification	вимірювання параметрів орбіти	измерение параметров орбиты
orbit-raising mission	політ зі зростанням висоти орбіти	полёт с увеличением высоты орбиты
orbital orbital aircoop	орбітальна система акумулювання повітря	орбитальный система аккумулярования воздуха
orbital complex	комплекс орбітальних станцій	комплекс орбитальных станций
orbital complex flyby	обліт орбітального комплексу	облёт орбитального комплекса
orbital debris	космічне сміття	космический мусор
orbital flight	орбітальний політ	орбитальный полёт
orbital mapping	картографування за даними орбітального спостереження	картографирование по данным орбитального наблюдения
orbital motion	планетарний рух	планетарное движение
orbital period	синодичний період обертання	синодический период вращения
orbital plane	орбітальна площина	орбитальная плоскость
orbital revolution	орбітальне обертання	орбитальное вращение
orbital solar power plant	орбітальна сонячна електростанція	орбитальная солнечная электростанция
orbital speed	перша космічна швидкість	первая космическая скорость

orbiting	орбітальна	орбитальная
observatory	обсерваторія	обсерватория
oxygen	концентрація	концентрация
concentration	кисню	кислорода
parkerization	паркеризація (<i>метод фосфатування у розчині</i>)	паркеризация (<i>метод фосфатирования в растворе</i>)
passivation	пасивація	пассивация
anodic passivation	анодна пасивація	анодная пассивация
cathodic passivation	катодна пасивація	катодная пассивация
metal passivation	пасивація металу	пассивация металла
electrochemical	електрохімічна	электрохимическая
passivation	пасивація	пассивация
perturbation	збурювання;	возмущение;
	перешкода	помеха
power station	енергоустановка	энергоустановка
orbital laser power station	орбітальна лазерна енергоустановка	орбитальная лазерная энергоустановка
radiation pressure	тиск випромінювання	давление излучения
rocket	ракета, ракетний	ракета, ракетный
rocket	ракетний озонний зонд	ракетный озонный зонд
ozonesonde	зонд	зонд
rocket probe	ракетно-зондові	ракетно-зондовые
measurements	вимірювання	измерения
rocket range	ракетодром	ракетодром
rocket ship	ракетоносій	ракетоноситель
rocket sounding network	мережа ракетного зондування	сеть ракетного зондирования
rocket-assisted takeoff	злітання з ракетним прискорювачем	взлёт с ракетным ускорителем
rocket-sonde observations	дані ракетного зондування	данные ракетного зондирования
rotation	обертання	вращение
chaotic rotation	хаотичне обертання	хаотическое вращение
synchronous rotation	синхронне обертання	синхронное вращение
satellite	супутник	спутник
space electric rocket test satellite	супутник для випробування електроракетних двигунів у космосі	спутник для испытаний электроракетных двигателей в космосе

station-keeping satellite	супутник, утримуваний у заданій точці орбіти	спутник, удерживаемый в заданной точке орбиты
silicon	кремній	кремний
solar	сонячний	солнечный
solar sail	сонячне вітрило	солнечный парус
solar wind	сонячний вітер	солнечный ветер
sounding	зондування	зондирование
rocket sounding	ракетне зондування	ракетное зондирование
space sounding	зондування з космосу	зондирование из космоса
space	космос, космічний	космос, космический
space debris	космічне сміття	космический мусор
space disposal	захоронення у космосі	захоронение в космосе
space dust	космічний пил	космическая пыль
space environment	космічний простір	космическое пространство
space exploration	космічні дослідження	космические исследования
space geological investigation	космогеологічне дослідження	космогеологическое исследование
space junk	космічне сміття	космический мусор
space mapping	космічне картографування	космическое картографирование
space material processing	технологія виробництва матеріалів у космосі	технология производства материалов в космосе
space meteorology	космічна метеорологія	космическая метеорология
space observations	космічні спостереження	космические наблюдения
space photography	космічна фотозйомка	космическая фотосъемка
space photovoltaic blanket	космічна фотоелектрична станція	космическая фотоэлектрическая станция
space photovoltaics	космічна фотоелектрична енергетика	космическая фотоэлектрическая энергетика
space pollution	забруднення космічного простору	загрязнение космического пространства

space shuttle launch vehicle	багаторазовий транспортний космічний корабель	многоразовый транспортный космический корабль
space station	орбітальна станція	орбитальная станция
space station garage	ангар орбітальної станції	ангар орбитальной станции
space vehicle	космічний корабель	космический корабль
space welder	космічний зварювальний агрегат	космический сварочный агрегат
space-acquired; space-based data	дані спостережень з космосу	данные наблюдений из космоса
space-based observing system	космічна система спостережень	космическая система наблюдений
stainless steel	неіржавна сталь	нержавеющая сталь
statute mile	статутна миля	статутная миля
system	система	система
Global Positioning System (GPS)	глобальна супутникова система місцявизначення (ГССМ)	глобальная спутниковая система местоопределения (ГССМ)
orbital coordinate system	орбітальна система координат	орбитальная система координат
space nuclear power system	космічна ядерна енергетична установка	космическая ядерная энергетическая установка
thermal insulator	теплоізоляційний матеріал	теплоизоляционный материал
thruster	ракетний двигун малої тяги	ракетный двигатель малой тяги
tin oxide	оксид олова	оксид олова
titanium	титан	титан
zinc	цинк	цинк

2. ENVIRONMENTAL CHALLENGES	2. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ	2. ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ
2.1. Climate changes	2.1. Зміна клімату	2.1. Изменение климата
air pollution abating local air pollution	забруднення повітря зниження рівня місцевого забруднення	загрязнение воздуха снижение уровня местного загрязнения
acclimatization adaptability	акліматизація адаптивність, адаптивна здатність	акклиматизация адаптируемость, адаптивная способность
adaptation adaptation assessment adaptation benefits adaptation costs adoption and implementation of adaptation measures autonomous adaptation	адаптація оцінка адаптації вигоди від адаптації витрати з адаптації ухвалення та здійснення заходів з адаптації автономна адаптація	адаптация оценка адаптации выгоды от адаптации расходы по адаптации принятие и осуществление мер по адаптации автономная адаптация
planned adaptation private and public adaptation	планова адаптація адаптація приватних і державних суб'єктів діяльності	плановая адаптация адаптация частных и государственных субъектов деятельности
reactive adaptation adaptive capacity	реактивна адаптація здатність до адаптації, адаптивна здатність	ответная адаптация способность к адаптации, адаптивная способность
adjust to	приспосовуватися до	приспосабливаться к
adjustment adjustment time	приспосовування тривалість адаптації	приспособление продолжительность адаптации
aerosols	аерозолі	аэрозоли

afforestation	залісення; посадження лісу, лісорозведення; лісовідновлення	облесение; посадка леса, лесоразведе- ние; лесовозобнов- ление
aggregate impacts	сукупний вплив	совокупные воздействия
airborne particles	частинки, що знахо- дяться в повітрі	находящиеся в воздухе частицы
albedo	альbedo	альbedo
algal blooms	цвітіння води	цветение воды
alien species	чужорідний вид	чужеродный вид
alpine	альпійський	альпийский
alternative	альтернативний	альтернативный
alternative development paths	альтернативні схеми розвитку	альтернативные схемы развития
alternative energy	альтернативний вид енергії	альтернативный вид энергии
ancillary benefits	додаткові вигоди	дополнительные выгоды
anthropogenic	антропогенний, зумовлений або здійснений людьми	антропогенный, обусловленный или произведённый людьми
anthropogenic emissions	антропогенні викиди	антропогенные выбросы
anticipatory adaptation	попереджувальна адаптація	упреждающая адаптация
aquaculture	аквакультура, розве- дення та вирощу- вання риби, моллюсків і т. ін. у спеціальних ставках	аквакультура, разве- дение и выращи- вание рыбы, моллюс- ков и т. п. в специ- альных прудах
aquifer	водоносний шар	водоносный слой
argon	аргон	аргон
arid regions	посушливі райони	засушливые районы
assessment	оцінка, оцінювання (якості, ефектив- ності)	оценка, оценивание (качества, эффективности)
impact assessment	оцінка впливу (клімату)	оценка воздействия (климата)

2. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

integrated assessment	комплексне оцінювання	комплексная оценка
atmosphere attribution	атмосфера з'ясування причини	атмосфера установление причини
availability	наявність	наличие
baseline	базові умови	базовые условия
basin	басейн (водозбірна площа потоку, річки або озера)	бассейн (водосборная площадь потока, реки или озера)
benefits	вигоди	выгоды
biodiversity	біорізноманітність	биоразнообразие
biofuel	біопаливо	биотопливо
biomass	біомаса (загальна вага або обсяг організмів на даній площі)	биомасса (общий вес или объём организмов на данной площади)
biome	біом (група схожих сукупностей рослин і тварин у певних ландшафтних зонах)	биом (группа похожих совокупностей растений и животных в определённых ландшафтных зонах)
net biome production	чиста продуктивність біома	чистая продуктивность биома
biosphere (terrestrial and marine)	біосфера (земна та морська)	биосфера (земная и морская)
biota	біота (флора та фауна даного району)	биота (флора и фауна данного района)
black carbon	технічний вуглець	технический углерод
black liquor	дъготь	дѣготь
bog	болото	болото
boreal	нордовий, північний, арктичний, бореальний	нордовый, северный, арктический, бореальный
boreal climate	бореальний клімат, (помірно-холодний клімат середніх широт)	бореальный климат, (умеренно-холодный климат средних широт)
boreal forest	бореальний ліс	бореальный лес

bottom-up models	дедуктивні моделі	дедуктивные модели
burden	навантаження (загальна маса даної газової речовини в атмосфері)	нагрузка (общая масса данного газового вещества в атмосфере)
carbon C	вуглець, С	углерод, С
carbon cycle	колообіг вуглецю, цикл вуглецю, вуглецевий цикл	круговорот углерода, цикл углерода, углеродный цикл
carbon leakage	витік вуглецю	утечка углерода
carbon taxes	податки на вуглець	налоги на углерод
carbon dioxide	діоксид вуглецю	диоксид углерода
CO₂	CO₂	CO₂
carbon dioxide fertilization	діоксид вуглецю як добриво	диоксид углерода как удобрение
net carbon dioxide emissions	чисті викиди діоксиду вуглецю	чистые выбросы диоксида углерода
carbonaceous	вуглецеві	углеродные
aerosols	аерозолі	аэрозоли
catchment	водозбірний басейн (район збору та стоку дощової води)	водосборный бассейн (район сбора и стока дождевой воды)
Certified Emission Reduction Unit	одиниця сертифікованого скорочення викидів	единица сертифици- рованного сокра- щения выбросов
changing	змінні умови	изменяющиеся окру- жающие условия
environment	довкілля	окружающие условия
chlorofluorocarbons (CFCs)	хлорфторвуглеці (ХФВ)	хлорфторуглероды (ХФУ)
Clean Development Mechanism (CDM)	механізм чистого розвитку (МЧР)	механизм чистого развития (МЧР)
climate	клімат	климат
climate change	зміна клімату	изменение климата
climate change	пом'якшення	смягчение
mitigation	наслідків зміни клімату	последствий изменения климата
climate degradation	погіршення клімату	ухудшение климата
climate feedback	реакція клімату у відповідь	ответная реакция климата
climate model/ hierarchy	кліматична модель/ ієрархія	климатическая модель/иєрархия

2. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

climate prediction	передбачення клімату	предсказание климата
climate projection	прогнозування клімату	прогнозирование климата
climate scenario	кліматичний сценарій	климатический сценарий
climate sensitivity	чутливість клімату	чувствительность климата
climate system	кліматична система	климатическая система
climate variability	мінливість клімату	изменчивость климата
arid climate	сухий клімат	сухой климат
humid climate	вологий клімат	влажный климат
temperate climate	помірний клімат	умеренный климат
tropical climate	тропічний клімат	тропический климат
cloud	хмара	облако; туча
cloud condensation nuclei	ядра конденсації хмар	ядра конденсации облаков
cloud droplets	хмарні краплі	облачные капли
cloud formation	формування хмар	формирование облаков
cloudiness	хмарність	облачность
co-benefits	супутні вигоди	сопутствующие выгоды
co-generation	когенерація	когенерация
combustible oils	займисті олії	горючие масла
compliance	дотримання	соблюдение
cooling degree days	градусо-день охолодження	градусо-день охлаждения
cope with the consequences	впоратися з наслідками	справиться с последствиями
coral bleaching	знебарвлення коралів	обесцвечивание кораллов
costs	витрати	расходы
costs of planning and implementing daptation measures	витрати на планування та здійснення заходів з адаптації	расходы по планированию и осуществлению мер по адаптации
external cost	зовнішні витрати	внешние издержки
marginal cost	гранична вартість	предельная стоимость

marginal cost pricing	калькуляція собівартості за прямими витратами; ціноутворення за граничними витратами	калькуляция себестоимости по прямым издержкам; ценообразование на основе предельных затрат
total economic costs	загальні економічні витрати	общие экономические расходы
transition costs	тимчасові витрати	временные расходы
cryosphere	криосфера (<i>шар, утворений масою снігу, льоду та вічної мерзлоти по всьому світу</i>)	криосфера (<i>слой, образуемый массой снега, льда и вечной мерзлоты всего мира</i>)
damage	збиток	ущерб
dead plant material	мертвий рослинний матеріал	мёртвый растительный материал
deforestation	знищення лісів, вирубування лісу, знеліснення	уничтожение лесов, вырубка леса, обезлесение
derive energy from desert	отримувати енергію з пустелі	получать энергию из пустыни
desertification	спустелювання	опустынивание
disafforestation	знищення лісів, вирубування лісу, знеліснення	уничтожение лесов, вырубка леса, обезлесение
diurnal temperature range	добовий хід температури (<i>різниця між максимальною та мінімальною температурами за період у 24 год</i>)	суточный ход температуры (<i>разница между максимальной и минимальной температурой за период в 24 часа</i>)
drainage area	водозбірна площа	водосборная площадь
drought	посуха	засуха
economies in transition	країни з перехідною економікою	страны с переходной экономикой
ecosystem	екосистема	экосистема

eddy mixing	турбулентна/вихрова дифузія	турбулентная/ вихревая диффузия
effectiveness	ефективність	эффективность
efficiency	продуктивність	продуктивность
emission(s)	викиди	выбросы
emission permit	дозволений викид	разрешенный выброс
emission quota	квота на викид	квота выброса
Emissions Reduction Unit/Certified	одиниця скорочення викидів/	единица сокращения выбросов/
Emission Reduction Unit	сертифікована одиниця скорочення викидів	сертифицированная единица сокращения выбросов
emissions tax	податок на викиди	налог на выбросы
emissions trading	торгівля викидами	торговля выбросами
endemic	ендемична	эндемическая
energy	енергія, сила; інтенсивність, потужність	энергия, сила; интенсивность, мощность
energy conversion	конверсія енергії	конверсия энергии
energy efficiency	енергоефективність	энергоэффективность
energy service	використання енергії	использование энергии
energy tax	податок на енергію	налог на энергию
energy transformation	перетворення енергії	преобразование энергии
International Energy Agency	Міжнародне енергетичне агентство	Международное энергетическое агентство
Environmentally Sound Technologies	екологічно безпечні технології	экологически безо- пасные технологии
epidemic	епідемічна	эпидемическая
erosion	ерозія	эрозия
evaporation	випаровування	испарение
evapotranspiration	сумарне випаровування	суммарное испарение
expected climatic stimuli	очікуваний вплив клімату	ожидаемое воздейст- вие климата
exposure	дія	воздействие
external	зовнішній (такий, що знаходиться за межами чогось)	внешний/наружный, (находящийся за пределами чего-л.)

external forcing	зовнішня дія	внешнее воздействие
external impacts/externalities	зовнішні впливи/ чинники	внешние воздействия/ факторы
externality	витрати (зумовлені зовнішніми чинниками)	издержки (обуслов- ленные внешними факторами)
extinction	вимирання	вымирание
extirpation	винищування	истребление
extreme weather event	екстремальне погодне явище	экстремальное погодное явление
extremes	екстремальні явища	экстремальные явления
feasibility	практична здійсненність	практическая осуществимость
flexibility	гнучкість; трансформованість	гибкость; трансфор- мируемость
flexibility mechanisms	механізми забезпе- чення гнучкості	механизмы обеспе- чения гибкости
when and where flexibility	гнучкість у часі та просторі	гибкость во времени и в пространстве
floating forest	сплавлюваний ліс; засаджувати деревами, перетворювати на ліс	плавучий лес; засаживать деревьями, превращать в лес
forest fire	лісова пожежа	лесной пожар
forest floor	багатий на органічні речовини шар лісового ґрунту	богатый органическими веществами слой лесной почвы
forest harvest	вирубання лісу	вырубки леса
forestry	лісове господарство	лесное хозяйство
food insecurity	відсутність продовольчої безпеки	отсутствие продовольственной безопасности
fossil-fuel	викопні види палива	ископаемые виды топлива
fossil fuel reserves	запаси викопного палива	запасы ископаемого топлива
fossil fuel resources	ресурси викопного палива	ресурсы ископаемого топлива

Framework Convention on Climate Change	Рамкова конвенція про зміну клімату	Рамочная конвенция об изменении климата
freshwater lens	поклад прісної води	залежь пресной воды
fuel switching	перехід на інші види палива	переход на другие виды топлива
gaseous envelop	газова оболонка	газовая оболочка
genetic diversity	генетична різноманітність	генетическое разнообразие
geo-engineering	геоінжиніринг	геоинжиниринг
glacier	льодовик	ледник
global surface temperature	глобальна температура поверхні	глобальная температура поверхности
Global Warming Potential (GWP)	потенціал глобального потепління (ПГП)	потенциал глобального потепления (ПГП)
green	пов'язаний із рухом захисників довкілля <i>(що належить до руху захисників довкілля; що підтримує рух захисників довкілля)</i>	связанный с движением защитников окружающей среды <i>(принадлежащий движению защитников окружающей среды; поддерживающий движение защитников окружающей среды)</i>
greenhouse gas (GHG)	парниковий газ (ПГ)	парниковый газ (ПГ)
greenhouse gas emissions	викиди парникових газів	выбросы парниковых газов
groundwater recharge	підживлення підземних вод	подпитка подземных вод
habitat	ареал мешкання	ареал обитания
halocarbons	галогідовуглеводні	галогидоуглеводороды
heat islands	теплові островці	тепловые островки
heating degree days	градусо-день опалювання	градусо-день отопления
helium	гелій	гелий

heterotrophic respiration	гетеротрофна респірація	гетеротрофная респирация
human system	антропогенна система	антропогенная система
hydrofluorocarbons (HFCs)	гідрофторвуглеці (ГФВ)	гидрофторуглероды (ГФУ)
hydrosphere	гідросфера	гидросфера
ice	лід	лёд
ice cap	льодова шапка	ледовая шапка
ice sheet	льодовиковий покрив	ледниковый покров
ice shelf	шельфовий льодовик	шельфовый ледник
indigenous peoples	корінні народи	коренные народы
infrared radiation	інфрачервона радіація	инфракрасная радиация
internal variability	внутрішня мінливість	внутренняя изменчивость
isostatic land movements	ізостатичні переміщення суші	изостатические перемещения суши
joint implementation	спільне здійснення	совместное осуществление
Kyoto Mechanisms	Киотські механізми	Киотские механизмы
Kyoto Protocol (the)	Киотський Протокол	Киотский Протокол
land cover	рослинний покрив	растительный покров
land use	землекористування	землепользование
land-use change	зміни в землекористуванні	изменения в землепользовании
landslide	обвал	оползень
leaf area	листяний індекс	листовой индекс
leakage	витік	утечка
lock-in technologies and practices	відпрацьовані технології та види практики	отработанные технологии и виды практики
maladaptation	неправильна адаптація	неправильная адаптация
malaria	малярія	малярия
mantle	мантія (частина внутрішньої структури земної кулі)	мантия (часть внутренней структуры земного шара)
mosquitoes	комарі	комары

marine biosphere market	морська біосфера ринок (збуту); збут; попит	морская биосфера рынок (сбыта); сбыт; спрос
market barriers	ринкові бар'єри	рыночные барьеры
market-based incentives	ринкові стимули	рыночные стимулы
market damages	ринковий збиток	рыночный ущерб
market impacts	вплив ринкових чинників	воздействие рыночных факторов
market penetration	проникнення на ринок	проникновение на рынок
market potential	ринковий потенціал	рыночный потенциал
methane (CH₄)	метан (CH₄)	метан (CH₄)
methane recovery	рекуперация метану	рекуперация метана
mitigate climate change	пом'якшувати наслідки зміни клімату	смягчать последствия изменения климата
mitigation	пом'якшення наслідків	смягчение последствий
mixing ratio	об'ємний склад суміші	объёмный состав смеси
moderate potential damages	знизити потенційні збитки	снизить потенциальный ущерб
modifying the optical properties and lifetime of clouds	зміна оптичних властивостей і тривалості життя хмар	изменение оптических свойств и продолжительности жизни облаков
mole fraction	молярний склад	мольный состав
monsoon	мусон	муссон
Montreal Protocol (the)	Монреальський Протокол	Монреальский Протокол
morbidity	захворюваність	заболеваемость
mortality	смертність	смертность
nitrogen	азот	азот
nitrogen fertilization	азотне збагачення	азотное обогащение
nitrogen oxides NO _x	оксиди азоту NO _x	оксиды азота NO _x
nitrous oxide N₂O	веселильний газ, закис азоту N₂O	веселящий газ, закись азота N₂O
non-fossil-fuel sources	джерела, що не є викопним видом палива	источники, не являющиеся ископаемым видом топлива

non-point-source pollution	дифузне джерело забруднення	диффузний источник загрязнения
no-regrets	без жа.по	без сожаления
“no-regrets” mitigation options	варіанти заходів «без жалю» для пом'якшення наслідків	варианты мер по смягчению последствий «проводимые без сожаления»
no-regrets opportunities	безпрограшні можливості	беспроигрышные возможности
no-regrets policy	безпрограшна політика	беспроигрышная политика
no-regret options	безпрограшні варіанти	беспроигрышные варианты
North Atlantic Oscillation	північно-атлантичне коливання	северо-атлантическое колебание
organic aerosol	органічний аерозоль	органический аэрозоль
oxygen	кисень	кислород
ozone O₂	озон O ₂	озон O ₂
ozone hole	озонова діра	озоновая дыра
ozone layer	озоновий шар	озоновый слой
parasitic disease	паразитарна хвороба	паразитарная болезнь
perfluorocarbons (PFCs)	перфторвуглеці (ПФВ)	перфторуглероды (ПФУ)
permafrost	вічна мерзлота	вечная мерзлота
phytoplankton	фітопланктон	фитопланктон
photosynthesis	фотосинтез	фотосинтез
physiological adaptation to climatic variations	фізіологічна адаптація до змін клімату	физиологическая адаптация к изменениям климата
plankton	планктон	планктон
point-source pollution	точкове джерело забруднення	точечный источник загрязнения
post-glacial rebound	післяльодовикове підвищення (температури)	последниковое повышение (температуры)
precursors	прекурсори	прекурсоры
precipitation	випадання опадів	выпадение осадков
projections	прогнози	прогнозы
proxy	непрямі дані	косвенные данные
rangeland	пасовищні угіддя	пастбищные угодья

2. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

regeneration	відновлення	восстановление
reference scenario	початковий сценарій	исходный сценарий
reforestation	лісонасадження, відновлення лісових масивів, лісовідновлення, відновлення лісових посаджень	лесонасаждения, восстановление лесных массивов, лесовозобновление, лесовосстановление, возобновление лесонасаждений
removal and transport of soil and rock	процес видалення та перенесення частинок ґрунту та гірської породи	процесс удаления и переноса частиц почвы и горной породы
renewables	поновлювані джерела	возобновляемые источники
reproductive explosion of algae	бурхливе розмноження водоростей	бурное размножение водорослей
reserves	запаси	запасы
oil or gas reserves	нафтові та газові родовища	нефтяные и газовые месторождения
reservoir	накопичувач	накопитель
resilience	стійкість	устойчивость
respiration	дихання	дыхание
salinization	засолення (накопичення солі в ґрунтах)	засоление (накопление соли в почвах)
saltwater intrusion/ encroachment	вторгнення/інтрузія	вторжение/интрузия
sea level	солоних вод	соленых вод
sea-level rise	рівень моря	уровень моря
	підвищення рівня моря	повышение уровня моря
mean sea level	середній рівень моря	средний уровень моря
relative sea level	відносний рівень моря	относительный уровень моря
(relative) sea level secular change	вікова зміна (відносного) рівня моря	вековое изменение (относительного) уровня моря
seawall	гребля	дамба
semi-arid regions	напівзасушливі регіони	полузасушливые регионы

sequential decision making	послідовний процес ухвалення рішень	последовательный процесс принятия решений
silt	мул	ил
silviculture	лісоводство	лесоводство
snow covered surfaces	поверхні, вкриті снігом	поверхности, покрытые снегом
snowpacks	сніговий покрив	снежный покров
socio-economic potential	соціально-економічний потенціал	социально-экономический потенциал
soil moisture	грунтова волога	почвенная влага
solar	сонячна енергія; сонячний	солнечная энергия; солнечный
solar activity	сонячна активність	солнечная активность
solar ("11 year") cycle	сонячний («11-річний») цикл	солнечный («11-летний») цикл
solar luminosity	сонячна світимість	солнечная светимость
solar radiation	сонячна радіація	солнечная радиация
soot particles	частинки сажі	частицы сажи
Southern Oscillation species	південне коливання вид (підрозділ систематики, що входить до складу вищого розділу – роду)	южное колебание вид (подразделение в систематике, входящее в состав высшего раздела – рода)
endangered species	вид під загрозою вимирання	вид под угрозой вымирания
exotic species	екзотичні види	экзотические виды
introduced species	інтродуковані види	интродуцированные виды
invasive species	інвазивні види	инвазивные виды
stock	запас	запас
storm surge	штормовий приплив	штормовой прилив
streamflow	потік (вода в руслі річки; зазвичай вимірюють у $m^3 сек^{-1}$)	поток (вода в русле реки; обычно выражается в $m^3 сек^{-1}$)
streams	водні потоки	водные потоки
stratosphere	стратосфера	стратосфера
submergence	затоплення	затопление
subsidence	осідання ґрунту	оседание грунта

sulfur hexafluoride (SF₆)	гексафторид сірки (SF₆)	гексафторид серы (SF₆)
sunspots	сонячні плями	солнечные пятна
surface runoff	поверхневий стік	поверхностный сток
sustainable development	стійкий розвиток	устойчивое развитие
tax	податок; мито, збір	налог; пошлина, сбор
energy tax	податок на енергію	налог на энергию
emissions tax	податок на викиди	налог на выбросы
harmonized emissions/carbon/energy tax	узгоджений податок на викиди/вуглець/енергію	согласованный налог на выбросы/углерод/энергию
terrestrial biosphere	біосфера суші <i>(загальний термін для всіх організмів, що мешкають на суші)</i>	біосфера суши <i>(собираТЕЛЬный термин для всех живущих на суше организмов)</i>
tide gauge	самописець рівня моря	самописець уровня моря
timberline	межа розповсюдження лісу (в горах, північних широтах)	граница распространения леса (в горах, в северных широтах)
above timberline	вище за лісовий пояс	выше лесного пояса
thermal	тепловий	тепловой
thermal erosion	теплова ерозія	тепловая эрозия
thermal expansion	теплове розширення	тепловое расширение
total number of people affected	загальна чисельність людей, зачеплених даним явищем	общая численность людей, затронутых данным явлением
trace gases	газові домішки в слідових кількостях	газовые примеси в следовых количествах
troposphere	тропосфера	тропосфера
tundra	тундра	тундра
Ultraviolet (UV)-B radiation	біологічно активне ультрафіолетове випромінювання	биологически активное ультрафиолетовое излучение
underground water	грунтові води	грунтовые воды
undernutrition	нестача живлення	недостаточность питания

United Nations Framework Convention on Climate upwelling	Рамкова конвенція Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату апвелінг (<i>підняття глибинних вод на поверхню, викликане горизонтальним переміщенням поверхневої води</i>)	Рамочная конвенция Организации Объединённых Наций об изменении климата апвеллинг (<i>поднятие глубинных вод на поверхность, вызываемое горизонтальным перемещением поверхностной воды</i>)
urbanization	урбанізація	урбанизация
vector	переносник	переносчик
vector-borne diseases	трансмісійні захворювання	трансмиссивные заболевания
vegetation covered surfaces	поверхні, вкриті рослинністю	поверхности, покрытые растительностью
volatile organic compounds (VOCs)	леткі органічні сполуки	летучие органические соединения
volume mixing ratio	склад суміші за об'ємом	состав смеси по объёму
voluntary measures	добровільні заходи	добровольные меры
vulnerability	уразливість	уязвимость
water	вода; водяний	вода; водяной
water vapor	водяна пара	водяные пары
water withdrawal	забір води	забор воды
water-use efficiency	ефективність водокористування	эффективность водопользования
contaminated water	заражена вода	заражённая вода
clear/fresh water	чиста вода	чистая вода
drinking water	питна вода	питьевая вода
pollute water	забруднювати воду	загрязнять воду
filter/purify water	фільтрувати, очищувати воду	отфильтровывать, очищать воду
wave	хвиля	волна
wave erosion	хвилева ерозія	волновая эрозия
weathering	вплив погодніх умов	воздействие погодных условий
wind	вітер	ветер
zooplankton	зоопланктон	зоопланктон

2.2. Atmosphere pollution	2.2. Забруднення атмосфери	2.2. Загрязнение атмосферы
acid	кислота; кислотний	кислота; кислотный
acid deposition	кислотні опади	кислотные осадки
acid rain	кислотний дощ	кислотный дождь
acidify	окиснювати	окислять
aggravation	збільшення, посилення, погіршення	усугубление, ухудшение
aggravation of ozone deficiency	значне зменшення озону	значительное уменьшение озона
air	повітря; повітряний	воздух; воздушный
ambient air	повітряне середовище	воздушная среда
artificial/prepared air	штучне повітря	искусственный воздух
atmospheric air	атмосферне повітря	атмосферный воздух
clean-air bill	закон про чисте повітря	закон о чистом воздухе
contaminated/polluted air	забруднене повітря	загрязнённый воздух
exhaust air	скидне повітря	сбросной воздух
exit air	викидне повітря	выбросной воздух
pure/clean air	чисте повітря	чистый воздух
supply air	припливне повітря	приточный воздух
allowance	допустима кількість викидів/скидів у довкілля	допустимое количество выбросов/сбросов в окружающую среду
ambient	зовнішнє середовище; навколишній простір	внешняя среда; окружающее пространство
ambient air	повітряне навколишнє середовище	воздушная окружающая среда
outside ambient	зовнішнє середовище	внешняя среда
apparatus	апарат	аппарат
autonomous breathing apparatus	автономний дихальний апарат	автономный дыхательный аппарат
self-contained open-circuit breathing apparatus	резервуарний дихальний апарат	резервуарный дыхательный аппарат

carbon	вуглець	углерод
carbon dioxide CO ₂	діоксид вуглецю CO ₂ (вуглекислий газ)	диоксид углерода CO ₂ (углекислый газ)
carbon emitter	джерело парникових газів	источник парниковых газов
carbon monoxide CO	монооксид вуглецю CO (чадний газ)	монооксид углерода CO (угарный газ)
carbon pickup	поглинання вуглецю	поглощение углерода
carbon sequestration	квотування кількості викидів вуглецю/ вуглекислого газу/парникових газів в атмосфері	квотирование количества выбросов углерода/ углекислого газа/ парниковых газов в атмосферу
carbon tax	податок на викиди парникових газів	налог на выбросы парниковых газов
carbon tetrachloride CFC	карбон тетрахлорид, чотирьохлористий вуглець CCl ₄	карбон тетрахлорид, четырёхлористый углерод CCl ₄
carbon trading	торгівля квотами на викиди в атмосфері вуглекислого газу	торговля квотами на выбросы в атмосферу углекислого газа
carbonic acid	вуглекислота	углекислота
Chlorfluorocarbons CFCs	хлорфторвуглеводні	хлорфторуглеводороды
chlorine	хлор	хлор
choke	задохнутися	задохнуться
choke on greenhouse gases	задохнутися від парникових газів	задохнуться от парниковых газов
climatic changes	кліматичні зміни	климатические изменения
coal	вугілля	уголь
coal-fired economies	вуглеспоживні галузі	углепотребляющие отрасли
coefficient	коефіцієнт, показник	коэффициент; показатель
coefficient of turbulent diffusion	коефіцієнт турбулентної дифузії в атмосфері	коэффициент турбулентной диффузии в атмосфере
conservation	охорона, збереження; захист	охрана, сохранение; защита

Convention on Long-Range Transboundary Air Pollution	Конвенція про транскордонне забруднення повітря на великі відстані	Конвенция о трансграничном загрязнении воздуха на большие расстояния
criteria pollutants	основні забруднювальні речовини	основные загрязняющие вещества
curb	приборкувати, стримувати	обуздывать, сдерживать
depletion	зменшення, виснаження	уменьшение, истощение
destroy	руйнувати; знищувати	разрушать; уничтожать
destroy the ozone layer	руйнувати озоновий шар	разрушать озоновый слой
destruction	руйнування	разрушение
destruction/depletion of ozone layer	виснаження/руйнування озонового шару	истощение/разрушение озонового слоя
device	прилад(дя), пристрій; механізм; апарат, прилад	устройство, приспособление; механизм; аппарат, прибор
independent respiratory device	автономний дихальний апарат	автономный дыхательный аппарат
respiratory protective device	захисний дихальний апарат	защитный дыхательный аппарат
discharge (<i>into the atmosphere</i>)	викид (в атмосферу)	выброс (в атмосферу)
disperse	поширюватися, розсіюватися	распространяться, рассеиваться
dust	пил	пыль
electrostatic precipitator	електростатичний фільтр	электростатический фильтр
emission(s)	викиди (в атмосферу)	выбросы (в атмосферу)
atmospheric emissions	викид речовини в атмосферу	выброс вещества в атмосферу

carbon-emissions eductions	зниження рівнів викидів вуглецю	снижение уровней выбросов углерода
continuous emissions monitoring	безперервний моніторинг викидів	непрерывный мониторинг выбросов
emission control diagnostics	діагностування контролю викидів	диагностика контроля выбросов
interim agreed emissions	тимчасово погоджені викиди (ТПВ)	временно согласованные выбросы (ВСВ)
maximum permissible emission	граничнодопустимий викид	предельно допустимый выброс
motor vehicle emissions	викиди автотранспортного засобу	выбросы автотранспортного средства
net emission increase (NEI)	загальний приріст викидів	общий прирост выбросов
non-organized industrial emission	неорганізований промисловий викид	неорганизованный промышленный выброс
organized industrial emission	організований промисловий викид	организованный промышленный выброс
per capita emission of carbon dioxide	викиди вуглекислого газу на душу населення	выбросы углекислого газа на душу населения
reduce plane emissions	знизити рівні викидів літакових двигунів	снизить уровни выбросов самолётных двигателей
environmental effects	екологічні впливи	экологические воздействия
exhaust	вихлопні гази	выхлопные газы
engine exhaust fumes	вихлопні гази двигуна	выхлопные газы двигателя
factor	коефіцієнт	коэффициент
factor of safety	коефіцієнт безпеки; запас міцності	коэффициент безопасности; запас прочности
fume evolution factor	коефіцієнт димотворення	коэффициент дымообразования

2. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

fog	туман	туман
fog elimination	тумановловлювання	туманоулавливание
fuel	паливо	топливо
clean fuels	чисте паливо	чистое топливо
diesel fuel	дизельне паливо	дизельное топливо
gas turbine fuel	газотурбінне паливо	газотурбинное топливо
oxygenated fuels	паливо, збагачене киснем	топливо, обогащенное кислородом
petroleum fuel	нафтове паливо	нефтяное топливо
strict fuel standards	жорсткі стандарти на паливо	жёсткие стандарты на топливо
fume	дим; випар, пари; диміти, випускати (дим, газ тощо)	дым; испарение, пары; дымить, выпускать (дым, газ и т. п.)
cigar fumes	сигарний дим	сигарный дым
engine exhaust fumes	вихлопні гази двигуна	выхлопные газы двигателя
gas fumes fumigate	окурити, дезінфікувати газом	окуривать, дезинфицировать газом
gas (olive)	газ, газоподібна речовина	газ, газообразное вещество
flue gases	скидні гази	уходящие (<i>сбросные</i>) газы
greenhouse gases	тепличні/парникові гази	тепличные/парниковые газы
gas (<i>gasolene</i>)	бензин, пальне, паливо	бензин, горючее, топливо
gasoline/petrol	бензин	бензин
aviation gasoline	авіаційний бензин	авиационный бензин
distilled gasoline/ straight-run gasoline	бензин прямої перегонки/ дистиляційний бензин	бензин прямой гонки/ дистилляционный бензин
gasoline volatility	леткість бензину	летучесть бензина
high-octane gasoline	високооктановий бензин (<i>бензин з октановим числом 98</i>)	высокооктановый бензин (<i>бензин з октановым числом 98</i>)

leaded gasoline	етилований бензин	этилированный бензин
lead-free gasoline/ unleaded gasoline	неетилований бензин (бензин, що не містить домішок етилової рідини)	неэтилированный бензин (бензин без примесей этиловой жидкости)
motor gasoline	автомобільний бензин	автомобильный бензин
reformulated gasoline	реформульований бензин	реформулированный бензин
gaseous global warming	газоподібний глобальне потепління	газообразный глобальное потепление
International Kyoto global-warming Protocol	міжнародний кіотський протокол з глобального потепління	международный киотский протокол по глобальному потеплению
low global warming potential substance	речовини з низьким потенціалом сприяння глобальному потеплінню	вещества с низким потенциалом содействия глобальному потеплению
greenhouse effect greenhouse gases halons	парниковий ефект тепличні гази галони (родина бромвмісних сполук)	парниковый эффект тепличные газы галлоны (семейство бромосодержащих соединений)
halon banking	створення банку галонів	создание банка галлонов
halon management halon substitute	керування галонами замінники галонів (родина сполук, що не містять у своєму складі бром)	управление галлонами заменители галлонов (семейство соедине- ний, несодержащих бром)
heating hydrocarbon	нагрівання вуглеводень	нагревание углеводород
aliphatic hydrocarbon	аліфатичний вуглеводень	алифатический углеводород
acyclic hydrocarbon	ациклічний вуглеводень	ациклический углеводород
aromatic hydrocarbon	ароматичний вуглеводень	ароматический углеводород

2. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

halogenated hydrocarbon	галоїдований вуглеводень	галоидированный углеводород
hydrochlorofluorocarbons (HCFC)	гідрохлорфторвуглеводні	гидрохлорфторуглеводороды
polyaromatic hydrocarbons	поліароматичні вуглеводні	полиароматические углеводороды
saturated hydrocarbon	насичений вуглеводень	насыщенный углеводород
unsaturated hydrocarbon	ненасичений вуглеводень	ненасыщенный углеводород
hydrometeorological service	гідрометеорологічна служба	гидрометеорологическая служба
impose	обкладати (податком); накладати (обмеження)	облагать (налогом); налагать (ограничения)
impose a carbon tax	в/установлювати податок на викиди парникових газів	устанавливать налог на выбросы парниковых газов
impose penalties	накладати штраф	налагать штраф
impose restrictions	накладати обмеження	налагать ограничения
incinerator	інсинератор (піч для спалювання відходів, сміттєспалювач)	инсинератор (печь для сжигания отходов, мусоросжигатель)
index	індекс, показчик; (показник, ознака); показник ступеня; коефіцієнт	индекс, указатель; (показатель, признак); показатель степени; коэффициент
index of possible inhalation intoxication	коефіцієнт можливого інгаляційного отруєння	коэффициент возможного ингаляционного отравления
jet engine	реактивний двигун	реактивный двигатель
layer	шар, пласт	слой, пласт
ozone layer	озоновий шар	озоновый слой
lead	свинець	свинец
low NO_x burner	печі з низьким викидом NO_x	печи с низким выходом NO_x
lowest achievable emission rate	найнижчий досяжний рівень викидів	самый низкий достижимый уровень выбросов

maximum exposed individual	максимально уразливий індивід	максимально подверженный индивидуум
methane CH₄	метан, болотний газ	метан, болотный газ
methanol CH₂OH	метанол	метанол
methyl bromid	бромистий метил	бромистый метил
nitrogen N₂	азот N₂	азот N₂
ammonia nitrogen	амонійний азот	аммонийный азот
gaseous nitrogen	газоподібний азот	газообразный азот
liquid nitrogen	рідинний азот	жидкий азот
molecular nitrogen	молекулярний азот	молекулярный азот
nitrate nitrogen	нітратний азот	нитратный азот
nitrogen dioxide NO ₂	діоксид азоту	диоксид азота
nitrogen oxides NO _x	оксиди азоту	оксиды азота
nitrogen fixation	азотфіксація	азотфиксация
nitrous oxide N ₂ O	закис азоту; веселильний газ	закись азота; веселящий газ
proteinous nitrogen	білковий азот	белковый азот
on board control	контроль на борті	контроль на борту
overheating	перегрів	перегрев
ozone O₃	озон O₃	озон O₃
ozone deficiency	брак/дефіцит озону	недостаток/дефицит озона
ozone depleting substances	озоноруйнівні речовини	озоноразрушающие вещества
ozone-friendly fire safety system	озонобезпечна система пожежогасіння	озонобезопасная система пожаротушения
ozonizer	озонатор	озонатор
ozonization	озонування	озонирование
particulate	сипкий; частка	сыпучий; частица
suspended particulates	зважені частки	взвешенные частицы
perchlorethylene	перхлоретилен	перхлоретилен
permissible	дозволений, припустимий, допустимий	разрешённый, допустимый, допускаемый
permissible dose	припустима доза	допустимая доза
maximum permissible concentration levels	максимально припустимі рівні концентрації	максимально допустимые уровни концентрации

persistent	стійкий; постійний	стойкий; устойчивый; постоянный
persistent organic pollutant	стійкий органічний забруднювач	стойкий органический загрязнитель
persistent toxic substances	стійкі токсичні речовини	стойкие токсичные вещества
petrol	бензин; газолін; моторне паливо	бензин; газолин; моторное топливо
phase out	поступово припиня- ти, згортати	постепенно прекра- щать, свертывать
phase out production of ozone destroying chlorofluorocarbons	згортати виробництво хлорфторвуглеводнів, що руйнують озон	свертывать производство разрушающих озон хлорфторуглеродов
particulate matter (PM10)	величина частки твердої речовини (розміром до 10 мкм)	величина частички твёрдого вещества (размером до 10 микрон)
pollutant precipitation	забруднювач випадання опадів; опад	загрязнитель выпадение осадков; осадки
concentration of pollutants in precipitation	концентрація забруднювальних агентів в опадах	концентрация загрязняющих агентов в осадках
high-acid precipitation	опад з високим вмістом кислот	осадки с высоким содержанием кислот
low-acid precipitation	опад з низьким вмістом кислот	осадки с низким содержанием кислот
precipitator, radiation	випромінювання; радіація	излучение; радиация
biologically active solar ultraviolet radiation	біологічно активне ультрафіолетове сонячне випромінювання	биологически активное ультрафиолетовое солнечное излучение
ratio	відношення, пропорція; коефіцієнт, співвідношення	отношение, пропорция; коэффициент, соотношение
breathing ratio	дихальний коефіцієнт	дыхательный коэффициент

reclamation	утилізація, переробка; повторне використання	утилизация, перера- ботка; повторное использование
recovery	регенерація, відновлення	регенерация, восстановление
recycling	повторне використання, ресайклінг	повторное использование, ресайклинг
reduce	знижувати, скорочувати	понижать, сокращать
reduction	скорочення, зменшення, зниження, спад	сокращение, уменьшение, снижение, спад
reduction in carbon emissions	скорочення викидів вуглецю	сокращение выбросов углерода
refrigerant	хладон	хладон
repowering	переоснащення казанів	переоснащение котлов
respiratory illnesses	респіраторні захворювання; захворювання органів дихання	респираторные заболевания; заболевания дыхательных органов
restriction scheme	обмеження план, проєкт; програма; схема; система; побудова	ограничение план, проект; программа; схема; система; построение
3R scheme (recovery, reclamation & recycling)	схема ВЗП (відновлення, збирання відпрацьо- ваного холодоаген- та та його повтор- ного використання)	схема ВСП (восстановления, сбора отработан- ного хладагента и его повторного использования)
smog	смог	смог
photochemical smog	фотохімічний смог	фотохимический смог
smoke	дим	дым
exhaust smoke opacity	димність відпрацьова- них газів двигуна автотранспортного засобу	дымность отработав- ших газов двигателя автотранспортного средства

2. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

smoke density indicator	димомір	дымомер
smoke capacity	димність	дымность
smokestack	димар	дымоход
soot	сажа	сажа
soot particles	частки сажі	частицы сажи
substance(s)	речовина	вещество
cancerogenic substances	канцерогенні речовини	канцерогенные вещества
chemical substance	хімічна речовина	химическое вещество
hazardous substance	небезпечна речовина	опасное вещество
substances destroying the ozone layer	речовини, що руйнують озоновий шар	вещества, разрушающие озоновый слой
toxic substance	токсична речовина	токсичное вещество
substitute	заміна, заміщення; замінювати, використовувати замість чогось	замена, замещение; заменять, использовать вместо чего-л.
substitutes for substances destroying the ozone layer	замінники речовин, що руйнують озоновий шар	заменители веществ, разрушающих озоновый слой
sulfur/sulphur	сірка	сера
sulfur-bearing	сірковмісний, сірчистий	серосодержащий, сернистый
sulfur dioxide SO ₂	діоксид сірки/ангідрид сірчистої кислоти SO ₂	диоксид серы/ангидрид сернистой кислоты SO ₂
sulfur oxides SO _x	оксиди сірки	оксиды серы
sulfur trioxide SO ₃	ангідрид сірчаної кислоти	ангидрид серной кислоты
sulphide	сульфід, сірчиста сполука	сульфид, сернистое соединение
hydrogen sulphide H ₂ S	сірководень H ₂ S	сероводород H ₂ S
sulphur(e)ous gases	сірчані гази	серные газы
suspended	зважений	взвешенный
suspended matter	наважка	взвесь
suspended particulates	зважені частки	взвешенные частицы
system	система; установка; план, проект; програма	система; установка; план, проект; программа
air-conditioning system	система повітряного охолодження	система воздушного охлаждения

vehicle	транспортний засіб	транспортное средство
ventilation	вентиляція	вентиляция
emergency ventilation	аварійна вентиляція	аварийная вентиляция
exhaust ventilation	витяжна вентиляція	вытяжная вентиляция
local ventilation	місцева вентиляція	местная вентиляция
supply ventilation	припливна вентиляція	приточная вентиляция
technological ventilation	технологічна вентиляція	технологическая вентиляция
volatile organic compounds (VOCs)	легкі органічні речовини	летучие органические вещества
World Health Organization (WHO)	Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ)	Всемирная организация здравоохранения (ВОЗ)
WHO standards	стандарти ВООЗ	стандарты ВОЗ
2.3. Hydrosphere pollution	2.3. Забруднення гідросфери	2.3. Загрязнение гидросферы
acid	кислота; кислий, кислотний	кислота; кислый, кислотный
acid medium	кисле середовище	кислая среда
acid rain	кислотний дощ	кислотный дождь
acid solution	кислий розчин	кислый раствор
activity	активність	активность
adsorption activity	адсорбційна активність	адсорбционная активность
chemical activity	хімічна активність	химическая активность
adverse	шкідливий	вредный
adverse environment impact	шкідливий вплив на довкілля	вредное воздействие на окружающую среду
aeration	аерація	аэрация
water aeration	аерація води	аэрация воды
sewage aeration	аерація стічних вод	аэрация сточных вод
analysis	аналіз	анализ
chemical analysis	хімічний аналіз	химический анализ
electrochemical analysis	електрохімічний аналіз	электрохимический анализ

2. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

ionic analysis	іонний аналіз	ионный анализ
isotope analysis	ізотопний аналіз	изотопный анализ
microbiological water analysis	мікробіологічний аналіз води	микробиологический анализ воды
photometric analysis	фотометричний аналіз	фотометрический анализ
qualitative analysis	якісний аналіз	качественный анализ
quantitative analysis	кількісний аналіз	количественный анализ
spectrophotometric analysis	спектрофотометричний аналіз	спектрофотометрический анализ
titrimetric analysis	титриметричний аналіз	титриметрический анализ
analyzer	аналізатор	анализатор
ionic analyzer	іонний аналізатор	ионный анализатор
titrimetric analyzer	титриметричний аналізатор	титриметрический анализатор
aquatic	водний	водный
aquatic ecology	екологія водних організмів	экология водных организмов
aquatic environment	водне середовище	водная среда
aquatic fauna	водна фауна	водная фауна
aquatic life	водна флора та фауна, гідробіонти	водная флора и фауна, гидробионты
aquametry	акватрія	акватрия
aquatory/water area	акваторія	акватория
aquifer	водоносний горизонт	водоносный горизонт
artesian aquifer	напірний водоносний пласт	напорный водоносный пласт
bounded aquifer	водоносний пласт, обмежений водоупором	водоносный пласт, ограниченный водоупором
free aquifer	безнапірний водоносний пласт	безнапорный водоносный пласт
aquiferous/water-bearing	водоносний	водоносный
aquiferous stratum	водоносний горизонт/пласт	водоносный горизонт/пласт
artificial	штучний, неприродний	искусственный, неестественный
ashes	зола, попіл	зола, пепел

bacteria/bacterium bacteria bed	бактерії біофільтр, біологічний фільтр	бактерии биофильтр, биологический фильтр
bacteriological pollution basin	бактеріологічне забруднення басейн (<i>резервуар; водойма</i>)	бактериологическое загрязнение бассейна (<i>резервуар; водохранилище</i>)
bioconcentration	біоконцентрація, біонакопичення	биоconцентрация, бионакопление
bioconcentrative waste	відходи виробництва, що накопичуються в живих організмах	отходы производства, накапливаемые в живых организмах
biological biological monitoring, biomonitoring	біологічний біологічний моніторинг, біомоніторинг	биологический биологический мониторинг, биомониторинг
canal	канал (<i>штучний</i>); русло	канал (<i>искусственный</i>); русло
build/construct/dig a canal	прокопати канал	прокопать канал
irrigation canal	іригаційна система, зрошувальний канал	ирригационная система, оросительный канал
carrying capacity	потенційна ємність екологічної системи	потенциальная ёмкость экологической системы
cascade	каскад, невеликий водоспад (<i>природний або штучний потік</i>)	каскад, небольшой водопад (<i>естественный или искусственный поток</i>)
catchment area	водозбірна площа	водосборная площадь
cesspool	вигрібна яма, стічний колодязь	выгребная яма, сточный колодец
channel	канал/стік; стічна канава; протока; проводити канал; копати канаву	канал/сток; сточная канава; пролив; проводить канал; рыть канаву
chemical substances	хімічні речовини	химические вещества
chlorine	хлор	хлор

2. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

choke	задохатися, душити	задышаться, душить
coastal	прибережний	прибрежный
coastal climate	приморський клімат,	приморский климат,
	клімат узбережжя	климат побережья
coastal flood	затоплення прибереж-	затопление прибереж-
	них смуг, зон	ных областей
coastal lake	лиман	лиман
coastal meteorology	метеорологія	метеорология
	берегової зони	береговой зоны
coastal protection	укріплення берегів	укрепление берегов
collector	колектор; пристрій	коллектор;
	збирання (води,	устройство сбора
	стоків)	(воды, стоков)
collector ditch	дренажний колектор	дренажный коллектор
compound	будова, структура,	строение, структура,
	цілісне утворення;	целостное
	суміш	образование; смесь
complex chemical	складні хімічні	сложные химические
compounds	сполуки	соединения
phosphorus compounds	фосфорні сполуки	фосфорные
		соединения
concentration	концентрація	концентрация
lethal concentration	летальна	летальная
	концентрація	концентрация
maximum admissible	граничнодопустима	предельная
concentration	концентрація	допустимая
		концентрация
reference tissue	рекомендовані	рекомендованные
concentration	концентрації в	концентрации в
	тканинах	тканях
conservation	охорона,	охрана, сохранение;
	збереження; захист	защита
water conservation	охорона водних	охрана водных
	ресурсів	ресурсов
consequence(s)	наслідки,	следствия,
	обставини	обстоятельства
inevitable	неминучі	неизбежные
consequences	наслідки	последствия
unforeseeable	непередбачувані	непредвиденные
consequence	обставини	обстоятельства
consumers (of water)	споживачі (води)	потребители (воды)

contaminants/ pollutants	шкідливі речовини; забруднювачі	вредные вещества; загрязнители
contaminated fish	заражена риба	заражённая рыба
contamination/ pollution	забруднення	загрязнение
content	частка, відсоток, в/уміст (чогось у чомусь)	доля, процент, содержание (чего-л. в чём-л.)
control the flow	контролювати витрати води	контролировать затраты воды
dam	дамба, гребля, насип; загата	дамба, плотина, насыпь; запруда
break of dam	прорив греблі	прорыв плотины
build/construct / erect dam	зводити, будувати греблю	возводит, строит плотину
concrete dam	бетонна гребля	бетонная плотина
dam bursts	греблю прориває	плотина прорывается
earth-fill dam	насипна земляна гребля	насыпная земляная плотина
intake dam	водозабірна гребля	водозаборная плотина
rock-fill dam	кам'яна гребля	каменная плотина
spillway dam	водоскидна гребля	водосбросная плотина
timber dam	дерев'яна гребля	деревянная плотина
dike/levee/dam/ embankment	дамба/гать/загата/ гребля/мол	дамба/гать/запруда/ плотина/мол
dirty	брудний, забруднений	грязный, загрязнённый
disease	хвороба	болезнь
water related disease	хвороби, що переда- ються через воду	заболевания, переда- ющиеся через воду
drinking water	питна вода	питьевая вода
drinking water pipeline	водопровід питної води	водопровод питьевой воды
drinking water source	джерело питної води	источник питьевой воды
drinking water supply	питне водопостачання	питьевое водоснабжение
drinking water tank	цистерна з питною водою	цистерна питьевой воды
drinking water treatment	оброблення питної води	обработка питьевой воды

2. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

water used for the abstraction of drinking water	води, які використовують для забору питної води	воды, используемые для забора питьевой воды
discharge	викид (газу); скиди (твердых речовин); спускання, зливання (рідини)	выброс (газа); сброс(ы) (твёрдых веществ); спуск, слив (жидкости)
authorized discharges	дозволені викиди (стічних вод)	разрешённые выбросы (сточных вод)
diffuse source discharge	дифузне джерело скидів	диффузный источник выбросов
direct discharge to groundwater	прямий скид у підземний водоносний горизонт	прямой выброс в подземный водоносный горизонт
discharge of pollutants	скидання забруднювальних речовин	сбрасывание загрязняющих веществ
point source discharge	точкове джерело скидів	точечный источник выбросов
distribution dolphin	розподіл дельфін	распределение дельфин
downstream	униз за течією	вниз по течению
downstream area	площа поперечного перерізу вниз за потоком	площадь поперечного сечения вниз по потоку
downstream channel	відвідний канал	отводящий канал
downstream elevation	позначка рівня нижнього б'єфу	отметка уровня нижнего бьефа
downstream face	низова межа (греблі)	низовая грань (плотины)
downstream water level	рівень води у нижньому б'єфі	уровень воды в нижнем бьефе
drainage	дренаж, стік, дренажна канава, каналізація	дренаж, сток, дренажная канава, канализация
drainage adit	водовідливна штольня	водоотливная штольня
drainage area	водозбір, водозбірна площа	водосбор, водосборная площадь

drainage basin morphology	морфологія водозбірного басейну	морфология водосборного бассейна
drainage basin/watershed	водозбір/водозбірний басейн	водосбор/водосборний бассейн
drainage boundary	межа водозбору, водорозділ	граница водосбора, водораздел
drainage canal	дренажний канал	дренажный канал
drainage capacity	дренажна здатність	дренирующая способность
drainage density	густина гідрографічної мережі	густота гидрографической сети
drainage engineering	осушення, осушувальна меліорація	осушение, осушительная мелиорация
drainage filter	дренажний фільтр	дренажный фильтр
drainage flow	дренажний стік	дренажный сток
driftwood distribution	сплавний ліс розподіл; роздавання	сплавной лес распределение; раздача
driftwood chute duct	спуск деревини трубопровід; труба	бревноспуск трубопровод; труба
water duct	водовід, водопровід	водовод, водопровод
dump	скидати, звалювати (сміття)	сбрасывать, сваливать (мусор)
dump leaching	вилуговування з відвалів	выщелачивание из отвалов
dump waterflooding	заводнення з використанням води водоносного пласта, що знаходиться вище за водоносний пласт	заводнение с использованием воды надлежашего водоносного пласта
ecological potential	екологічний потенціал	экологический потенциал
ecological status	екологічний стан	экологическое состояние
ecosystem	екологічна система; екосистема, біогеоценоз	экологическая система; экосистема, биogeоценоз

effluent	скидання, відтік, відвід стічних вод (після очищення від нечистот)	сброс, отток, отвод сточных вод (после очистки нечистот)
embankment/dam/dike/levee	насип/дамба/гребля/переділка/набережна	насыпь/дамба, плотина/перемычка/набережная
earth embankment	земляний насип	земляная насыпь
eutrophicate	евтрофікуватися, забруднюватися водоростями (про водойму)	эвтрофицироваться, загрязняться водорослями (о водоёме)
eutrophication exceed	евтрофікація перевищувати; виходити за межі	эвтрофикация превышать; превышать пределы
exceed permissible levels of pesticides in water	перевищувати припустимі рівні пестицидів у воді	превышать допустимые уровни пестицидов в воде
facility	установка, обладнання, споруда	установка, оборудование, сооружение
thermal sludge dewatering facility	установка термічного осушення опадів (стічних вод)	установка термического осушения осадков (сточных вод)
waste-water treatment facility/ water treating facility	водоочисна споруда, водоочисне обладнання	водоочистное сооружение, водоочистное оборудование
water flood facilities	комплекс обладнання та споруд для заводнення	комплекс оборудования и сооружений для заводнения
water intake facility	водозабірна споруда	водозаборное сооружение
waterworks facility	водогосподарський об'єкт	водохозяйственный объект
firth	гирло річки (особ. у Шотландії); вузька морська затока; лиман	устье реки (особ. в Шотландии); узкий морской залив; лиман

fish stocks	рибні запаси	рыбные запасы
fishing fleet	рибальський флот	рыболовецкий флот
flow	витрати, дебіт води; плин; безперервне подавання	затраты, дебит воды; течение; беспрерывная подача
artesian flow	артезіанський потік, дебіт артезіанської свердловини, напірний рух підземних вод	артезианский поток, дебит артезианской скважины, напорное движение подземных вод
control the flow	контролювати витрати води	контролировать затраты воды
dust flow	пилловий потік	пылевой поток
flow balance	баланс води	баланс воды
flow of catchment	стік водоскиду	сток водосбора
soil water flow	грунтовий вологоперенос	почвенный влагоперенос
flood	повінь, паводок; підвищення рівня води	наводнение, половодье; паводок; подъём воды; прилив
flood defences	захисні споруди від повені	защитные сооружения от наводнения
flooded	заводнений; затоплений; затоплений	заводнённый; затопленный; наводнённый
floodgate	водоспуск; паводковий шлюз	водоспуск; паводковый шлюз
fresh water	прісна вода	пресная вода
grease	жир, мастильна речовина	жир, смазочное вещество
groundwater/ underground water	підземні води	подземные воды
available groundwater resource	доступний ресурс підземної води	доступный ресурс подземной воды
confined groundwater	артезіанські води	артезианские воды
groundwater line	рівень підземних вод	уровень подземных вод
house connection	канал внутрішньої каналізації будинку	канал внутренней домовой канализации

house connections	трубопроводи всередині будинків	внутридомовые трубопроводы
hydro-technical engineering	гідротехнічне будівництво	гидротехническое строительство
hydrobiology	гідробіологія	гидробиология
hydrocarbon compound	вуглецево-воднева сполука	углеродно-водород- ное соединение
hydrocarbon effect	вплив вуглеводнів	влияние углеводородов
impoundment of lands	підтоплення або затоплення земель	подтопление или затопление земель
industrial sewage	промислові стоки	промышленные стоки
infiltration	інфільтрація, просочування	инfiltrация, просачивание
intake	поглинання, споживання	поглощение, потребление
water intake	водозабір, водоприймач	водозабор, водоприёмник
lake	озеро	озеро
fresh-water lakes	прісне озеро	пресное озеро
salty lakes	солоне озеро	солёное озеро
latrine	вбиральня, туалет (зовнішній)	уборная, туалет (внешний)
leak	теча; витік; пропускати воду, текти; протікати, підтікати	течь; утечка; пропускать воду, давать течь; подтекать
leak assessment	оцінювання витoku	оценка утечки
leakage	витік (води), втрати води	утечка (воды), потери воды
leakage from the pipe network	втрати в мережі трубо- проводів (у водогінній мережі)	потери в сети трубо- проводов (в водопро- водной сети)
levee/dam/dike/ embankment	дамба/гата/загата/ гребля/мол	дамба/гата/запруда/ плотина/мол
build sound levees	будувати потужні греблі	строить мощные плотины
litre (liter) per capita per day (lpcd)	літрів на людину на день	литров на человека в день
marine environment	морське середовище	морская среда
marine fishery	морське рибальство	морское рыболовство

maritime animals	морські тварини	морские животные
metering	облік витрат води	учёт затрат воды
municipal housing organization (MHO)	житлово-експлуатаційна дільниця (ЖЕД)	жилищно-эксплуатационная контора (ЖЭК)
network layout	схеми мережі	схемы сети
night flow	нічний дебіт води	ночной дебит воды
nitrate	нітрат, сіль азотної кислоти	нитрат, соль азотной кислоты
oil	нафта	нефть
mineral oils	нафтопродукти	нефтепродукты
oil spills	нафтові плями	нефтяные пятна
oil tanker disasters	аварії на нафтових танкерах	аварии на нефтяных танкерах
oxygen	кисень	кислород
particulate	частинка	частица
suspended particulates	зважені тверді частки	взвешенные твёрдые частицы
penetrate	проникати	проникать
permeable soil	фільтрувальний ґрунт	фильтрующий грунт
permissible	припустимий	допустимый
pesticides	пестициди	пестициды
phenol	фенол	фенол
phosphorus	фосфор	фосфор
phosphorus compounds	фосфорні сполуки	фосфорные соединения
plant	станція, установка (очищення)	станция, установка (очищения)
plumbing network	водопровідно-каналізаційна мережа (у будинках)	водопроводно-канализационная сеть (в домах)
poison	отрута; отруювати	яд; отравлять
poisoning	отруєння	отравление
poisonous	отругний	ядовитый
pollutants/ontaminants	шкідливі речовини; забруднювачі	вредные вещества; загрязнители
pollution/contamination	забруднення	загрязнение
pond	ставок	пруд
artificial pond	штучний ставок	искусственный пруд
cooling pond	ставок-охолоджувач	пруд-охладитель
dam pond	ставок, водосховище	пруд; водохранилище

2. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

hatchery pond	ставок для розведення риби	пруд для разведения рыбы
head pond	напірний басейн, верхній б'єф	напорный бассейн, верхний бьеф
oxidation pond	біологічний ставок	биологический пруд
settling pond	ставок для відстоювання	отстойный пруд
skimming pond	водойма для відділення нафти від дренажних вод і відстійників води/ водовідстійників	водоём для отделения нефти от дренажных вод и отстойников для воды/ водоотстойников
storage pond	ставок-накопичувач (системи очищення стічних вод)	пруд-накопитель (системы очистки сточных вод)
pool	прісноводна водойма, водойма із застоюною водою	пресноводный водоём, водоём со стоячей водой
acid moorland pool	закислена застоюна водойма	закисленный стоячий водоём
aerated pool	аерована водойма	аэрируемый водоём
flood-control pool	протипаводкове водосховище	противопаводочное водохранилище
rain pool	водосховище місцевого стоку	водохранилище местного стока
rock pool/tide pool	водойма, затоплювана лише під час припливу	водоём, затопляемый только во время прилива
pretreatment facility	устаткування для попереднього очищення стічних вод	оборудование для предшествующего очищения сточных вод
primary (secondary) sludge	осад стічних вод з первинного (вторинного) відстійника	осадок сточных вод из первичного (вторичного) отстойника
Protocol on Water and Health to the Convention on the Protection and Use the Transboundary Watercourses and International Lakes	Протокол про воду та здоров'я до Конвенції про охорону та використання транскордонних водотоків і міжнародних озер	Протокол по проблемам воды и здоровья к Конвенции по охране и использованию трансграничных водотоков и международных озёр

pumping	насосне	насосное
pumping canal	водопостачання канал системи машинного зрошення	водоснабжение канал системы машинного орошения
pumping station	насосна станція	насосная станция
quality	якість	качество
water quality	погіршення якості	ухудшение качества
worsening	води	воды
reclamation	утилізація, перера- ботка; повторне використання	утилизация, перера- ботка; повторное использование
waste water	очищення	очистка
reclamation	промислових вод	промышленных вод
recharge	поповнення (водних ресурсів)	пополнение (водных ресурсов)
artificial recharge	штучне поповнення	искусственное пополнение
natural recharge of water resources	природне поповнення водних ресурсів	естественное пополнение водных ресурсов
recovery	регенерація, відновлення; утилізація	регенерация, восстановление; утилизация
recycling	повторне використання, ресайклінг	повторное использование, ресайклинг
refuse	відходи, сміття	отходы, мусор
register	реєстр	реестр
register of protected areas	реєстр охоронних зон	реестр охраняемых зон
register of water abstraction	реєстр забору води	реестр забора воды
rehabilitate	відновлювати, повертати в попередній стан	восстанавливать, возвращать в прежнее состояние
rehabilitate water resources	відновити водні ресурси	восстановит водные ресурсы
release	викид	выброс
reservoir	резервуар, водойма, водосховище	резервуар, водоём, водохранилище

2. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

anticipated reservoir	проектоване водосховище	проектируемое водохранилище
auxiliary reservoir	додаткове водосховище (з наповненням з основного водосховища)	дополнительное водохранилище (с наполнением из основного водохранилища)
balancing reservoir	буферне водосховище, водосховище компенсувального регулювання	буферное водохранилище, водохранилище компенсирующего регулирования
empty a reservoir	спорожнювати водосховище	опорожнять водохранилище
flood-control reservoir	протипаводкова водойма	противопаводочное водохранилище
operate a reservoir for recreation	використовувати водосховище з рекреаційною метою	использовать водохранилище в рекреационных целях
residential wastewater tariffs	тарифи на очищення каналізаційних стоків для населення	тарифы на очищение канализационных стоков для населения
residue	осад, відстій, залишок	осадок, отстой, остаток
carbon residue	вуглецевий залишок	углеродистый остаток
fuel-oil residue	мазут, нафтові залишки	мазут, нефтяные остатки
river	річка; річковий	река, речной
river basin	річковий басейн	речной бассейн
river basin district	район річкового басейну	район речного бассейна
riverhead (<i>river outlet</i>)	верхів'я річки	исток реки
river mouth	гирло річки	устье реки
river runoff	річковий стік	речной сток
upper courses of rivers	річки у верхній течії, верхів'я річок	реки в верхнем течении, верховья рек
rubbish	сміття	мусор
runoff	стік (промисловий тощо)	сток (промышленный и т. д.)
rust particle	осад іржі	осадок ржавчины

sea	морський	морской
sea flora and fauna	морська флора та фауна	морская флора и фауна
sea pollution	забруднення морів	загрязнение морей
seabed	морське дно	морское дно
seal	тюлень	тюлень
secondary (<i>primary</i>) clarifier	відстійник вторинного (первинного) очищення стічних вод	отстойник вторичного (первичного) очищения сточных вод
secondary treatment activated sludge facility	установка вторинного (біохімічного) очищення стічних вод з активованим мулом	установка вторичного (биохимического) очищения сточных вод с активированным илом
septic tank	септичний відстійник або резервуар стічні води, нечистоти	септический отстойник или резервуар сточные воды, нечистоты
sewage	аерація стічних вод	аэрация сточных вод
sewage aeration	каналізаційна труба/колектор	канализационная труба/коллектор
sewer	каналізація	канализация
sewerage	м'який; мілина; міліти	мелкий; мель; мелеть
shallow	обміління приток і річищ	обмеление притоков и русел рек
shallowing of rivers' arms and river-beds	молоски	моллюски
shellfish	замулення	заиление
silting	глинізація пласту	глинизация пласта
bed silting	опускатися, тонути	опускаться, тонуть
sink	місцезнаходження, ділянка, об'єкт	местоположение, участок, объект
site	напіврідкі відходи; осад; мул; мулисті відкладення; замулення	полужидкие отходы; осадок; ил; илстые отложения; заиление
sludge	споруди для оброблення мулу	сооружения для обработки ила
sludge disposal facilities		

2. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

sludge drying bed sludge lagoon solubility	муловий майданчик ставки для мулу розчинність	иловая площадка пруды для ила растворимость; растворяемость
water solubility spill	розчинність у воді проливання, розливання (<i>рідини</i>); пролита рідина; проливати	растворимость в воде проливание, разлива- ние (жидкости); пролитая жидкость; проливать
oil spill spillage spring	нафтова пляма, розлив нафти викид; скидання; витік; злив джерело, ключ	нефтяное пятно, нефтяной разлив выброс; сбрасыва- ние; вытек; слив источник, ключ, родник
chalybeate spring hot/thermal spring mineral springs	залізне джерело гаряче джерело мінеральні джерела/ ключі	железистый источник горячий источник минеральные источники/ключи
natural springs	природні джерела	естественные источники
subterranean spring stock of water stormwater drains	підземне джерело запаси води зливові стоки, зли- вова каналізація	подземный источник запасы воды ливневые стоки, лив- невая канализация
substance(s) biological active substance cancerogenic substances chemical substance hazardous substance liquid state of substance nitrogen-containing substance non-toxic harmful substance oily substance priority substances	речовини біологічно активна речовина канцерогенні речовини хімічна речовина небезпечні речовини рідинний стан речовини азотовмісна речовина неотрутна шкідлива речовина масляниста речовина пріоритетні речовини	вещества биологически активное вещество канцерогенные вещества химическое вещество вредные вещества жидкое состояние вещества азотсодержащее вещество неядовитое вредное вещество маслянистое вещество приоритетные вещества

soluble substance	розчинна речовина	растворимое вещество
toxic substance/agent	отруйна речовина	отравляющее вещество
swamp	болото, драговина	болото, топь
tars	смоли	смолы
toxic pollutant	токсична забруднювальна речовина	токсичное загрязняющее вещество
toxicity test	тестування токсичності	тестирование токсичности
traces	сліди	следы
transmission and distribution system	система передавання та розподілу води	система передачи и распределения воды
transmission mains	магістральний водовід	магистральный водовод
treat	обробляти, <i>гірн.</i> збагачувати (<i>якимось елементом</i>); <i>хім.</i> застосувати якийсь реагент	обрабатывать, <i>горн.</i> обогащать (<i>каким-л. элементом</i>); <i>хим.</i> подвергнуть воздействию <i>какого-л. реагента</i>
treated	очищений; оброблений; активований; кондиціонований	очищенный; обработанный; активированный; кондиционированный
insufficiently treated return water	недостатньо очищена зворотна вода	недостаточно очищенная возвратная вода
treated effluent	очищені стічні води	очищенные сточные воды
tributary	притока річки	приток реки
trunk sewer	магістральний каналізаційний колектор	магистральный канализационный коллектор
undissolved solids	нерозчинні тверді речовини	нерастворимые твёрдые вещества
untreated	неочищений, необроблений	неочищенный, необработанный
useful life	експлуатаційна тривалість; термін експлуатації	эксплуатационная долговременность; срок эксплуатации

2. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

waste	відходи, покидьки;	отходы, отбросы;
waste disposal	стічні води видалення (і ліквідація) відходів	сточные воды удаление (и ликвидация) отходов
waste disposal plant	станція очищення відходів	станция очищения отходов
waste dump	відходи виробництва	отходы производства
waste-pipe	стічна труба, зливна труба	сточная труба, сливная труба
wastes	відходи	отходы
toxic wastes	токсичні відходи	токсичные отходы
wastewater (waste water, waste-water)	скидна вода, стічні води	сбросная вода, сточные воды
urban waste-water treatment	оброблення муніципальних стічних вод	обработка муниципальных сточных вод
wastewater and stormwater sewer system	система відведення стічних і зливових вод	система отвода сточных и ливневых вод
waste-water collection and treatment	збирання й оброблення стічних вод	сбор и обработка сточных вод
wastewater collection system	система відведення стічних вод	система отвода сточных вод
wastewater network	каналізаційна мережа	канализационная сеть
wastewater reclamation	очищення промислових вод	очистка промышленных вод
wastewater treatment plant	очисна каналізаційна станція	очистительная канализационная станция
water	вода; води	вода; воды
coastal water	прибережні води	прибрежные воды
discharged water	скидна вода	сбросная вода
distilled water	дистильована вода	дистиллированная вода
drainage water	дренажна вода	дренажная вода
drinking water	питна вода	питьевая вода
extracted water	добута вода	добытая вода
fresh surface water	прісна поверхнева вода	пресная поверхностная вода
heat exchange water	теплообмінна вода	теплообменная вода
household waste water	побутова стічна вода	бытовая сточная вода

impoundment of fresh surface water	накопичення прісної поверхневої води	накопление пресной поверхностной воды
industrial water	промислова вода	промышленная вода
inland water	води суші	воды суши
mineral water	мінеральна вода	минеральная вода
natural water	природні води	природные воды
normatively clean return water	нормативно чиста зворотна вода	нормативно чистая возвратная вода
process water	технологічна вода	технологическая вода
rain water	дощова вода	дождевая вода
recirculated water	зворотна вода	оборотная вода
reservoir water/stratal water	пластові води	пластовые воды
return water	зворотна вода	возвратная вода
service water/water for plant use	технічна вода	техническая вода
settling-vat water	відстійна вода	отстойная вода
slope water	поверхневий, схиловий стік	поверхностный склоновый сток
sludge water	мулова вода	иловая вода
softened water	пом'якшена вода	умягчённая вода
source water	вихідна вода	заборная вода
spring water	джерельна вода	родниковая вода
surface water	поверхневі води	поверхностные воды
transboundary water	транскордонні води	трансграничные воды
transitional waters	перехідні води	переходные воды
underground/ground water	підземні води	подземные воды
untapped groundwater	невиведені на поверхню підземні води	невыведенные на поверхность подземные воды
water area	акваторія	акватория
water body	водний об'єкт	водный объект
artificial water body	штучний водний об'єкт	искусственный водный объект
heavily modified water body	істотно змінений водний об'єкт	существенно изменённый водный объект
body of surface water	поверхневий водний об'єкт	поверхностный водный объект
body of groundwater	підземний водний об'єкт	подземный водный объект

2. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

recreation zone of water body	зона рекреації водного об'єкта	зона рекреации водного объекта
water content	склад води; водоносність (пласту)	водосодержание; водоносность (пласта)
water cycle	колоообіг води	кругооборот воды
water demand	водопотреба, потреба у воді	водопотребность, потребность в воде
water demand management	керування попитом на воду	управление спросом на воду
water discharges	скидання (забруднювачів) у воду	сбросы (загрязнителей) в воду
water distribution/ water supply	водопостачання	водоснабжение
municipal water distribution system	муніципальна система водопостачання	муниципальная система водоснабжения
water distribution piping	водорозподільна мережа	водораспределительная сеть
water distribution system	система водопостачання	система водоснабжения
water economy/ management	в/урахування, вивчення, використання, охорона водних ресурсів, боротьба зі шкідливою дією вод	учёт, изучение, использование, охрана водных ресурсов, борьба с вредным действием вод
water engineering	гідротехніка, гідротехнічне будівництво	гидротехника, гидротехническое строительство
water pipeline	водогін	водопровод
water purification	водоочищення	водоочистка
water quality	якість води	качество воды
water quality and resource management program	програма управління якістю води та ресурсами	программа управления качеством воды и ресурсами
water quality assessment	оцінювання якості води	оценка качества воды

water quality standards	стандарти якості води	стандарты качества воды
water quality-based limitations	обмеження на скиди (води)	ограничения на сбросы (воды)
water quality-based permits	дозволи, ліцензії на виконання діяльності, що забезпечує збереження якості водного середовища	разрешения, лицензии на осуществление деятельности, обеспечивающей сохранение качества водной среды
water reserves	запас води	запас воды
assured water reserves	гарантований запас води	гарантированный запас воды
water reservoir	водойма	водоём
water resources	водні ресурси	водные ресурсы
rehabilitate water resources	відновити водні ресурси	восстановить водные ресурсы
water resources management	управління водними ресурсами	управление водными ресурсами
water resources planning	планування використання водних ресурсів	планирование использования водных ресурсов
water resources regulation	регулювання водних ресурсів	регулирование водных ресурсов
water salinity	мінералізація води	минерализация воды
water supply	водопостачання	водоснабжение
fire-prevention water supply	протипожежне водопостачання	противопожарное водоснабжение
recirculation water supply	зворотне водопостачання	оборотное водоснабжение
water sample	проба води	проба воды
water seepage	просочування води; слабке водовияв- лення (у стовбурі свердловини)	просачивание воды; слабое водопрояв- ление (в стволе скважины)
water scoop	водозабір	водозабор
water-service/water supply	водопостачання	водоснабжение
intermittent water service	водопостачання за графіком	водоснабжение по графику

2. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

recovery of costs for water services	відшкодування витрат за водопостачання	покрытие расходов за водоснабжение
water settling area	водовідстійник, зона відстоювання води	водоотстойник, зона отстаивания воды
water shortage	нестача води	нехватка воды
water solubility	водорозчинність, розчинність у воді	водорастворимость, растворимость в воде
water soluble	водорозчинний	водорастворимый
water source	джерело води	источник воды
water specimen	проба води	проба воды
water status	стан води	состояние воды
groundwater status	стан підземної води	состояние подземной воды
surface water status	стан поверхневої води	состояние поверхностной воды
water storage (basin/reservoir)	водосховище	водохранилище
water stress	напруженість водного режиму, <i>екол.</i> водний стрес	напряжённость водного режима, <i>экол.</i> водный стресс
water supply/water-supply/water-service /water distribution	водопостачання	водоснабжение
water supply device	пристрій для подавання води	устройство для подачи воды
water supply installation	установка водопостачання	установка водоснабжения
water table	поверхня <i>або</i> рівень ґрунтових вод	поверхность <i>или</i> уровень грунтовых вод
water technology	технологія оброблення води	технология обработки воды
water test	водна проба	водная проба
water treating	водопідготовка (у разі заводнення); очищення води	водоподготовка (<i>при заводнении</i>); очистка воды
water treatment	водопідготовка	водоподготовка
water treatment plant	водоочисна станція; установка для оброблення води	водоочистительная станция; установка для обработки воды
water use	використання води	использование воды

economic analysis of water use	економічний аналіз використання води	экономический анализ использования воды
efficient and sustainable water use	ефективне та відтворювальне використання води	эффективное и возобновляемое использование воды
water-use charge	плата за водокористування	плата за водопользование
water volume	об'єм води	объём воды
water well	водогінна свердловина	водопроводная буровая скважина
water-bearing horizon	водоносний горизонт	водоносный горизонт
waterlogging	підтоплення	подтопление
waterlogged zone	зона підтоплення	зона подтопления
watershed/drainage basin	басейн річки; водорозділ	бассейн реки; водораздел
watershed development	освоєння водозбір-ного басейну	освоение водосбор-ного бассейна
watershed management	управління водними та земельними ресурсами водозбірного басейну	управление водными и земельными ресурсами водосборного бассейна
well	бурова свердловина, колодязь	буровая скважина, колодец
well field	водозабірна ділянка зі свердловиною	водозаборный участок с буровой скважиной
wells rehabilitation	відновлювання коло-дязів і свердловин	восстановление колодцев и скважин
whale	кит	кит
worsen	погіршувати(ся)	ухудшать(ся)
worsening	погіршення	ухудшение
water quality	погіршення якості води	ухудшение качества воды
worsening		
zone	зона	зона
polluted source	зона впливу джерела забруднення	зона влияния источника загрязнения
influence zone		
polluted water zone	зона забрудненості води	зона загрязнения воды

2. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

recreation zone of water body	зона рекреації водного об'єкта	зона рекреации водного объекта
sanitary protection zone	зона санітарної охорони води	зона санитарной охраны воды
2.4. Lithosphere pollution	2.4. Забруднення літосфери	2.4. Загрязнение литосферы
agriculture	сільське господарство; землеробство; агрономія	сельское хозяйство; земледелие; агрономия
agricultural lands	сільськогосподарські угіддя	сельскохозяйственные угодья
agro-reclamation measures	заходи щодо освоєння й оброблення земель	мероприятия по освоению и обработке земель
allotment analysis	земельний наділ	земельный надел
chromate-graphic analysis	хроматографічний аналіз	хроматографический анализ
coulometric analysis	кулонометричний аналіз	кулонометрический анализ
gravimetric analysis	гравіметричний/ ваговий аналіз	гравиметрический/ весовой анализ
physical analysis	фізичний аналіз	физический анализ
physical and chemical analysis	фізико-хімічний аналіз	физико-химический анализ
polarographic analysis	полярографічний аналіз	полярографический анализ
analyzer	аналізатор	анализатор
coulometric analyzer	кулонометричний аналізатор	кулонометрический анализатор
potentiometric analyzer	потенціометричний аналізатор	потенциометрический анализатор
arable	орний, паша	пахотный, пашня
arable farming	землеробство, зернове господарство	земледелие, зерновое хозяйство
arable land	орна земля	пахотная земля

area/areal/range	ареал/осередок мешкання	ареал/очаг обитання
arid area	аридна/посушлива зона	аридная/засушливая зона
catchment area	водозбірна площа	водосборная площадь
flooded areas	підтопловані території	подтопляемые территории
aridity	аридність, зневоднювання	аридность, обезвоживание
aridity coefficient	коефіцієнт/індекс аридності	коэффициент/индекс аридности
aridity region	посушлива зона	засушливая зона
arson	підпал	поджог
commit arson	скоїти підпал	совершить поджог
arsonist	особа, що скоїла підпал	лицо, совершившее поджог
barren	малородючий, неродючий	малопродуктивный, неплодородный
barren soil	неродючий ґрунт	неплодородная почва
barrens	неродюча земля, неродюча рівнина	бесплодная земля, бесплодная равнина
bees	бджоли	пчѣлы
belt	зона, пояс	зона, пояс
altitudinal belt	висотний пояс	высотный пояс
nival belt	сніговий пояс	снежный пояс
shelter belt	лісосмуга	лесополоса
vegetation belt	пояс рослинності	пояс растительности
biodegradable	який розкладають мікроорганізми	разлагаемый микроорганизмами
biodegradable plant-based materials	відходи на рослинній основі, що розкладають мікроорганізми	отходы на растительной основе, разлагаемые микроорганизмами
biodegradation	біодеградація, біорозклад	биодеградация, биоразложение
biological	біологічний	биологический
biological cycle	біологічний цикл	биологический цикл
biological decay	гниття (<i>органічної речовини</i>); біологічне розкладання	гниения (<i>органических веществ</i>); биологический распад

2. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

biological decomposition	біологічне розкладення	биологическое разложение
biological degradation	біодеструкція	биодеструкция
biological dosimetry	біологічна дозиметрія	биологическая дозиметрия
bioproductivity	біологічна продуктивність, біопродуктивність	биологическая продуктивность, биопродуктивность
biotope	біотоп	биотоп
boggy/marshy/swampy	болотний; болотистий, грузький (раптов) виникати, починатися	болотный; болотистый, топкий (спотнано) возникать, начинаться
break out	утворення, нагромадження	образование, накопление
canal	канал (штучний); русло	канал (искусственный); русло
build/ construct/dig a canal	прокопати канал	прокопать канал
irrigation canal	іригаційна система, зрошувальний канал	ирригационная система, оросительный канал
carelessness	недбалість, легковажність	небрежность, легкомыслие
channel	канал; стік; стічна канава; протока; проводити канал; копати канаву	канал; сток; сточная канава; пролив; проводить канал; рыть канаву
chemicals	хімічні речовини, хімікати, хімічні добрива	химические вещества, химикаты, химические удобрения
reduction and elimination of chemicals use	скорочення та припинення використання хімікатів	сокращение и прекращение использования химикатов
climatic changes	кліматичні зміни	климатические изменения
clogged with mud coastal	забитий брудом береговий, прибережний	забитый грязью береговой, прибрежный

consequence	наслідок	последствие
conservation	охорона, збереження; захист	охрана, сохранение; защита
conservation area	заповідник, заповідна зона	заповедник, заповедная зона
forest conservation	охорона лісів	охрана лесов
soil conservation	охорона ґрунтових ресурсів	охрана почвенных ресурсов
crop	в/урожай, жнива; сівба; с.-г. культура	урожай, жатва; посев; с.-х. культура
crop failure	неврожай, недорід	неурожай, недород
crop residues	рослинні залишки	растительные остатки
crop rotation	сівозміна	севооборот
heavy crop	багатий урожай	богатый урожай
land out of crop	незасіяна, необроблена земля, земля, залишена під пар	незасеянная, невозделанная земля, земля, оставленная под паром
land under crop	засіяна земля	засеянная земля
technical crops	технічні культури	технические культуры
cut down trees	рубати дерева	рубить деревья
dairy-farming	розведення молочної худоби	разведение молочного скота
decay	гниття (органічної речовини), розкладання; гнити, розкладатися (про органічну речовину)	гниение (органических веществ), распад; гнить, разлагаться (об органических веществах)
deforestation	вирубання лісів	вырубка лесов
degrade	розмивати, руйнувати, геол.	размывать, разрушать, геол.
deposit	родовище, поклади, геол.	месторождение, залежь, геол.
mineral deposits	родовища корисних копалин, мінеральної сировини	месторождения полезных ископаемых, минерального сырья

ore deposit	рудне родовище	рудное месторождение
desert	пустеля	пустыня
desertification	опустелювання, деградація земель	опустынивание, деградация земель
Convention UN to Combat Desertification (CCD)	Конвенція ООН з питань боротьби з опустелюванням,	Конвенция ООН по борьбе с опустыниванием,
deteriorate	ушкоджувати, руйнувати(ся); погіршувати(ся); деградувати	повреждать, разрушать(ся); ухудшать(ся); деградировать
deteriorating land treatment culture deterioration	зниження культури землеробства погіршення (<i>стану або якості</i>)	снижение культуры земледелия ухудшение (<i>состояния или качества</i>)
disregard	нехтувати, ігнорувати, не брати до уваги	пренебрегать, игнорировать, не принимать во внимание
domestic animals	домашні тварини	домашние животные
drain	осушувати; виснажувати	осушать; истощать
drainage	дренаж; стік, дренажна канава; дренажна система, каналізація	дренаж; сток, дре- нажная канава; дренажная система, канализация
drained	дренований	дренированный
drainhole drilling	буріння дренажних свердловин	бурение дренажных скважин
draining	дренування	дренирование
drilling pad	основа для бурової установки	основа для буровой установки
dung	угноювати (<i>землю</i>); гній	удобрять, унавожи- вать (<i>землю</i>); навоз
erode	зазнавати впливу ерозії; еродувати; руйнувати; вивіт- рювати; розмивати	подвергаться эро- зии; эродировать; разрушать; вывет- ривать; размывать

erosion	ерозія, роз’їдання; руйнування; розмивання; вивітрювання	эрозия, разъедание; разрушение; размывание; выветривание
soil erosion	вивітрювання ґрунту	выветривание почвы
vulnerability to erosion	можливість руйнування (еродування)	подверженность разрушению (эродированию)
evolvment of exogenous geological processes	розвиток екзогенних геологічних процесів	развитие экзоген- ных геологических процессов
expose	оголовати, відкривати	обнажать, открывать
fallow	земля під пар; цілина; незораний, необроблений; незасіяний; залишати під пар; піднімати цілину	земля под паром; целина; невспаханный, невозделанный; незасеянный; оставляют под паром; поднимают целину
virgin and fallow lands	цілинні та перелогові землі	целинные и залежные земли
farming	сільське господарст- во; заняття сільсь- ким господарством	сельское хозяйство; занятие сельским хозяйством
dairy-farming	розведення молочної худоби	разведение молочного скота
high farming	інтенсивне землеробство	интенсивное земледелие
hill-farming	рільництво на схилах, контурне рільництво	земледелие на склонах, контурное земледелие
fertile fertility	родючий родючість	плодородный плодородие, плодородность
restoration of fertility	відновлення родючості	восстановление плодородности
soil fertility degradation	деградація родючості ґрунтів	деградация пло- дородности почв
fertilize	збагачувати ґрунт	удобрять, обогащают почву

2. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

fertilize the soil	вносити добрива	удобрять почву
fertilizer	добриво	удобрение
artificial fertilizer	штучне добриво	искусственное удобрение
chemical fertilizer	хімічне добриво	химическое удобрение
granular fertilizer	гранульоване добриво	гранулированное удобрение
loss of natural organic fertilizer	втрата природних органічних добрив	потеря естественных органических удобрений
mineral fertilizer	мінеральне добриво	минеральное удобрение
natural fertilizer	натуральне добриво	натуральное удобрение
nitrogen fertilizer	азотне добриво	азотное удобрение
organic fertilizer	органічне добриво	органическое удобрение; органика
phosphate fertilizer	фосфорне добриво	фосфорное удобрение
spread fertilizer	обприскувати добривом	опрыскивать удобрением
field	поле, родовище	поле, месторождение
coal field	вугільне родовище	угольное месторождение
field investigations	польові дослідження	полевые исследования
gold field	родовище золота	золотой прииск
oil field	нафтове родовище	нефтяное месторождение
fire	вогонь, полум'я, пожежа	огонь, пламя, пожар
fire-fighting work	пожежогасіння	пожаротушение
firewood	дрова, деревне паливо	дрова, древесное топливо
flood	повінь	наводнение
flooded	заводнений; затоплений	заводнённый; затопленный
flooding	затоплення	затопление
fodder crops	фуражні (кормові) культури	фуражные (кормо- вые) культуры
foodstuffs	продовольство, про- дукти харчування	продовольствие, продукты питания

foothills	передгір'я	предгорье
forest	ліс	лес
forest and bush fires	лісові пожежі	лесные пожары
forest destruction by fires	знищування лісів пожежами	уничтожение лесов пожарами
planting forest shelter belts	створення лісозахисних смуг	образование лесозащитных полос
forestry	лісівництво	лесоводство
genetic resources	генетичні ресурси	генетические ресурсы
glaciation	зледеніння	оледенение
glacier	льодовик	ледник
glacier monitoring	моніторинг льодовиків	мониторинг ледников
gorge	вужька ущелина	узкое ущелье
grassland	лугопасовишне угіддя, пасовище, луг	лугопастбищное угодье, пастбище, луг
grazing	випас тварин	выпас животных
livestock grazing	випас худоби	выпас скота
hay	сіно; проводити косовицю, косити траву; сушити сіно; заготовлювати сіно; годувати сіном	сено; проводит сенокос, косить траву; сушить сено; заготавливать сено; кормить сеном
hayland	сінокісні угіддя	сенокосные угодья
hedge	живопліт, жива огорожа	живая изгородь
herbicides	гербициди	гербициды
hill	уввиштя, височина, пагорб	возвышение, возвышенность, холм
hill-farming	землеробство на схилах, культурне землеробство	земледелие на склонах, культурное земледелие
home food supply	забезпеченість країни продовольством; продовольчий баланс	обеспеченность страны продовольствием; продовольственный баланс

horticulture	садівництво	садоводство
humidity	вогкість, вологість; волога	сырость, влажность; влага
humidity content	вологовмісність	влагосодержание
humidify	мочити, змочувати; зволожувати	мочить, смачивать; увлажняют
humidified	зволожений	увлажнённый
excessively humidified soils	надмірно зволожені/вологі грунти	почвы с избыточной влажностью, высо- ковлажные почвы
humus	гумус, перегній; чорнозем	гумус, перегной; чернозём
humus content	в/уміст гумусу	содержание гумуса
husbandry	сільське господарст- во, землеробство; хліборобство	сельское хозяйство, земледелие; хлебопашество
field-husbandry	рільництво	полеводство
insects	комахи	насекомые
insect pollinators	комахи-запильники	насекомые- опылители
irrigate	зрошувати; іригувати	орошать; ирригировать
irrigation	зрошування; іригація, зрошення	полив; ирригация, орошение
land	земля, суша	земля, суша
barren land	неродюча, пісна земля	бесплодная, пресная земля
clear land of trees and bushes	викорчовувати дерева та кущі	выкорчевывать деревья и кусты
cultivate land	обробляти землю	обрабатывать землю
degradation of agricultural land	виродження придатних для землеробства ґрунтів	вырождение пригодных для земледелия почв
fat/fertile land	родюча земля	плодородная земля
grazing land	пасовищна земля	пастбищная земля
irrigate land	зрошувати землю	орошать землю
land management	землеустрій	землеустройство
land out of crop	незасіяна, необроб- лена земля; земля, залишена під пар	незасеянная, невозде- ланная земля, земля, оставленная под паром

land ownership	володіння землею	землевладение
land plants	наземна рослинність, ембріофіти	наземные растения, эмбриофиты
land register	земельний кадастр	земельный кадастр
land resources	земельні ресурси	земельные ресурсы
land subsidence	просідання ґрунту	проседание грунта
land(s) for nature conservation purposes	землі природоохорон- ного призначення	земли природоохран- ного назначения
land treatment culture	культура землеробства	культура земледелия
land under crop	засіяна земля	засеянная земля
land-use management	землеустрій, управління землекористуванням	землеустройство, управление землепользованием
marginal land	малородюча земля	малопродуктивная земля
non-agricultural lands	землі несільсько- господарського призначення	земли несельско- хозяйственного использования
plot of land	наділ	надел
private land	приватна земля, приватні володіння	частная земля, частные владения
public land	земля громадського призначення	общественная земля
redistribute land	перерозподіляти землю	перераспределять землю
uncultivated land	необроблена земля	невозделанная земля
wise land-use	раціональне землекористування	рациональное землепользование
land/soil//landscape degradation	деградація земель/ ландшафту	деградация земель/ ландшафта
land-improvement/ land-reclamation/ melioration/ amelioration	меліорація; поліпшення ґрунтів	мелиорация; улучшение почв
land-reclamation/ land-improvement/ melioration/ amelioration	меліорація; поліпшення ґрунтів	мелиорация; улучшение почв
landfall/landslide/ landslip	обвал, зсув	обвал, оползень

landfill	закопування сміття, відходів; полігон утилізації відходів; <i>амер.</i> смітезвалище	закапывание мусора, отходов; полигон утилизации отходов; <i>амер.</i> мусорная свалка
biodegrade in landfills	розпадатися (<i>про біо-відходи</i>) на смітезвалищах	разлагаться (<i>о био-отходах</i>) на мусорных свалках
landfill sites	територія під смітезвалищем	территория под мусорной свалкой
sanitary landfill	закопування сміття, смітезвалище	закапывание мусора, мусорная свалка
landscape	ландшафт	ландшафт
landslide/landfall/ landslip	обвал/зсув	обвал/оползень
landslip/landfall/ landslide	обвал/зсув	обвал/оползень
leaching	вилуговування	выщелачивание
litter	сміття; смітити	сора, мусора; сорить, мусорить
roadside litter	сміття на узбіччях дороги, придорожне сміття	мусор на обочинах дороги, придорожный мусор
location	місцезнаходження, місце розташування	положение, местоположение
logging	робота на лісозаготівлях; корчування пеньків	работа на лесозаготовках; корчевание пней
lot/plot	ділянка землі	участок земли
lumber/timber	лісоматеріали/ будівельний ліс	лесоматериалы/ строевой лес
manure/dung/muck	гній/компост/ добриво; угноювати (землю)	навоз/компост/ удобрение; удоб- рять (землю)
marshy/swampy/ boggy	болотний; болотистий, грузький	болотный; болотистый, топкий
meadow	луг, лука; низина, заплавна земля	луг, луговина; низина, пойменная земля

hay meadow	сінокісний луг	сенокосный луг
meadow-improving melioration/amelioration/land-reclamation/land-improvement	лугомеліоративний меліорація/поліпшення якості земель	лугомелиоративный мелиорация/улучшение качества земель
lack of rational in hydro-technical engineering and melioration microclimate	нерациональное гидротехническое будівництво та меліорація мікроклімат	нерациональные гидротехническое строительство и мелiorация микроклимат
mineral ore	мінерал; руда; корисні копалини	минерал; руда; полезные ископаемые
metallic mineral	корисні рудні копалини	полезные рудные ископаемые
mineral reserves	запаси корисних копалин	запасы полезных ископаемых
nonmetallic mineral	корисні нерудні копалини	полезные нерудные ископаемые
rock mineral mining	гірська копалина розроблення/видобування корисних копалин	горное ископаемое разработка/добыча месторождений полезных ископаемых
metal mining	розроблення родовищ металевих руд; видобуток металів	разработка месторождений металлических руд; добыча металлов
mining industry	гірничовидобувна промисловість	горнодобывающая промышленность
mining hole	бурова свердловина	буровая скважина
open-cast mining/ open-pit mining/strip mining	відкрите розроблення родовищ	открытая разработка
ore mining moisture	гірничорудна справа вологість; волога	горнорудное дело влажность; влага
trap and retain moisture	захоплювати й утримувати вологу	захватывать и удерживать влагу
moraine	морена	морена

muck	гній; угноювати	навоз; унавоживать
mudflow	сіль	сіль
nitrate	нітрат, сіль або ефір азотної кислоти; нітрувати	нитрат, соль или эфир азотной кислоты; нитровать
nitrogen	азот	азот
ooze	просочуватися	просачиваться
ore	руда	руда
ore mining	гірничорудна справа	горнорудное дело
organic	органічний; екологічно чистий; здоровий	органический; экологически чистый; здоровый
organic farming	органічне землеробство	органическое земледелие
organic food	натуральні, здорові харчові продукти	натуральные, здоровые пищевые продукты
organic matter	органічна речовина	органическое вещество
organic movement	рух за використання органічних добрив, проти використання хімікатів у сільському господарстві	движение за использование органических удобрений, против использования химикатов в сельском хозяйстве
overcropping	виснаження землі	истощение земли
overgrazing	виснаження пасовищ	истощение пастбищ
overutilization/overuse	надто інтенсивне використання, надто інтенсивна експлуатація	сверхинтенсивное использование, чрезмерная эксплуатация
ownership	власність; володіння, майно; право власності	собственность; владение, имущество; право собственности
communal ownership	общинна власність	общинная собственность
land ownership	власність на землю, земельна власність	собственность на землю, земельная собственность

private ownership	приватна власність	частная собственность
public ownership	суспільна власність	общественная собственность
state ownership	державна власність	государственная собственность
pasture	вигін, пасовище, выпас; пасти(ся)	выгон, пастбище, выпас; пасти(сь)
pasture land	пасовище, пасовищне угіддя	пастбище, пастбищное угодье
pasture/grazing management	управління пасовищним господарством	управление пастбищным хозяйством
pasturing	выпас, выпасання	выпас, пастьба
livestock pasturing in the highlands	високогірне скотарство	высокогорное скотоводство
peat	торф	торф
perennial (plant)	багаторічна рослина; бот. багаторічний	многолетнее растение; бот. многолетний
permafrost	вічна мерзлота	вечная мерзлота
pesticide	пестицид, засіб боротьби зі шкідниками	пестицид, средство борьбы с вредителями
phosphate	фосфат, сіль фосфорної кислоти; фосфорнокислий	фосфат, соль фосфорной кислоты; фосфорнокислый
pipeline	трубопровід	трубопровод
plantation	плантація; лісопосадка, лісонасадження; ферма	плантация; лесопосадка, лесонасаждения; ферма
plot/lot	наділ/ ділянка землі	надел/участок земли
plough	зорювати, орати	вспахивать, пахать
plowed	зораний	вспаханный
preservation	збереження; запобігання; охорона, захист	сохранение; предохранение; охрана, защита
rain	дощ	дождь

2. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

torrential rain	зливовий дощ	проливной дождь
rainfall	випадання дощових опадів, дощові опад	выпадение дождевых осадков, дождевые осадки
rainforests	тропічні ліси	тропические леса
range/area/areal	ареал, осередок мешкання	ареал, очаг обитания
at the edge of the range	на межі ареалу	у предела ареала
range fragmentation	фрагментованість ареалу	фрагментованность ареала
rate of production per hectare	в/урожайність з гектара	урожайность с гектара
ravine	ущелина; лощина, яр	ущелье; лощина, овраг
rear-earth metals	рідкоземельні метали	редкоземельные металлы
reclamation	освоєння, оброблення (земель); меліора- ція; утилізація, переробка; повторне використання	освоение, обработка (земель); мелiora- ция; утилизация, переработка; повторное использование
reclamation work	меліораційні роботи	мелиорационные работы
recover	відновлюватися	восстанавливаться
regenerate	регенерувати(ся); відновлювати(ся)	регенерировать(ся); восстанавливать(ся)
regenerate soils	відновлювати грунти	восстанавливать почвы
regeneration	відродження, відновлення	возрождение, восстановление
resistance to frost	морозовитривалість	морозоустойчивость
restoration of fertility	відновлення родючості	восстановление плодородия
restore	відновлювати; повертати в попередній стан	восстанавливать; возвращать в прежнее состояние
restore coastal wetlands	відновлювати прибережні заболочені території	восстанавливать при- брежные заболочен- ные территории

retain	тримати; утримувати, акумулювати; вміщувати	держать; удерживать, аккумулировать; вместать
road	дорога	дорога
gravel roads	дороги з гравійним покриттям	дороги с гравийным покрытием
ground/dirt roads	грунтові дороги	грунтовые дороги
salinization	засолення ґрунтів	засоление почв
scarcity	нестача, брак	нехватка, недостаток
scenery	мальовничий пейзаж	живописный пейзаж
shift	похилый зсув, геол.	косое смещение, геол.
site	місцезнаходження, ділянка, об'єкт	местоположение, участок, объект
disposal site/ dumping site/ storage site (of radioactive wastes)	ділянка для відвалу ґрунту, місце захоронення (радіоактивних відходів)	площадка для отвала ґрунта, место захоронения (радиоактивных отходов)
recreation site	рекреаційний об'єкт	рекреационный объект
waste-pile site	ділянка для відвалу ґрунту	площадка для отвала ґрунта
well site	бурова ділянка	буровая площадка
slope	схил	склон
slope mine	шахта <i>або</i> копальня з відкритим розробленням родовища похилим шахтним стовбуром	шахта или рудник со вскрытием месторождения наклонным шахтным стволом
steep slope	схил великої крутизни	склон большой крутизны
snow avalanche	снігова лавина	снежная лавина
soil	ґрунт, земля	ґрунт, земля, почва
barren/poor soil	бідний, неродючий ґрунт	бедная, бесплодная почва
chalk the soil	вапнувати ґрунт	известковать почву
cultivate/till/work the soil	оброблювати ґрунт	обрабатывать почву
fertile soil	родючий ґрунт	плодородная почва
irrigate the soil	зрошувати ґрунт	орошать почву

2. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

packed soil	злежалий ґрунт	слежавшаяся почва
sandy soil	піщаний ґрунт	песчаная почва
soggy soil	вологий, важкий ґрунт	сырая, тяжёлая почва
soil compaction	ущільнення ґрунту	уплотнение почвы/грунта
soil conservancy measures	заходи щодо збереження/консервації ґрунтів	мероприятия по сохранению/консервации почв
soil conservation	охорона ґрунту	охрана почвы
soil cover	ґрунтовий покрив	почвенный покров
soil erosion	ерозія ґрунтів	эрозия почв
soil improvement	окультурення ґрунту	окультуривание почвы
soil pollution control	контроль забруднення ґрунтів	контроль загрязнения почв
swampy soil	болотистий ґрунт	болотистая почва
species (of plants and animals)	види рослин і тварин	виды растений и животных
spread	поширюватися	распространяться
submerging	підтоплення	подтопление
submerging of significant areas	підтоплення значних територій	подтопление значительных территорий
underground resources/bowels of the Earth/Earth's interior	підземні багатства, надра Землі	подземные богатства, недра Земли
swamp	болото	болото
swampy; boggy, marshy	болотний; болотистий, грузький	болотный; болотистый, топкий
terrain	місцевість, місце, територія, район	местность, место, территория, район
swampy terrain	заболочена місцевість	заболоченная местность
till	обробляти землю, орати	возделывать землю, пахать
tillage	оброблення землі; оброблена земля; паша	обработка почвы; возделанная земля; пашня

conservation tillage in tillage	безвідвальна оранка під ріллею, оброблюваний	безотвальная пахота под пашней, обрабатываемый
timber/lumber	лісоматеріали, будівельний ліс	лесоматериалы, строевой лес
title to land	право на володіння землею	право на владение землей
topsoil uncultivated	верхній шар ґрунту необроблений	верхний слой почвы невозделанный; необработанный
unprotected virgin (soil)	незахищений цілина	незащищённый целина
wash out	змивати	смыть
waterlogged land	заболочена земля	заболоченная земля
weathering	вивітрювання, ерозія	выветривание, эрозия
wetlands	надмірно зволожені землі	сильно увлажнен- ные земли
restore coastal wetlands	відновлювати прибережні заболочені території	восстанавливать прибрежные заболоченные территории
wetlands ecosystem	екосистема перезволожених земель	экосистема переувлажненных земель
wilderness	дика місцевість	дикая местность
wildfires	вогонь, що поширюється з величезною швидкістю	огонь, распростра- няющийся с огромной скоростью
windfall	бурелом	бурелом
wind-fallen trees	вігровал, бурелом	вегровал, бурелом
woodland	лісиста місцевість	лесистая местность
woods	ліс	лес

3. TERRESTRIAL ECOLOGY	3. ЕКОЛОГІЯ СУШІ	3. ЭКОЛОГИЯ СУШИ
3.1. Landscape ecology	3.1. Ландшафтна екологія	3.1 Ландшафтная экология
ablation	руйнування (<i>дією води</i>); водна ерозія	разрушение (<i>действием воды</i>); водная эрозия
acacia	акація	акация
acme	найвища точка розвитку; апогей	высшая точка развития; апогей
acreage	площа землі (<i>в краях</i>)	площадь земли (<i>в краях</i>)
afforestation	лісорозведення	лесоразведение
adjoining the farm	присадибний	приусадебный
albedo	альbedo, відбивна здатність	альbedo, отражательная способность
alder	вільха	ольха
alien crop	інтродукована культура	интродуцированная культура
alluvial fan	алювіальний конус винесення	аллювиальный конус выноса
alluvial flat	алювіальна рівнина	аллювиальная равнина
aluminum sulfate	сульфат алюмінію	сульфат алюминия
ancillary data	додаткові дані	дополнительные данные
anthropogenic denudation	антропогенна денудація	антропогенная денудация
arable	орний, оброблюваний	пахотный, возделываемый
arable farming	землеробство	земледелие
arable land	орна земля; рілля	пахотная земля; пашня
arable land properly	власне польовий ландшафт	собственно полевой ландшафт
arboreal	деревний; пов'язаний із деревом	древесный; относящийся к дереву

Archangel fir	сосна звичайна	сосна обыкновенная
aquatic vegetation	водна росли́нність	водная растительность
ash tree	ясен (<i>древина</i>)	ясень (<i>древесина</i>)
aspen tree	осика (<i>древина</i>)	осина (<i>древесина</i>)
aquiclude	водоупі́рний горизонт	водоупорный горизонт
backwater	заплава	пойма
balsam fir	ялиця бальзамічна	пихта бальзамическая
barley	ячмінь	ячмень
barren	пустовщина; закинута земля	пустошь; бросовая земля
bay	затока	залив
bed	русло	русло
bedrock exposure	вихід корінної породи на денну поверхню	выход коренной породы на дневную поверхность
brackish	солонуватий (<i>про воду, ґрунт</i>); слабомінералізо- ваний (<i>про воду</i>)	солонватый (<i>о воде, почве</i>); слабоминерал- изованный (<i>о воде</i>)
beech	бук	бук
bilberry	чорниця	черника
borrow pit	резерв (<i>ґрунту</i>); кар'єр (<i>ґрунту</i>)	резерв (<i>грунта</i>); карьер (<i>грунта</i>)
brome	костриця	кострец
brook	струмок	ручей
boreal	північний; арктичний; бореальний	северный; арктический; бореальный
boreal-nemoral	бореальний лісовий	бореальный лесной
boreal period	бореальний період	бореальный период
bottom sediments	донні відкладення	донные отложения
bulrush	очерет	камыш
calcium hydroxide	гідроксид кальцію	гидроксид кальция

capping	розкрив; розкривна порода	вскрыша; покрывающая порода
cavern	карстова порожнеча	карстовая пустота
cinnamonic soil	коричневий ґрунт	коричневая почва
chore	зона схожих географічних і екологічних умов мешкання	область сходных географических и экологических условий обитания
cloddy	грудкуватий (<i>про ґрунт</i>)	комковатый (<i>о почве</i>)
compact	щільна	плотная
planning	забудова	застройка
condemnation of land	відчуження землі	отчуждение земли
conurbation	конурбація; велике місто з передмістями; міська агломерація	конурбация; большой город с пригородами; городская агломерация
Bureau of the Census	бюро перепису населення (<i>США</i>)	бюро переписи населения (<i>США</i>)
coniferous conservatory	хвойний оранжерея; теплиця	хвойный оранжерея; теплица
conspecific	конспецифічний; той, що належить до того самого виду	конспецифичный; принадлежащий к тому же виду
contiguous pedon	суміжний педон	смежный педон
convoluted boundary	звивиста/складної форми межа	извилистая/сложной формы граница
coprice	порослеве лісовідновлення	порослевое лесовозобновление
CORINE	програма з координації інформації в Європі	программа по координации информации в Европе
country	місцевість, територія	местность, территория

country type	тип місцевості	тип местности
crater	воронка (<i>яма</i>), вирва	воронка (<i>яма</i>)
Cretaceous	крейдяний період	меловой период
crevice	тріщина	трещина, расщелина
curvilinear	криволінійна	криволинейная
boundary	межа	граница
dale	жолоб; гірська долина	жёлоб; горная долина
delineation	окреслювання, оконтурення	очерчивание; оконтуривание
demarcation	розподіл; розмежування	разделение; размежевание
deme	дем (<i>елементарна, розмножувана, одиниця виду, популяція тварин або рослин</i>)	дем (<i>элементарная размножающаяся единица вида, попу- ляция живот- ных или растений</i>)
dense rock	щільна порода	плотная порода
desert pavement	пустельна кірка	пустынная корка
domain	територія; зона	территория; зона
dry meadow	суходільний луг	суходольный луг
effervescence	скипання (<i>грунту</i>)	вскипание (<i>почвы</i>)
embankment	високий земляний насип; береговий вал	высокая земляная насыпь; береговой вал
emersion	поява на поверхні води	появление на поверхности воды
environmental resistance	стійкість середовища до зовнішньої дії	устойчивость среды к внешне- му воздействию
ephemer	ефемер (<i>рослина сухих місцевостей</i>)	эфемер (<i>растение сухих местностей</i>)
eradication	викорчовування, виполовання (<i>бур'янів</i>)	выкорчёвывание, выпальвание (<i>сорняков</i>)
eutrophication	евтрофікація (<i>заростання водойми водоростями</i>)	эвтрофикация (<i>зарастание водоёма водорослями</i>)

eutrophic lake	евтрофне озеро	эвтрофное озеро
faeces	фекалії	фекалии
fallow land	перелог	перелог; залежні землі
farmstead	масток зі службами; садиба	ферма со служ- бами; усадьба
fault zone	зона тектонічного порушення	зона тектоничес- кого нарушения
feedlot	майданчик або загорода для відгодівлі худоби	площадка или загон для откорма скота
firn	фірн (<i>зернистий лід</i>); фірновий	фірн (<i>зернистый лёд</i>); фирновый
fissure	тріщина; злам	трещина, расщелина; излом
flax	льон	лён
floodplain	заплава річки; долина затоплення	пойма реки; долина затопления
fodder beet	кормовий буряк	кормовая свекла
foliage	листя	листва; листья
forb	напів чагарник	полукустарник
forest range	лісові насадження	лесные насаждения
forest shelter belt	лісозахисна смуга	лесозащитная полоса
former riverbed	стариця, староріччя, старорічище (<i>старе русло річки</i>)	старица, староречье, курья (<i>старое русло реки</i>)
friable	пухкий; сипкий (<i>про ґрунт</i>)	рыхлый; сыпучий (<i>о почве</i>)
fruitage	плодоносіння; фрукти, плоди	плодоношение; фрукты, плоды
funnel	лунка	воронка
glacial till	глина льодовикового походження	глина ледникового происхождения
gley soil	глейовий	глеевая почва
gleyey	глеюватий (<i>про ґрунт</i>)	глееватый (<i>о почве</i>)

grass heathland	трав'янисте пустище	травянистая пустошь
gravel pit	гравійний кар'єр	гравийный карьер
grazing land	пасовище	пастбище
graminoid	злак; злаковидний	злак; злаковидный
halophytic meadow	галофітний луг	галофитный луг
hand auger	ручне свердло	ручной бурав
hardwood	тверда деревина	твёрдая древесина
hatchery	розплідник	питомник
haying	сінокосіння	сенокос
haying regime	режим сінокосіння	режим сенокосения
heather	верес	вереск
heathland	пустище	пустошь
Hebrew	старосврейська мова	древнееврейский язык
hedgerow	живопліт, жива загорода/огорожа; суцільні придорожні насадження; пилозахисна смуга	живая изгородь; сплошные придорожные посадки; пылезащитная полоса
hemp	коноплі	конопля
herbaceous vegetation	трав'яниста рослинність	травянистая растительность
hickory	гікорі (<i>рід північно-американської ліщини</i>)	гикори (<i>род североамериканского орешника</i>)
homogeneous stands	штучні насадження	искусственные насаждения
hollow	улоговина	ложбина
hoofed mammals	копитні ссавці	копытные млекопитающие
hornbeam	граб	граб
horsetail	хвоц	хвоц
hydrophytic	гідрофітний, водний	гидрофитный, водный
impermeable barrier	непроникний бар'єр	непроницаемый барьер

impermeable horizon	водоупірний горизонт	водоупорный горизонт
impoundment	водосховище, ставок; підтоплення	водохранилище, пруд; подтопление
indigenous species	аборигенний вид	аборигенный вид
indigenous vegetation	природна (місцева) рослинність	природная (местная) растительность
industrial hub inlet	промвузол вузька морська затока; фіорд, невелика бухта	промузел узкий морской залив; фиорд, небольшая бухта
interfluve	міжріччя	междуречье
jack pine	сосна Банкса	сосна Банкса
juniper	ялівець	можжевельник
kettle	котловина	котловина
kettle-peat barren	котловинно-торфове пустище	котловинно-торфяная пустошь
lake-barren country type	озірно-пустищний тип місцевості	озерно-пустоше-вый тип местности
land condemnation	відчуження землі	отчуждение земли
landscape	ландшафт	ландшафт
landscape associative	ландшафт асоціативний	ландшафт ассоциативный
landscape clearly defined	ландшафт чітко визначений	ландшафт чётко определённый
landscape continuing	ландшафт, що продовжує поступальний розвиток	ландшафт, продолжающий поступательное развитие
landscape designed and created intentionally	ландшафт створений людиною цілеспрямовано, рукотворний ландшафт	ландшафт, сформированный человеком целенаправленно, рукотворный ландшафт

landscape originally evolved	ландшафт природно сформований <i>або</i> такий, що еволюціонував	ландшафт естественно сформировавшийся <i>или</i> эволюционировавший
landscape relict or fossil	ландшафт реліктовий <i>або</i> викопний	ландшафт реликтовый <i>или</i> ископаемый
legume	біб; стручкова рослина	боб; стручковое растение
leaf litter	підстилка (борів, лісів), опале листя	листовая подстилка, листовой опад
lichen	лишайник	лишайник
lime	липа (<i>древина</i>)	липа (<i>древесина</i>)
limestone	вапняк	известняк
loamy soil	суглинок	суглинок
longevous	довговічний	долговечный
longleaf pine	сосна довгохвойна	сосна длиннохвойная
mangrove	мангровий ліс	мангров; мангри; мангровые леса
mangrove	мангрове дерево	мангровое дерево
mangrove swamp	мангрове болото	мангровое болото
maple	клен	клён
marl	мергель; вапнякова глина	мергель; известковая глина
margin	край; прикордонна ділянка; беріг	край; приграничная область; берег
marginal erosion	переробка берегів (<i>напр., водосховища</i>)	переработка берегов (<i>напр., водохранилища</i>)
mesh size metrics	розмір комірки вихідні параметри; система показників	размер ячейки исходные параметры; система показателей
millet	просо	просо
milling	фрезерний	фрезерный
moss	мох	мох

motley grass mowing	різнотрав'я косовиця; земля під косовицю	разнотравье косьба; земля под покос
mudflat	берег моря, що заливається під час припливу і що оголяється під час відпливу	берег моря, заливаємий при приливе и обнажаємий при отливе
mud flow mulch	сель мульча (<i>перегній, солома, що захищають ґрунт від випару, замерзання</i>)	сель мульча (<i>перегной, солома, защищающие почву от испарения, замерзания</i>)
muskrat myrtle	ондатра мирт (<i>вічнозелена рослина</i>)	ондатра мирт (<i>вечнозелёное растение</i>)
natural habitat	природне середовище мешкання	естественная среда обитания
nautical mile	морська миля	морская миля
nursery	розплідник	питомник
oil	нафта	нефть
oil field	нафтовий промисел	нефтяной промисел
oil outflow	аварійний вилив нафти	аварийный разлив нефти
oligotrophic lake	оліготрофне озеро	олиготрофное озеро
olfactory	нюховий	обонятельный
outwash terrain	зандровий простір	зандровое пространство
outwash-moraine	зандрово-моренний	зандрово-моренный
open-pits and refuse heaps	кар'єри та відвали	карьеры и отвалы
overfall dam	переливна гребля	переливная плотина
overflow lands	плавні	плавни
paleoplain	давня рівнина	древняя равнина
pasturable	пасовищний, придатний для пасовища	пастбищный, годный для пастбища

pasturable plain	пасовищна рівнина	пастбищная равнина
peat and swampy barren	торфово-болотне пустище	торфово-болотная пустошь
peatery	торфорозробки	торфоразработки
perennial plantation	багаторічні насадження	многолетние насаждения
pen	хлів; загорода	хлев; загон
penplain	денудаційна рівнина	денудационная равнина
permissible concentration	допустима концентрація	допустимая концентрация
plantlet	паросток, проросток	росток, проросток
plateau-like	платоподібний	платоподобный
polewood	жердник	жердинник, жердняк
pollen	пиллок	пыльца
predictive estimate	прогнозна оцінка	прогнозная оценка
prong	відріг; гребінь	отрог; гребень
properly arable lands	власне польові ландшафти	собственно поле- вые ландшафты
quadrat	квадрат	квадрат
quarry	кам'яний кар'єр	каменный карьер
quay	набережна	набережная
railroad bed	залізничне полотно	железнодорожное полотно
readily soluble	легкорозчинний	легкораство- римый
reclamation	осушення (<i>боліт</i>)	осушение (<i>болот</i>)
reclaimed area	осушена земля	осушенная земля
Japanese red pine	японська червона сосна/сосна густоквітна	японская красная сосна/сосна густоцветковая (густоцветная)
reed	очерет	тростник
refuse heap	відвал порожньої породи	отвал пустой породы
reservoir sedimentation	замулювання водосховища	заиление водохранилища
ribbon building	периметральна забудова	периметральная застройка

ruderal vegetation	рудеральна рослинність	рудеральная растительность
run-of-river regime	русловий режим	русловый режим
rush	очерет/комиш	камыш
ravine	яр; улоговина	овраг; ложбина
sagebrush	полин	попынь
sandy terrace	борова тераса	боровая терраса
sapling	паросток, молоде деревце	побег, молодое деревце
scarp	укіс, урвище	откос, обрыв
scrubby	порослий кущами	поросший кустарником
sedge	осока	осока
seral	сукцесійний, серійний	сукцессионный, серийный
shale	сланець	сланец
shortleaf pine	сосна короткохвойна	сосна короткохвойная
shrinkage	зменшення в розмірі	уменьшение в размере
silva (forest vegetation)	лісова рослинність	лесная растительность
slag heap	відвал шлаку	отвал шлака
slash pine	сосна карибська	сосна карибская
slate	аспідний (<i>синеваато- сірий</i>) сланець	аспидный (<i>синеваато-серый</i>) сланец
soil creep	зсув(ність) ґрунту	ползучесть ґрунта
soil-reclamation canal	меліоративний канал	мелиоративный канал
spatial	просторовий	пространст- венный
spatial heterogeneity	просторова неоднорідність	пространственная неоднородность
spatial pattern	просторова структура	пространственная структура
species composition	видовий склад	видовой состав
spruce	ялина (хвойне дерево)	ель (хвойное дерево)
stagnant reservoir	стояча водойма	стоячий водоём

steppe meadow	остепнена лука	остепнённый луг
stone heathland	кам'янисте пустище	каменистая пустошь
stope	очисний забій	очистной забой
stream canal	русло річки	русло реки
stubble-field	стерня	стерня, жнивье
subsidence	просадження (<i>грунту</i>)	просадка (<i>грунта</i>)
surface flow	поверхневий стік	поверхностный сток
tail-water	нижній б'єф	нижний бьеф
talus	осип(ище)	осьп
Tatarian maple	клен татарський	клён татарский
temporal	часовий	временной
thaw	відлига	оттепель
talus	відкладення конуса винесення	отложения конуса выноса
threshold	пороговий	пороговый
tidal	пов'язаний із припливом та відпливом	связанный с приливом и отливом
tilled	розораний	распаханный
tilled crop	просапна культура	пропашная культура
trench	траншея	траншея
trench-swampy	траншейно-болотне	траншейно-болот-
barren	пустище	ная пустошь
underlying	підстильна корінна	подстилающая
bedrock	порода	коренная порода
upland meadow	суходільна лука	суходольный луг
uprooting	викорчовування	выкорчёвывание
variegated	різнокольоровий; строкатий (<i>про рослинність</i>)	разноцветный; пёстрый (<i>о расти- тельности</i>)
viable population	життєздатна популяція	жизнеспособная популяция
virgin land	цілина	целина
viticulture	виноградарство	виноградарство
water diversion	відведення води	отвод воды
waterfowl	водоплавний птах	водоплавающая птица

watershed	вододіл	водораздел
wetland	заболочена територія	заболоченная территория
white pine	біла сосна	белая сосна
wood	заготівля	заготовка
procurement	деревини	древесины
xerophilous	ксерофільний	ксерофильный
graminoid	злак	злак
yarrow	деревій	тысячелистник
3.2. Urbanecology	3.2. Урбоекологія	3.2. Урбэкологія
accumulate	акумулювати, накопичувати; збирати	аккумулировать, накапливать; собирать
accumulate in the body until toxic levels are reached	накопичуватися в організмі до досягнення рівня токсикації	накапливаться в организме до достижения уровня токсикации
accumulate radioactive waste	накопичувати радіоактивні відходи	накапливать радиоактивные отходы
accumulation	скупчення; маса	скопление; масса
accumulation of dirt	скупчення бруду	скопление; грязь
accumulation of refuse	скупчення сміття	скопление мусора
accumulated wastes	накопичені відходи	накопленные отходы
air	повітря	воздух
air quality	якість повітря	качество воздуха
clear the air	очищувати повітря	очищать атмосферу
dead air, stale air	важке повітря, застоєне повітря	спертый воздух, затхлый воздух
expired air	видихуване повітря	выдыхаемый воздух
foul air	брудне повітря, заражене повітря	грязный воздух, заражённый воздух
inspired air	вдихуване повітря	вдыхаемый воздух
pollutant-loaded air/ polluted air	забруднене повітря	загрязнённый воздух
pollute the air	забруднювати повітря	загрязнять воздух
aircraft	повітряне судно, літальний апарат	воздушное судно, летательный аппарат

aircraft noise	шум авіаційних двигунів	шум авиационных двигателей
anteseptic	антисептик	антисептик
anti-freeze chemicals pollution	забруднення антифризовими домішками	загрязнение антифризными добавками
area	район, зона	район, область, зона
catchment area	водозбірна площа	водосборная площадь
impacted metropolitan area	території, під якими проходять лінії метрополітену	территории, под которыми проходят линии метрополитена
infected local area	заражена місцевість	заражённая местность
recreation area	рекреаційна зона, зона відпочинку	рекреационная зона, зона отдыха
residential area	житловий район	жилой район
ash	попіл	пепел
bactericidal	бактерицидний; дезинфікувальний	бактерицидный; дезинфицирующий
bacteriological	бактеріологічний	бактериологический
biological(al)	біологічний	биологический
biologic allergy	біологічна алергія	биологическая аллергия
biologic half-life	період біологічного напіввиведення	период биологического полувыведения
biologic treatment	біологічне оброблення	биологическая обработка
biological cleaning	біологічне очищення	биологическая очистка
bitumizing	бітумування	битумирование
blast furnace slags	доменні шлаки	доменные шлаки
bleach	знезаражувати хлорним вапном	обеззараживать хлорной известью
bury	ховати, поховати	захоранивать
by-product	побічний продукт	побочный продукт

capacity	місткість, ємність; об'єм; потужність, продуктивність; пропускну здатність	вместимость, ёмкость; объём; мощность, про- изводительность; пропускная способность
storage capacity	місткість сховища	вместимость хранилища
fill to capacity	в/ущерть наповнювати	полностью наполнять
carbon sequestration	поглинання вуглецю (зеленими насадженнями)	поглощение угле- рода (зелёными насаждениями)
chestnut tree	каштан (дерево)	каштан (дерево)
city	місто; міський, муніципальний	город; городской, муниципальный
city development plans	план розвитку міста	план развития города
city green zones	зелені зони міста	зелёные зоны города
city growth-related rise in pollution	пов'язане зі зростанням міст збільшення забруднення середовища	связанное с ростом городов увеличение загрязнения среды
collect	збирати	собирать
collection	нагромадження, збір, збирання	накопление, сбор, собрание
combustion related	пов'язаний із горінням	связанный с горением
community	група осіб, що мешкають в одному місті, районі тощо; об'єднання, громада	группа лиц, живу- щих в одном мес- те, районе и т. п.; объединение, сообщество
community waste	відходи життєдіяльності суспільства	отходы жизнедея- тельности общества
consumption	споживання	потребление
wasteful consumption	нерозумне споживання	расточительное потребление
cremator	крематор, піч крематорію	крематор, печь крематория
crematorium	крематорій	крематорий
cut down trees	вирубувати дерева	вырубать деревья

decibel	децибел	децибел
densely populated	густонаселений	густонаселённый
dispersal and reclamation of new territories	заселення й освоєння нових територій	расселение и освоение новых территорий
destruction of countryside	руйнування сільської місцевості	разрушение сельской местности
diphtheria	дифтерія, дифтерит	дифтерия, дифтерит
disease	хвороба	болезнь
disease agents	переносники хвороб	переносчики болезней
communicable/contagious diseases	заразні хвороби	заразные болезни
disinfectants	дезінфікувальні речовини	дезинфицирующие вещества
disposal	розміщення, поховання (відходів)	размещение, захоронение (отходов)
solid waste disposal	смітник, сміттєзвалище	свалка мусора
drain	дренажна канава, система осушення, дренажу; водостік, труба; каналізація; бути центром водозбору району (про водну артерію); просочуватися, сочитися; мати каналізацію (про місто, споруду тощо)	дренажная канава, система осушения, дренажа; водосток, труба; канализация; являются центром водосбора района (о водной артерии); просачиваться, сочиться; иметь канализацию (о городе, постройке и т. п.)
drainage	дренаж; стік, дренажна канава; дренажна система, каналізація; нечистоти (результат дренажування)	дренаж; сток, дренажная канава; дренажная система, канализация; нечистоты (результат дренажирования)
dump	скидати (сміття)	сбрасывать, сваливать (мусор)
dumping	розвантаження, скидання у відвал	разгрузка, сваливание в отвал

effluents	стічні води	сточные воды
electromagnetic radiation	електромагнітне випромінювання	электромагнитное излучение
emissions	викиди	выбросы
drift of industrial emissions	перенесення промислових викидів	перенос промышленных выбросов
empty dust-bins	викидати	выбрасывать
environmental monitoring on site	вміст урн моніторинг викидів в атмосферу на місці (замовника)	содержимое урн мониторинг выбросов в атмосферу на месте (заказчика)
environmentally environmentally acceptable/sound	екологічно екологічно прийнятний	экологически приемлемый с экологической точки зрения
environmentally conscious	екологічно безпечний, відповідний до вимог стандартів захисту довкілля	экологически безопасный, отвечающий требованиям стандартов по защите окружающей среды
environmentally sound materials	екологічні матеріали	экологические материалы
fly illness	муха нездоров'я; хвороба, захворювання	муха нездоровье; болезнь, заболевание
pass on illnesses to people	передавати, розносити хвороби	передавать, разносить болезни
serious illness	важка хвороба	тяжёлая болезнь
furnace	піч, топка	печь, топка
garbage	сміття; залишки, що гниють	мусор; гниющие остатки
collect/ pick up the garbage	збирати сміття	собирать мусор
dispose of garbage	позбуватися сміття	избавляться от мусора
dump garbage	звалювати сміття	сваливать мусор
household/domestic garbage	побутові відходи	бытовые отходы

gas clean-up	очищення викидів (газів)	очистка выбросов (газов)
glass breakage	скляний брут/бій	стеклянный лом/бой
glassifying	залиття рідким склом	залитка жидким стеклом
handling	оброблення; транспортування	обработка; транспортировка
hazardous cargo	небезпечний вантаж	опасный груз
herpes	лишай, герпес	лишай, герпес
homogenization	перетворення на однорідну масу	превращение в однородную массу
inadequate	невідповідний стандартам	несоответствующий стандартам
incineration	спалювання	сжигание
infection	інфекція	инфекция
influenza	грип	грипп
ionizing radiation	іонізувальне випромінювання	ионизирующее излучение
life-threatening levels of contamination	рівні забрудненості, що становлять загрозу для життя	уровни загрязнённости, представляющие угрозу для жизни
light pollution	надмірна освітленість	чрезмерная освещенность
lime tree	липа (дерево)	липа (дерево)
litter	сміття; смітити	мусор; мусорить
local	місцевий, локальний; місцевий мешканець	местный, локальный; местный житель
loud music	гучна музика	громкая музыка
megalopolis	мегаполіс, місто-гігант	мегаполис, город- гигант
microbiological	мікробіологічний	микробиологи- ческий
microbiological diagnostics	мікробіологічне діагностування	микробиологическая диагностика
microbiological pollution	мікробіологічне забруднення	микробиологическое загрязнение
microbiological tests of telephone handsets	мікробіологічні аналізи слухавок	микробиологические анализы телефонных трубок

mosquito	комар	комар
negative health effects	негативний вплив на здоров'я	отрицательное влияние на здоровье
off-gases	відпрацьовані гази	отработанные газы
overcrowded	переповнений	переполненный
pauperization of population	пауперизація, збідніння, зубожіння населення	пауперизация, обеднение, обнищание населения
planting of trees and shrubs	озеленення	озеленение
pollution	забруднення	загрязнение
air pollution	забруднення повітря	загрязнение воздуха
control pollution	боротися із забрудненням	бороться с загрязнением
noise/sound pollution	шумове забруднення	шумовое загрязнение
plastic-bag pollution	забруднення використаними пластиковими пакетами, полімерними плівками	загрязнение использованными пластиковыми пакетами, полимерными пленками
pollution content	в/уміст забруднювальних речовин	содержание загрязняющих веществ
pollution control	контроль забруднення	контроль загрязнения
pollution control technology	метод боротьби із забрудненням	метод борьбы с загрязнением
pollution density	інтенсивність забруднення	интенсивность загрязнения
pollution effect	вплив забруднення (на довкілля)	влияние загрязнения (на окружающую среду)
pollution intensity	інтенсивність забруднення	интенсивность загрязнения
pollution licence	ліцензія на забруднення	лицензия на загрязнение
pollution prevention	попередження забруднення	предупреждение загрязнения
pollution rate	рівень забруднення	степень загрязнения
pollution regulation	правове регулювання забруднення	правовое регулирование загрязнения

pollution resistant	стійкий до забруднення	стойкий к загрязнению
pollution source	джерело забруднення	источник загрязнения
pollution tax	податок на забруднення (яким обкладають компанію, якщо її виробнича діяльність забруднює довкілля)	налог на загрязнение (налагаемый на компанию, если её производственная деятельность загрязняет окружающую среду)
pollution-free	незабруднений, незабруднювальний	незагрязнённый, незагрязняющий
pollution-free fuel	екологічно чисте паливо; бездимне паливо	экологически чистое топливо; бездымное топливо
water pollution	забруднення води/ водойм	загрязнение воды/ водоёмов
poplar tree	тополя	тополь
populace	населення	население
local populace	місцеві мешканці/ місцеве населення	местные жители/ местное население
rural populace	мешканці сільської місцевості, сільські мешканці	жители сельской местности, сельские жители
population	(народо)населення; мешканці	(народо)население; жители
poverty	бідність, в/убогість	бедность, нищета
below the poverty line	за межею бідності	за чертой бедности
pressing	оброблення тиском	обработка давлением
prolonged exposure	тривалий (ризик, небезпека)	продолжительное подвергание (риску, опасности)
public utilities	комунальні споруди/ підприємства	коммунальные сооружения/ предприятия
radioactive materials	радіоактивні матеріали	радиоактивные материалы
radiological monitoring	радіологічний контроль	радиологический контроль

recreation ground	майданчик для відпочинку	площадка для отдыха
recycling	вторинне перероблення сміття, відходи	вторичная переработка мусор, отходы
refuse	збирати, вивозити сміття	убирать, вывозить мусор
collect refuse	збирати, вивозити сміття	убирать, вывозить мусор
destroy refuse	знищувати сміття	уничтожать мусор
dump the refuse	скидати сміття на сміттєзвалище	сваливать мусор на свалку
refuse burner	смiттєспалювач	мусоросжигатель
refuse chute	смiттєпровiд	мусоропровод
refuse collection container/body	контейнер для збирання сміття, контейнер-смiттєзбирач	контейнер для сбора мусора, мусоросборник
refuse disposal	видалення відходів	удаление отходов
refuse of all kinds	смiття рiзного походження	мусор различного происхождения
town refuse	мiське смiття	городской мусор
remove	видаляти	удалять
renovate	реставрувати, відновлювати	реставрировать, восстанавливать
resistant	стiйкий	стойкий
rodent	гризун	грызун
rubber	гума	резина
rubbish	смiття, мотлох	мусор, хлам
accumulation/heap/ pile of rubbish	купа смiття	куча мусора
household rubbish	побутове смiття	бытовой мусор
rubbish collector	двiрник, збирач смiття	дворник, сборщик мусора
sanitary conditions	санiтарнi умови	санитарные условия
secondary	вторинний	вторичный
secondary processing	вторинне оброблення	вторичная обработка
secondary raw materials	вторинна сировина, вторсировина	вторичное сырьё, вторсырьё
set mouse- and rattraps	ставити мишоловки та пастки на пацюкiв	ставить мьшеловки и ловушки для крыс

service	установа, підрозділ (у компетенції якого розгляд тих чи інших питань); служба; обслуговування, надання послуг, сервіс	учреждение, подразделение (в компетенции которого находятся те или иные вопросы); служба; обслуживание услуг, сервис
consumption of services	витрата енергоресурсів	расход энергоресурсов
general services	обслуговування побутове	обслуживание бытовое
municipal services	господарство міське/комунальне	хозяйство городское/коммунальное
sanitary services	санітарна служба	санитарная служба
sewage	стічні води; нечистоти	сточные воды; нечистоты
sewage system	каналізація	канализация
treat sewage	обробляти стічні води	обрабатывать сточные воды
untreated/raw sewage	неочищені стічні води	необработанные сточные воды
sewer	стічна труба; колектор, каналізаційна труба	сточная труба; коллектор, канализационная труба
sanitary sewer	санітарний колектор	санитарный коллектор
sewerage	каналізація, каналізаційна система; стічні води, нечистоти	канализация, канализационная система; сточные воды, нечистоты
staphylococcus storage facilities	стафілокок приміщення/ємності для зберігання	стафилококк помещения/ёмкости для хранения
sulphuric acid substance	сірчана кислота речовина	серная кислота вещество
toxic chemical substances	токсичні хімічні речовини	токсичные химические вещества

toxicity	токсичність	токсичность
transmission	передавання інфекції; зараження	передача инфек- ции; заражение
chain of transmission	ланцюжок передавання інфекції, епідемічний ланцюжок	цепочка передачі инфекции, эпидемическая цепочка
transportation	перевезення, транспортування	перевозка, транспортировка
trap	капкан, сітьце, пастка	капкан, силлок, ловушка
treatable	що підлягає лікуванню, виліковний, курабельний	поддающийся изле- чению, излечимый, курабельный
treatment	лікування	лечение
tuberculosis (TB)	туберкульоз	туберкулёз
uncontrolled growth of cities	неконтрольоване зростання міст	неконтролируемый рост городов
unpasteurized milk	молоко непастеризоване	молоко, непасте- ризованное
untreatable	невиліковний, який не лікують, інкурабельний	неизлечимый, неподдающийся лечению, инкурабельный
urban	міський	городской
urbanization	урбанізація	урбанизация
utilization	використання, утилізація	использование, утилизация
vaccine-preventable diseases (VPDs)	керовані інфекції	управляемые инфекции
ventilation	вентиляція	вентиляция
exhaust ventilation	втяжна вентиляція	вытяжная вентиляция
vulnerable	що перебуває у підвищеній загрозі захворювання	подверженный повышенной опасности заболевания
warn	попереджати	предупреждать
wastes	відходи	отходы

hazardous wastes	небезпечні відходи, шкідливі відходи	опасные отходы, вредные отходы
industrial waste	промислові відходи	промышленные отходы
lay waste	спустошувати, псувати, занепащати, виснажувати	опустошать, портить, губить, истощать
municipal waste	міське сміття, продукти життєдіяльності міського населення	городской мусор, продукты жизнедея- тельности городс- кого населения
solid wastes	тверді відходи	твёрдые отходы
solid waste disposal	смітник/сміттєзвалище	свалка мусора
toxic wastes	токсичні відходи	токсичные отходы
utilization of wastes	використання/ утилізація відходів	использование/ утилизация отходов
waste handling	оброблення відходів	обработка отходов
waste heat recovery	утилізація тепла скидних газів	утилизация теплоты сбросных газов
waste management	поводження з відходами	обращение с отходами
wastes handling	транспортування й оброблення відходів	транспортировка и обработка отходов
feasibility of investment projects on wastes handling	техніко-економічне обґрунтування інвестиційних проєктів зі транспортування й оброблення відходів	технико- экономическое обоснование инвестиционных проектов по транспортировке и обработке отходов
wastewater	скидна вода, стічні води	сбросная вода, сточные воды
wastewater treatment	очищення стічних вод	очистка сточных вод
wastewater treatment plant	водоочисна станція, станція водоочищення	водоочистная станция, станция водоочистки
wastewater treatment facilities	водоочисне устаткування	водоочистное оборудование
water	вода	вода
boil water	кип'ятити воду	кипятить воду

3. ЕКОЛОГІЯ СУШІ

chlorinate water	хлорувати воду	хлорировать воду
contaminated water	заражена вода	заражённая вода
drinking water/ potable water	питна вода	питьевая вода
drinking water source	джерело питної води	источник питьевой воды
filter water	фільтрувати воду	отфильтровывать воду
purify water	очищувати воду	очищать воду
pollute water	забруднювати воду	загрязнять воду
sterilize water	стерилізувати воду	стерилизовать воду
water treatment	водопідготовка	водоподготовка
water supply	водопостачання	водоснабжение
upgrade	поліпшувати, модернізувати, реконструювати; підвищувати якість в/удосконалювати(ся)	улучшать, модер- низировать, реконструировать; повышать качество совер- шенствовать(ся)
windbreakers	лісосмуги	лесополосы
worn out tires	зношені шини	изношенные шины

3.3. Topography

3.3. Топографія

3.3. Топография

alidade	алідада	алидада
amendment	поправка	поправка
angle of inclination	кут нахилу	угол наклона
area	територія; площа	территория; площадь
swampy area	болотиста територія	болотистая территория
urban area	територія міста	городская территория
arrow	стрілка-показчик	стрелка-указатель
auxiliary point	допоміжна точка	вспомогательная точка
axis of instrument rotation	вісь обертання приладу	ось вращения прибора
bearing	румб	румб
bearing indicator	показчик румба	указатель румба
bench mark	репер; точка відліку	репер; точка отсчёта

calibrated measuring tape	калібрована мірна стрічка	калиброванная измерительная лента
characteristic point	характерна точка; фокус	характерная точка; фокус
clinometer	клінометр; інклінометр	клинометр; инклинометр
coefficient of range finder	коефіцієнт дальноміра	коэффициент дальномера
conventional horizon	умовний горизонт	условный горизонт
conventional symbols	умовні знаки	условные знаки
coordinates	координати	координаты
aligned coordinates	вирівняні	выровненные координаты
increment of coordinates	координати; приріст координат	координат приращение
discrepancy	неузгодженість; розбіжність	неувязка; расхождение
discrepancy of leveling traverse	неузгодженість нівелірного ходу	неувязка нивелирного хода
distance	відстань	расстояние
divergence	розходження	расхождение
divider	циркуль-вимірювач	циркуль-измеритель
elevation	перевищення; відмітка висоти	превышение; отметка высоты
aligned elevations	вирівняні відмітки	выровненные отметки
elevating screw	піднімальний гвинт	подъёмный винт
error	похибка	погрешность
relative error	відносна похибка	относительная погрешность
error alarm	сигнал про несправність	сигнал неисправности
error angle	кут відхилення	угол отклонения
error in longitude	спотворення за довготою	искажение по долготе
finite point	кінцева точка	конечная точка
graph paper	міліметровий папір	миллиметровая бумага
grid bearing	пеленг за координатною сіткою	пеленг по координатной сетке
ground	місцевість; ділянка; майданчик	местность; участок; площадка

hachure	бергштрих (<i>зображення рельєфу місцевості штрихами</i>)	бергштрих (<i>изображение рельефа местности штрихами</i>)
surface	поверхня	поверхность
hummocky surface	купиняста/горбиста	кочковатая/горбистая
plane surface	поверхня плоска/рівна	поверхность плоская/ровная
surface area	площа поверхні	площадь поверхности
surface arrangement	обладнання поверхні	оборудование поверхности
surface behaviour	поверхневі властивості	поверхностные свойства
interpolation	інтерполяція	интерполяция
inverse sign	зворотний знак	обратный знак
lath	рейка	планка
latitude	широта	широта
high latitudes	висока широта	высокая широта
low latitudes	низька широта	низкая широта
level	нівелір	нивелир
deaf level	глухий нівелір	глухой нивелир
leveling traverse	нівелірний хід	нивелирный ход
limb	лімб	лимб
locality	місцевість	местность
longitude	довгота	долгота
longitudinal profile	поздовжній профіль	продольный профиль
plotting paper	міліметровий папір	миллиметровая бумага
point	точка	точка
surveying foundation point	точка знімальної основи	точка съёмочной основы
traverse point	точка ходу	точка хода
take a point	у/взяти відмітку	взять отметку
reading	відлік	отсчёт
instrument reading	показання приладу	показания прибора
rectangular	прямокутник; прямокутний	прямоугольник; прямоугольный
rectangular coordinates	прямокутні координати	прямоугольные координаты
register	журнал	журнал
geodesic register	геодезичний журнал	геодезический журнал
leveling register	нівелірний журнал	нивелирный журнал

register of closed leveling traverse	журнал нівелювання точок замкнутого нівелірного ходу	журнал нивелирования точек замкнутого нивелирного хода
register of slope angle measurement	кутомірний журнал	угломерный журнал
register of taheometric surveying	журнал тахеометричної зйомки	журнал тахеометрической съёмки
ruler	лінійка	линейка
ruler with exact scale divisions	лінійка з точно нанесеними поділками	линейка с точно нанесёнными делениями
scale	масштаб; шкала	масштаб; шкала
absolute reading scale	шкала абсолютного відліку	шкала абсолютного отчёта
scale the map	визначати масштаб карти	определять масштаб карты
to scale down	зменшувати масштаб	уменьшать масштаб
sighting	візування	визирование
sighting height	висота візування	высота визирования
sighting ray	візирний промінь	визирный луч
sighting point	точка візування	точка визирования
slope	схил	склон
slope angel	кути схилу/нахилу	угол уклона/наклона
stadia	далекомірна рейка; далекомір	дальномерная рейка; дальномер
stadia thread transit	нитковий далекомір	ниточный дальномер
surveyor	топограф	топограф
tape measure	рулетка	рулетка
telescope	зорова/далекоглядна труба	зрительная/подзорная труба
theodolite	теодоліт	теодолит
aerological theodolite	аерологічний теодоліт	аэрологический теодолит
informatic theodolite	електронний теодоліт з пристроєм оброблення даних	электронный теодолит с устройством обработки данных
level theodolite	теодоліт-нівелір	теодолит-нивелир
theodolite traverse	теодолітний хід	теодолитный ход
terrain	місцевість	местность
terrain relief	рельєф місцевості	рельеф местности
terrain strip	смуга місцевості	полоса местности
triangle	трикутник	треугольник

tripod	штатив	штатив
visibility	видимість	видимость
poor visibility	слабка видимість	слабая видимость
surface visibility	видимість у приземному шарі	видимость в приземном слое
watershed	вододіл	водораздел
watershed area	водозбірна площа	водосборная площадь
urban watershed	міський водозбір	городской водосбор
3.4. Environment and Energy Production	3.4. Навколишнє середовище та виробництво енергії	3.4. Окружающая среда и производство энергии
accumulation of power	акумулювання енергії	аккумулирование энергии
back-up functions	дублювальні функції (для підстрахування)	дублирующие функции (для подстраховки)
balance	баланс	баланс
balance of waste- off energy	баланс вторинних енергетичних ресурсів	баланс вторичных энергетических ресурсов
current energy	поточний	текущий энергетический
balance	енергетичний баланс	баланс
designed energy	проектний	проектный
balance	енергетичний баланс	энергетический баланс
ecological balance	природна/екологічна рівновага	природное/экологическое равновесие
energy balance	енергетичний баланс	энергетический баланс
normalized energy	нормалізований	нормализованный
balance	енергетичний баланс	энергетический баланс
optimal energy	оптимальний	оптимальный
balance	енергетичний баланс	энергетический баланс
perspective energy	перспективний	перспективный
balance	енергетичний баланс	энергетический баланс
planned energy	плановий	плановый энергетический
balance	енергетичний баланс	баланс
reporting energy	звітний енергетичний	отчётный энергетический
balance	баланс	баланс
barrage	гребля, загата	плотина, запруда
beneficial	сприятливий	благоприятный

biodegradation	біодеградація, біорозпад	биодеграцация, биоразложение
bioenergetics	біоенергетика (<i>механізми та закономірності перетворення енергії в процесі життєдіяльності організмів</i>)	биоэнергетика (<i>механизмы и закономерности преобразования энергии в процессе жизнедеятельности организмов</i>)
biofuel	біопаливо	биотопливо
biogas	біогаз (<i>газ, що утворився внаслідок життєдіяльності організмів</i>)	биогаз (<i>газ, образовавшийся в результате жизнедеятельности организмов</i>)
biogenerator	біогенератор	биогенератор
biomass	біомаса	биомасса
burnable	займистий, палахкий, вогнебезпечний	воспламеняемый, горючий
capacity	місткість, ємність; об'єм; потужність, навантаження, продуктивність; пропускна здатність	вместимость, ёмкость; объём; мощность, нагрузка, производительность; пропускная способность
full/peak capacity	повна потужність, максимальна продуктивність	полная мощность, максимальная производительность
plant capacity	виробничі потужності підприємства	производственные мощности предприятия
productive capacity	продуктивність, виробнича потужність	производительность, производственная мощность
storage capacity	місткість сховища	вместимость хранилища
capital consuming	капіталомісткий	капиталоёмкий
caulk	защпаровувати, замазувати (<i>щілини у вікнах, з'єднання труб</i>)	заделывать, замазывать (<i>щели в окнах, стыки труб</i>)
cell	елемент (<i>кілька таких елементів разом утворюють батарею – battery</i>)	элемент (<i>несколько таких элементов вместе образуют батарею – battery</i>)

fuel cell	паливний елемент	топливный элемент
“fuel cells”	технологія паливних елементів	технология топливных элементов
technology		
chain reaction	самопідтримувальна ланцюгова реакція	самоподдерживающаяся цепная реакция
coal	вугілля	уголь
charcoal	деревинне вугілля	древесный уголь
coal-fired plants	підприємства, які споживають вугілля як паливо	предприятия, потребляющие уголь в качестве топлива
coal gasification	газифікація вугілля (<i>виробництво газу з вугілля шляхом його окиснення повітрям за високої температури</i>)	газификация угля (<i>производство газа из угля путём его окисления при высокой температуре</i>)
combustible	займистий, горючий; пальне; паливо	воспламеняемый, горючий; горючее; топливо
chemical combustibles	синтетичне (<i>отримане шляхом хімічного синтезу</i>) паливо	синтетическое (<i>полученное путём химического синтеза</i>) топливо
commissioning	в/уведення в експлуатацію	ввод в эксплуатацию
condense	конденсувати (<i>перетворювати речовину з газоподібного стану на рідкий або кристалічний</i>)	конденсировать (<i>превращать вещество из газообразного состояния в жидкое или кристаллическое</i>)
conservation	охорона, збереження; захист	охрана, сохранение; защита
conservation of energy	збереження енергії	сохранение энергии
containment	контайнмент, герметична оболонка (реактора)	контайнмент, герметичная оболочка (реактора)
conventional	визначений договором або угодою; традиційний; звичайний	определённый договором или соглашением; обыкновенный, традиционный; обычный

conventional obligations	договірні зобов'язання, зобов'язання за угодою	договорные обязательства
conventional stations	неатомні станції	неатомные станции
consequence	наслідок, результат	(по)следствие, результат
coolant	холодоагент	хладагент
corium	матеріали активної зони реакторного відділення	материалы активной зоны реакторного отделения
cost efficient	економічний, рентабельний	экономичный, рентабельный
decay	гниття; розпад; розпадатися	гниение; распад; распадаться
decommission	списувати, переводити в резерв	списывать, переводить в резерв
decommissioning	виведення з експлуатації	вывод из эксплуатации
demand	попит, потреба; вимога; вимагати	спрос, потребность; требование; требовать
depend (on/upon smb., smth.)	залежати, перебувати в залежності	зависеть, находится в зависимости
dependency	залежність; підлегле становище	зависимость; подчинённое положение
energy supply dependency	енергетична залежність	энергетическая зависимость
dependent	обумовлений, залежний	обусловленный, зависящий
deplete	стрімко зменшувати, виснажувати; вичерпувати (запаси, ресурси)	резко уменьшать, истощать; исчерпывать (запасы, ресурсы)
detriment (to)	(to) збитки, шкода	(to) ущерб, вред
to the detriment of	на шкоду чомусь	в ущерб чему-л.
to the detriment of one's health	на шкоду своєму здоров'ю	в ущерб своему здоровью
without detriment to	без шкоди для чогось	без ущерба для чего-л.

detrimental	шкідливий, що спричиняє збитки	вредный, приносящий убыток
diversify	різноманітнити; модифікувати; диференціювати; вкладати в різні галузі, підприємства (<i>капітал</i>); диверсифікувати	разнообразить; модифицировать; дифференцировать; вкладывать в различные отрасли, предприятия (<i>капитал</i>); диверсифицировать
diversify the economy	різнобічно розвивати економіку	разносторонне развивать экономику
diversify the sources (of energy)	диверсифікувати/використовувати різноманітні джерела (<i>енергії</i>)	диверсифицировать/использовать разнообразные источники (<i>энергии</i>)
ecology-friendly	екологічний	экологичный
electric	електричний	электрический
electric power	електроенергія	электроэнергия
electric power plant	електростанція	электростанция
hydro-electric	гідроелектричний	гидроэлектрический
electricity	електрика	электричество
generate electricity	виробляти електроенергію	производит электроэнергию
energetics/energy/power engineering	енергетика	энергетика
ecological energetics	екологічна енергетика (<i>вивчає перетворення енергії всередині екосистем</i>)	экологическая энергетика (<i>изучает преобразования энергии внутри экосистем</i>)
emission	виділення, поширення (<i>тепла, світла, запаху</i>)	выделение, распространение (<i>тепла, света, запаха</i>)
non-emission energy supply sources	неемісійні (<i>екологічно чисті</i>) джерела енергопостачання	неэмиссионные (<i>экологически чистые</i>) источники энергоснабжения
energy/power	енергія, сила; інтенсивність, потужність	энергия, сила; интенсивность, мощность
admitted energy	підведена енергія	подведённая энергия

alternative energy sources	альтернативні джерела енергії	альтернативные источники энергии
atomic/nuclear energy	атомна енергія	атомная энергия
biomass energy	енергія біомаси	энергия биомассы
clean energy	екологічно чисті джерела енергії	экологически чистые источники энергии
converted energy	перетворена енергія	преобразованная энергия
energy conservation	енергозбереження	энергосбережение
energy consumption	споживання енергії	потребление энергии
energy crisis	енергетична криза	энергетический кризис
energy demand	потреба в енергії	потребность в энергии
energy efficiency	енергоефективність; ефективність енергокористування	энергоэффективность; эффективность энергопользования
energy input	споживана енергія	потребляемая энергия
energy installation	енергоустановка	энергоустановка
energy intensity	питома енергоємність (продукції, виробництва, галузі, економіки)	удельная энергоёмкость (продукции, производства, отрасли, экономики)
energy intensive economy	енергоємна економіка	энергоёмкая экономика
energy loss	втрати енергії	потери энергии
energy management	регулювання споживання енергії	регулирование потребления энергии
energy market	ринок енергоносіїв	рынок энергоносителей
energy mix	виробництво енергії від різних джерел	производство энергии за счёт различных источников
energy policy	заходи/політика в галузі енергетики	мероприятия/политика в области энергетики
energy recovery	регенерація енергії (отримання енергії з відходів з допомогою різних процесів)	регенерация энергии (получение энергии из отходов при помощи различных процессов)
energy saving	енергозбереження	энергосбережение
energy starvation	енергетичний голод	энергетический голод

energy supply	електроживлення, енергопостачання	электропитание, энергоснабжение
energy supply dependency	енергетична залежність	энергетическая зависимость
energy users	споживачі енергії	потребители энергии
geothermal energy	геотермальна енергія	геотермальная энергия
harness energy	використовувати енергію	использовать энергию
latent/potential energy	прихована/потенційна енергія	скрытая/потенциальная энергия
non-emission energy supply sources	неемісійні (екологічно чисті без викидів) джерела енергопостачання	неэмиссионные (экологи- чески чистые без выбросов) источники энергоснабжения
primary energy	первинна енергія	первичная энергия
provide energy	забезпечувати енергією	обеспечивать энергией
regenerative/ renewable energy sources (sun, wind, water)	поновлювані джерела енергії (сонце, вітер, вода)	возобновляемые источники энергии (солнце, ветер, вода)
renewable-energy projects	проекти програми розвитку поновлюваних джерел енергії	проекты программы развития возобновляемых источников энергии
save energy	зберігати енергію	экономить энергию
solar energy	сонячна енергія	солнечная энергия
sources of energy	джерела енергії	источники энергии
tidal energy	енергія морів і океанів	энергия морей и океанов
unharnessed energy	вивільнена енергія	высвобожденная энергия
useful energy	корисна енергія	полезная энергия
wind energy	енергія вітру; вітрова енергетика	энергия ветра; ветровая энергетика
environmental	такий, що стосується навколишнього природного середо- вища; боротьби проти забруднення навколишнього природного середовища	относящийся к окружающей среде; относящийся к борьбе с загрязнением окружающей среды

environmental consequences	наслідки для довкілля	последствия для окружающей среды
environmental impact of energy production	вплив виробництва енергії на довкілля	влияние производства энергии на окружающую среду
ethanol	етиловий алкоголь, етиловий спирт, етанол	этиловый алкоголь, этиловый спирт, этанол
corn-based ethanol	етанол як продукт переробки кукурудзи	этанол как продукт переработки кукурузы
ethanol-powered	на етаноловому паливі	на этаноловом топливе
ethanol refineries	заводи з виробництва етанолу	заводы по производству этанола
exclusion zone	зона відчуження	зона отчуждения
explore	досліджувати, розглядати, аналізувати	исследовать, рассматривать, анализировать
explored	розвіданий; достовірний <i>(про запаси нафти або газу)</i>	разведанный; достоверный <i>(о запасах нефти или газа)</i>
extract	(ви)добувати	извлекать
fission	розщеплення	расщепление
fossil	копальна, скам'янілість; викопний, скам'янілий <i>(збережений у земній корі з минулих геологічних епох)</i>	ископаемое, окаменелость; ископаемый, окаменелый <i>(сохранившийся в земной коре с прежних геологических эпох)</i>
fuel	паливо, бензин	топливо, бензин
alternative fuel	альтернативне паливо (зокрема, метанол, етанол, стиснений природний газ та ін.)	альтернативное топливо (в частности, метанол, этанол, сжатый природный газ и др.)
animal dung as fuel	тваринний гній як паливо	животный навоз в качестве топлива
burn fuel	спалювати паливо	сжигать топливо
eco-friendly fuel	екологічне паливо	экологичное топливо

fossil fuel	викопне паливо	ископаемое топливо
fuelwood	паливна деревина, дрова	топливная древесина, дрова
non-petroleum fuel	палива альтернативні вироблені з нафти	топлива альтернативные произведенные из нефти
nuclear fuel	ядерне паливо/ пальне	ядерное горючее/ топливо
plant-based fuels	палива на рослинній основі	топлива на растительной основе
spent nuclear fuel	відпрацьоване ядерне паливо	отработанное ядерное топливо
generate	виробляти; генерувати	производить; генерировать
generating costs	витрати на вироб- ництво енергії	затраты на производство энергии
geothermal	геотермічний, геотермальний	геотермический, геотермальный
geothermal heat pump	геотермальна теплова помпа	геотермальный тепловой насос
geothermal plant	геотермальна установка	геотермальная установка
grace period	період часу, необхідний для адекватної реакції оператора	период времени, необходимый для адекватной реакции оператора
green	«зелений» (пов'язаний із рухом захисників довкілля; такий, що підтримує рух захисників довкілля)	«зелёный» (связанный с движением защитников окружающей среды; поддерживающий движение защитников окружающей среды)
green policies	політика, що забезпечує надійніший захист довкілля	политика, обеспечивающая более надежную защиту окружающей среды
green option	варіант, запропонований «зеленими» (безпечіший для довкілля)	вариант, предложенный «зелёными» (более безопасный для окружающей среды)
greenhouse effect	парниковий ефект	парниковый эффект
greenhouse gases	парникові гази	парниковые газы

go green	стати «зеленим»/ захисником довкілля	стать «зелёным»/ <i>защитником окружающей среды</i>
grid	енергетична система	энергетическая система
national grid	енергосистема країни	енергосистема страны
hazardous	небезпечний, ризикований	опасный, рискованный
heat	фізична теплота; передавати/прий- мати тепло; нагрівати	физическая теплота; передавать/принимать тепло; нагревать
electric heat	електричне опалення	электрическое отопление
gas heat	газове опалення	газовое отопление
generate/produce heat	нагрівати	нагревать
heat buildings	опалювати будинки	отапливать здания
heat pump	теплова помпа; зворот- на теплова машина	тепловой насос; обратная тепловая машина
latent heat	прихована/латентна теплота (<i>енергія, необхідна для переходу фізичного тіла з даного агрегатного стану в інший</i>)	скрытая/латентная теплота (<i>энергия, необходимая для перехода физического тела из данного агрегатного состояния в другое</i>)
pre-heated water (for boilers)	підігріта вода (<i>для казанів</i>)	подогретая вода (<i>для котлов</i>)
radiant heat	промениста енергія, інфрачервоне випромінювання	лучистая энергия, инфракрасное излучение
radiate heat	випромінювати тепло; випромінювати в інфрачервоному діапазоні	излучать тепло; излучать в инфракрасном диапазоне
recirculated heat	рециркульоване тепло	рециркулируемое тепло
steam heat	парове опалення	паровое отопление
turn off the heat	вимкнути опалення	выключить отопление
turn on the heat	у/ввімкнути опалення	включить отопление
helioenergetics	геліоенергетика, сонячна енергетика	гелиоэнергетика, солнечная энергетика

hot	гарячий; спекотний; розжарений	горячий; жаркий; накалённый
hot groundwater	гарячі підземні води	горячие подземные воды
hot springs	гарячі джерела	горячие источники
implementation	виконання, здійснення, реалізація	выполнение, исполнение, реализация
impact	удар, поштовх; зіткнення; значний вплив; вплив	удар, толчок; столкновение; сильное воздействие; влияние
impose (limits)	накласти (обмеження)	налагать (ограничения)
incineration	спалювання	сжигание
inflammable	займистий, горючий	воспламеняемый, горючий
initiation	підстава, започаткування; у/введення (заходів тощо)	основание, учреждение; введение (мер и т. п.)
insulate	ізолювати	изолировать
insulating	ізолювальний, ізоляційний, непрвідний (про електрику, тепло, звук)	изолирующий, изоляционный, непрводящий (об электричестве, тепле, звуке)
irreversible	незворотний	необратимый
labour-consuming	трудомісткий/працємний	трудоемкий
leakage	витік	утечка
level	рівень, щабель	степень, ступень, уровень
action level	порогова доза речовини (особ. шкідливої для організму); межова концентрація (небажаної речовини в харчовому продукті)	пороговая доза вещества (особ. вредного для организма); предельно допустимая концентрация (нежелательного вещества в пищевом продукте)
reach a level	сягти рівня	достичь уровня
liaison	контакт, зв'язок	контакт, связь
encourage liaison with the local community	підтримувати зв'язок із місцевими організаціями	поддерживать связь с местными организациями

liquefaction	перетворення на рідину	сжижение, ожигение; разжижение
liquidate	ліквідувати	ликвидировать
lucrative	вигідний, прибутковий	выгодный, прибыльный
malfunctioning	аварійний режим, несправна робота	аварийный режим, неисправная работа
measure	міра, захід	мера, мероприятие
energy-saving measures	заходи енергозбереження	мероприятия, направленные на энергосбережение
methanol	метиловий алкоголь	метиловый алкоголь
mitigation	пом'якшення, зменшення	смягчение, уменьшение
mitigation measures	заходи щодо зниження рівня забруднення	меры по снижению уровня загрязнения
mitigation strategies for generating power	стратегії зниження рівня забруднення виробництва електроенергії	стратегии снижения уровня загрязнения производства электроэнергии
natural gas	природний газ	природный газ
nuclear	ядерний; пов'язаний з атомним ядром, ядерною енергією, ядерною зброєю	ядерный; относящийся к атомному ядру, ядерной энергии, ядерному оружию
nuclear fission	ядерний поділ	ядерное деление
nuclear reactor	ядерний реактор	ядерный реактор
nuclear power	атомна/ядерна енергія	атомная/ядерная энергия
nuclear fallout	радіоактивні опади	радиоактивные осадки
nuclear fusion	синтез, злиття ядер	синтез, слияние ядер
nuclear fuel	ядерне паливо, ядерне паливо	ядерное горючее, ядерное топливо
nuclear test	випробування ядерної зброї	испытание ядерного оружия
nuclear weapon	ядерна зброя	ядерное оружие
nuclear energy	ядерна/атомна, внутрішньоядерна енергія	ядерная/атомная энергия, внутриядерная энергия
nuclear share of electricity	частка ядерної енергії у виробництві електроенергії	доля ядерной энергии в производстве электроэнергии

nuclear power plant (NPP)	атомна електро-станція (АЕС)	атомная электростанция (АЭС)
nuke	ядерна зброя	ядерное оружие
radioactive waste from nukes	радіоактивні відходи від ядерної зброї	радиоактивные отходы от ядерного оружия
obsolete	непотрібний, що вийшов з ужитку; зношений; старий	ненужный, вышедший из употребления; изношенный; старый
oil	нафта	нефть
crude oil	нафта-сирець (природна, неперероблена нафта)	нефть-сырець (природная, непереработаная нефть)
on site	на майданчику	на площадке
operate	бути в експлуатації	находиться в эксплуатации
peat	торф	торф
petrol/gasoline	бензин	бензин
aviation petrol/gasoline	авіаційний бензин	авиационный бензин
ethylated petrol/leaded gasoline	стилований бензин	этилированный бензин
high-octane gasoline	високооктановий бензин	высокооктановый бензин
motor petrol/gasoline	автомобільний бензин	автомобильный бензин
straight-run gasoline/distilled gasoline	дестилляційний бензин	бензин прямой гонки
unleaded gasoline/lead-free gasoline	нестилований бензин	неэтилированный бензин
pollutant	агент забруднення	загрязняющий агент
polluter	джерело забруднень (довкілля)	источник загрязнений (окружающей среды)
“polluter pays” principle	принцип «забруднювач платить» (хто забруднює, той і сплачує штраф)	принцип «загрязнитель платит» (кто загрязняет, тот и платит штраф)
polluting substance	забруднювальна речовина	загрязняющее вещество

pollution	забруднення	загрязнение
control pollution	боротися із забрудненням	бороться с загрязнением
environmental pollution	забруднення довкілля	загрязнение окружающей среды
pollution content	в/уміст забруднювальних речовин	содержание загрязняющих веществ
pollution control technology	метод боротьби із забрудненням	метод борьбы с загрязнением
pollution density	інтенсивність забруднення	интенсивность загрязнения
pollution licence	ліцензія на забруднення	лицензия на загрязнение
pollution rate	рівень забруднення	степень загрязнения
pollution regulation	правове регулювання забруднення	правовое регулирование загрязнения
pollution source capacity	потужність джерела забруднення	мощность источника загрязнения
pollution source strength	інтенсивність джерела забруднення	интенсивность источника загрязнения
pollution standard	дозволена норма забруднення	допустимая норма загрязнения
pollution tax	«податок на забруднення» (накладають на компанію, у разі, якщо її виробнича діяльність забруднює довкілля)	«налог на загрязнение» (налагаемый на компанию, в случае если её производственная деятельность загрязняет окружающую среду)
pollution-free fuel	екологічно чисте паливо; бездимне паливо	экологически чистое топливо; бездымное топливо
pollution control power	контроль забруднення потужність, енергія, продуктивність	контроль загрязнения мощность, энергия, производительность
electric power	електроенергія	электроэнергия
hydro(-electric) power station/ plant (HPS)	гідроелектростанція (ГЕС)	гидроэлектростанция (ГЭС)

hydroelectric power	гідроелектроенергія	гидроэлектроэнергия
nuclear power	атомна/ядерна енергія	атомная/ядерная энергия
power engineering	енергетика	энергетика
power station	електростанція	электростанция
solar power	геліоенергетика	гелиоэнергетика
turn off/cut off the power	припинити подавання енергії	прекратить подачу энергии
turn on the power	забезпечити подавання енергії	обеспечить подачу энергии
pressurizer	компенсувач тиску	компенсатор давления
prevention	запобігання	предотвращение
priorities in energy policy	пріоритети в енергетичній політиці	приоритеты в энергетической политике
production costs	виробничі витрати	производственные расходы
prospecting	пошуки, розвідка; ведення пошуку	поиски, разведка; ведение поиска
gas prospecting	розвідка газового родовища	разведка на газ
mineral prospecting	розвідка корисних копалин; розвідка мінеральної сировини	разведка полезных ископаемых; разведка минерального сырья
oil prospecting/ petroleum prospecting/ prospecting for oil	розвідка нафтового родовища	разведка на нефть
protect	захищати; охороняти	защищать; охранять; предохранять
public relations (PR)	зв'язок із громадськістю (ЗМІ, споживачами, клієнтами та ін.)	связь с общественностью (СМИ, потребителями, клиентами и т.д.)
radiation	випромінювання; радіація, радіовипромінювання	излучение, лученспускание; радиация, радиоизлучение
absorb radiation	поглинати випромінювання	поглощать излучение
emit radiation	випромінювати	излучать
nuclear radiation	ядерне випромінювання	ядерное излучение

observance of radiation safety regulations	дотримання правил радіаційної безпеки	соблюдение правил радиационной безопасности
radiation area	зона опромінення	зона облучения
radiation hazard	небезпека ураження променевою хворобою	опасность поражения лучевой болезнью
radiation sickness	променева хвороба	лучевая болезнь
rays	випромінювання, промені	излучение, лучи
sun's rays	сонячні промені	солнечные лучи
recirculate	рециркулювати	рециркулировать
recirculated air	рециркульоване повітря	рециркуляционный воздух
recirculated gas	газ, закачуваний у шар після відбензинювання	газ, закачиваемый в пласт после отбензинивания
recirculated water	оборотна вода	оборотная вода
reclamation	утилізація, повторне використання (відходів)	утилизация, повторное использование (отходов)
reclamation industry	переробна промисловість	перерабатывающая промышленность
recover (water)	вилучати (воду) зі свердловини	извлекать (воду) из скважины
recovery	регенерація, відновлення (добування корисних речовин зі шлаків); утилізація (відходів); рекуперация (енергії)	регенерация, восстановление (извлечение полезных веществ из шлака); утилизация (отходов); рекуперация (энергии)
recyclable	що підлягає вторинному обробленню	подвергаемый вторичной обработке
recycle	повторно використовувати; повертати в обіг (відходи виробництва)	повторно использовать; возвращать в оборот (отходы производства)
recycling	повторне використання, ресайклінг; утилізація відходів	повторное использование, ресайклинг; утилизация отходов

renewable	поновлюваний	возобновляемый
renewables/ renewable- energy sources	поновлювані джерела енергії	возобновляемые источники энергии
repository	сховище; база, склад; поклади	хранилище; база, склад; залежи
spent nuclear fuel repository	сховище відпрацьованого ядерного палива	хранилище отработанного ядерного топлива
requirement	вимога; необхідна умова	требование; необходимое условие
establish/set requirements	визначати вимоги	определять требования
fill/fulfil/meet/satis- fy/requirements	відповідати вимогам	отвечать требованиям
legal requirements	законні обмеження	законные ограничения
resources	запаси, ресурси	запасы, ресурсы
develop/ exploit/ tap resources	розробляти корисні копалини	разрабатывать полезные ископаемые
natural resources	природні багатства	природные богатства
nondepletable resources	невичерпні запаси/ресурси	неисчерпаемые запасы/ресурсы
untapped resources	невикористані ресурси	неиспользованные ресурсы
risk	ризик, загроза	опасность, риск, угроза
high risk	значний/високий ризик	большой/ высокий риск
risk assessment/ evaluation	оцінка ризиків	оценка рисков
security risk	ризик, пов'язаний із порушенням техніки безпеки	риск, связанный с нарушением техники безопасности
rod	стрижень	стержень
safe	безпечний	безопасный
safeguard	охороняти, захища- ти; захищати національного виробника від іноземних конкурентів	охранять, защищать; защищать национального производителя от иностраных конкурентов

safety	безпека	безопасность
save	охороняти, захищати; берегти, заощаджувати	охранять, защищать; беречь, экономить
save energy	заощаджувати енергію	экономить энергию
seal (windows)	герметично закривати, ізолювати (вікна)	герметически закрывать, изолировать (окна)
solar	сонячна енергія (як одне з потенційних енергетичних джерел); сонячний	солнечная энергия (как один из потенциальных энергетических источников); солнечный
solar array	сонячна батарея, батарея сонячних елементів; сонячна панель	солнечная батарея, батарея солнечных элементов; солнечная панель
solar battery	сонячна батарея	солнечная батарея
solar <i>photovoltaic</i> cell	сонячний елемент	солнечный элемент
solar energy	сонячна енергія	солнечная энергия
solar power	геліоенергетика	гелиоэнергетика
solar-power installation	геліоустановка	гелиоустановка
solar set	установка із живленням від сонячної батареї	установка с питанием от солнечной батареи
source	(першо)джерело, початок, (першо)причина	(перво)источник, начало, (перво)причина
conventional energy sources	звичайні джерела енергії	обычные источники энергии
dependable energy source	надійне джерело енергії	надежный источник энергии
non-conventional energy sources	нетрадиційні джерела енергії	нетрадиционные источники энергии
non-emission energy supply sources sources	неемісійні (екологічно чисті без викидів) джерела енергопостачання	неэмиссионные (экологически чистые без выбросов) источники энергоснабжения

3. ЕКОЛОГІЯ СУШІ

renewable-energy sources	поновлювані джерела енергії	возобновляемые источники энергии
source of energy/energy source	джерело енергії	источник энергии
tap a source	відкривати джерело	открывать источник
spew (fumes)	викидати (клуби диму)	извергать (клубы дыма)
starvation	загибель, голодна смерть	гибель, голодная смерть
steam	пара	пар
steam generator	парогенератор	парогенератор
storage	збереження	хранение
interim/temporary storage	тимчасове сховище	временное хранилище
storage dam	гідроелектростанція	гидроэлектростанция
storage capacity	місткість сховища	емкость хранилища
supply	постачання	снабжение, поставка
water supply	водопостачання	водоснабжение
energy supply	електроживлення, енергопостачання	электропитание, энергоснабжение
energy supply dependency	енергетична залежність	энергетическая зависимость
hazardous impact of energy supply sources	небезпечний вплив джерел енергопостачання	опасное воздействие источников энергоснабжения
non-emission energy supply sources	неемісійні (екологічно чисті без викидів) джерела енергопостачання	неэмиссионные (экологически чистые без выбросов) источники энергоснабжения
sustainable	такий, який можна підтримувати на певному рівні	такой, который возможно поддерживать на определённом уровне
sustainable reserves	безперервно поповнювані запаси (нафти або газу)	непрерывно пополняемые запасы (нефти или газа)
sustainable source	постійне (безперервно поповнюване) джерело (енергії)	постоянный (непрерывно пополняемый) источник (энергии)

thermal	термічний, тепловий; гарячий, термальний (про джерело)	термический, тепловой; горячий, термальный (об источнике)
thermal capacity	теплоємність	теплоёмкость
thermal decomposition/ pyrolysis	піроліз	пиролиз
thermal energy	теплова енергія	тепловая энергия
transmission line	лінія електропередачі	линия электропередачи
transportation	транспортування	транспортировка
oil and gas transportation corridors	коридори для транспортування нафти та газу	коридоры для транспортировки нефти и газа
unit	блок	блок
vehicle	транспортний засіб; автомобіль	транспортное средство; автомобиль
hydrogen-powered vehicle	автомобіль на водневому паливі	автомобиль на водородном топливе
methanol vehicle	автомобіль із двигуном, що працює на метанолі	автомобиль с двигателем, работающем на метаноле
natural gas vehicle	автомобіль із двигуном, що працює на природному газі	автомобиль с двигателем, работающем на природном газе
waste	відходи, покидьки; лом, обрізки	отходы, отбросы; лом, обрезки
hazardous wastes	небезпечні/шкідливі відходи	опасные/вредные отходы
high-level waste	високоактивні відходи	высокоактивные отходы
nuclear wastes/ radioactive wastes	радіоактивні відходи	радиоактивные отходы
solid wastes	тверді відходи	твёрдые отходы
toxic wastes	токсичні відходи	токсичные отходы
waste disposal	розміщення відходів	размещение отходов
waste management	дезактивація відходів, очищення площ від відходів	дезактивация отходов, очистка площадей от отходов

wattage	потужність у ватах	мощность в ваттах
weather conditions	метеорологічні умови	метеорологические условия
weatherproof	захищений від атмосферних впливів; стійкий до атмосферних впливів	защищённый от атмосферных влияний; стойкий к атмосферным воздействиям
weatherproofing	герметизація	герметизация
weatherproofness	стійкість до атмосферних впливів	стойкость к атмосферным воздействиям
weatherstrip <i>(weather-strip)</i>	герметизувальна прокладка (з дерева тощо для збереження тепла або герметизування)	герметизирующая прокладка (из дерева и т. п. для сохранения тепла или герметизации)
weathertight	стійкий до атмосферних впливів	стойкий к атмосферным воздействиям
weathertight covering	герметизувальне покриття	герметизирующее покрытие
wind	вітер, повітряний потік; повітряний струмінь	ветер, воздушный поток; воздушная струя
wind energy	енергія вітру; вітрова енергетика	энергия ветра; ветровая энергетика
wind generator	вітрогенератор	ветрогенератор
wind turbine	вітряк, віротурбіна	ветряк, ветротурбина
wood pulp	деревна маса	древесная масса
wrecked	зруйнований, ушкоджений	разрушенный, повреждённый

4. HAZARDS	4. РИЗИКИ, НЕБЕЗПЕКИ	4. РИСКИ, ОПАСНОСТИ
4.1. Biological hazards and bioterrorism	4.1. Біологічна небезпека та біотероризм	4.1. Биологическая опасность и биотерроризм
aberration	аберація, відхилення від норми	аберрация, отклонение от нормы
accumulate	акумуляувати, накопичувати; збирати	аккумулировать, накапливать; собирать
acquired immunodeficiency syndrome (AIDS)	синдром набутого імунodefіциту (СНІД)	синдром приобретённого иммунодефицита (СПИД)
acquaintance network	контактні особи	контактные лица
action levels	аварійні рівні	аварийные уровни
active pharmaceutical ingredient (API)	активна фармацевтична субстанція	активная фармацевтическая субстанция
acute	гострий	острый
acute bloody diarrhea	гостра кров'яниста діарея	острая кровавая диарея
acute fever syndrome	синдром гострої пропасниці	синдром острой лихорадки
acute lower respiratory tract infections	гострі інфекції нижніх дихальних шляхів (ГІНДШ)	острые инфекции нижних дыхательных путей (ОИНДП)
acute virus hepatitis	гострий вірусний гепатит	острый вирусный гепатит
Acute Physiology and Chronic Health Evaluation (APACHE)	шкала APACHE (оцінка гострих і хронічних змін стану здоров'я)	шкала APACHE (оценка острых и хронических изменений в состоянии здоровья)
aerobes	аероби	аэробы
agroterrorism	агротероризм	агротерроризм
air pollution index (API)	індекс забрудненості атмосферного повітря (ІЗА)	индекс загрязнённости атмосферного воздуха (ИЗА)

air sampler	пробозабірник повітря	воздухпробо-заборник
airborne	що передається повітрям, передається повітряним шляхом	переносимый по воздуху, передаваемый воздушным путём
airborne infection	повітряно-краплинна інфекція	воздушно-капельная инфекция
airborne particles	аерозольні частки	аэрозольные частицы
airborne particulate count	сумарна концентрація зважених часток	суммарная концентрация взвешенных веществ
airborne viable particulate count	сумарна концентрація краплинних життєздатних мікроорганізмів	суммарная концентрация капельных жизнеспособных микроорганизмов
alert levels	сигнальні рівні	сигнальные уровни
allergen	алерген	аллерген
allergy	алергія	аллергия
anaerobes	анаеробні бактерії, анаероби	анаэробные бактерии, анаэробы
anatoxins	анатоксини	анатоксины
antibiotics	антибіотики	антибиотики
antibodies	антитіла	антитела
apoptosis	апоптоз, запрограмована загибель клітин	апоптоз, запрограммированная гибель клеток
area sampling	районована вибірка	районированная выборка
aspirator	аспіратор	аспиратор
assay	проба	проба
attack rate	показчик ураженості	показатель поражённости
autotrophs	автотрофні бактерії	автотрофные бактерии
average daily dose/concentration (ADD/ADC)	середньодобова доза/концентрація	среднесуточная доза/концентрация
bacteriology	бактеріологія	бактериология
bacteriological	бактеріологічний	бактериологический

bacteriological services	бактеріологічна служба	бактериологическая служба
bacteriological weapons/ bioweapons	бактеріологічна зброя	бактериологическое оружие
bioaccumulation	біологічна акумуляція	биологическая аккумуляция
bioassay	біопроба	биопроба
bioavailability (of a drug)	біодоступність (лікарського засобу)	биодоступность (лекарственного средства)
bioburden	біологічне завантаження	биологическая загрузка
biocenosis/biocenose	біоценоз	биоценоз
biodegradation	біодеградація	биодеграация
biogenerator	біогенератор/біо-	биогенератор/
bioreactor	реактор	биореактор
biogeocenose/ biogeocenosis	біогеоценоз	биогеоценоз
bioindicators	біологічні індикатори; біоіндикатори	биологические индикаторы; биоиндикаторы
biokamikaze	біокамікадзе	биокамиказе
biological	біологічний	биологический
biological accident	біологічна аварія	биологическая авария
biological agents	біологічні агенти	биологические агенты
biological hazard/ biohazard	біологічна небезпека; біонебезпека; біоризик	биологическая опасность, биоопасность, биориск
biological safety/ biosafety	біологічна безпека	биологическая безопасность
Biological Safety Officer (BSO)	спеціаліст з питань біобезпеки (СББ)	специалист по биобезопасности (СББ)
biological select agents and toxins (BSAT)	особливо небезпечні біологічні агенти і токсини (ОНАТ), особливо небезпечні бактеріологічні збудники хвороби і токсини	особо опасные биологические агенты и токсины (ООАТ), особо опасные бактериологические возбудители болезни и токсины
biological security/ biosecurity	біологічна захищеність, біозахищеність	биологическая защищенность, биозащищённость

4. РИЗИКИ, НЕБЕЗПЕКИ

biological indicators/ bioindicators	біологічні індикатори; біоіндикатори	биологические индикаторы; биоиндикаторы
biological investigation	біологічні дослідження	биологические исследования
biological terrorism	біологічний тероризм, біотероризм	биологический терроризм, биотерроризм
biological threat/ biothreat	біологічна загроза	биологическая угроза
biological warfare	бактеріологічна війна	бактериологическая война
biological warfare agents	біологічні засоби ведення війни; біологічна зброя	биологические сред- ства ведения войны; биологическое оружие
biological weapons (BW)	біологічна зброя; біологічні засоби ведення війни	биологическое оружие; биологические средства ведения войны
biologically active/bioactive substances	біологічно активні речовини (БАР)	биологически активные вещества (БАВ)
biologically active/bioactive supplements	біологічно активні добавки (БАД)	биологически активные добавки (БАД)
biologically/bacte- riologically contaminated area	зона біологічного/ бактеріологічного зараження	зона биологического/ бактериологичес- кого заражения
bioterrorism agents	збудники особливо небезпечних інфекцій (ОНИ)	возбудители особо опасных инфекций (ОИИ)
bioterrorist event	біотерористична атака	биотеррористи- ческая атака
biothreat	біологічні загрози	биологические угрозы
biothreat assessment criteria	критерії оцінки рівня вірогідності використання біоагента як біологічної зброї	критерии оценки степени вероятнос- ти использования биоагента в ка- честве биологичес- кого оружия

bioweapons/ bacteriological weapons	бактеріологічна зброя	бактериологическое оружие
black death blotting	чорна смерть, віспа блоттінг; методи аналізу білків, фраг- ментів ДНК або РНК	черная смерть, оспа блоттинг; методы анализа белков, фраг- ментов ДНК или РНК
botulism	ботулізм	ботулизм
breakpoint	критична точка	критическая точка
brucellosis	бруцельоз (<i>людський</i>)	бруцеллёз (<i>человеческий</i>)
burden	тягар, ноша	бремя; ноша; тяжесть
body burden	доза речовини, що впливає на організм	доза вещества, воздействующего на организм
cancer risk	ризик захворювання на рак	риск заболевания раком
carcinogen	канцероген	канцероген
carcinogenic	канцерогенний	канцерогенный
carcinogenic potential (slopefactor SF/)	канцерогенний потенціал (<i>фактор нахилу, фактор канцерогенного потенціалу</i>)	канцерогенный потенциал (<i>фактор наклона, фактор канцерогенного потенциала</i>)
carcinogenic risk	канцерогенний ризик	канцерогенный риск
carriage	носіїство	носителство
carrier	переносник (<i>інфекції</i>)	переносчик (<i>инфекции</i>)
case	випадок захворювання	случай заболевания
case fatality rate	летальність, специфічний рівень летальності	летальность, специфический уровень летальности
case finding	виявлення випадків	выявление случаев
primary case	первинний випадок	первичный случай
catastrophe	катастрофа	катастрофа
cell	клітина; клітинний	клетка; клеточный
cell engineering	клітинна інженерія	клеточная инженерия

cell-mediated immune response chemical	клітинна імунна відповідь хімічний; синтетичний (<i>одержаний шляхом хімічного синтезу</i>); хімічний продукт; хімікат; хімреагент	клеточный иммунный ответ химический; синте- тический (<i>получен-</i> <i>ный путём химичес-</i> <i>кого синтеза</i>); химический продукт; химикат; химреагент
chemical agents	хімічні агенти/ речовини	химические агенты/ вещества
chemical and biological weapons (CBW)	хімічна та біологічна зброя	химическое и бактериологическое оружие
chemical weapons chemically hazardous facility	хімічна зброя хімічно небезпечний об'єкт	химическое оружие химически опасный объект
chemobiotic	хемибіотик	хемибиотик
chemokines	хемокіни	хемокины
chemolythotrophs	хемолітоавтотрофні бактерії; хемолісофи	хемолитоавтотро- форные бактерии; хемолизофы
chemoorganotrophs	хемоорганотрофні бактерії; хемоорганотрофи	хемоорганотрофные бактерии; хемоорганотрофы
chemoprophylaxis	хіміопрофілактика	химиофилактика
chemotherapy	хіміотерапія	химиотерапия
cholera	холера	холера
chromosomal engineering	хромосомна інженерія	хромосомная инженерия
chromosome	хромосома	хромосома
chronic	хронічний	хронический
clean-up workers	ліквідатори	ликвидаторы
clinical epidemiology	клінічна епідеміологія	клиническая эпидемиология
clone	клон	клон
cloning	клонування	клонирование
clonogenicity	клоногенність	клоногенность
cluster	кластер, скупчення	кластер, скопление
cocci	коки	кокки

coherence	зв'язок; послідовність; злагоженість (дії)	связь; последова- тельность; слажен- ность (действий)
epidemiologic coherence	епідеміологічна когерентність	эпидемиологическая когерентность
coliform	кишкова паличка	кишечная палочка
colonies	колонії	колонии
common	загальний, поширений	общий, распространённый
common source epidemic	епідемія із загальним осередком	эпидемия с общим источником
common vehicle spread	єдиний шлях передавання	единый путь передачи
communicable diseases	інфекційні захворювання; заразні хвороби	инфекционные забо- левания; заразные заболевания
communicable period	період передавання	период передачи
community medicine	суспільна медицина; соціальна медицина	общественная медицина; социаль- ная медицина
community trial	популяційне <i>(комунальне)</i> дослідження	популяционное <i>(коммунальное)</i> исследование
comparative risk assessment	оцінка порівняльної значущості ризиків	оценка сравнитель- ной значимости рисков
comprehensive surveillance	всеосяжний нагляд	всеобъемлющий надзор
consequences of using biological or chemical weapons	наслідки застосування біологічної чи хімічної зброї	последствия приме- нения биологичес- кого или химичес- кого оружия
contagion	зараження, інфекційний агент	заражение, инфекци- онный агент
contagiousness	заразність, контагіозність	заразность, контагиозность
coronaviridae/ coronaviruses	коронавіруси	коронавирусы
coxsackie viruses infections/orphan infection	інфекції, викликані вірусами Коксаки й ЕСНО	инфекции, вызван- ные вирусами Коксаки и ЕСНО

critical period/ critical time window	критичний період, критичне часове вікно; екологічно значущий період дії фактора	критический период, критическое временное окно; экологически значимый период действия фактора
cross-infection	перехресне інфікування	перекрёстное инфицирование
cubicle	ізолятор	изолятор
cultivation/culturing culture media	культивування культуральні/ поживні середовища	культивирование культуральные/ питательные среды
cumulative incidence or cumulative incidence rate	кумулятивний показник	кумулятивный по- казатель
cyanobacteria	захворюваності ціанобактерія	заболеваемости цианобактерии
cyclic trend	циклічність епідемічного процесу; періодичність епідемічного процесу	цикличность эпиде- мического процесса; периодичность эпидемического процесса
cytocoology	цитоекологія	цитозкология
cytotoxins	цитотоксини	цитотоксины
damage	збитки, шкода	ущерб, вред
danger	загроза, небезпека; ризик, можлива небезпека	угроза, опасность; риск, возможная опасность
dangerous	небезпечний, ризикований	опасный; рискованный
dangerous biological agents and toxins	небезпечні біологічні агенти і токсини	опасные биологически агенты и токсины
decontamination	дегазація, зnezараження	дегазация, обеззараживание
determinant	визначальний фактор/чинник, детермінанта	определяющий фактор, детерминанта
determinants of health	детермінанти здоров'я	детерминанты здоровья
diphtheria	дифтерит, дифтерія	дифтерит, дифтерия
disaster	катастрофа	катастрофа

disaster epidemiology	епідеміологія катастроф	эпидемиология катастроф
disaster medicine	медицина катастроф	медицина катастроф
disease	хвороба	болезнь
descriptive epidemiology of disease	описова епідеміологія хвороб	описательная эпидемиология заболеваний
disease control	контроль хвороб	контроль заболеваний, борьба с болезнями
disease mapping	картування захворювань	картирование заболеваний
disease model	модель захворювання	модель заболевания
socially-significant diseases	соціально значущі хвороби	социально значимые заболевания
disinfectants/ sanitizers	дизенфікувальні засоби, засоби дезінфекції	дезинфицирующие средства
disinfestation	знищення комах, гризунів <i>та ін.</i>	уничтожение насекомых, грызунов и т. п.
disorder	розлад	расстройство
dissemination/ spread	трансмісія, передавання, зараження	трансмиссия, передача, заражение
dose	доза	доза
dose-effect relationship	залежність «доза-ефект»	зависимость «доза-эффект»
dose-response relationship	залежність «доза-відповідь»	зависимость «доза-ответ»
drug	ліки, фармацевтичний препарат, медикамент, лікарський засіб	лекарство, фармацевтический препарат, медикамент, лекарственное средство
drug bioavailability	біодоступність лікарського засобу	биодоступность лекарственного средства
drug bioequivalence	біоеквівалентність лікарського засобу	биоэквивалентность лекарственного средства
drug expiry date	термін придатності лікарського засобу	срок годности лекарственного средства

4. РИЗИКИ, НЕБЕЗПЕКИ

drug logistics	забезпечення лікарськими засобами	обеспечение лекарственными средствами
drug needs assessment	оцінка потреби в лікарському засобі	оценка потребностей в лекарственном средстве
drug procurement/purchase	купівля лікарських засобів	закупка лекарственных средств
drug safety	безпека лікарських засобів	безопасность лекарственных средств
drug supply	постачання лікарських засобів	снабжение лекарственными средствами
dysbacteriosis	дисбактеріоз	дисбактериоз
ecoepidemiology	екоепідеміологія	экоэпидемиология
ecological	екологічний	экологический
ecological balance	екологічна рівновага	экологическое равновесие
ecological disaster	екологічна катастрофа	экологическая катастрофа
ecopathogens	екопатогени	экопатогены
edible vaccines	їстівні вакцини	съедобные вакцины
effective disease area in an emergency	епідемічний осередок у надзвичайній ситуації	эпидемический очаг в чрезвычайной ситуации
efficiency of activities aimed at eliminating or reducing health risks	ефективність здійснення заходів спрямованих на скорочення чи зниження ризику для здоров'я	эффективность проведения мероприятий, направленных на устранение или снижение риска для здоровья
fatality rate	показник летальності	показатель летальности
favorable human living environment	сприятливі умови для життєдіяльності людини	благоприятные условия жизнедеятельности человека
field epidemiology	польова епідеміологія	полевая эпидемиология

finished pharmaceutical product	готовий лікарський засіб	готовое лекарственное средство
fluorescence immunoassay (FIA)	імунофлуоресцентний аналіз	иммунофлуоресцентный анализ
focus of infection	осередок інфекції	очаг инфекции
food/dietary supplements	біологічно активні добавки	биологически активные добавки
food safety	безпе́чність харчових продуктів	безопасность пищевых продуктов
foodborne diseases	харчові інфекції, токсикоінфекції	пищевые инфекции, токсикоинфекции
foodborne pathogens	патогенні мікроорганізми, які передаються через їжу	патогенные микроорганизмы, передаваемые через пищу
forecasting fungi	прогнозування гриби (як біологічна зброя)	прогнозирование грибы (как биологическое оружие)
gene	ген	ген
gene therapy	генна терапія, генотерапія	генная терапия, генотерапия
gene transposable elements	генні мобільні елементи	генные мобильные элементы
genetic	генетичний	генетический
genetic diagnostics/diagnosis	генодіагностика	генодиагностика
genetic code	генетичний код	генетический код
genetic engineering	генетична/генна інженерія	генетическая/генная инженерия
genetic epidemiology	генетична епідеміологія	генетическая эпидемиология
genetic modification	генетична модифікація, модифікація генетичної структури	генетическая модификация, модификация генетической структуры
genetic weapon(s)	генетична зброя	генетическое оружие
genetically modified	генетично модифікований	генетически модифицированный
genetically modified animals	генетично модифіковані тварини	генетически модифицированные животные

genetically modified food	генетично модифіковані продукти	генетически модифицированные продукты
genetically modified, manipulated organisms	генетично модифіковані/змінені організми	генетически модифицированные/ изменённые организмы
genetically modified plants	генетично модифіковані рослини	генетически модифицированные растения
genome	геном	геном
genomic library	геномна бібліотека	геномная библиотека
gradient of infection	градієнт інфекції	градиент инфекции
gram-negative bacteria	грам-негативні бактерії	грам-отрицательные бактерии
gram-positive bacteria	грам-позитивні бактерії	грам-положительные бактерии
habitat	середовище мешкання	среда обитания
habitat factors	фактори середовища мешкання	факторы среды обитания
haemolysis	гемоліз	гемолиз
handicap	фізична чи розумова вада	физический или умственный недостаток
harm	збитки, шкода	ущерб, вред
harmful effect on human health	шкідливий вплив на людину	вредное воздействие на человека
hazard	небезпека, небезпечний фактор, ризик	опасность, опасный фактор, риск
hazard analysis and critical control points (haccp)	оцінка потенційної шкоди методом контролю критичних точок виробництва	оценка потенциального вреда методом контроля критических точек производства
hazard index	індекс небезпеки	индекс опасности
hazard quotient	коефіцієнт небезпеки	коэффициент опасности
hazardous	небезпечний	опасный
hazardous activity	небезпечна діяльність	опасная деятельность
hazardous substances	небезпечна речовина	опасное вещество

hazardous wastes	небезпечні відходи	опасные отходы
health	здоров'я	здоровье
health service	охорона здоров'я	здравоохранение
health care	діяльність з охорони здоров'я, медична допомога	деятельность по охране здоровья, медицинская помощь
health care (<i>public health</i>)	охорона здоров'я	охрана здоровья
health expectancy	очікувана тривалість здорового життя людини	ожидаемая продолжи- тельность здоровой жизни человека
health index	індекс здоров'я	индекс здоровья
health indicator	показник здоров'я	показатель здоровья
health legislation	санітарне законодавство, медично-санітарне законодавство	санитарное законодательство, медико-санитарное законодательство
health potential	потенціал здоров'я	потенциал здоровья
health priority	пріоритет здоров'я	приоритеты здоровья
health promotion	зміцнення здоров'я	укрепление здоровья
health risk	ризик для здоров'я	риск для здоровья
health standard	гігієнічний норматив	гигиенический норматив
health status	стан здоров'я	состояние здоровья
health service	охорона здоров'я	здравоохранения
health service system	система охорони здоров'я	система здравоохранения
health service support in (<i>case of</i>) emergency	медично-санітарне забезпечення в надзвичайній ситуації	медико-санитарное обеспечение в чрез- вычайной ситуации
health systems research	вивчення систем охорони здоров'я	изучение систем здравоохранения
mental health	психічне здоров'я	психическое здоровье
physical health	фізичне здоров'я	физическое здоровье
population health	здоров'я населення	здоровье населения
public health	суспільне здоров'я, суспільна охорона здоров'я	общественное здоровье, общественное здравоохранение

4. РИЗИКИ, НЕБЕЗПЕКИ

public health emergency	надзвичайна ситуація для охорони здоров'я	чрезвычайная ситуация для здравоохранения
public health legislation	законодавство про охорону здоров'я громадян	законодательство по охране здоровья граждан
heat shock proteins	білки теплового шоку	белки теплового шока
(High Efficiency Particulate Air Filter) HEPA	високоєфективний сухий повітряний фільтр	высокоэффективный сухой воздушный фильтр
high risk group	група високого ризику	группа высокого риска
HIV-infected positive	ВІЛ-інфікований (ВІЛ-тест позитивний)	ВИЧ-инфицированный (ВИЧ-тест позитивный)
HIV-infection	ВІЛ-інфекція	ВИЧ-инфекция
hospital-acquired infections	шпитальні інфекції	госпитальные инфекции
human environment	середовище мешкання людини	среда обитания человека
human environment protection	охорона середовища мешкання людини	охрана среды обитания человека
human immunodeficiency virus HIV	вірус імунодефіциту людини (ВІЛ)	вирус иммунодефицита человека (ВИЧ)
immune	іmunний	иммунный
immune deviation	іmunне відхилення	иммунное отклонение
immune enhancement	іmunне посилення	иммунное усиление
immune response	іmunна відповідь	иммунный ответ
immune response genes	гени іmunної відповіді	гены иммунного ответа
immune response modifiers	модулятори іmunної відповіді	модуляторы иммунного ответа
immune response suppression	супресія іmunної відповіді	супрессия иммунного ответа
immune sera	іmunні сироватки	иммунные сыворотки
immune system	іmunна система	иммунная система
immunity	іmunітет	иммунитет

antibacterial and antifungal immunity	імунітет до бактеріальних і грибкових інфекцій	иммунитет к бактериальным и грибковым инфекциям
immunity to parasite invasions	імунітет до паразитарних інвазій	иммунитет к паразитарным инвазиям
immunization	імунізація	иммунизация
immunodeficiency	імунодефіцит, імунодефіцитний стан, імунологічна недостатність	иммунодефицит, иммунодефицитное состояние, иммунологическая недостаточность
human immunodeficiency virus (HIV)	вірус імунодефіциту людини (ВІЛ)	вирус иммунодефицита человека (ВИЧ)
severe combined immunodeficiency (SCID)	тяжкий комбінований імунодефіцит	тяжёлый комбинированный иммунодефицит
immunoprophylaxis of infectious diseases	імунопрофілактика інфекційних захворювань	иммунопрофилактика инфекционных болезней
immuno-surveillance	імунологічний нагляд	иммунологический надзор
immunotherapeutic agents	імунологічні лікарські препарати, медичні імунобіологічні препарати	иммунологические лекарственные средства, медицинские иммунобиологические препараты
immunotherapy	імунотерапія	иммунотерапия
immunotoxin	імунотоксин	иммунотоксин
impact factor	фактор впливу	фактор воздействия
incidence	захворюваність	заболеваемость
incidence rate	захворюваність, показник захворюваності	заболеваемость, показатель заболеваемости
incidence proportion	кумулятивний показник захворюваності, показник сукупної захворюваності, частка захворюваності	кумулятивный показатель заболеваемости, показатель совокупной заболеваемости, доля заболеваемости

incubation period	інкубаційний період	инкубационный период
indicator organisms	санітарно-показникові мікроорганізми	санитарно-показательные микроорганизмы
infect (<i>smb with smth</i>)	заражувати, інфікувати (<i>когось чимось</i>)	заражать, инфицировать (<i>кого-л. чем-л.</i>)
infected	інфікований	инфицированный
infectibility	інфікованість	инфицируемость
infection	інфекція, колонізація	инфекция, колонизация
infection control	контроль поширення інфекції, інфекційний контроль, санітарно-епідеміологічний контроль	контроль за распространением инфекции, инфекционный контроль, санитарно-эпидемиологический контроль
infection source	джерело інфекції	источник инфекции
special danger infections	особливо небезпечні інфекції, інфекційні захворювання, що становлять загрозу для інших людей	особо опасные инфекции, инфекционные заболевания, представляющие опасность для окружающих
infectious	інфекційний, заразний	инфекционный, заразный
infectious agent	інфекційний агент	инфекционный агент
Japanese encephalitis	японський комариний енцефаліт	японский комариный энцефалит
“kitchen” terrorism	«кухонний» тероризм	«кухонный» терроризм
laboratory safety	лабораторна безпека	лабораторная безопасность
lassa fever	лихоманка ласа	лихорадка ласа
legionellosis/ legionnaire diseases/ legionnaires’ pneumonia	легіонельоз, хвороба легіонерів, пневмонія легіонерів	легионеллёз, болезнь легионеров, пневмония легионеров
lethality	летальність (<i>від біологічного агента</i>)	летальность (<i>от биологического агента</i>)

leucocytes	лейкоцити	лейкоциты
listed biological agents	збудники особливо небезпечних інфекцій	возбудители особо опасных инфекций
liquidators/clean-up workers	ліквідатори	ликвидаторы
long-term effect	пізні/віддалені наслідки	отдалённые последствия
lymphocytes	лімфоцити	лимфоциты
lymphoid tissue	лімфоїдна тканина	лимфоидная ткань
malaria	малярія	малярия
measles	кір	корь
measurement bias	помилка чи похибка вимірювань	ошибка или погрешность измерений
mechanisms of transmission	механізми передавання (біологічного агента)	механизмы передачи (биологического агента)
medical geography	медична географія	медицинская география
mental	ментальний, пов'язаний з розумовою діяльністю; психічний; психічнохворий	ментальный, умственный; психический; душевнобольной
mental aberration/disorder	психічний розлад	психическое расстройство
mental abnormalities	психічні відхилення	психические отклонения
mental affection	психічне захворювання, психоз	психическое заболевание, психоз
mental case	психічнохворий	душевнобольной
mental health	психічне здоров'я	психическое здоровье
microorganisms	мікроорганізми	микрорганизмы
morbidity	захворюваність	заболеваемость
mutagen(e)s	мутагени	мутагены
mutation	мутація	мутация
mycotoxin(s)	мікотоксин(и)	микотоксины(ы)
no-observed-adverse-effect level (NOAEL)	рівень дії, за якого не спостерігають шкідливого ефекту	уровень воздействия, при котором не наблюдается вредоносный эффект

nosocomial infections	нозокоміальні (внутрішньолікарняні, шпитальні) інфекції	нозокомиальные (внутрибольничные, госпитальные) инфекции
notifiable disease	хвороба, яка підлягає (обов'язковій) реєстрації	болезнь, подлежащая (обязательной) регистрации
onchocerciasis	онхоцеркоз/ куряча сліпота	онхоцеркоз/ куриная слепота
ontogenesis	онтогенез	онтогенез
outbreak	спалах	вспышка
parasite	паразит	паразит
parasitism	паразитизм	паразитизм
pasteurization	пастеризація	пастеризация
pathogen	патоген, хвороботворний мікроорганізм	патоген, болезнетворный микрорганализм
pathogenesis	патогенез	патогенез
pathogenicity	патогенність, хвороботворність	патогенность, болезнетворность
periodic (medical) examinations	диспансеризація, періодичні (медичні) обстеження	диспансеризация, периодические (медицинские) обследования
pertussis/whooping cough	коклюш	коклюш
phage	бактеріофаг	бактериофаг
pharmacoepidemiology	фармакоепідеміологія	фармакоэпидемиология
pharmacovigilance survey	фармакологічний нагляд	фармакологический надзор
plague/black death	чума	чума
bubonic plague	бубонна чума	бубонная чума
pneumonic plague	легенева чума	легочная чума
septicemic plague	септична чума	септическая чума
poliomyelitis/polio	поліомієліт	полиомиелит
political epidemiology	політична епідеміологія	политическая эпидемиология
population health	здоров'я населення	здоровье населения

post-traumatic stress disorder/syndrome (PTSD/PTD)	посттравматичний стресовий розлад/синдром (ПТСР)	посттравматическое стрессовое расстройство/посттравматический стрессовый синдром (ПТСР)
potency	специфічна активність	специфическая активность
preventive immunization	вакцинація	вакцинация
primary case	первинний випадок	первичный случай
protective efficacy	дієвість вакцини	действенность вакцины
protozoa	найпростіші	простейшие
prospective (follow-up) study	проспективне (дальше) дослідження	проспективное (последующее) исследование
public health	суспільне здоров'я, суспільна охорона здоров'я	общественное здоровье/ здравоохранение
public health emergency	надзвичайна ситуація для охорони здоров'я	чрезвычайная ситуация для здравоохранения
public health legislation	законодавство про охорону здоров'я громадян	законодательство об охране здоровья граждан
quality of care (QOC)	якість медико-санітарної допомоги	качество медико-санитарной помощи
quarantine	карантин	карантин
rabies	сказ	бешенство
radioactive contamination	радіоактивне забруднення	радиоактивное загрязнение
radioimmunoassay (RIA)	радіоімунаналіз	радиоиммуноанализ
radiological decontamination	дезактивація	дезактивация
reference dose (RFD)	референтна доза, центрація	референтная доза, центрация
reference material	стандартний зразок	стандартный образец
rehabilitation	реабілітація	реабилитация
reinfection	реінфекція	реинфекция

relapse	рецидив	рецидив
remission	ремісія	ремиссия
repeat	дуплікація	дубликация
replication	реплікація	репликация
rescue worker	рятівник	спасатель
reservoir of infection	резервуар інфекції	резервуар инфекции
resistance response to biological incidents	відповідні заходи у разі біологічних інцидентів	ответные меры при биологических инцидентах
restriction map	рестракційна карта	рестрикционная карта
retrospective study	порівняльне дослідження «випадок-контроль»	сравнительное исследование «случай-контроль»
retroviridae/ retroviruses	ретровіруси	ретровирусы
right-to-know	право (громадськості або населення) на інформацію	право (общественности или населения) на информацию
risk	ризик, небезпека	риск, опасность
acceptable risk	прийнятий ризик	приемлемый риск
aggregate risk	агрегований ризик	агрегированный риск
attributable risk	додатковий/ атрибутивний ризик	дополнительный/ атрибутивный риск
cumulative risk	кумулятивний ризик	кумулятивный риск
maximum permissible risk	граничнодопустимий ризик	предельно допустимый риск
risk assessment	оцінка ризику	оценка риска
risk factor	фактор ризику	фактор риска
risk group	група ризику	группа риска
risk of disturbing sanitary and epidemiologic well-being of the population	ризик порушення санітарно-епідеміологічного благополуччя населення	риск нарушения санитарно-эпидемиологического благополучия населения
risk management	управління ризиком	управление риском
“rogue states”	«держави-вигнанці»	«государства-изгои»
safety	безпека	безопасность
radiation safety	радіаційна безпека населення	радиационная безопасность населения

safety factor	коефіцієнт безпеки	коэффициент безопасности
safety of products	безпека продукції	безопасность продукции
salmonellosis	сальмонельоз	сальмонеллёз
salmonella	сальмонела	сальмонелла
sanitary	санітарний/ гігієнічний	санитарный/ гигиенический
sanitary and antiepidemic/ preventive activities	санітарно-епідемічні профілактичні заходи	санитарно- эпидемические/ профилактические мероприятия
sanitary and epidemiological reconnaissance	санітарно- епідеміологічна розвідка	санитарно- эпидемиологическая разведка
sanitary and epidemiological service (SES)	санітарно- епідеміологічна служба	санитарно- эпидемиологическая служба
sanitary and epidemiological surveillance	санітарно- епідеміологічне спостереження	санитарно-эпидемио- логический надзор
sanitary and epidemiological well-being of the population	санітарно- епідеміологічне благополуччя населення	санитарно- эпидемиологическое благополучие населения
sanitary cordon	санітарний кордон	санитарный кордон
sanitary regulations	санітарні правила	санитарные правила
state sanitary and epidemiological regulations	державні санітарно- епідеміологічні правила та нормативи	государственные санитарно-эпидемио- логические правила и нормативы
state sanitary and epidemiological standardization	державне санітарно- епідеміологічне нормування	государственное сани- тарно-эпидемиологи- ческое нормирование
state sanitary and epidemiological surveillance	державний санітарно- епідеміологічний нагляд	государственный санитарно-эпидемио- логический надзор
territorial sanitary protection	санітарна охорона території	санитарная охрана территории
sanitation	санація, санітарія	санация, санитария

scrub typhus	лихоманка цуцугамуші, кліщовий тиф, ніковий тиф	лихорадка цуцугамуши, клещевой тиф, никовый тиф
seasonal occurrence/ seasonality/ seasonal patterns	сезонність	сезонность
seed virus	посівний вірус	посевной вирус
sensitive information	чутлива інформація	чувствительная информация
sensitive but unclassified (SBU) information	інформація чутлива, але не секретна	информация чувстви- тельная, но не секретная
sensitive homeland security information	чутлива інформація про внутрішню безпеку	чувствительная инфор- мация, касающаяся внутренней безопасности
select agents	збудники особливо небезпечних інфекцій	возбудители особо опасных инфекций
sentinel events	екстремальні події	экстремальные события
sexually- transmitted infections shigellosis	інфекції, що передаються статевим шляхом дизентерія бактеріальна, шигеліоз	инфекции, передаваемые половым путём дизентерия бактериальная, шигеллёз
slow virus	вірус повільної дії	вирус медленного действия
smallpox	віспа	оспа
source	джерело	источник
source of emergency	джерело надзвичайної ситуації	источник чрезвычайной ситуации
main sources of biohazard	основні джерела біологічної небезпеки	основные источники биологической опасности
main sources of biothreat	основні джерела біологічної загрози	основные источники биологической угрозы

social medicine	соціальна медицина	социальная медицина
sporadic	спорадичний/окремий	спорадический/отдельный
sporogenic bacteria	споротворні бактерії	спорообразующие бактерии
staphylococcal-antisalmonella reagent	стафілококовий реактив для ідентифікації сальмонел	стафилококковый реактив для идентификации сальмонелл
staphylococcia	стафілококова інфекція	стафилококковая инфекция
staphylococcus	стафілокок	стафилококк
sterile	стерильний	стерильный
sterility	стерильність	стерильность
sterilization	стерилізація	стерилизация
strain	штам	штамм
streptococci	стрептококи	стрептококки
subspecies	підвид	подвид
surveillance	спостереження	наблюдение
aggregate	сукупне	совокупное
surveillance	спостереження	наблюдение
survey	огляд	обследование
syndrome	синдром	синдром
synergism / synergy	синергізм/синергія	синергизм/синергия
syphilis	сифіліс	сифилис
target population	цільова група населення	целевая группа населения
tetanus	правець	столбняк
threshold level	пороговий рівень	пороговый уровень
total	загальний	суммарный
total airborne aerobic microbial count	загальна концентрація повітряно-крапельних життєздатних мікроорганізмів	суммарная концентрация воздушно-капельных жизнеспособных микроорганизмов
total particulate count	загальна концентрація аерозольних часток та концентрація зважених речовин	счётная концентрация аэрозольных частиц и суммарная концентрация взвешенных веществ

toxic agent	токсична речовина	токсичное вещество
toxicity	токсичність	токсичность
toxicosis	інтоксикація	интоксикация
toxins	токсини	токсины
toxoplasmosis	токсоплазмоз	токсоплазмоз
transmission of infection	передавання інфекції	передача инфекции
transgenic animals	генетично модифіковані тварини	генетически модифицированные животные
transgenic plants	генетично модифіковані рослини	генетически модифицированные растения
transmission	трансмiсія, передавання, зараження	трансмиссия, передача, заражение
treatment	лікування	лечение
trichomoniasis	трихомоніаз	трихомониаз
tuberculin skin testing (TST)	туберкуліновий тканинний зразок	туберкулиновая кожная проба
tuberculin-type hypersensitivity	реакція туберкулінового типу	реакция туберкулинового типа
tuberculosis (TB)	туберкульоз	туберкулёз
tularemia	туляремія	туляремия
tumor suppressor gene	ген-супресор (<i>продушувач</i>) пухлини	ген-супрессор (<i>подавитель</i>) опухоли
typhoid fever	черевний тиф	брюшной тиф
vaccination	імунізація, вакцинація	иммунизация, вакцинация
vaccine	вакцина	вакцина
vaccine efficacy	дієвість вакцини	действенность вакцины
vaccine-associated	вакцино-асоційований, пов'язаний із вакциною	вакцино-ассоциированный, связанный с вакциной
vaccine-induced	вакцино-індукований, спричинений вакциною	вакцино-индуцированный, вызванный вакциной
vaccine-preventable diseases (VPDs)	вакцино-контрольовані недуги	болезни, контролируемые методами вакцино-профилактики

validation/ qualification	валідація/ атестація	валидация/ аттестация
validity	валідність	достоверность
variability	різноманітність	вариабельность
variable domains	різноманітні домени	вариабельные домены
variola virus (<i>smallpox</i>)	вірус натуральної віспи (ВНВ), віспа	вирус натуральной оспы (ВНО), оспа
viral	вірусний	вирусный
viral hepatitis	вірусний гепатит	вирусные гепатиты
viral meningitis	вірусний менингіт	вирусный менингит
viral pneumonia	вірусна пневмонія	вирусная пневмония
viremia	вірусемія	вирусемия
virus (<i>pl.</i> <i>viruses/viridae</i>)	вірус	вирус
waste processing/ neutralization of waste	знешкодження відходів	обезвреживание отходов
weapons of mass destruction (WMD)	зброя масового знищення	оружие массового поражения
web of deterrence/ web of prevention	глобальна мережа запобігання	глобальная сеть предотвращения
yellow fever	жовта лихоманка	жёлтая лихорадка
zoonoses/zoonotic diseases	зоонози	зоонозы
zoospores	зооспори	зооспоры
4.2. Disasters and disaster medicine	4.2. Катастрофи та медицина катастроф	4.2. Катастрофы и медицина катастроф
acceptable daily intake (<i>ADI</i>)	допустиме добове споживання	допустимое суточное употребление
adverse effects	несприятливі ефекти/наслідки	неблагоприятные эффекты/последствия
alternative medicine	нетрадиційна медицина	нетрадиционная медицина
area	район, зона	район, область, зона
catchment area	водозбірна площа	водосборная площадь
close off an area, rope off an area	блокувати ділянку дороги	блокировать участок дороги

disaster area	зона лиха	район бедствия
high-incidence area	зона високої захворюваності	район високої захворюваності
infected local area	заражена місцевість	заражённая местность
residential area	житловий район	жилой район
biological accident	біологічна аварія	биологическая авария
biologically/bacteriologically contaminated area	зона біологічного/бактеріологічного забруднення	зона биологического/бактериологического заражения
body burden	кількість речовини, що діє на організм	доза вещества, воздействующего на организм
catastrophe	катастрофа	катастрофа
ecocatastrophe	екологічна катастрофа	экологическая катастрофа
chemical safety	хімічна безпека	химическая безопасность
chemically hazardous facility	хімічно небезпечний об'єкт	химически опасный объект
compound injury/trauma	комбіноване ураження/травма	сочетанное поражение/травма
contamination	забруднення; зараження, засміченість	загрязнение; заражение, засорённость
radioactive contamination	радіоактивне забруднення	радиоактивное загрязнение
decontamination/disinfection	дезінфекція, знезаражування	дезинфекция, обеззараживание
radiological decontamination	дезактивація (очищення від радіоактивного забруднення)	дезактивация (очистка от радиоактивного загрязнения)
contingency	випадковість; непередбачена обставина	случайность; непредвиденное обстоятельство
contingency plan	план у разі непередбачуваних обставин	план на случай непредвиденных обстоятельств
disaster	лихо; катастрофа	бедствие; катастрофа

disaster clean-up operation	екологічні заходи, що забезпечують ліквідацію наслідків природного та техногенного лих	мероприяття екологічного характеру, забезпечиває усунення наслідків природних і техногенних бедствий
disaster damage	збитки від стихійного лиха/катастрофи	ущерб от стихийного бедствия/катастрофы
disaster epidemiology	епідеміологія катастроф	эпидемиология катастроф
disaster medicine	медицина катастроф	медицина катастроф
International Society of Disaster Medicine (ISDM)	Міжнародна спілка медицини катастроф	Международное общество медицины катастроф
European Centre for Disaster Medicine (CEMEC)	Європейський центр медицини катастроф	Европейский центр медицины катастроф
disaster preparedness	готовність до стихійного лиха	готовность к стихийному бедствию
disaster prevention	попередження стихійного лиха	предотвращение стихийного бедствия
disaster relief	ліквідація негативних наслідків природного та техногенного лих	устранение негативных последствий природных и техногенных бедствий
drainage	дренаж; стік, дренажна канава; дренажна система	дренаж; сток, дренажная канава; дренажная система
dump	скидати (сміття)	сбрасывать, сваливать (мусор)
dumping	розвантаження, скидання у відвал	разгрузка, сваливание в отвал
effluents	стічні води	сточные воды
ecological backlash	екологічна реакція	экологическая реакция
emergency in the field of disaster and emergency medicine	надзвичайна ситуація у галузі медицини катастроф і надзвичайних ситуацій	чрезвычайная ситуация в области медицины катастроф и чрезвычайных ситуаций

4. РИЗИКИ, НЕБЕЗПЕКИ

World Association for Disaster and Emergency Medicine (WADEM)	Всесвітня асоціація медицини катастроф і надзвичайних ситуацій	Всемирная ассоциация медицины катастроф и чрезвычайных ситуаций
effective disease area in an emergency	епідемічний осередок у надзвичайній ситуації	эпидемический очаг в чрезвычайной ситуации
emergency area health situation	санітарно-епідеміологічний стан зони надзвичайної ситуації	санитарно-эпидемическое состояние зоны чрезвычайной ситуации
emergency relief	ліквідація наслідків надзвичайної ситуацій	устранение последствий чрезвычайной ситуации
emergency shelter	сховище на випадок аварійної ситуації	убежище на случай аварийной ситуации
epidemiologic(al) diagnosis in an emergency	епідеміологічний діагноз у надзвичайній ситуації	эпидемиологический диагноз в чрезвычайной ситуации
chemical emergency	випадковий викид/розливання хімічної речовини, небезпечний для людей та/або довкілля	случайный выброс/разлив химического вещества, представляющий опасность для людей и/или окружающей среды
environmental emergency	надзвичайна екологічна ситуація	чрезвычайная экологическая ситуация
public health emergency	надзвичайна ситуація в охороні здоров'я	чрезвычайная ситуация для здравоохранения
environment(al)	пов'язаний із доквіллям; боротьбою із забрудненням довкілля	относящийся к окружающей среде; относящийся к борьбе с загрязнением окружающей среды
environmental and hygienic ill-being	еколого-гігієнічне нездоров'я	эколого-гигиеническое неблагополучие
environmental contingency planning	розроблення планів дій у надзвичайних ситуаціях	разработка планов действий в чрезвычайных ситуациях
environmental damage	екологічні збитки	экологический ущерб
environmental/ecological disaster	екологічна катастрофа	экологическая катастрофа

environmental epidemiology	епідеміологія	эпидемиология
environmental equity	довкілля	окружающей среды
environmental exposure	рівні права стосовно довілля	равноправие в отношении окружающей среды
environmental hygiene	вплив факторів довілля	воздействие факторов окружающей среды
environmental medicine	оздоровлення, заходи щодо оздоровлення довілля	оздоровление, мероприятия по оздоровлению окружающей среды
environmental warfare	медичні аспекти довілля, медицина та довілля	медицинские аспекты окружающей среды, медицина и окружающая среда
epidemic	екологічні наслідки ведення військових дій	экологические последствия ведения военных действий
epidemic human health hazard	епідемія, епідемічний	эпидемия, эпидемический
epidemic related emergency	епідемічна небезпека для людини	эпидемическая опасность для человека
epidemic safety	надзвичайна епідемічна ситуація	чрезвычайная эпидемическая ситуация
epidemic strain	епідемічна небезпека	эпидемическая безопасность
epidemiology	епідемічний штам збудника	эпидемический штам возбудителя
evidence	епідеміологія	эпидемиология
evidence-based medicine	доказові дані	доказательные данные
weight-of-evidence	доказова медицина	доказательная медицина
exposure	вагомість доказових даних	весомость доказательных данных
exposure assessment	зазнавання дії впливу/експозиції	подвергание воздействию/экспозиции
famine	оцінка ризику небезпечної дії (чогось на щось)	оценка риска опасного влияния (чего-л. на что-л.)
food chain	голод (як стихійне лихо)	голод (как стихийное бедствие)
good laboratory practice/good laboratory principles (GLP)	харчовий ланцюжок	пищевая цепочка
	належна лабораторна практика/належні лабораторні принципи	надлежащая лабораторная практика/надлежащие лабораторные принципы

health	здоров'я; життєздатність	здоровье; жизнеспособность
health belief	традиційні погляди на здоров'я	традиционные взгляды в отношении здоровья
health service support in emergency	медико-санітарне забезпечення в надзвичайній ситуації	медико-санитарное обеспечение в чрезвычайной ситуации
health surveillance	спостереження за станом здоров'я	наблюдение за состоянием здоровья
environmental health	гігієна довкілля; здоров'я, зумовлене факторами/чинниками довкілля	гигиена окружающей среды; здоровье, обусловленное факторами окружающей среды
environment and health ill-being	медико-екологічне нездоров'я	медико-экологическое неблагополучие
environment and health situation	медико-екологічна обстановка	медико-экологическая обстановка
environmental health impact assessment (EHIA)	оцінка впливу навколишнього середовища на здоров'я (ОВНС)	оценка воздействия окружающей среды на здоровье (ОВОС)
environmental health professional	фахівець з питань гігієни довкілля	специалист по гигиене окружающей среды
environmental health service	служба гігієни довкілля	служба гигиены окружающей среды
environmental human health hazard inequity in health	екологічна небезпека для людини нерівність в правах на охорону здоров'я	экологическая опасность для человека неравноправие в охране здоровья
human-made disasters	катастрофи, спричинені людською діяльністю	катастрофы, вызванные деятельностью человека
institutions and societies	організації та спілки	организации и общества
medical ecology	медична екологія	медицинская экология
microbial control	мікробіологічний контроль	микробиологический контроль
occupational epidemiology	епідеміологія професійних захворювань	эпидемиология профессиональных заболеваний
natural disasters	природні катастрофи	природные катастрофы

<i>avalanche</i>	обвал, лавина; маса снігу, землі тощо, що зсувається з гір	обвал, лавина; масса свободно падающего снега, земли и т. д.
<i>drought</i>	тривалий період сухої погоди на великих територіях	продолжительный период сухой погоды; распространяющийся на большие территории
<i>earthquake</i>	землетрус	землетрясение
<i>magnitude of an earthquake</i>	сила землетрусу	сила землетрясения
<i>devastating earthquake</i>	руйнівний землетрус	разрушительное землетрясение
<i>severe earthquake</i>	сильний землетрус	сильное землетрясение
<i>flood/ inundation</i>	паводок	паводок
<i>hurricane</i>	ураган; тропічний циклон	ураган; тропический циклон
<i>landfall/ landslide/ landslide</i>	зсув; обвал	оползень, обвал
<i>storm</i>	шторм, ураган, буря	шторм, ураган, буря
<i>typhoon</i>	тайфун	тайфун
nuclear	атомний, ядерний	атомный, ядерный
<i>nuclear accident</i>	аварія на атомній станції	авария на атомной станции
<i>nuclear fallout</i>	радіоактивні опади	радиоактивные осадки
<i>nuclear fuel</i>	ядерне паливо/пальне	ядерное горючее/ топливо
<i>nuclear reactor</i>	ядерний реактор	ядерный реактор
<i>nuclear power</i>	атомна/ядерна енергія	атомная/ядерная энергия
<i>nuclear test</i>	випробування атомної зброї	испытание ядерного оружия
<i>nuclear weapon</i>	атомна зброя	ядерное оружие
quarantine	карантин	карантин
safety	безпека	безопасность
<i>safety regulations</i>	регламент безпеки	регламент безопасности
<i>safety standard</i>	стандарт безпеки	стандарт безопасности
sanitary	санітарний/ гігієнічний	санитарный/ гигиенический
<i>sanitary and epidemiological reconnaissance</i>	санітарно-епідеміологічна розвідка	санитарно-эпидемиологическая разведка
<i>sanitary and epidemiological service</i>	санітарно-епідеміологічна служба	санитарно-эпидемиологическая служба
<i>sanitary and epidemiological surveillance</i>	санітарно-епідеміологічний нагляд	санитарно-эпидемиологический надзор

sanitary and epidemiological well-being of the population	санітарно-епідеміологічне здоров'я населення	санітарно-епідеміологіческое благополучие населения
sanitary cordon sanitation	санітарний кордон санітарно-профілактичні заходи	санітарный кордон санітарно-профилактические мероприятия
source of emergency sufficient evidence toxic	джерело надзвичайної ситуації переконливі доказові дані отрута; токсичний/отруйний	источник чрезвычайной ситуации убедительные доказательные данные яд; токсический/ядовитый
toxic agent	токсична речовина	токсичное вещество
toxic dose	токсична доза	токсичная доза
toxicosis	токсикоз	токсикоз
treatment	лікування	лечение
ambulatory/out-patient treatment	амбулаторне лікування	амбулаторное лечение
in-patient treatment	лікування в умовах стаціонару	лечение в условиях стационара
triage	медичне сортування (розподіл уражених на групи)	медицинская сортировка (распределение поражённых на группы)
underdiagnosed	недіагностований, нерозпізнаний	недиагностированный, нераспознанный
unit	структурний підрозділ, відділення	структурное подразделение, отделение
intensive care unit	відділення/палата інтенсивної терапії	отделение/палата интенсивной терапии
primary health care unit	установа первинної медико-санітарної допомоги	учреждение первичной медико-санитарной помощи
vulnerable group	уразлива/сприйнятлива до захворювання, ураження група	уязвимая/восприимчивая к заболеванию группа
4.3. Sick building syndrome	4.3. Синдром хворих будівель	4.3. Синдром больных зданий
bioaerosol	біоаерозоль(ний)	биоаэрозоль(ный)
repeated bioaerosol exposure	повторний вплив біоаерозолів	повторное воздействие биоаэрозолей
break	розлом	разлом

breakage	розломлювання; аварія; пошкодження	разламывание; авария, повреждение
building	будинок, будівля; споруда	здание, постройка; сооружение
building design and construction practices	проектування споруд і практика їх будівництва	проектирование зданий и практика их строительства
building materials	будматеріали	стройматериалы
Building Related Illness (BRI),	захворювання, пов'язані з конструкцією будинку	заболевания, связанные с конструкцией здания
building use/ build ing maintenance in the building air	експлуатація споруди у повітрі всередині приміщень	эксплуатация здания в воздушной среде внутри помещений
environmental characteristics of buildings	екологічні параметри споруд	экологические параметры зданий
chemical	хімічна речовина; хімічний	химическое вещество; химический
chemistry	хімічний склад	химический состав
chronic invalid composition	хронічний хворий склад	хронический больной состав
concentration	концентрація	концентрация
concentrations of the individual compounds	рівні концентрацій окремих сполук	уровни концентраций отдельных соединений
constant	постійна величина; постійний	постоянная величина; постоянный
crack/split	утворити тріщину, тріснути, розколоти	дать трещину, треснуть, расколется
damp	вогкість, вологість; волога, випари; вологий, вогкий	сырость, влажность; влага, испарения; влажный, сырой
dampen	відволожуватися, відволожитися	отсыреть, отсыреть
dampness	вогкість	сырость
deformation	деформація	деформация
diminish	зменшувати(ся)	уменьшать(ся)
disease	хвороба	болезнь

environment	довкілля	о́кружаю́ща среда
European Centre for Environment and Health	Європейський центр із проблем довкілля та здоров'я	Европейский центр по проблемам окружающей среды и здоровья
environmental	пов'язаний із довкіллям, боротьбою проти забруднення довкілля	относящийся к окружающей среде, к борьбе с загрязнением окружающей среды
environmentally acceptable/sound	екологічно прийнятний	экологически приемлемый
environmentally sound materials	екологічні матеріали	экологические материалы
epidemiology	епідеміологія	эпидемиология
environmental epidemiology	епідеміологія довкілля	эпидемиология окружающей среды
epidemiologic(al)	епідеміологічний	эпидемиологический
epidemiologic situation	епідеміологічна ситуація	эпидемиологическая обстановка
epidemiological research and exposure assessment	епідеміологічні дослідження й оцінка експозиції (ризиків впливу) чогось	эпидемиологические исследования и оценка экспозиции (риска воздействия) чего-либо
carefully executed epidemiological studies	ретельно виконані епідеміологічні дослідження	тщательно выполненные эпидемиологические исследования
epidemiologist	епідеміолог	эпидемиолог
exposure	зазнавання (якогось) впливу; експозиція	подвержение (какому-л.) воздействию; экспозиция
reduce exposure to a factor causing symptoms	обмежити вплив шкідливого фактора/чинника	ограничить воздействие вредного фактора
fissure	тріщина, глибока щілина; злам	трещина, расщелина; излом
flammable/inflammable	вогнебезпечний/займистий	огнеопасный/воспламеняющийся
flaw	тріщина, щілина, дефект (у металі); спричиняти тріщину; тріскатись, розколювати(ся)	трещина, шель, порок (в металле); вызывать трещину; трескаться; раскалывать(ся)

formaldehyde	формальдегід	формальдегид
fracture	тріщина, розколина, злам; розрив; ламати(ся); роздроблювати(ся)	трещина, разлом, излом; разрыв; ломать(ся); раздроблять(ся)
furnishings	меблі	мебель
increased use of synthetic materials in the construction and furnishing of modern office buildings	ширше застосування синтетичних матеріалів у будівництві та меблюванні сучасних офісних приміщень	более широкое применение синтетических материалов в строительстве и мебелировке современных офисных помещений
gas chromatographic tracings	газохроматографічні осцилограми	газохроматографические осциллограммы
harm	шкода, збитки, втрати; наносити шкоду; спричиняти збитки	вред, убытки, урон, ущерб; причинять вред; наносит ущерб
bodily harm	ушкодження тіла	телесное повреждение
cause/do harm	наносити шкоду, спричиняти збитки	приносит вред, убытки
considerable/ grave/great/ immeasurable/ irreparable/severe harm	серйозні/тяжкі/значні пошкодження	серьёзные/тяжёлые/значительные повреждения
undo harm	компенсувати втрати, збитки	компенсировать ущерб
harmful	шкідливий; згубний	вредный, губительный
harmful to one's health	шкідливо для здоров'я	вредно для здоровья
harmful effect	шкідливий вплив	опасное влияние
health	здоров'я	здоровье
“healthy” buildings	«здорові» будівлі	«здоровые» здания
from a health perspective	з погляду охорони здоров'я	с точки зрения охраны здоровья
human characteristics (sex, health status, sensitivity, etc.)	людські фактори/ людський чинник (стать, стан здоров'я, чутливість тощо)	человеческие факторы (пол, состояние здоровья, чувствительность и т. д.)

humid	вологий, відволожений	влажный, отсыревший
humid disinfection/ disinsection	волога дезинфекція	влажная дезинфекция
humidification	зволоження	увлажнение
humidification system	система зволоження повітря	система увлажнения воздуха
humidity	вологість	влажность
hygienist	лікар-гігієніст	врач-гигиенист
indoor	такий, що знахо- диться/відбувається у приміщенні	находящийся/происхо- дящий в помещении
indoor air pollutants	забруднювачі повітря- ного середовища в/усередині приміщень	загрязнители воздушной среды внутри помещений
indoor air quality	якість повітря в/усередині приміщень	качество воздуха внутри помещений
indoor pollutant- source emissions	забруднювачі із джерелами всередині приміщення	загрязнители с источниками внутри помещения
industrial work place	виробничі приміщення	производственные помещения
inflammable/ flammable	вогнебезпечний/ займистий	огнеопасный/ воспламеняемый
leave the building	виходити (із примі- щення) на вулицю	выходить (из помещения) на улицу
linoleum	лінолеум	линолеум
loss of quality	зниження якості	снижение качества
major challenge	ключове завдання	ключевая задача
man made chemicals	штучні хімічні сполуки	искусственные хими- ческие соединения
maximum allo- wable concen- tration/ maxi- mum permis- sible concentra- tion/ maximum concentration limit	граничнодопустима концентрація (шкідливої речовини)	предельно допустимая концентрация (вредного вещества)

maximum permissible dose	граничнодопустима доза	предельно допустимая доза
medical ecology	медична екологія	медицинская экология
mitigation strategies to reduce adverse health outcomes in sick buildings	стратегії зменшення несприятливого впливу на здоров'я «хворих» будівель	стратегии уменьшения неблагоприятного воздействия на здоровье «больных» зданий
moisture	волога	влага
mucous membrane irritation	подразнення слизових оболонок	раздражение слизистых оболочек
multifactorial	багатофакторний	многофакторный
National Integrated Programmes on Environment and Health in Countries in Central and Eastern Europe (CCEE)	Національні інтегровані програми з довкілля та здоров'я для Країн Центральної та Східної Європи (КЦСЕ)	Национальные интегрированные программы по окружающей среде и здоровью для Стран Центральной и Восточной Европы (СЦВЕ)
no single environmental parameter	жоден екологічний показник	ни один экологический показатель
noncomplaint (healthy) buildings	благополучні («здорові») приміщення	благополучные («здоровые») помещения
non-industrial buildings	невиробничі приміщення	непроизводственные помещения
office buildings	офіси, офісні будинки/будівлі	офисы, офисные здания
organic compounds	органічні сполуки	органические соединения
outbreak of sub-chronic disease	спалахи підгострих станів	вспышки подострых состояний
out-patient/ outpatient, walking patient	амбулаторний хворий	амбулаторный больной
permanent residence	місце постійного перебування	место постоянного пребывания
physical factors (temperature, light, noise, etc.)	фізичні фактори (температура, освітленість, шумовий рівень тощо)	физические факторы (температура, освещённость, шумленность и т.д.)

poor quality	погана якість	плохое качество
reduce worker productivity	знижувати продуктивність праці службовців	снижать производительность труда служащих
reduction of outdoor air for ventilation	зменшення притоку атмосферного повітря через систему вентиляції	уменьшение притока атмосферного воздуха, поступающего через систему вентиляции
sick	хворий, хворобливий; нездоровий; недужий	больной, болезненный; нездоровый, испытывающий недомогание
sick building syndrome (SBS)	синдром «хворих» будівель (СХБ)	синдром «больных» зданий (СБЗ)
sparse distribution	низька концентрація	низкая концентрация
split / crack	утворити тріщину, тріснути, розколоти	дать трещину, треснуть, расколется
subacute environmental stress reactions	підгострі реакції на екологічний стрес	подострые реакции на экологический стресс
symptoms in a subset of occupants	прояв симптоматики в окремих групах мешканців	проявление симптоматики у отдельных групп жителей
symptoms associated with SBS	основні групи симптомів, пов'язаних зі СХБ	основные группы симптомов, ассоциируемых с СБЗ
hypersensitivity pneumonitis	алергійний пневмонит	аллергический пневмонит
asthma-like symptoms in non-asthmatic persons	астматичні явища у неастматиків	астматические явления у неастматиков
changed sensitivity	зміна чутливості	изменение чувствительности
changed voice	зміна голосу	изменение голоса
dizziness	запаморочення	головокружение
drowsiness	сонливість	сонливость
dry skin	сухість шкіри	сухость кожи
headache	головний біль	головная боль
hoarseness	захрипність	охриплость
intoxication	інтоксикація	интоксикация

irritating sensation	відчуття подразнення	ощущение раздражения
itching sensation	свербіж	зуд
legionellosis (caused by exposure to the bacterium "Legionella")	хвороба легіонерів (викликана бактерією <i>Legionella</i>)	болезнь легионеров (вызываемая бактерией <i>Legionella</i>)
lethargy	апатія	апатия
mental fatigue	розумова стомлюваність	умственное утомление
nausea	нудота	тошнота
neurotoxic symptoms	нейротоксичні симптоми	нейротоксические симптомы
nose or throat dryness	сухість у носовій порожнині/горлі	сухость в носовой полости/горле
odour and taste complaints	скарги на порушення смакових відчуттів і нюху	жалобы на нарушение вкусовых ощущений и обоняния
reddening of skin	почервоніння шкірних покривів	покраснение кожных покровов
reduced memory	погіршення пам'яті	ухудшение памяти
reduced power of concentration	неможливість зосередитися	невозможность сосредоточиться
respiratory sounds	хрипи	хрипы
running nose and eye	нежить і сльозовиділення	насморк и слёзотделение
sensory irritation in eye	сенсорне подразнення очей	сенсорное раздражение глаз
skin irritation	подразнення шкіри	раздражение кожи
smart	пекучий/сильний біль	жгучая/сильная боль
stinging	пекучий біль	жгучая боль
tiredness	стомлюваність	утомляемость
unpleasant odour or taste	неприємний смак/запах	неприятный вкус/запах
synergism	синергізм	синергизм
synergistic effects	випадки синергії, синергійні ефекти/ впливи	случай синергии, синергические эффекты/ воздействия
temporarily	тимчасово	временно
threshold	поріг, порогова величина, межа	порог, пороговая величина, граница

4. РИЗИКИ, НЕБЕЗПЕКИ

exceed the generally accepted threshold	перевищувати встановлений поріг	превышать установленный порог
Threshold Limit Value (TLV) caused by one or a few environmental parameters near or above a health effect threshold	граничнодопустима концентрація (ГДК) під впливом одного або кількох екологічних факторів, параметри яких перевищують граничні санітарно-гігієнічні рівні або наближаються до них	предельно допустимая концентрация (ПДК) под воздействием одного или нескольких экологических факторов, параметры которых превышают пороговые санитарно-гигиенические уровни или приближаются к ним
ventilation (system)	перевірювання; вентиляція; система вентиляції	проветривание; вентиляция; система вентиляции
wiring/wires	(електро)провіддя	(электро)проводка

5. GO GREEN	5. РОЗВИВА- ЄМОСЬ ЕКОЛОГІЧНО	5. РАЗВИВАЕМСЯ ЭКОЛОГИЧЕСКИ
5.1. Wildlife and its environment	5.1. Жива природа та довкілля	5.1. Живая природа и окружающая среда
animal	тварина, звір	животное; зверь
animal bones	кісткове борошно (<i>як добриво</i>)	костная мука (<i>как удобрение</i>)
animal breeding	тваринництво	животноводство
animal health resorts	зоологічні заказники	зоологические заказники
animal husbandry	тваринницьке господарство	животноводческое/скотоводческое хозяйство
animal world	тваринний світ	животный мир
carnivorous/flesh-eating animal	м'ясоїдна тварина	плотоядное животное
domestic animal	домашня тварина	домашнее животное
herbivorous animal	травоїдна тварина	травоядное животное
predatory animal	хижак; м'ясоїдна тварина	хищник, плотоядное животное
reservoir animal	тварина-носій збудника інфекції в природі	животное-носитель возбудителя инфекции в природе
ungulate/hoofed animal	копитна тварина	копытное животное
vertebrate animal	хребетна тварина	позвоночное животное
wild animal	дика тварина	дикое животное
butcher/slaughter animals (<i>for food</i>)	убивати тварин (<i>для їжі</i>)	убивать животных (<i>для пищи</i>)
domesticate an animal	приручати тварину	приручать животное
hunt wild animals	полювати на диких тварин	охотиться на диких животных
stuff an animal	набивати опудало тварини	набивать чучело животного
skin an animal	знімати шкіру з тварин	снимать шкуру с животных

train a wild animal	дресировувати тварину	дрессировать животное
trap an animal	загнати звіра в пастку	загнать зверя в ловушку
antler	оленячий ріг; відросток оленячого рогу	олений рог; отросток оленьего рога
area	район, регіон, зона	район, область, зона
core area	основний регіон	основной регион
service area	службова територія	служебные территории
area under crop	засівна площа	посевная площадь
disaster area	район лиха	район бедствия
recreation area	рекреаційна зона, зона відпочинку	рекреационная зона, зона отдыха
assault	напад	нападение
bacterium (<i>pl. – bacteria</i>)	бактерія	бактерия
anaerobic bacteria	анаеробні бактерії	анаэробные бактерии
aerobic bacteria	аеробні бактерії	аэробные бактерии
ban	заборона; забороняти	запрещение; запрещать
ban on clear-cutting	заборона на суцільне вирубання лісів	запрет на сплошную вырубку лесов
biodiversity	різноманіття біологічних форм	разнообразие биологических форм
biodiversity conservation	охорона біорізнома- ніття; збереження видового та генетичного різноманіття планети	охрана биоразнообразия; сохранение видового, экосистемного и генетического разнообразия планеты
biodiversity “hot spots”	ключові, з погляду збереження біорізноманіття, території	ключевые, с точки зрения сохранения биоразнообразия, территории
biogeocenosis	біогеоценоз	биогеоценоз
biogeography	біогеографія (<i>наука про географічний розподіл видів тварин і рослин</i>)	биогеография (<i>наука о географическом распределении видов животных и растений</i>)
bio-geographical area	біогеографічний регіон	биогеографический регион

biomass	біомаса	биомасса
biome	біом (<i>сукупність рослин і тварин, які населяють даний район</i>)	биом (<i>совокупность растений и животных, населяющих данный район</i>)
biosphere	біосфера	биосфера
biosphere reserve	біосферний заповідник	биосферный заповедник
biosphere territory	заповідна територія	заповедная территория
biosphere testing site	біосферний полігон	биосферный полигон
biosphere reserve management	режим біосферного заповідника; управління біосферним заповідником	режим биосферного заказника; управление биосферным резерватом
transboundary biosphere territory (TBT)	транскордонна біосферна територія	трансграничная биосферная территория
biotic	біотичний	биотический
border	кордон	граница
border checkpoint	прикордонний контрольно-пропускний пункт (КПП)	приграничный контрольно-пропускной пункт (КПП)
state border regime	прикордонний режим	пограничный режим
state border troops	прикордонні війська	пограничные войска
boundary	кордон, межа	граница, межа
boundary regime	прикордонний режим	пограничный режим
breeding	розведення, розмноження (<i>тварин, рослин</i>)	разведение, размножение (<i>животных, растений</i>)
captive breeding	розмноження в неволі	размножение в неволе
cattle breeding	скотарство	скотоводство
horse breeding	розведення коней	разведение лошадей
livestock breeding	розведення домашніх тварин	разведение домашних животных
nomadic livestock breeding	кочове тваринництво	кочевое животноводство
poultry breeding	розведення птиці	разведение птицы
selective breeding	селекційне розведення	селекционное разведение

sheep breeding	вівчарство	овцеводство
yak breeding	розведення яків (тібетських довгошерстних биків)	разведение яков (тибетских длинно- шёрстных быков)
brood	виводок	выводок
campaign	кампанія	кампания
collaboration	співпраця; участь, спільна робота	сотрудничество; участие, совместная работа
in collaboration	у співпраці	в сотрудничестве
captivity	полон; захоплення	плен; пленение, захват
in captivity	(утримання диких тварин у неволі)	(содержание диких животных в неволе)
capture	піймання, полонення	поймка, пленение
carnivore	м'ясоїдна тварина; представник м'ясоїдних	плотоядное животное; представитель плотоядных
Commission on Large Carnivores	Комісія з великих м'ясоїдних	Комиссия по крупным плотоядным
chick/nestling	пташеня	птенец
clear-cutting	суцільне вирубання лісів	сплошная вырубка лесов
conservation	збереження	сохранение
conservation area	заповідник, заповідна зона	заповедник, заповедная зона
conservation of natural resources	охорона природних ресурсів	охрана природных ресурсов
wild-life conservation	охорона довкілля	охрана окружающей среды
conservationist	захисник довкілля	защитник окружающей среды
crabbery/crabbing /crab-fishing	крабовий промисел	крабовый промысел
crop/field crop cultivation	рільництво	полеводство
croplands	орне угіддя	пахотное угодье
damage	школа, збитки	ущерб, урон
decimate	знищувати	уничтожать

decimation	знищення	уничтожение
deforestation	(з)нищення лісів	уничтожение лесов
decline	зменшення (кількості)	уменьшение (количества)
diversity	різноманітність, розмаїтість; різноманіття; різновид	разнообразие, многообразие; разновидность
Pan-European Biological and Landscape Diversity Strategy	Пан-європейська стратегія збереження біологічного та ландшафтного різноманіття	Пан-Европейская стратегия сохранения биологического и ландшафтного разнообразия
biological diversity	біологічне різноманіття, біорізноманіття	биологическое разнообразие, биоразнообразие
Convention on Biological Diversity (CBD), UN	Конвенція з біологічного різноманіття (КБР ООН)	Конвенция по биологическому разнообразию (КБР ООН)
disappear	зникати	исчезать
ecological imbalance	екологічний дисбаланс	экологический дисбаланс
econiche	екологічна ніша	экологическая ниша
ecosystem	екологічна система, екосистема; біогеоценоз	экологическая система, экосистема; биогеоценоз
constituents of ecosystems	складові екосистем	составляющие экосистем
ecotourism	екотуризм	экотуризм
encroachment	вторгнення	вторжение
endangered species	види, що знаходяться в небезпеці	виды, находящиеся в опасности
amphibia	амфібії, земноводні	амфибии, земноводные
ape	мавпа	обезьяна
armadillo	броненосець	броненосец
basking shark	гігантська акула	гигантская акула
blackbird	чорний дрізд	чёрный дрозд

brown bear	бурий ведмідь	бурий медведь
capuchin	зоол. капуцин (<i>рід мавп</i>)	зоол. капуцин (<i>род обезьян</i>)
cod	тріска	треска
crane	журавель	журавль
crocodile	крокодил	крокодил
dolphin	дельфін	дельфин
elephant	слон	слон
elk	лось	лось
lynx	рись	рысь
mackerel	макрель, скумбрія	макрель, скумбрия
moose	американський лось	американский лось
partridge	куріпка	куропатка
peregrine falcon	сокіл звичайний	сокол обыкновенный
pilchard	сардина	сардина
primates	примати	приматы
red deer (maral)	олень благородний марал	олень благородный марал
reptile	плазун, рептилія	пресмыкающееся, рептилия
rhino (rhinoceros)	носоріг	носорог
roe deer	сарна	козуля
shark	акула	акула
snake	змія	змея
snow leopard	сніговий барс, ірбіс	снежный барс, ирбис
tamarin	тамарин, ігрунка	тамарин, сагуин, игрунок
tiger	тигр	тигр
turtle	черепаха	черепаха
turtle dove	горличка	горлица
whale	кит	кит
endemic	ендемічний; притаманний певній місцевості	эндемический; свойственный данной местности
environment	довкілля	окружающая среда
healthy environment	здорове довкілля	здоровая окружающая среда
human interactions with the environment	взаємодія людини з довкіллям	взаимоотношения человека и окружающей среды

preserve/protect the environment	охороняти довкілля	охранять окружающую среду
eradicate	викорінювати	искоренять
estimate	приблизна оцінка; приблизно оцінювати	приблизительная оценка; приблизительно оценивать
extinction	вимирання	вымирание
save from extinction	рятувати від вимирання	спасать от вымирания
on the verge/on the brink of extinction	на межі вимирання	на грани вымирания
fauna	фауна	фауна
feed	годувати(ся)	кормить(ся)
fin	плавець	плавник
fishery	рибний промисел, рібні місця	рыбный промысел, рыбные места
promote sustainable fisheries management	розвивати екологічно збалансоване рибне господарство/збалансовані рібні промисли	развивать экологически сбалансированное рыбное хозяйство/сбалансированные рыбные промыслы
floodplain	пойма	пойма
flora	флора	флора
post-glacial flora	післяльодовикова флора	послеледниковая флора
fodder plants	кормові рослини/культури	кормовые растения/культуры
food chain	харчувий ланцюжок	пищевая цепочка
forest	ліс; заповідник (для полювання); засаджувати деревами; лісовий	лес; заповедник (для охоты); засаживать деревьями; лесной
forest conservation	охорона лісів	охрана лесов
forest fire	лісова пожежа	лесной пожар
boreal forest	бореальний ліс	бореальный лес
forest shelter belt	полезахисна лісосмуга	полезащитная лесная полоса, лесополоса
deciduous/leaf forest	листяний ліс	лиственный лес
primeval forest	доісторичний ліс	доисторический лес

coniferous forest	хвойний ліс	хвойный лес
virgin forest	незайманий ліс	девственный лес
fur	хутро	мех
game	дичина	дичь
big game	велика дичина	крупная дичь
small game	дрібна дичина	мелкая дичь
game hunting management	організація мисливських господарств	организация охотничьих хозяйств
game management services	органи мисливського нагляду	органы охотнадзора
game park	заповідник	заповедник
game species population	популяції промислових тварин/дичини	популяция промысловых животных/дичи
gene	ген	ген
gene pool/stock	генний запас/резерв	генный запас/резерв
genetic	генетичний	генетический
genetic inbreeding	збіднення геофонду; споріднене спарювання	обеднение генофонда; родственное спаривание
genetic isolation	генетична ізоляція	генетическая изоляция
genetic variation	спадкоємна мінливість	наследственная изменчивость
(healthy) genetic pool	(повноцінний) генофонд	(полноценный) генофонд
guard	охороняти	охранять
habitat	місце/середовище мешкання даного організму, район розповсюдження, ареал; природне середовище	место/среда обитания данного организма, район распространения, ареал; естественная среда
habitat degradation	порушення середовища мешкання	нарушение среды обитания
habitat management	охорона середовища мешкання диких тварин	охрана местообитания диких животных
optimal habitats	оптимальні середовища мешкання	оптимальные местообитания

topical habitat	унікальне (<i>місно пов'язане з місцевістю</i>) середовище, мешкання	уникальная (<i>привязанная к местности</i>) среда обитания
vulnerable habitat	критичне середовище мешкання	критическое местообитание
Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats	Конвенція про охорону дикої фауни, флори та природних середовищ мешкання в Європі	Конвенция об охране дикой фауны, флоры и природных сред обитания в Европе
heritage	спадщина, спадок	наследство; наследие
priceless heritage	безцінна спадщина	бесценное наследие
World Heritage Sites, as certified by UNESCO	Об'єкти світової спадщини, за сертифікацією ЮНЕСКО	Объекты мирового наследия, по сертификации ЮНЕСКО
highland	нагір'я, верховина; плато	нагорье; плато
horns	роги	рога
hotbeds of multiple infections	осередки різноманітних інфекцій	очаги многообразных инфекций
human interference	вторгнення людини	вторжение человека
hunting	полювання; мисливство	охота; охотничий промысел
hunting grounds	мисливський заказник	охотничий заказник
hunting season	сезон полювання	сезон охоты
trophy hunting	трофейне полювання	трофейная охота
illegal	незаконний, нелегальний, заборонений	незаконный, нелегальный; запрещённый
illegal fishing	незаконне риболовство, бракон'єрство	незаконная рыбная ловля, браконьерство
illegal take	збитки від бракон'єрів	урон от браконьеров
insecticide	інсектицид, засіб від комах	инсектицид, средство от насекомых

ivory	слонова кістка	слоновая кость
keep	(три)мати, утримувати; розводити	иметь, (со)держать; разводить
bee-keeping	бджільництво;	пчеловодство;
bee-keeper	бджільницький пасічник, бджоляр	пчеловодческий пасечник, пчеловод
law	закон; право	закон; право
law violation	порушення закону	нарушение закона
law violator	порушник закону	нарушитель закона
legal	законний; узаконений; легальний	законный; узакононенный; легальный
legal harvest	легальне добування (дичини)	легальная добыча (дичи)
livestock	домашня худоба	домашний скот
livestock breeding	розведення худоби, тваринництво	скотоводство, животноводство
livestock grazing	выпас худоби	выпас скота
mammal	ссавці	млекопитающие
higher mammal	вищий ссавець	высшее млекопитающее
lower mammal	нижчий ссавець	низшее млекопитающее
predatory mammals	хижі ссавці	хищные млекопитающие
migration	міграція, перемі- щення, переліт (птахів)	миграция, перемещение, перелёт (птиц)
migration corridors	міграційні коридори	миграционные коридоры
migration paths	шляхи міграції	пути миграции
migration routes for birds	міграційні маршрути птахів	миграционные маршруты птиц
migratory/migrant	мігрувальний (<i>про тварини, рослини</i>)	мигрирующий (<i>о живот- ных, растениях</i>)
Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals	Конвенція щодо збереження мігрувальних видів диких тварин	Конвенция по сохранению мигрирующих видов диких животных
migratory birds	перелітні птахи	перелётные птицы
moist	вологий	влажный
moratorium	мораторій	мораториум

movement	рух; пересування, переміщення	движение; передвижение, перемещение
seasonal movements	сезонні переміщення (хижаків)	сезонные перемещения (хищника)
daily movements	добове переміщення (тварин)	суточный ход (животных)
mutilate	калічити	калечить
national parks	національні парки	национальные парки
nestling/chick	пташеня	птенец
net	мережа	сеть
parterre	квітник (з доріжками між клумбами)	цветник (с дорожками между клумбами)
penetration	проникнення; рівень/глибина проникнення; вторгнення	проникание; проникновение/степень глубина проникновения; вторжение
peril	небезпека	опасность
plethora	достаток	изобилие
poaching	браконьєрство, незаконне полювання	браконьерство, незаконная охота
night poaching	нічне браконьєрство	ночное браконьерство
timber poaching	варварське вирубування лісу	хищническая вырубка леса
poaching combating/antipoaching activities	боротьба з браконьєрством	борьба с браконьерством
prey species	жертва, здобич	жертва, добыча
poisoned/ poisonous baits	отруєні приманки	отравленные приманки
population	населення, мешканці; популяція	население, жители; популяция
population monitoring	моніторинг популяцій	мониторинг популяций
population tolerance	толерантність (стійкість до впливу) популяції	толерантность (устойчивость к воздействию) популяции
involvement of local population	залучення місцевого населення	вовлечение местного населения

predator	хижак	хищник
prey	жертва; здобич; ловити, половати	жертва; добыча; ловить, охотиться
proliferation	швидке збільшення	быстрое увеличение
protection	охорона	охрана
protected area	охоронювана при- родна територія	охраняемая природная территория
punishment	покарання	наказание
quinine	хінін	хинин
rebirth/revival/ renascence	відродження/ відновлення	возрождение/ восстановление
recreation	відпочинок, розвага	отдых, развлечение
recreation area	зона відпочинку	зона отдыха
recreational nature management	організація відпо- чинку на природі	организация отдыха на природе
uncontrolled recreation	неорганізований відпочинок	неорганизованный отдых
Red (Data) Book	Червона книга	Красная книга
rehabilitation	відновлення, реконструкція, реставрація	восстановление, реконструкция, реставрация
release	відпускати на волю	отпускать на волю
relic	реліктовий	реликтовый
renascence/rebirth/ revival	відродження; відновлення	возрождение; восстановление
reserve	заповідник	заповедник
federal reserve	заповідник (феде- рального значення)	заповедник (федерального значення)
nature reserve	заповідник	заповедник
UNESCO Biosphere Reserve	біосферний резерват ЮНЕСКО	биосферный резерват ЮНЕСКО
revival/rebirth/ renascence	відродження/ відновлення	возрождение/ восстановление
rubber	каучук	каучук
sanctuary	заповідник	заповедник
skin	шкіра	кожа
slaughter-house/ abattoire/shambles	(ското)бійня	(ското)бойня
smuggle out	провозити контрабандою	провозить контрабандой

species (pl. species)	вид; представник виду	вид; представитель вида
“Flagship” species	«флагманський» (найважливіший) вид	«флагманский» (важнейший) вид
Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES)	Конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни та флори, що перебувають під загрозою зникнення	Конвенция о международной торговле видами дикой фауны и флоры, находящимися под угрозой исчезновения
endangered/rare species	види під загрозою зникнення/рідкісні види	исчезающие виды; редкие виды
extinction of species	вимирання видів	вымирание видов
game species	популяції промислових тварин/дичини	популяция промысловых животных/дичи
population hunted animal species	промислові види тварин; мисливські тварини	промысловые виды животных; охотничьи животные
migratory species	мігрувальні види	мигрирующие виды
penetration/permeation of new species into the territory	проникнення нових видів на дану територію	проникновение новых видов на данную территорию
relic/rare species	реліктові/рідкісні види	реликтовые/редкие виды
species and genetic variety	видове та генетичне різноміття	видовое и генетическое многообразие
species becomes extinct / dies out	вид вмирає	вид вымирает
species survives	вид виживає	вид выживает
state protected species	види під захистом державних установ	виды, находящиеся под защитой государственных органов
vulnerable and endangered species	уразливі види та види, що зникають	уязвимые и исчезающие виды
stocking (a basin) with fish	зариблення (водоймища)	зарыбление (водохранилища)

stray	безхатній, бездомний	бродячий, бездомний
strict enforcement of law	строге дотримання закону	строгое соблюдение закона
succumb	стати жертвою	стать жертвой
tail	хвіст	хвост
terminate	вигинувати	истреблять
thickets	чаща; зарості	чаща; заросли
threatened	під загрозою (знищення, вимирання)	находящийся под угрозой (истребления, вымирания)
track	відслідковувати	отслеживать
transboundary monitoring	транскордонний моніторинг	трансграничный мониторинг
trap	капкан, пастка	капкан, ловушка
trapper	мисливець, який ставить капкани	охотник, ставящий капканы
vegetation period	вегетацийний період	вегетационный период
verge	край, межа	край, грань
on the verge of extinction	на межі вимирання	на грани вымирания
whaling	половання на китів	охота на китов
wage a campaign	проводити кампанію	проводить кампанию
watershed	водорозділ, басейн (річки)	водораздел, бассейн (реки)
water-sick	заболочений (про грунт)	заболоченный (о почве)
wetland	заболочена територія	заболоченная территория
wildlife	жива природа, (ліси, поля, пустелі, моря та їх мешканці); дика флора та фауна	живая природа, (леса, поля, пустыни, моря и их обитатели); дикая флора и фауна
wild life preservation	збереження живої природи	сохранение живой природы
wildlife management	охорона дикої приро- ди; репродукція диких тварин	охрана дикой природы; воспроизводство диких животных

wildlife refuge	заказник	заказник
wildlife sanctuary	заповідник живої природи	заповедник живой природы
World Wild Fund (for Nature) (WWF)	Всесвітній фонд дикої природи	Всемирный фонд дикой природы
zone	зона, пояс, смуга; район	зона, пояс, полоса; область, район
arid desert-steppe zone	посушлива пустельно-степова зона	засушливая пустынно-степная зона
buffer zone	буферна зона	буферная зона
humid boreal zone	волога бореальна/північна зона	влажная бореальная/северная зона
regulated use zone	зона регульованого природокористування	зона регулируемого природопользования

5.2. Green management

5.2. Екологічний менеджмент

5.2. Экологический менеджмент

abide by legislation	виконувати законодавство	подчиняться законодательству
accreditation	акредитація	аккредитация
activity	діяльність (у будь-якій галузі)	деятельность (в какой-л. области)
environmental activity	діяльність в галузі охорони довкілля	деятельность в области охраны окружающей среды
agency	агенція, агенство	агентство
European Environment Agency	Європейська агенція з питань охорони довкілля	Европейское агентство по охране окружающей среды
Federal Agency for Nature Conservation, Germany	Федеральна агенція з охорони природи, Німеччина	Федеральное агентство по охране природы, Германия
Environmental Protection Agency (EPA), USA	агенція з питань довкілля, США	агентство по охране окружающей среды США
agreements	угоди	соглашения

bilateral agreement	двостороння угода	двустороннее соглашение
quadrilateral interstate agreements	чотиристоронні міждержавні угоди	четырёхсторонние межгосударственные соглашения
agribusiness	агробізнес	агробизнес
Agribusiness Development Advisory Enterprise	Дорадча компанія з питань розвитку агробізнесу	Консультативная компания по вопросам развития агробизнеса
agribusiness development team (ADT)	група розвитку агробізнесу (ГРА)	группа развития агробизнеса (ГРА)
agricultural	сільськогосподарський; аграрний, земельний, рілницький	сельскохозяйственный; аграрный, земельный, земледельческий
agricultural engineering	агротехніка	агротехника
Agricultural Policy Analysis Unit (APAU)	Група аналізу аграрної політики (ГААП)	Группа анализа аграрной политики (ГААП)
Agricultural Policy Liaison	працівник із забезпечення взаємодії в галузі аграрної політики	сотрудник по обеспечению взаимодействия в сфере аграрной политики
agroindustrial sector	агропромисловий комплекс	агропромышленный комплекс
agroindustries	підприємства з переробки с.-г. продукції та обслуговування сільського господарства	предприятия по переработке с.-х. продукции и обслуживания сельского хозяйства
alleviate poverty	знизити рівень бідності	снизить уровень бедности
allocation	розподіл, розміщення	распределение, размещение
allocation of liabilities (for past environment damage)	закріплення за учасниками діяльності фінансової відповідальності за минулі екологічні збитки	закрепление за участниками деятельности финансовой ответственности за прошлый экологический ущерб

allocation of permits	закріплення/розподіл дозволів на викиди забруднювальних речовин	закрепление/распределение разрешений на выбросы загрязняющих веществ
alternative analysis (<i>pl. analyses</i>)	альтернатива аналіз	альтернатива анализ
risk analysis	аналіз ризику	анализ риска
vulnerability analysis	аналіз вразливості	анализ уязвимости
anthropogenic/man-made/man-caused	антропогенний, спричинений діяльністю людини	антропогенный, вызванный деятельностью человека
anthropogenic stress/man-made burden/human pressure/anthropogenic influence/man-induced impact	антропогенний вплив; антропогенне/техногенне навантаження	антропогенное воздействие; антропогенная/техногенная нагрузка
approach	підхід (<i>до вирішення проблеми</i>)	подход (<i>к решению проблемы</i>)
cross-media approach	міжкомпонентний підхід (<i>до вирішення екологічних проблем</i>)	межсредовой/межкомпонентный подход (<i>к решению экологических проблем</i>)
approve assessment	схвалювати оцінка	одобрять оценка
cumulative environmental impact assessment	оцінка кумулятивного впливу на довкілля	оценка кумулятивного воздействия на окружающую среду
damage assessment	оцінювання збитків від забруднення довкілля	оценка ущерба от загрязнения окружающей среды
ecological health assessment	оцінювання впливу екологічної ситуації на здоров'я людини	оценка влияния экологической ситуации на здоровье человека
endangerment assessment	оцінювання загрози видам рослинного і тваринного світу, що зникають	оценка степени угрозы исчезающим видам растительного и животного мира

environment(al) assessment	оцінка стану довкілля	оценка состояния окружающей среды
environment(al) impact assessment (EIA)	оцінювання впливу діяльності людини на довкілля (ОВД)	оценка воздействия деятельности человека на окружающую среду (ОВОС)
exposure assessment	оцінювання експозиції	оценка экспозиции
health assessment	оцінювання впливу на здоров'я	оценка воздействия на здоровье
impact assessment	оцінювання впливу економічної діяльності	оценка воздействия экономической деятельности
state-of-the- environment assessment	оцінювання стану довкілля	оценка состояния окружающей среды
strategic environmental impact assessment	стратегічне оцінювання впливу діяльності людини на довкілля	стратегическая оценка воздействия деятельности человека на окружающую среду
toxicity assessment	визначення токсичних властивостей хімікату та його впливу на живі організми	определение токсичных свойств химиката и его воздействия на живые организмы
benefits	вигоди; переваги; економічний ефект; корисний результат	выгоды; преимущества; экономический эффект; полезный результат
body	орган; корпорація; організація; асоціація	орган; корпорация; организация; ассоциация
advisory body	консультативний орган	консультативный орган
autonomous bodies	органи самоврядування	органы самоуправления
deliberative body	дорадчий орган	совещательный орган
executive power bodies	органи виконавчої влади	органы исполнительной власти
environmental protection bodies	екологічні організації, організації із захисту довкілля	экологические организа- ции, организации по защите окружающей среды

governing body	орган управління	орган управления
botanical garden	ботанічний сад	ботанический сад
breach	порушення (закону, моральних або матеріальних зобов'язань тощо)	нарушение (закона, моральных или материальных обязательств и т. п.)
breadbasket	головний зерновий район	главный зерновой район
bubble	бульбашка; будівля у вигляді купола	пузырь; пузырьёк; купо- лообразное строение
bubble approach	використання концепції «ковпака»/ «купола» забруднень	использование концепции «колпака»/ «купола» загрязнений
bubble concept	концепція «ковпака»/ «купола» забруднень	концепция «колпака»/ «купола» загрязнений
bubble policy	політика «ковпака»/ «купола» забруднень	политика «колпака»/ «купола» загрязнений
calls for action	заклики до (активних) дій	призывы к (активным) действиям
cap	перен. верхня межа	перен. предел, верхняя граница
cap setting	встановлення граничних викидів	установление предельных выбросов
cap-cum-trading	поєднання лімітування викидів з торгівлею дозволами на них	сочетание лимитирова- ния выбросов и торгов- ли разрешениями на них
cause	спричинити	послужить причиной, вызвать
cause harm to nature	викликати/завдавати шкоди природі	наносить вред природе
without causing harm to nature	не шкодячи природі	не наносит вреда природе
charge	витрати, платежі	расходы, платежи
effluent charges	платежі за викиди забруднювачів у довкілля	платежи за сбросы загрязнителей в окружающую среду
hazardous wastes charge	плата за небезпечні відходи	плата за опасные отходы
pollution charges	платежі за забруднення довкілля	платежи за загрязнение окружающей среды
sewage charge	плата за викид стічних вод	плата за сброс сточных вод

cleaner production collection enforcement	екологічно чистіша продукція в/упровадження заходів щодо збору/стягнення платежів	екологічески более чистая продукция внедрение мероприятий по сбору/взысканию платежей
commercial	комерційний, торговий; рентабельний, прибутковий	коммерческий, торговый; рентабельный, прибыльный
commercial advantage	комерційна перевага	коммерческое преимущество
consumer-friendly commercial practices	комерційна практика, що полягає у врахуванні інтересів споживачів	коммерческая практика, основанная на учёте интересов потребителей
commissioner	спеціальний уповноважений, член комісії	специальный уполномоченный, член комиссии
complement compliance	доповнювати законотрухняність; виконання/дотримання правових норм	дополнять законопослушание; выполнение/соблюдение правовых норм
law compliance	дотримання закону	соблюдение закона
non-compliance fee	платежі за невиконання нормативно-правових вимог	платежи за невыполнение нормативно-правовых требований
conception conservation	концепція, розуміння охорона природи та обережне природо-користування	концепция, понимание охрана природы и бережное природо-пользование
conservation investor	природоохоронний інвестор	природоохранный инвестор
conservation of natural resources/ nature conservation	охорона природи, збереження природних ресурсів, раціональне природо-користування	охрана природы, сохранение природных ресурсов, рациональное природопользование
conservation policy/strategy	політика/стратегія збереження якості довкілля або біологічного виду	политика/стратегия сохранения качества окружающей среды или биологического вида

International Union for the Conservation of Nature and Natural Resources (<i>The World Conservation Union</i>) (IUCN)	Міжнародна спілка охорони природи (і природних ресурсів) (МСОП)	Международный союз охраны природы (и природных ресурсов) (МСОП)
national conservation strategy	національна стратегія збереження природи	национальная стратегия сохранения природы
conservationists	фахівці з питань охорони та раціонального використання природних ресурсів; учасники руху за охорону природи	специалисты по охране и рациональному использованию природных ресурсов; участники движения за охрану природы
consumer	споживач	потребитель
consumer-friendly commercial practices	комерційна практика, що полягає у врахуванні інтересів споживачів	коммерческая практика, основанная на учёте интересов потребителей
contemporary	новий, сучасний	новый, современный
contemporary ecological-philosophical thought	сучасна еколого-філософська думка	современная эколого-философская мысль/идея
convention	конвенція	конвенция
Århus Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters	Орхуська конвенція щодо доступу до інформації, участі громадскості у процесі прийняття рішень і доступу до правосуддя з питань охорони довкілля	Орхусская конвенция о доступе к информации, участию общественности в процессе принятия решений и доступе к правосудию по вопросам, касающимся окружающей среды

bilateral convention	двостороння угода	двустороннее соглашение
Convention for the Protection of the World Cultural and Natural Heritage	Конвенція з охорони Всесвітньої культурної та природної спадщини	Конвенция по охране Всемирного культурного и природного наследия
Convention on Biological Diversity (CBD), UN	Конвенція з біологічного різноманіття ООН	Конвенция по биологическому разнообразию ООН
Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context (the ESPOO Convention) – UNECE	Протокол з питань стратегічної екологічної оцінки до Конвенції ЄЕК ООН з оцінки впливу на довкілля в транскордонному контексті (Конвенція ЕКСПО)	Протокол по стратегической экологической оценке к Конвенции ЕЭК ООН по оценке воздействия на окружающую среду в трансграничном контексте (Конвенция ЭКСПО)
Convention on Long-Range Transboundary Air Pollution	Конвенція про транскордонне забруднення повітря на великі відстані	Конвенция о трансграничном загрязнении воздуха на большие расстояния
Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals (<i>Bonn Convention</i>)	Конвенція щодо збереження мігрувальних видів диких тварин (<i>Боннська конвенція</i>)	Конвенция по сохранению мигрирующих видов диких животных (<i>Боннская конвенция</i>)
Convention on Transboundary Effects of Industrial Accidents	Конвенція про транскордонний вплив промислових аварій	Конвенция о трансграничном воздействии промышленных аварий
Convention on Wetlands (of International Importance Especially as Waterfowl Habitat), Ramsar	Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовище мешкання водоплавних птахів, Рамсар	Конвенция о водно-болотных угодьях, имеющих международное значение, главным образом в качестве местообитания водоплавающих птиц, Рамсар

Convention to Combat Desertification (CCD), UN Framework Convention on Climate Change, 1992, UN	Конвенція з питань боротьби з опустелюванням, ООН	Конвенция по борьбе с опустыниванием, ООН
Long-Range Transboundary Air Pollution Convention	Конвенція про транскордонне забруднення повітря на великі відстані	Конвенция о трансграничном загрязнении воздуха на большие расстояния
contingency reserve	резерв на випадок непередбачених обставин	резерв на случай непредвиденных обстоятельств
contingent fee	відшкодування грошових збитків	выплата неустойки
control the flow	контролювати витрати води	контролировать затраты воды
coordination	погодженість, координація	согласованность, координация
cost(s)	ціна, вартість; витрати, втрати	цена, стоимость; затраты, издержки
abatement cost	витрати на зниження забруднення довкілля	затраты на снижение загрязнения окружающей среды
avoidance cost	витрати на попередження екологічних збитків	затраты на предупреждение экологического ущерба
capital costs	капітальні витрати	капитальные затраты, издержки
clean-up costs	витрати на очищення після забруднення довкілля	расходы на очистку после загрязнения окружающей среды
cost analysis	аналіз витрат	анализ затрат
cost-benefit analysis	аналіз витрат і вигід	анализ затрат и выгод
cost-effective	дохідний, прибутковий, рентабельний	доходный, прибыльный, рентабельный
cost-effective alternative	економічно ефективні альтернативи	экономически эффективные альтернативы
cost-effective investments	самооплатні інвестиції	самоокупающиеся инвестиции

cost-effective-ness analysis	аналіз ефективності витрат	анализ эффективности затрат
cost-identification analysis	аналіз визначення витрат	анализ определения затрат
cost-sharing	розподіл фінансових витрат на природоохоронні заходи	распределение финансовых издержек на природоохранные мероприятия
damage cost	витрати, пов'язані з екологічними збитками	затраты, связанные с экологическим ущербом
direct costs	прямі витрати	прямые издержки/расходы/затраты
indirect costs	непрямі витрати	косвенные издержки, непрямые расходы/затраты
internalization of environmental cost	облік, компенсація (зазвичай у вигляді податків) зовнішніх екологічних витрат	учёт, компенсация (обычно в виде налогов) внешних экологических издержек
opportunity cost	альтернативна вартість, ціна можливості (вартість здійсненого вибору, еквівалентна вигоді, яку могли б одержати, прийнявши найкращий із відкинутих варіантів)	альтернативная стоимость, цена возможности (стоимость сделанного выбора, эквивалентная выгоде, которую могли бы получить, приняв наилучший из отвергнутых вариантов)
replacement cost	вартість відновлення/реабілітації екологічного об'єкта	стоимость восстановления/реабилитации экологического объекта
criterion (pl. criteria)	критерій	критерий
critical risks	найважливіші ризики	важнейшие риски
damage	збитки, завдати шкоди	ущерб, наносит ущерб
compensation for damage	покриття/компенсація збитків	возмещение/компенсация ущерба
penalty for environmental damage	штраф за завдані екологічні збитки	штраф за нанесённый экологический ущерб
decision making	ухвалення рішення	принятие решения
declaration	декларація, заява	декларация, заявление

Declaration on Environment and Development	Декларація про довкілля та розвиток	Декларация по окружающей среде и развитию
debt	борг	долг
debt-for-environment swaps	обмін боргів на здійснення природоохоронних заходів	обмен долгов на проведение природоохранных мер
debt-for-nature swaps	обмін «борги-природа»	обмен «долги-природа»
degradation	деградація, погіршення	деградация; ухудшение
soil fertility degradation	деградація родючості ґрунтів	деградация плодородия почв
dendropark	дендропарк	дендропарк
deteriorating land treatment culture	зниження культури землеробства	снижение культуры земледелия
discharge	викид (газу); скидання (твердих речовин); спускання, зливання (рідини)	выброс (газа); сброс(ы) (твёрдых веществ); спуск, слив (жидкости)
authorized discharges	дозволені викиди (напр., стічних вод)	разрешенные выбросы (напр., сточных вод)
discharge of pollutants	скидання забруднювальних речовин	сбрасывание загрязняющих веществ
marketable discharge permits	продавані дозволи на викиди забруднювачів	продаваемые разрешения на выбросы загрязнителей
eco-entrepreneurs	підприємці, які ведуть бізнес з урахуванням екологічних вимог	предприниматели, осуществляющие бизнес с учётом экологических требований
eco-nerds	заяті поборники захисту екології (<i>nerd</i> – людина із (у)всепоглинним прагненням до навчання, наукової діяльності тощо)	ярые поборники защиты экологии (<i>nerd</i> – человек с всепоглощающим стремлением к учёбе, научной деятельности и т. п.)
ecology-friendly	екологічний	экологичный
ecological	екологічний	экологический
ecological balance	природна/екологічна рівновага	природное/экологическое равновесие

ecological education	екологічна освіта/виховання	экологическое образование/воспитание
ecological imbalance	екологічний дисбаланс	экологический дисбаланс
ecological indicator	екологічний індикатор	экологический индикатор
ecological revision	екологічна експериза	экологическая экспертиза
economic entity	суб'єкт, господарювання	хозяйствующий субъект
economics of health ecosystem	економіка здоров'я екосистема <i>(основна екологічна система, що включає флору та фауну в їх взаємодії з довкіллям)</i>	экономика здоровья экосистема <i>(основная экологическая система, включающая флору и фауну в их взаимодействии с окружающей средой)</i>
ecosystem carrying capacity	стійкість екосистеми до зовнішнього впливу	устойчивость экосистемы к внешнему воздействию
ecosystem productivity	продуктивність екосистеми	продуктивность экосистемы
highland steppes	високогірні степи	высокогорные степи
high-mountain ecosystems	високогірні екосистеми	высокогорные экосистемы
terrestrial ecosystem	екосистема суші	экосистема суши
urban ecosystems	селітебні/міські екосистеми	селитебные/городские экосистемы
valued ecosystem components	важливі компоненти екосистеми	значимые компоненты экосистемы
ecotourism/green tourism effectiveness	екологічний туризм результативність, реальна ефективність	экологический туризм результативность, реальная эффективность
efficiency	ефективність, коефіцієнт корисної дії	эффективность, коэффициент полезного действия

elaborate	ретельно, детально розроблений; продуманий; закінчений; детально розробляти, конкретизувати, розвивати, уточнювати	тщательно, детально разработанный; продуманный; законченный; детально разрабатывать, конкретизировать, развивать, уточнять
elimination	ліквідація, усунення, знищення, елімінація	ликвидация, устранение, уничтожение, элиминация
emergency fund	резервний фонд для надзвичайних обставин	резервный фонд для чрезвычайных обстоятельств
emergency repair	аварійний ремонт	аварийный ремонт
emissions	викиди (напр., забруднювальних речовин в атмосферу)	выбросы (напр., загрязняющих веществ в атмосфере)
emission charge	плата за викид забруднювачів у довкілля	плата за выброс загрязнителей в окружающую среду
emission inventory	кадастр викидів (газоподібних відходів)	кадастр выбросов (газообразных отходов)
emission limits	граничнодопустимі викиди	предельно допустимые выбросы
emission taxation	оподаткування викидів	налогообложение выбросов
emissions credits	нереалізовані викиди, кредити у вигляді дозволених викидів забруднювальних речовин	нереализованные выбросы, кредиты в виде разрешенных выбросов загрязняющих веществ
emissions trading	торгівля дозволами на викиди	торговля разрешениями на выбросы
empowerment	надання повноважень	предоставление полномочий
energy-sparing/ saving technologies	енергозберігальні технології	энергосберегающие технологии

enforcement	нагляд за виконанням закону; застосування права (компетентними органами)	законоприменение; правоприменение (со стороны компетентных органов)
judicial enforcement	судове застосування права	судебное, судейское правоприменение
environment	довкілля	окружающая среда
environment-friendly packaging materials	екологічні пакувальні матеріали	экологические упаковочные материалы
spiritual environment	духовне середовище	духовная среда
environmental	пов'язаний з охороною довкілля, боротьбою із забрудненням довкілля	относящийся к окружающей среде, к борьбе с загрязнением окружающей среды
breach of environmental legislation	порушення екологічного законодавства	нарушение экологического законодательства
corporate systems in environmental management	корпоративні системи екологічного управління	корпоративные системы экологического управления
environmental auditing	аудит довкілля	аудит окружающей среды
environmental authorities	природоохоронні органи	природоохранные органы
environmental awareness	екологічна свідомість/компетентність	экологическая сознательность/компетентность
environmental contamination impact on public health	вплив забруднення довкілля на здоров'я людей	влияние загрязнения окружающей среды на здоровье людей
environmental covenants	ініціативні екологічні угоди, добровільні обов'язки	инициативные экологические соглашения, добровольные обязательства
environmental degradation	деградація середовища	деградация среды
environmental emergency	надзвичайна екологічна ситуація	чрезвычайная экологическая ситуация

environmental engineer	спеціаліст з охорони довкілля	специалист по охране окружающей среды
environmental engineering	методи захисту довкілля	методы охраны окружающей среды
environmental entrepreneurship	ведення бізнесу в межах екологічного законодавства	ведение бизнеса в рамках экологического законодательства
environmental impact statement (EIS)	висновок про вплив на довкілля	заключение о воздействии на окружающую среду
environmental impact tax	податок на екологічний вплив	налог за экологическое воздействие
environmental inspection	екологічна інспекція (як діяльність), екологічне інспектування	экологическая инспекция (как деятельность), экологическое инспектирование
environmental inspectorate	екологічна інспекція (як організація, установа)	экологическая инспекция (как организация, учреждение)
environmental modeling	моделювання процесів, що відбуваються у довкіллі	моделирование процессов, происходящих в окружающей среде
environmental problem	екологічна проблема	экологическая проблема
Environmental Protection Act	закон про охорону довкілля	закон об охране окружающей среды
environmental research	дослідження довкілля	исследование окружающей среды
environmental risk	ризик для довкілля	риск для окружающей среды
environmental safety	екологічна безпека	экологическая безопасность
environmental safety state	стан екологічної безпеки	состояние экологической безопасности
environmental scholars	у/вчені-екологи	ученые-экологи
environmental screening	екологічний захист	экологическая защита
environmental specialists	фахівці-екологи	специалисты-экологи

environmental valuation	оцінка вартості/ цінності об'єктів довкілля	оценка стоимости/ ценности объектов окружающей среды
environmental/conservation education and training	екологічна освіта та підготовка кадрів	экологическое образование и подготовка кадров
environmentally acceptable	прийнятний з екологічного погляду	приемлемый с экологической точки зрения
environmentally appropriate technology	екологічна технологія	экологическая технология
environmentally clean technologies	екологічно чисті технології	экологически чистые технологии
environmentally friendly (unfriendly/ harmful) technology	екологічно чиста (небезпечна) технологія	экологически чистая (вредная) технология
environmentally sound territory	екологічно безпечна територія	экологически безопасная/ безвредная территория
Global Environmental Facility (GEF) evaluation	Глобальний екологічний фонд (ГЕФ) якісна оцінка окремих ресурсів, їх територіальних сполучень або сукупностей	Глобальный экологический фонд (ГЭФ) качественная оценка отдельных природных ресурсов, их территориальных сочетаний или совокупностей
dose-response evaluation	оцінювання ризику, здійснюване шляхом визначення залежності рівня впливу на людину забруднювальної речовини від її дози	оценка риска, осуществляемая путём определения зависимости степени воздействия на человека загрязняющего вещества от его дозы
evidence	доказові дані	доказательные данные
evidence-based medicine	доказова медицина	доказательная медицина
evolvment of exogenous geological processes (soil shifts, surface subsiding, etc.)	розвиток екзогенних геологічних процесів (зсуву, осідання поверхні і т. ін.)	развитие экзогенных геологических процессов (смещения, оседания поверхности и т. д.)

examination	обстеження, дослідження, огляд; перевірка, експертиза, аналіз	обследование, исследование, осмотр; проверка, экспертиза, анализ
mass health examination	масове обстеження здоров'я населення, масовий медичний огляд населення	массовое обследование здоровья населения, массовый медицинский осмотр населения
expenditure	витрати	расходы
defensive expenditure/environmental expenditure	витрати на захист довкілля	расходы на охрану окружающей среды
farming	сільське господарство	сельское хозяйство
chicken farming	розведення птиці	разведение птицы
dairy farming	молочне господарство	молочное хозяйство
horticulture	садівництво, городництво	садоводство, огородничество
pastoral farming	землі для випасання	пастбищное хозяйство
pasture carrying capacity	кормова продуктивність пасовищ	кормовая продуктивность пастбищ
poultry	домашня птиця	домашняя птица
stock/livestock farming	розведення домашньої худоби, племінне тваринництво	разведение домашнего скота, племенное животноводство
subsistence farming	натуральне господарство	натуральное хозяйство
truck farming	городне господарство	огородное хозяйство
feed	корми, фураж	корма, фураж
feed conversion ratio	коефіцієнт ефективності кормів	коэффициент эффективности кормов
fell	рубати, валити (дерева)	рубить, валить (дерева)
tree felling	валити ліс, лісозаготівлі	валка леса, лесозаготовки
financial payment arrangement	організація фінансів та платежів	организация финансов и платежей
forest	ліс	лес
forest patches	острівці лісу; лісові ділянки	островки леса, лесные участки
forest regeneration and recultivation	відновлення та рекультивація лісу	восстановление и рекультивация леса

forest steppe/ forest-steppe	лісостеп	лесостепь
Forest Stewardship Council (FSC)	керівна рада з лісового господарства	руководящий совет по лесному хозяйству
forest(ry) management	лісоустрій; лісове господарство	лесоустройство, лесное хозяйство
forestry	лісове господарство; лісництво	лесное хозяйство; лесничество
reforestation	лісопоновлення лісовідновлювання	лесовозобновление, лесовосстановление
deforestation	зникнення лісів	исчезновение лесов
free trade area/zone funds	зони вільної торгівлі фонди	зона свободной торговли фонды
extra-budgetary ecological funds	позабюджетні екологічні фонди	внебюджетные экологические фонды
government quotas	квоти уряду, урядові квоти	квоты правительства, правительственные квоты
grain marketing (and distribution)	хлібоприймальні/ хлібозаготівельні підприємства	хлебоприёмные/ хлебозаготовительные предприятия
greenhouse effect	парниковий ефект	парниковый эффект
green productivity	«зелена»/екологічно відкоригована продуктивність	«зелёная»/экологически скорректированная производительность
guidelines	формалізовані керівні засади; методичні вказівки; методичні рекомендації	формализованные руководства; методи- ческие указания; методические рекомендации
hazard	ризик, небезпека	риск, опасность
hazard identification	визначення небезпеки	определение опасности
adverse hazards and phenomena	несприятливі небезпеки та явища включно з коротко- і довготривалими ситуаціями, аваріями, катастрофами	неблагоприятные опасности и явления, включая кратко- и долговременные ситуации, аварии и катастрофы

health hazard	небезпека/загроза для здоров'я	опасность/угроза для здоровья
hazardous	небезпечний	опасный
hazardous waste attribution	порядок віднесення відходів до категорії небезпечних	порядок отнесения отходов к категории опасных
transport of hazardous materials	транспортування небезпечних матеріалів	транспортировка опасных материалов
heritage	спадщина; спадок	наследство; наследие
cultural and historic heritage	культурно-історична спадщина	культурно-историческое наследие
home food supply	забезпеченість країни сільськогосподарськими продуктами власного виробництва; продовольчий баланс	обеспеченность страны сельскохозяйственными продуктами собственного производства; продовольственный баланс
implementation	виконання, здійснення, реалізація	выполнение, исполнение, осуществление, реализация
implementation of sustainable development principles	втілення принципів стійкого розвитку	воплощение принципов устойчивого развития
means of implementation	засоби реалізації	средства реализации
non-implimentation	невиконання	неисполнение
incentive	стимул	стимул
anti-pollution incentive/environmental incentive	методи/інструменти стимулювання проти-забруднювальної діяльності	методы/инструменты стимулирования противогазряющей деятельности
tax incentive	податкові пільги	налоговые льготы
incorporate climate-change models into future planning and decisions	включати моделі зміни клімату в рішення та плани майбутнього розвитку	включать модели изменения климата в решения и планы будущего развития

information	інформація, повідомлення, відомості	информация, сообщения, сведения
European Environment Information and Observation Network (EIONET)	Європейська мережа з питань моніторингу та збирання інформації про довкілля (EIONET)	Европейская сеть по мониторингу и сбору информации об окружающей среде (ЕЭИНС)
Geographical Information System (GIS)	Географічна інформаційна система (ГІС)	Географическая информационная система (ГИС)
Global Biodiversity Information Facility (GBIF)	Глобальна інформаційна інфраструктура з біорізноманіття (GBIF)	Глобальная информационная инфраструктура по биоразнообразию (GBIF)
Global resource information database (GRID) information management	Глобальна інформаційна база даних про ресурси збирання, оброблення та використання екологічної інформації	Глобальная информационная база данных о ресурсах сбор, обработка и использование информации экологического характера
initiation	підстава, установа; введення (<i>заходів тощо</i>)	основание, учреждение; введение (<i>мер и т. п.</i>)
injunctive relief institutional framework	судова заборона інституціональна/ організаційна структура	судебный запрет институциональная/ организационная структура
intervention investment	втручання капіталовкладення, інвестиції	вмешательство капиталовложения, инвестиции
investments in clean/ environmentally friendly technology underinvestment	інвестиції в чисті технології, які не забруднюють довкілля недостатні інвестиції	инвестиции в чистые технологии, не загрязняющие окружающую среду недостаточные инвестиции

lack of rational in hydro-technical engineering and melioration	нерациональне гідротехнічне будівництво та меліорація	нерациональное гидротехническое строительство и мелiorация
land	земля, ґрунт	земля, почва
land ownership	володіння землею	землевладение
land register	земельний кадастр	земельный кадастр
land(s) for nature conservation purposes	землі природоохоронного призначення	земли природоохранного назначения
land-use	землекористування	землепользование
land-use management	землеустрій, організація/управління землекористування	землеустройство, организация/управление землепользования
wise land-use	раціональне землекористування	рациональное землепользование
arable land	орна земля, рілля	пахотная земля, пашня
barren land	неродюча, виснажена земля	бесплодная, истощённая земля
fertile land	родюча земля	плодородная земля
grazing land	пасовищна земля	пастбищная земля
land and non-land assets	земельні та неземельні фонди	земельные и неземельные фонды
land management	землекористування, землевпорядкування	землепользование, землеупорядочение
land share certificate	сертифікат на право власності на земельну частку; пай	сертификат на право собственности на земельную долю; пай
land title	державний акт на право власності на земельну ділянку	государственный акт на право собственности на земельный участок
land titling/sharing	паювання	распаёвка
low yield land	низьковрожайні землі	низкоурожайные земли
State Land Cadastre Center	Центр державного земельного кадастру	Центр государственного земельного кадастра
landscape	ландшафт, пейзаж, краєвид	ландшафт, пейзаж
cultural landscape	культурний ландшафт	культурный ландшафт
law	закон; право; юриспруденція	закон; право; юриспруденция

law infringement	порушення закону	нарушение закона
legislation	законодавство	законодательство
conservation	природоохоронне	природоохранное
legislature	законодавство	законодательство
legislative control	законодавчий контроль; законодавче регулювання; законодавче нормування	законодательный контроль; законодательное регулирование; законодательное нормирование
life-cycle of a product	життєвий цикл продукту	жизненный цикл продукта
log	заготовлювати вирубувати ліс; пилити ліс на будматеріали	заготавливать вырубать лес; пилить лес на стройматериалы
logging	лісозаготівля; заготівля та транспортування лісу	лесозаготовка; заготовка и транспортировка леса
management	контроль за дотриманням встановлених граничних викидів	контроль за соблюдением установленных предельных выбросов
demand management	управління попитом	управление спросом
environmental management	раціональне природокористування, управління захистом довкілля	рациональное природопользование, управление защитой окружающей среды
flood management	дії щодо боротьби з повеннями, управління повеннями	действия по борьбе с наводнениями, управление наводнениями
integrated environmental management	комплексне природокористування	комплексное природопользование
integrated waste management	комплексне управління ліквідацією відходів	комплексное управление ликвидацией отходов
integrative water resources management	інтегроване управління водними ресурсами	интегрированное управление водными ресурсами
radioactive waste management	управління радіоактивними відходами	управление радиоактивными отходами

waste management	управління ліквідацією відходів, відведенням і очищенням стічних вод	управление ликвидацией отходов, отведением и очисткой сточных вод
watershed management	управління водними та земельними ресурсами водозбірною басейну	управление водными и земельными ресурсами водосборного бассейна
market-driven/ market-oriented materials-sparing technologies millennium	орієнтований на ринок матеріалозберігальні технології тисячоліття	ориентированный на рынок материалосберегающие технологии тысячелетие
Millennium development goals, UN (MDG/MDGs)	цілі розвитку тисячоліття, цілі в галузі розвитку, сформульовані ООН в Декларації тисячоліття/цілі тисячоліття в галузі розвитку (ЦРТ)	цели развития тысячелетия, цели в области развития, сформулированные ООН в Декларации тысячелетия/цели тысячелетия в области развития (ЦРТ)
Millennium Ecosystem Assessment (MAE)	оцінка екосистеми тисячоліття	оценка экосистемы тысячелетия
modernize modernize sewerage systems	модернізувати модернізувати каналізаційні системи	модернизировать модернизировать канализационные системы
monitoring monitoring of emissions	контроль, керування моніторинг викидів	контроль, управление мониторинг выбросов
mortality reduce mortality and expand longevity	смертність знизити смертність і збільшити тривалість життя	смертность снизить смертность и увеличить продолжительность жизни
nature Mother Nature nature's engineering nature cult	природа природа-мати робота сил природи поклоніння природі	природа мать-природа работа сил природы поклонение природе

nature/natural (resource) management	природокористування	природопользование
natural calamity	стихийне лихо	стихийное бедствие
natural monument/nature memorial	пам'ятка природи	памятник природы
national park organizations	національний парк організації	национальный парк организации
community-based organizations (CBOs)	місцеві громадські організації (МГО)	местные общественные организации (МОО)
conservation NGOs	неурядові природоохоронні організації	неправительственные природоохранные организации
conservation organizations plan	природоохоронні організації план (природоохоронних заходів)	природоохранные организации план (природоохранных мероприятий)
contingency plan	план у разі непередбачених обставин	план на случай непредвиденных обстоятельств
ecological planning master plan	екологічне планування генеральний план, загальний план	экологическое планирование генеральный план, общий план
national environment act/plan (NEAP)	національний план дій з охорони навколишнього природного середовища (НПДОНС)	национальный план действий по охране окружающей среды (НПДООС)
participate	брати участь	участвовать, принимать участие
participate in a regional pollution control strategy	брати участь у регіональних заходах щодо контролю забруднення довкілля	участвовать в региональных мероприятиях по контролю загрязнения окружающей среды
pass clean-air bills	прийняти закони про чисте повітря	принять законы о чистом воздухе
pauperization	зубожіння населення	обнищание населения
prevent pauperization of population	запобігати зубожінню населення	предотвращать обнищание населения

peorization	пейоризация (<i>порушення естетики сільського середовища, засобів і продуктів праці; чинник непривабливості с.-г. праці, підприємництва та мешкання в сільській місцевості</i>)	пейоризация (<i>нарушение эстетики сельской среды, способов и продуктов труда; фактор непривлекательности с.-х. труда, предпринимательства и проживания в сельской местности</i>)
permit	дозвіл	разрешение
permit for discharge	дозвіл на викид (стічних вод) або видалення (твердих відходів)	разрешение на сброс (сточных вод) или удаление (твёрдых отходов)
permit for dumping	дозвіл на скиди (відходів) у відвал	разрешение на сброс (отходов) в отвал
tradable permits	дозволи на викиди забруднювачів, що продають	продаваемые разрешения на выброс загрязнителей
policy	політика	политика
anticipatory policy	політика, спрямована на передбачення екологічних проблем	политика, направленная на предвидение экологических проблем
bubble policy	політика «ковпака»/ «купола» забруднень	политика «колпака»/ «купола» загрязнений
environmental policy	екологічна політика	экологическая политика
environmental policy instruments	методи екологічної політики	методы экологической политики
environmental policy-making	формування екологічної політики	формирование экологической политики
environmental policies	великомасштабні екологічні заходи	крупномасштабные экологические меры
mitigation policy	політика зменшення (ефекту) глобальних змін	политика уменьшения (эффекта) глобальных изменений
“no-regrets” policy	концепція «ковпака»/ «купола» забруднень	концепция «колпака»/ «купола» загрязнений
optimal pollution policy	оптимальна політика боротьби із забрудненням	оптимальная политика борьбы с загрязнением

Policy Matrix	принципи стратегії	принципы стратегии
polluter pays principle(PPP)	принцип «хто забруднює – платить», принцип платності за забруднення (ППЗ)	принцип «загрязнитель платит», принцип платности за загрязнение (ППЗ)
pollution	забруднення (довкілля)	загрязнение (окружающей среды)
pollution abatement	зменшення, послаблення забруднення довілля	уменьшение, ослабление загрязнения окружающей среды
pollution control	контроль забруднення	контроль над загрязнением
pollution entitlement	дозволений рівень забруднення	разрешённый уровень загрязнения
pollution permits	дозвіл на викиди/скидання шкідливих речовин	разрешение на выбросы/сбросы вредных веществ
pollution prevention	профілактика забруднень	профилактика загрязнений
pollution source identification	визначення джерела забруднення	выявление источника загрязнения
pollution tax	податок/платежі за забруднення довілля	налог/платежи за загрязнение окружающей среды
pollution-free populated	чистий, незабруднений заселений, населений	чистый, незагрязнённый заселённый, населённый
sparcely/densely populated area	мало-/густонаселена місцевість	мало-/густонаселённая местность
practice	практика, діяльність	практика, деятельность
appropriate/good practice	належна практика	надлежащая практика
best environmental practice	найкраща екологічна діяльність	наилучшая экологическая деятельность
best management practice (BMP)	найкращі управлінські підходи до вирішення екологічних завдань	наилучшие управленческие подходы к решению экологических задач
environmental management practices	практика природокористування	практика природопользования

good manufacturing practice/principles (GMP)	позитивна практика організації виробництва/потрібні принципи організації виробництва	позитивная практика организации производства/надлежащие принципы организации производства
prevent	запобігати; перешкоджати; оберігати	предотвращать; не допускать; оберегать
preventive measures	запобігання; профілактика; превентивні заходи	предупреждение; профилактика; превентивные меры
proactive surveillance	попереджувальний нагляд	предупредительный надзор
profitable	вигідний	выгодный
topmost profitable	найрентабельніший, найбільш дохідний	самый рентабельный, наиболее доходный
program(me)	програма	программа
environmental action program(me)	програма дій у галузі охорони довкілля	программа действий в области охраны окружающей среды
local environmental action program(me)	місцева програма екологічних заходів	местная программа экологических мероприятий
Man and Biosphere Programme (MAB), UNESCO	Міжнародна програма ЮНЕСКО/«Людина та біосфера» (MAB)	Международная программа ЮНЕСКО/«Человек и биосфера» (MAB)
Solid Waste Management Plan/Program (SWMP)	план/програма утилізації твердих відходів	план/программа утилизации твёрдых отходов
United Nations Development Programme (UNDP)	Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН)	Программа развития Организации Объединенных Наций (ПРООН)
project	проект; план; програма	проект; план; программа
benefits of the project	очікувані економічні результати, ефект, позитивні наслідки реалізації проекту	ожидаемые экономические результаты, эффект, положительные результаты реализации проекта

contribution of the project	економічний ефект проекту	экономический эффект проекта
project brief	проектне завдання	проектное задание
protected area	об'єкт природно-заповідного фонду, природоохоронна територія	объект природно-заповедного фонда, природоохранная территория
protocol	протокол; прелімінарні умови договору/угоди; додаткова міжнародна угода	протокол; прелиминарные условия договора/соглашения; дополнительное международное соглашение
Kyoto Protocol	Киотський протокол/Киотська угода	Киотский протокол/Киотское соглашение
public	громадський, державний	общественный, государственный
prohibit smoking in public areas	заборонити куріння в громадських місцях	запретить курение в общественных местах
public authority	державна влада	государственная власть
public health	здоров'я людей	здоровье людей
public information	інформація для населення	информация для населения
public participation	участь населення, громадськості	участие населения, общественности
public participatory technique	принцип залучення населення	принцип вовлечения населения
public perception	сприйняття населенням	восприятие населением
public perception of risk	сприйняття ризику населенням	восприятие риска населением
public relations (PR) department	відділ зі зв'язків з громадськістю	отдел по связи с общественностью
quality	якість	качество
quality assurance (QA)	забезпечення якості	обеспечение качества
quality management (QM)	управління якістю	управления качеством
quality control (QC)	контроль якості	контроль качества

reassess standards of architecture	переглянути архітектурні стандарти будівництва	пересмотреть архитектурные стандарты строительства
reduction and elimination of chemicals use regulations	зменшення та припинення використання хімікатів	уменьшение и прекращение использования химикатов
regulatory	нормативно-правові акти, документи, керівні принципи	нормативно-правовые акты, документы, руководящие принципы
regulatory control	регульовальний, регулятивний адміністративно-законодавчий контроль	регулирующий, регулятивный административно-законодательный контроль
regulatory/direct control instruments (natural) resources	методи законодавчого контролю (природні) ресурси	методы законодательного контроля (природные) ресурсы
inventory of (natural) resources	інвентаризація (природних) ресурсів	инвентаризация (природных) ресурсов
nonrenewable natural resources	невідновлювані природні ресурси	невозобновляемые природные ресурсы
renewable natural resources	відновлювані природні ресурси	восполнимые природные ресурсы
resource management	раціональне використання та відтворення (природних) ресурсів	рациональное использование и восполнение (природных) ресурсов
restructure	реструктурувати	реструктурировать
restructure operating communal sewage treatment facilities	реструктурувати чинні комунальні служби очищення стічних вод	реструктурировать действующие коммунальные службы очистки сточных вод
retool	переоснастити, переобладнати	переоснастить, переоборудовать
right (-s)	право (-а)	право (-а)
right of common	право використання громадської землі	право пользования общественной землей
right of fishery	право вилову риби	право рыбной ловли
tradeable pollution rights	права на забруднення довкілля, що продають	продаваемые права на загрязнение окружающей среды

rigorous	строгий, суворий, ретельний	строгий, суровий, тщательный
risk	безпека, ризик, загроза	опасность, риск, угроза
acceptable risk	допустимий ризик	приемлемый риск
risk assessment	оцінка ризику	оценка риска
risk evaluation	порівняльна характеристика ризику	сравнительная характеристика риска
risk management	управління ризиком	управление риском
risk communication	поширення інформації про ризик	распространение информации о риске
rubbish	сміття	мусор
rubbish collection	збирання сміття	уборка мусора
improve rubbish collection services	поліпшити роботу сміттезбиральної служби	улучшить работу мусороуборочной службы
safety	безпека	безопасность
emergency safety	безпека у надзвичайних ситуаціях	безопасность в чрезвычайных ситуациях
environment safety	безпека довкілля	безопасность окружающей среды
industrial safety	промислова безпека	промышленная безопасность
man-caused safety	техногенна безпека	техногенная безопасность
nuclear safety	ядерна безпека	ядерная безопасность
occupational safety	безпека праці	безопасность труда
population safety	безпека населення	безопасность населения
power safety	енергетична безпека	энергетическая безопасность
radiation safety	радіаційна безпека	радиационная безопасность
safety of industrial product	безпечність промислової продукції	безопасность промышленной продукции
safeguard	запобіжний захід; охороняти	предохранительная мера; охранять
safeguard policies	запобіжні заходи/правила/вимоги	предупредительные меры/правила/требования

safeguard the environment	охороняти довкілля	охранять окружающую среду
scientific and technical means	науково-технічні засоби	научно-технические средства
social indicator	«соціальний» показник стану довкілля	«социальный» показатель состояния окружающей среды
stakeholder	зацікавлена сторона	заинтересованная сторона
stakeholder analysis	аналіз з позиції зацікавленої сторони	анализ с позиции заинтересованной стороны
standards	стандарти, нормативи	стандарты, нормативы
enforceable environmental standards	екологічні норми, які можна реально виконати	реально выполнимые экологические нормы
standardization	нормалізування, стандартизація, приведення до стандартного вигляду	нормализация, стандартизация, приведение к стандартной форме
international standardization	міжнародна стандартизація	международная стандартизация
state	державна	государство
state border crossing point	точка переходу державного кордону	точка перехода государственной границы
stipulate measures	ставити умову, передбачати (заходи)	ставить условие, предусматривать, (мероприятия, меры)
submerging of significant areas	підтоплення значних територій	подтопление значительных территорий
supervision	нагляд; інспекція; курування; контроль виконання	надзор; инспекция; курация; контроль исполнения
supervisor	інспектор; особа, що здійснює нагляд	инспектор; лицо, осуществляющее надзор
surveillance	спостереження; нагляд	наблюдение; надзор
survey	дослідження, розвідка; обстеження, огляд; інспектування	исследование, изыскание; обследование, осмотр; инспектирование

sustainability	стійкість, сталість, безперервність; постійне функціонування на певному рівні; сталий	стойкость, постоянство, непрерывность; постоянное функционирование на определённом уровне; устойчивый
sustainability indicators	показники сталого розвитку	показатели устойчивого развития
sustainable	такий, який можна підтримувати на певному рівні	такой, который возможно поддерживать на определённом уровне
sustainable development	сталий розвиток	устойчивое развитие
sustainable development principles	принципи сталого розвитку	принципы устойчивого развития
sustainable reserves	безперервно поповнювані запаси (<i>нафти або газу</i>)	непрерывно пополняемые запасы (<i>нефти или газа</i>)
sustainable source	постійне (<i>безперервно поповнюване</i>) джерело (<i>енергії</i>)	постоянный (<i>непрерывно пополняемый</i>) источник (<i>энергии</i>)
World Summit on Sustainable Development (WSSD UN)	Всесвітній самміт зі сталого розвитку (ВССР ООН)	Всемирный саммит по устойчивому развитию (ВСУР ООН)
sustenance	підтримування, підтримка, допомога	поддержание, поддержка, помощь
sustenance of the ecological purity of water	збереження екологічної чистоти води	сохранение экологической чистоты воды
technical assistance	технічна допомога	техническая помощь
technology	техніка; технічні та прикладні науки; технологія	техника; технические и прикладные науки; технология
promote transfer of environmentally clean technologies	сприяти поширенню екологічно чистих технологій	способствовать распространению экологически чистых технологий
tenant-farmer	фермер-орендар	фермер-арендатор

test	перевірка, іспит; тест; аналіз; тестувати, перевіряти	проверка, испытание; тест; анализ; тестировать, проверять
International Seed Testing Association (ISTA)	Міжнародна асоціація тестування насіння (МАТН)	Международная ассоциация тестирования семян (МАТС)
timber	лісоматеріали; будівельний ліс; деревина	лесоматериалы; строевой лес; древесина
illegal timber logging	нелегальне вирубування лісу, лісорозробка	незаконная вырубка леса, лесоразработка
non-timber forestry products (NTFP) (<i>wild fruits and vegetables, mushrooms, medical plants, fuel wood, fodder</i>)	побічна продукція лісу (<i>дикі фрукти, плоди, гриби, лікарські рослини, паливна деревина, фураж</i>)	побочная продукция леса (<i>дикорастущие фрукты, плоды, грибы, лекарственные растения, топливная древесина, фураж</i>)
title	право; право власності	право; право собственности
title to land	право на володіння землею	право на владение землёй
title registration system	система реєстрації прав власності	система регистрации прав собственности
Registry of Titles	Книга обліку державних актів на право на землю	Книга учёта государственных актов на право на землю
transboundary	транскордонний	трансграничный
transboundary pollution	транскордонне забруднення	трансграничное загрязнение
transboundary impact	транскордонний вплив	трансграничное воздействие
transboundary waters	транскордонні води	трансграничные воды
transboundary (natural) resource management	раціональне використання та відтворення (природних) транскордонних ресурсів	рациональное использование и воспроизводство (природных) трансграничных ресурсов
transboundary transport	транскордонне перенесення (<i>забруднень</i>)	трансграничный перенос (<i>загрязнений</i>)

uncertainty	невизначеність	неопределённость
underinvestment	недостатні інвестиції	недостаточные инвестиции
updatable data	поновлювані дані	обновляемые данные
update	модернізація; коригування; поновлення інформації, даних; поновлювати, модернізувати, приводити у відповідність із сучасними стандартами, коригувати	модернизация; корректировка; обновление информации, данных; обновлять, модернизировать, приводит в соответствие с современными стандартами, корректировать
updated	вдосконалений	усовершенствованный
updated estimate	скоригована/уточнена оцінка	скорректированная/уточнённая оценка
upgrade	модернізувати, в/удосконалювати	модернизировать, совершенствовать
utility operator	оператор комунальних підприємств	оператор коммунальных предприятий
waste	відходи	отходы
low-waste technology	маловідхідна технологія	малоотходная технология
waste disposal fee	плата за видалення відходів	плата за удаление отходов
waste exchange	домовленість між компаніями про обмін відходами з вигодою для обох сторін	договорённость между компаниями об обмене отходами с выгодой для обеих сторон
waste-free /non-waste technology	безвідхідна технологія	безотходная технология
waste recovery	переробка відходів для їх вторинного використання	переработка отходов для их вторичного использования
solid wastes	тверді відходи	твёрдые отходы

wastewater infrastructure	система, що забезпечує збирання, оброблення та розміщення стічних вод на певній території	система, обеспечивающая сбор, обработку и размещение сточных вод на определённой территории
water	вода; водойма (річка, озеро, море, басейн тощо)	вода; водоём (река, озеро, море, бассейн и т. д.)
contaminated water	заражена/забруднена вода	заражённая/загрязнённая вода
safe drinking water resources	запаси чистої питної води	запасы чистой питьевой воды
water economy/management	урачування/вивчення/використання/охорона водних ресурсів, а також боротьба зі шкідливою дією вод	учёт/изучение/использование/охрана водных ресурсов, а также борьба с вредным действием вод
water quality-based limitations	обмеження на скиди	ограничения на сбросы
water quality-based permits	дозволи/ліцензії на виконання діяльності, що забезпечують збереження якості водного середовища	разрешения/лицензии на осуществление деятельности, обеспечивающие сохранение качества водной среды
water-use charge	плата за водокористування	плата за водопользование
wood	ліс; дерево (material) деревина; дрова	лес; дерево (материал); древесина; дрова
wood production	виробництво деревини	производство древесины
driftwood	сплавний ліс	сплавной лес
small wood	дрібна деревина	мелкая древесина
zone	зона	зона
buffer zone	буферна зона/санітарно-захисна зона	буферная зона/санитарно-защитная зона
disaster zone	зона лиха	зона бедствия
explosive zone	вибухонебезпечна зона	взрывоопасная зона
industrial zone	промислова зона	промышленная зона
inhabited zone	житлова/населена зона	жилая/населённая зона
zone of acute action	зона гострої дії	зона острого действия

zone of anthropogenic landscape	зона антропогенних ландшафтів	зона антропогенных ландшафтов
zone of chronic action	зона хронічної дії	зона хронического действия
zone of emergency	зона надзвичайної ситуації	зона чрезвычайной ситуации
zone of environmental disaster	зона екологічної катастрофи	зона экологической катастрофы
zone of temporal resettlement	зона тимчасового відселення	зона временного отселения
zoo	зоопарк	зоопарк

5.3. Environmental education

5.3. Екологічна освіта

5.3. Экологическое образование

applicant	той, хто подає заяву, абітурієнт	тот, кто подаёт заявление, абитуриент
application	заява	заявление
bachelor	бакалавр	бакалавр
by-correspondence/ extramural	заочна/кореспондентна освіта	заочный/кореспондентные программы образования
civil servant	державний цивільний службовець, чиновник; працівник міжнародної організації (напр., ООН)	государственный гражданский служащий, чиновник; сотрудник международной организации (напр., ООН)
college	коледж	колледж
competitive	конкурсний	конкурсный
comprehensive	загальнодоступне, загальноосвітнє	общедоступное, общеобразовательное
conception	поняття, уявлення, концепція	понятие, представление, концепция
course	курс (лекцій, навчання)	курс (лекций, обучения)
academic course	теоретично спрямований курс	курс, имеющий теоретическую направленность

attend/follow a course	слухати курс	слушать курс
elective/optional course	курс а вибором	курс по выбору
extension courses/ groups	курси вдосконалення	курсы усовершенствования
in-service (training) course	курси підвищення кваліфікації	курсы повышения квалификации
instructional courses on ecological subjects	навчальні курси з екологічних дисциплін	учебные курсы по экологическим дисциплинам
introductory course	вступний курс	вводный курс
practical course	практичний курс	практический курс
refresher course	курси підвищення кваліфікації	курсы повышения квалификации
required/compulsory course	обов'язковий курс	обязательный курс
theoretical course	теоретичний курс	теоретический курс
vacation course/ summer school	курс, що читають під час літніх канікул	курс, читаемый во время летних каникул
curriculum (pl. curricula)	курс навчання, навчальний план (школи, інституту, університету)	курс обучения, учебный план (школы, института, университета)
degree	звання, в/учений ступінь; диплом	звание, учёная степень; диплом
advanced/higher degree	вищий учений ступінь	высшая учёная степень
award/confer the degree to	дати ступінь	присудить степень
receive/gain/get/ obtain/earn a degree	одержати ступінь, диплом	получить степень, диплом
department	факультет, кафедра, відділ	факультет, кафедра, отдел
engineering department	технічний факультет	технический факультет
Environmental Sciences Department	кафедра екології	кафедра экологии
distance-learning	дистанційне, заочне навчання	дистанционное, заочное обучение

discipline	дисципліна, галузь знання; навчання, тренування	дисциплина, отрасль знания; обучение, тренировка
ecological disciplines	екологічні дисципліни	экологические дисциплины
ecological	екологічний	экологический
non-ecological mentality	погляд, що ігнорує екологічні проблеми	позиция, игнорирующая экологические проблемы
ecologist	еколог	эколог
professional ecologists	професійні екологи	профессиональные экологи
education	освіта, навчання	образование, обучение
all-round education	широка освіта	широкое образование
compulsory education	обов'язкова освіта	обязательное образование
ecological education	екологічна освіта	экологическое образование
elementary education	початкова освіта	начальное образование
high/secondary education	середня освіта	среднее образование
higher education	вища освіта	высшее образование
local education authorities	місцеві органи освіти	местные органы образования
vocational education/training	професійне навчання; професійно-технічна освіта	профессиональное обучение; профессионально-техническое образование
educational facilities	освітні заклади, заклади освіти	образовательные учреждения
environmental	пов'язаний з довкіллям; боротьбою із забрудненням довкілля	относящийся к окружающей среде; к борьбе с загрязнением окружающей среды
basics of environmental policy and management	основи екологічної політики й управління	основы экологической политики и управления
environmental engineer	фахівець з охорони довкілля	специалист по охране окружающей среды

environmental engineering	методи охорони довкілля	методы охраны окружающей среды
ensure environmental solutions in all spheres of activity	забезпечити екологічні рішення у всіх галузях діяльності	обеспечить экологические решения во всех сферах деятельности
form environmental awareness and culture	формувати екологічну компетентність і культуру	формировать экологическую компетентность и культуру
examination (exam)	іспит	екзамен
degree examination	іспит на ступінь	экзамен на степень
entrance examination	вступний іспит	вступительный экзамен
examination results	результати іспиту	результаты экзамена
fail at (flunk coll.) an exam	не скласти іспиту	провалиться на экзамене
graduate / final examination	випускний іспит	выпускной экзамен
pass an exam	скласти іспит	сдать экзамен
retake the exam	перескласти іспит (після повторної підготовки)	пересдать экзамен (после повторной подготовки)
take an examination	складати іспит	сдавать экзамен
examinee	екзаменований	экзаменующийся
examiner	екзаменатор	экзаменатор
examining board	екзаменаційна комісія	экзаменационная комиссия
exchange students	обмінюватися студентами	обмениваться студентами
extracurricular (work)	позааудиторна, поза-класна (робота)	внеаудиторная, вне-классная (работа)
faculty (Br.)/ department (Am.)	факультет	факультет
faculty office	деканат (факультету)	деканат (факультета)
graduate	той, хто закінчив навчальний заклад, випускник	окончивший учебное заведение, выпускник
handbook	посібник; довідник; покажчик	руководство; справочник; указатель
highly qualified	висококваліфікований	высококвалифицированный

implementation	графік виконання,	график выполнения,
schedule	реалізації	реализации
institute	інститут	институт
branch institute	галузевий інститут	отраслевой институт
institution	установа	учреждение
educational institution	навчальна установа	учебное учреждение
instruction	навчання,	обучение, преподава-
	викладання, освіта,	ние, образование,
	освіченість	образованность
instructional	навчальний;	учебный; образова-
	освітній,	тельный,
	виховний	воспитательный
instructional courses	навчальні курси з	учебные курсы по
on ecological	екологічних	экологическим
subjects	дисциплін	дисциплинам
instructional film	навчальний фільм	учебный фильм
intake	набір, загальна	набор, общее
	кількість	количество
	зарахованих у	зачисленных в
	навчальний заклад	учебное заведение
	<i>(даного року)</i>	<i>(в данном году)</i>
knowledge	знання; пізнання;	знание; познания;
	ерудованість	эрудиция
acquire habits and	здобувати навички, та	приобретать навыки, и
fundamental	фундаментальні	фундаментальные
ecological	знання, формувати	знания, формировать
knowledge	звички	привычки по
	з екології	экологии
basics of ecological	основи екологічних	основы экологических
knowledge	знань	знаний
learn	в/учитися, в/учити	учиться(чему-л.),
	<i>(чогось), навчитися</i>	учить (что-л.),
	<i>(чогось); дізнаватися</i>	научиться узнавать
	<i>(про щось)</i>	
level of accreditation	рівень	уровень
	акредитації	аккредитации
manager	завідувач; глава,	заведующий; глава,
	директор,	директор, руководи-
	керівник,	тель, менеджер
	менеджер	

manpower	робоча сила; особовий склад; людські ресурси, кадри	рабочая сила; личный состав; человеческие ресурсы, кадры
develop manpower for	готувати кадри для	готовить кадры для
manual	підручник, посібник	учебник, руководство
master	магістр	магистр
matriculation	зарахування у вищий заклад освіти (ВЗО); вступний іспит у вищий заклад освіти (ВЗО)	зачисление в высшее учебное заведение (ВУЗ); вступитель- ный экзамен в высшее учебное заведение (ВУЗ)
mechanical vocations	технічні професії	технические профессии
multi-media approach	комплексний підхід	комплексный подход
paper	наукова доповідь	научный доклад
postgraduate	аспірант(ка)	аспирант
postgraduate course/school	аспірантура	аспирантура
practical importance	практична важли- вість, значущість	практическая важ- ность, значимость
qualification level	кваліфікаційний рівень	квалификационный уровень
report	довідь/звіт	доклад/отчёт
research	дослідження (науро- ве); вивчення; до- слідницька робота; досліджувати; вести дослідження	исследование (науро- ное); изучение; иссле- довательская рабо- та; исследовать; за- ниматься исследованиями
environmental research	дослідження довкілля	исследование окружающей среды
research and educational potential	науково-освітній потенціал	науково-образователь- ный потенциал
researcher	науковець	научный работник
school	школа	школа

finish/leave school	закінчити школу	закончить школу
high/secondary school	середня школа	средняя школа
higher school	вища школа	высшая школа
technical school	технікум	техникум
summer school	курс, що читають під час літніх канікул	курс, читаемый во время летних каникул
vocational school	професійно-технічне училище	профессионально-техническое училище
schoolchildren	школярі	школьники
pre-school children	дошкільники	дошкольники
science	наука, предмет, природничі науки	наука, предмет, естественные науки
applied sciences	прикладні науки	прикладные науки
general science	(амер.) точні та природничі науки	(амер.) точные и естественные науки
selective	відбірковий	отборочный
self-instructional cassette programs	аудиопрограми для самоосвіти	аудиопрограммы для самообразования
skill	навичка, уміння	навык, умение
skilled	кваліфікований	квалифицированный
specialist	фахівець	специалист
specialists in various domains and industries	різнобічні спеціалісти	разносторонние специалисты
student	<i>амер.</i> студент; студент, школяр старших класів, учень	<i>амер.</i> студент; студент, школьник старших классов, учащийся
first /second /third-year student	студент першого/ другого/третього років навчання/ курсів	студент первого/ второго/третьего годов обучения/ курсов
study	у/вчитися; (for) готуватися до чогось; (up) готуватися до іспиту; вивчати, досліджувати	заниматься, учиться; (for) готовится к чему-л.; (up) готовится к экзамену; изучать, исследовать

subject	навчальний предмет, навчальна дисципліна	учебный предмет, учебная дисциплина
attend lectures on a subject	відвідувати/слухати лекції з предмету	посещать/слушать лекции по предмету
basic/ordinary/general subjects	основні предмети	основные предметы
determine the choice of subjects	визначити перелік предметів	определить перечень предметов
major in one subject	спеціалізуватися з одного предмета	специализироваться по одному предмету
optional subjects/electives (Am.)	необов'язкові/факультативні дисципліни	необязательные/факультативные дисциплины
syllabus	програма (курсу, лекцій тощо); конспект, план; розклад; навчальний план	программа (курса, лекций и т. д.); конспект, план; расписание; учебный план
talk (give a talk on, about)	доповідь, лекція, бесіда (робити доповідь, прочитати лекцію про (щось))	доклад, лекция, беседа (делать доклад, прочитать лекцию (о чём-л.))
teach	у/вчити (когось), навчатися (чогось), викладати (що)	учить (кого-л.), обучаться (чему-л.), преподавать (что-л.)
teaching	навчання	обучение
teaching load	навантаження викладача	нагрузка преподавателя
teaching staff (Br.)/faculty (Am.)	професорсько-викладацький склад університету	профессорско-преподавательский состав университета
test	залік, тест	зачёт, тест
pass a test	скласти залік	сдать зачёт
test paper	контрольна робота	контрольная работа
written/verbal test	письмовий/усний іспит/залік	письменный/устный экзамен/зачёт
thesis	дисертація	диссертация
candidate's thesis	кандидатська дисертація	кандидатская диссертация
doctoral thesis	докторська дисертація	докторская диссертация

timetable	розклад; навчальне навантаження	расписание; учебная нагрузка
train	навчати, готувати	обучать, готовить
training	навчання, підготовка	обучение, подготовка
versatility training	навчання суміжних професій	обучение смежным профессиям
vocational training/education	професійне навчання	профессиональное обучение
tuition	навчання	обучение
tuition fee	плата за навчання	плата за обучение
undergraduate/non-graduate	студент (останнього курсу)	студент (последнего курса)
university	університет	университет
vocational	професійний	профессиональный
vocational education/training	професійне навчання; професійно-технічна освіта	профессиональное обучение; профессионально-техническое образование
vocational guidance	консультації з питання про вибір професії	консультации по вопросу о выборе профессии
vocational school	професійно-технічне училище	профессионально-техническое училище
workplace activities	виробнича практика	производственная практика
year	курс, рік навчання	курс, год обучения
first/second/third-year student	студент першого/другого/третього років навчання, курсів	студент первого/второго/третьего годов обучения, курсов

5.4. Speaking on the topic. Expressing your opinion. Public presentations	5.4. Розмова з теми. Висловлення своєї думки. Публічний виступ	5.4. Разговор по теме. Высказывание своего мнения. Публичное выступление
WORDS AND WORD COMBINATIONS THAT ENSURE COHERENCE	СЛОВА ТА СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ЗВ'ЯЗНІСТЬ ПОВІДОМЛЕННЯ	СЛОВА И СЛОВСОЧЕТАНИЯ, ОБЕСПЕЧИВАЮЩИЕ СВЯЗНОСТЬ СООБЩЕНИЯ
accordingly	відповідно до чогось	в соответствии с чем
again	знову	снова
although/though	хоча	хотя
also	також	также
and then	і потім	и затем
apparently	очевидно, безсумнівно;	очевидно, несомненно;
	як видно	видимо
at any rate	у кожному разі,	во всяком случае, по
	щонайменше	меньшей мере
as a matter of fact	по суті, власне	в сущности, собственно
	(кажучи)	(говоря)
at first	спочатку	вначале
besides	(о)крім того	кроме того
by all means	у будь-який спосіб	любым способом,
		любыми средствами
certainly	звичайно	конечно
consequently	як результат/ наслідок	как результат
definitely	безумовно, напевно	определенно, точно
evidently	очевидно	очевидно
finally (concluding)	нарешті	наконец
first of all	насамперед	прежде всего
for instance/for example	наприклад	например
furthermore	до того ж, далі	к тому же, далее
hence	отже	следовательно
however	однак/проте	однако
in a similar way	подібним чином	подобным образом

in a word	одне слово	одним словом
in addition to	на додачу, (о)крім того, при цьому	дополнительно, кроме того, при этом
in any case	у кожному разі	в любом случае
in brief/in short	коротко кажучи	короче говоря
in conclusion	на закінчення	в заключение
in contrast to	на відміну	в отличие
in other words	інакше кажучи	другими словами
in particular	зокрема	в частности
in spite of	незважаючи на, попри те, що	невзирая на
indeed	дійсно	действительно
likewise	так само, схоже	подобно, похоже
maybe	можливо, може бути	возможно, может быть
moreover	більш того	более того
more than that	більш того	более того
namely	а саме	а именно
naturally	природно	естественно
next	далі	далее
obviously	очевидно	очевидно
of course	звичайно	конечно
on the contrary	навпаки	наоборот
on the whole	загалом	в общем
otherwise	у інший спосіб, у протилежному разі	иным образом, в противном случае
perhaps	можливо	возможно
possibly	можливо, імовірно	возможно, вероятно
presumably	можливо, імовірно	возможно, вероятно
probably	і/ймовірно	вероятно
really	дійсно	действительно
second(ly)	по-друге	во-вторых
similarly	подібно	подобно
so	таким чином, отже	таким образом, итак
summing up	підсумовуючи	суммируя сказанное
surely	звісно/певна річ	конечно, непременно
that is to say	тобто	то есть
then	потім	затем
therefore	отже	следовательно

third(ly)	по-третє	в-третьих
to begin with	напочатку, для початку	вначале, для начала
too	також	также
to put it another way	інакше кажучи	иначе говоря
undoubtedly/no doubt	без сумніву	без сомнения
(un)fortunately	на жаль/щастя	к (не)счастью/ сожалению
(un)happily	на жаль/щастя	к (не)счастью/ сожалению
(un)luckily	на жаль/щастя	к (не)счастью/ сожалению
yet	однак/проте	однако
CLICHES TO BE USED WHEN SPEAKING	КЛИШОВАНІ ФРАЗИ (ШТАМПИ) ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ ЇХ У МОВЛЕННІ	КЛИШИРОВАННЫЕ ФРАЗЫ (ШТАМПЫ) ДЛЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИХ В РЕЧИ
As far as I can judge	Як я можу судити	Насколько я могу судить
As far as I can understand	Як я розумію	Насколько я понимаю
As far as I know	Як я знаю	Насколько я знаю
By the way	До речі/між іншим	Кстати/между прочим
Did I get you right?	Я правильно вас зрозумів/ла?	Я правильно вас понял?
How did you put it?	Як ви сказали?	Как вы сказали?
I am of the same opinion	Я тієї самої думки	Я того же мнения
I'm afraid you are wrong	Ви не праві	Вы не правы
I'd like to add that...	Мені хотілося б додати, що...	Мне хотелось бы добавить, что...
I don't (quite) agree with you (here)	Я не (цілком) згодний/на з Вами (у цьому)	Я не (вполне) согласен/на с Вами (в этом)
I don't think so	Не думаю (так)	Не думаю (так)

I fully agree with you	Я цілком згодний/а з Вами	Я полностью согласен/а с Вами
If I'm not mistaken	Якщо не помиляюся	Если не ошибаюсь
In short	Коротко кажучи	Короче говоря
It's important to note...	Важливо зазначити...	Важно отметить...
Pardon, what did you say?	Вибачте, що Ви сказали?	Извините, что Вы сказали?
Sorry, I didn't quite catch what you said. Will you say it again?	Вибачите, я не почув/ла, що Ви сказали. Повторіть, будь ласка!	Извините, я не услышал(а), что Вы сказали. Повторите, пожалуйста!
Thank you for your consideration	Дякую за увагу	Спасибо за внимание
That's just what I wanted to say	Це саме те, що я хотів/ла сказати	Это как раз то, что я хотел(а) сказать
That's why...	От чому...	Вот почему...
To begin with	Насамперед	Прежде всего
To my mind	На мою думку	По моему мнению
We are getting away from the subject	Ми ухиляємося від теми	Мы отклоняемся от темы
You are quite right	Ви цілком праві	Вы вполне правы

PHRASES TO BE USED TO EXPRESS YOUR OPINION

ФРАЗЫ, ЯКИМИ КОРИСТУЮТЬСЯ ДЛЯ ВИСЛОВЛЮВАННЯ СВОЄЇ ДУМКИ

ФРАЗЫ, ИСПОЛЬЗУЕМЫЕ ДЛЯ ВЫРАЖЕНИЯ СВОЕГО МНЕНИЯ

As for me, I support the philosophy of corporate responsibility, which will help to preserve tomorrow's world	Щодо мене, я підтримую філософію колективної відповідальності, що допоможе зберегти світові майбутнє	Что касается меня, я поддерживаю философию коллективной ответственности, которая поможет сохранить миру будущее
Could you give me all the facts and figures to back that up, please?	Не могли б ви дати мені всі цифри для більшої переконливості?	Не могли бы вы дать мне все цифры для большей убедительности?

I believe it is quite possible to arrive at a compromise in ...	Я думаю, що цілком можливо дійти компромісу у ...	Я думаю, что вполне возможно прийти к компромиссу в...
I can assure you that...	Я можу запевнити Вас, що...	Я могу заверить Вас, что...
I consider it short-sighted	Я вважаю це короткозорістю	Я считаю это близорукостью
I consider it absolutely essential	Я вважаю це дуже істотним	Я считаю это очень существенным
I mix with my environmentally aware friends	Я спілкуюся з моїми друзями, яких хвилює захист довкілля	Я общаюсь с моими друзьями, которым не безразлична защита окружающей среды
I see how badly the environment is treated	Я бачу, яке погане ставлення до природи	Я вижу, какое плохое отношение к природе
I'll go along with that point of view	Я буду продовжувати обстоювати такий погляд	Я буду продолжать настаивать на этой точке зрения
In conclusion I'll summarize the results.	На закінчення я узагальню результати (підіб'ю підсумки)	В заключение я обобщу результаты (подведу итоги)
It's not just a distant problem somewhere on the other side of the world	Це не якась далека проблема десь на іншому боці земної кулі	Это не какая-то там далекая проблема где-нибудь на другой стороне земного шара
None of what has been said is exaggeration	Ніщо зі сказаного не є перебільшенням	Ничто из сказанного не является преувеличением
On the one hand, ..., on the other hand, ...	З одного боку, ... з іншого боку, ...	С одной стороны,... с другой стороны,...
One must foresee the consequences of one's actions	Потрібно передбачати наслідки своєї діяльності	Нужно уметь предвидеть последствия своей деятельности
The first decision to be taken is...	Перше рішення, яке треба прийняти,...	Первое решение, которое надо предпринять, ...

The main task is to solve the problem of...	Головне завдання – вирішити проблему...	Основная задача – решить проблему...
The thing that worries me most is...	Найбільше мене турбує, що	Что более всего меня беспокоит, так это...
There are alarming signs that...	З'являються тривожні, як на мене, ознаки того, що...	Существуют тревожащие меня признаки того, что...
To sum up, ...	Підсумовуючи, ...	Подводя итог,...
What's depressed me most is...	Найбільш гнітюче враження викликає те, що...	Что меня более всего привело в угнетенное состояние, так это...
What is most important now is...	А дійсно важливим зараз є те, що	Что является сейчас наиболее важным – это...
Your objection is understandable but...	Ваші заперечення зрозумілі, але...	Ваши возражения можно понять, но...

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Большой русско-украинский политехнический словарь* / под. ред. А. С. Благовещенского. — К. : Чумацький шлях, 2002. — 747 с.
2. *Екологія і безпека життєдіяльності: термінологічний словник-довідник* / укл. І. І. Дуднікова. — К. : Вища шк., 2005. — 247 с.
3. *Мусієнко М. М.* Екологія. Охорона природи: словник-довідник / М. М. Мусієнко, В. В. Серебряков, О. В. Брайон. — К. : Знання, КОО, 2002. — 550 с.
4. *Орфографічний словник української мови.* — 2-е вид., випр. і доп. — К. : Довіра, 1999.
5. *Тлумачний російсько-українсько-англійський словник з екології. Основні терміни: близько 3500 термінів* / за заг. редакцією акад. УНГА А. А. Рудніка. — Харків, 2000. — 736 с.
6. *Хилько М. І.* Екологічна безпека: термінологічний словник-довідник / М. І. Хилько, В. І. Кушерець. — К. : Знання України, 2006. — 144 с.

Наукове видання

ДУДАР Тамара Вікторівна

**АНГЛО-УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКИЙ
СЛОВНИК ЕКОЛОГІЧНИХ ТЕРМІНІВ**

Редактор *З. О. Остап'юк*
Технічний редактор *А. І. Лавринович*
Коректор *Л. М. Романова*
Художник обкладинки *О. О. Зайцева*
Комп'ютерна верстка *Л. Т. Колодіної*

Підп. до друку 15.01.2020. Формат 60x84/16. Папір офс.
Офс. друк. Ум. друк. арк. 16,27. Обл.-вид. арк. 17,5.
Тираж 50 пр. Замовлення № 2-1.

Видавець і виготівник
Національний авіаційний університет
03680. Київ-58, проспект Космонавта Комарова, 1
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 977 від 05.07.2002